

รายงานการสัมมนา

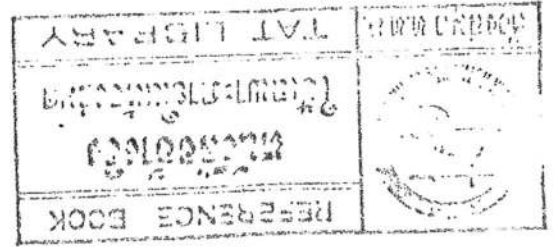

อศ
915.93068
วน

แนวทางการลงทุน และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว สำหรับชุมชน

จัดโดย

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว นครศรีธรรมราช

รายงานการสัมมนา
แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

จัดโดย

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช

1 สิงหาคม 2540

แนวทางการลงทุน

และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

ISBN	974-8275-49-3
ผู้พิมพ์/โฆษณา	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรก 2541
จำนวนพิมพ์	500 เล่ม
สถานที่พิมพ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช 80160 โทรศัพท์ (075) 347-518, 343-027 โทรสาร (075) 343-244
ออกแบบ/รูปเล่ม	มาสเตอร์พีช 25 ถ.แสงศรี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ (074) 350-135, 351-036

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นรายงานการสัมมนาที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช จัดโครงการสัมมนาวลัยลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 4 เรื่อง **แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน**

การสัมมนาครั้งนี้ เป็นความพยายามสืบต่อจากการจัดสัมมนาวลัยลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 3 เรื่อง **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้** ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 8 - 9 สิงหาคม 2539 ผลการสัมมนาในครั้งนั้นได้ข้อสรุปว่า การท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าคือการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา ซึ่งหมายถึง ธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดี มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ยอมรับการมีส่วนร่วมของชุมชนและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชนท้องถิ่นเจ้าของทรัพยากร

จากข้อสรุปข้างต้น ทำให้เกิดคำถามสำคัญที่ต้องการคำตอบ คือ
ทำอย่างไร จึงจะเกิดการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาและต่อเนื่อง
ทำอย่างไร ชุมชนและท้องถิ่นจึงจะได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง
และเท่าเทียม จากการท่องเที่ยว

เนื้อหาและรูปแบบการสัมมนา มุ่งหมายเพื่อแสวงหาคำตอบดังกล่าว จึงได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทุกระดับ ทั้งจากภาครัฐ เอกชนผู้ประกอบการธุรกิจ นักวิชาการและตัวแทนชุมชนที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนแสวงหาคำตอบที่เป็นรูปธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ โดยเน้นการประสานความร่วมมือที่ทุกฝ่ายจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งได้ผลสรุปว่า **ชุมชนควรจะมีบทบาทสำคัญในการที่จะกำหนดมาตรการในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรท้องถิ่นร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ** ซึ่งจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดการด้านการลงทุน การตลาด การให้บริการที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของชุมชน สำหรับคำตอบในส่วนที่เป็นรายละเอียดและเป็นข้อคิดเห็นที่มีความสำคัญและน่าสนใจในอีกหลายๆ แง่มุมนั้นได้รวบรวมไว้ในรายงานการสัมมนาดังนี้ครบถ้วนแล้ว

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มีความยินดียิ่ง หากเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหรือเป็นฐานสำหรับการพัฒนาแนวคิดในการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความยั่งยืนในเชิงนิเวศอย่างสมบูรณ์ต่อไป

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สารบัญ

คำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการสัมมนา _____	3
ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	
คำกล่าวเปิดการสัมมนาและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ชุมชนกับการท่องเที่ยว” _____	5
ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	
แนวทางการลงทุน การตลาด และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน _____	9
วิจิตร ณ ระนอง	
ภราเดช พยัคฆ์เขียว	
รศ.ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ	
รศ.อุดม หนูทอง ผู้ดำเนินการอภิปราย	
นำเสนอกรณีศึกษาการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวระดับชุมชน _____	34
มียะ หะหว่า	
มบุญ จิ้นลี	
สุเทพ เกื้อสังข์ ผู้ดำเนินการนำเสนอ	
การประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน _____	45
พรเทพ พรพรหมินทร์	
สมพุทธ ธูระเจน ผู้ดำเนินการอภิปราย	
ภาคผนวก _____	58
- เอกสารประกอบการสัมมนาครั้งที่ 1 เรื่อง “บริษัทท่องเที่ยวสำหรับชุมชน”	
- เอกสารประกอบการสัมมนาครั้งที่ 2 เรื่อง “ท้องถิ่นชนบทไทยกับการท่องเที่ยว”	
- โครงการสัมมนาวลัยลักษณ์ปีที่ 4 เรื่อง	
“แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน”	
- รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา	

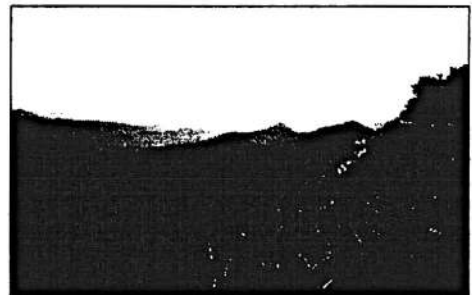
คำกล่าวรายงาน
ในพิธีเปิดการสัมมนาวิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ครั้งที่ 4
เรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
ของ ดร.สุภาพ พัสอ่อง
รักษาการแทนผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

กราบเรียน ท่านประธาน (นายเสรี ว่างส์ไพจิตร) ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
คณะวิทยากรและผู้เข้าสัมมนาที่เคารพ

การสัมมนาเรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน เป็นกิจกรรมทางวิชาการของงาน “ไทยเที่ยวไทย” ที่จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ขณะเดียวกันก็เป็นกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในชุดการสัมมนาที่เรียกว่า วิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ซึ่งเป็นการสัมมนาในประเด็นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ครึ่งนี้เป็นการสัมมนาวิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ครั้งที่ 4

เช่นเดียวกับการสัมมนาวิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ครั้งที่ 3 การสัมมนาครั้งนี้เป็นความร่วมมือและเป็นการพยายามอย่างต่อเนื่อง ระหว่าง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ

ในการสัมมนาวิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ครั้งที่ 3 ในปี 2539 เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้ ภาวเดช พยัมิเชียร ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้ควรพิจารณาด้านผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปกับด้านการตลาด โดยในด้านผลิตภัณฑ์ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่แล้วพร้อมกับพัฒนามรดกทางประวัติศาสตร์ ในด้านการตลาดนอกเหนือจากกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศแล้ว ควรพิจารณาเปิดตลาดไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวจากสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ในการสัมมนาคราวเดียวกัน ดวงดาว สุวรรณรังษี สรุปว่าปัจจัยสำคัญที่หนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคใต้ คือ ความแข็งแกร่งของชุมชนและท้องถิ่น กล่าวคือชุมชนมีความรัก มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

การสัมมนาครั้งนั้น ได้ข้อสรุปเป็นแนวทางว่า การท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา คือการท่องเที่ยวที่รู้คุณค่า ที่เกิดการเรียนรู้ ที่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ และยกระดับคุณภาพชีวิต ซึ่งหมายถึงการท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดี มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ยอมรับการมีส่วนร่วมของชุมชน และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชนท้องถิ่นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว

จากข้อสรุปข้างต้น เกิดคำถามสำคัญ คือ

**ทำอย่างไร จึงจะจัดการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา มีคุณภาพและต่อเนื่อง
ทำอย่างไร ชุมชนและท้องถิ่นจึงจะได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
ทำอย่างไร จึงจะแปรความเข้มแข็งของชุมชนให้เป็นโอกาสทางธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
และสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ**

การสัมมนาเรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบต่อคำถามในประเด็นข้างต้น ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางและรูปธรรม ที่สามารถปฏิบัติได้สำหรับชุมชนเจ้าของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกระดับที่ต้องใช้ทรัพยากรร่วมกัน และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมดูแลรักษา ทั้งส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเวลาเดียวกัน

การสัมมนาในวันนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 90 คน ร้อยละ 40 เป็นตัวแทนของชุมชนท้องถิ่นเจ้าของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มองค์กรชุมชน องค์กรท้องถิ่นที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว หรือประสงค์จะประกอบธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว อีกราวร้อยละ 30 เป็นผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และอีกราวร้อยละ 30 เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐและนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนและสื่อมวลชน

สถาบันผู้จัดการสัมมนาและผู้เข้าสัมมนา รู้สึกเป็นเกียรติและขอขอบพระคุณท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาครั้งนี้ บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว กระผมขอเรียนเชิญท่านประธานโปรดกล่าวเปิดการสัมมนาและปราศรัยให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสัมมนาต่อไป

คำกล่าวเปิดการสัมมนาและปาฐกถาพิเศษ
ในพิธีเปิดการสัมมนาลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 4
เรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
ของ นายเสรี วังสีไพจิตร : ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

.....

สวัสดีครับ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ท่านรองอธิการบดีสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
ท่านประธานสถาบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย
ท่านรองผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา
ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนา ท่านผู้มีเกียรติและท่านสื่อมวลชนทุกท่านครับ

กระผมคงต้องขอขอบคุณกับทางมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่กรุณาให้เกียรติเชิญกระผมมาเป็น
ประธานในการเปิดสัมมนา เรื่องการประชุม แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
การประชุมเรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน เป็นการประชุมที่
จัดขึ้นเพื่อที่จะหาคำตอบว่า

- ทำอย่างไรจึงจะเกิดการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาและต่อเนื่อง ?
- ทำอย่างไรชุมชนและท้องถิ่น จึงจะได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ?

คำถามที่ถูกต้องขึ้น มิได้ถูกตั้งขึ้นอย่างลอยๆ หรือตั้งขึ้นจากความรู้สึกของคนเพียงบางคนเท่านั้น
แต่คำถามเหล่านี้มีการพูดกันมากในเวทีประชุมตามจังหวัดต่างๆ เฉลี่ยในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 12 ครั้ง คืออย่าง
น้อยเดือนละครั้ง และถ้าย้อนกลับไปในเดือนสิงหาคมปีที่แล้ว คือปี 2539 ก็เช่นกัน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
จัดการสัมมนาลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 3 หัวข้อสัมมนา คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้ ผมมี
ความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำหายคนทำงานทุกคนว่า การจัดการประชุมสัมมนาในแต่ละครั้งนั้น จัดเสร็จแล้วได้อะไร
ได้เอกสารประกอบการประชุม ได้แฟ้มเอกสาร ได้ความรู้ ได้เพื่อนใหม่ ได้เอกสารสรุปผลการประชุม แล้วใน
แง่การขยายผล การแปรผลสู่การปฏิบัตินั้น ผাগไว้กับใคร จะผাগไว้กับผู้จัดประชุม ผู้เข้าร่วมประชุม หรือ
หน่วยงานใด

จากสิงหาคม 2539 ถึงสิงหาคม 2540 1 ปีผ่านไป มีความเคลื่อนไหวใดเกิดขึ้นบ้าง หรือเจียนบ้าง
ทุกอย่างขับเคลื่อนไปตามธรรมชาติ ตามครรลอง ประหนึ่งว่าจะจัดประชุมหรือไม่จัดประชุม ไม่ได้ส่งผลใดๆ
ต่อใครเลย ผมขอตั้งสังเกตไว้สำหรับพื้นที่นี้ คือจังหวัดนครศรีธรรมราช ความตื่นตัวเรื่องการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวมีสูงมากและค่อนข้างต่อเนื่อง ไม่มีลักษณะทำงานแบบไฟไหม้ฟาง จากความพยายามที่จะจัดประชุม
ในวันนี้เป็นตัวชี้อย่างหนึ่งถึงความจริงจังในการทำงานร่วมกัน และประเด็นที่ถูกตั้งไว้เป็นเรื่องหลักคือเรื่องชุมชน
ความมุ่งหวังสูงสุดของการสัมมนาในวันนี้ คือ เสนอแนะแนวทางการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับ
ชุมชน และการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการระดับชุมชน จังหวัด ชาติ นานาชาติ

ในช่วงต้นของวันนี้ ผมได้รับโอกาสให้มาสนทนาในเรื่องนี้เป็นคนแรก ผมจึงขอโอกาสที่จะขยายแนวคิดบางอย่างต่อผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน

ประเด็นแรก คือ คำว่า “ชุมชน” หรือ “ประชาชน” นั้น ในความหมาย คือประชาชนในระดับรากหญ้า (Grass Root) หรือประชาชนพื้นฐาน ซึ่งโดยนัยนี้ทุกท่านคงจะเข้าใจตรงกัน

ประเด็นที่ 2 ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน คือระบบทุนนิยมเสรี เปิดโอกาสให้มีการแข่งขัน ใครมีทุนมาก เครือข่ายกว้าง ก็สามารถดำเนินธุรกิจได้ผลดี ซึ่งประเด็นนี้สามารถจะอธิบายในเรื่องธุรกิจท่องเที่ยวได้เช่นกัน ดังนั้น การเปิดประเด็นเรื่องแนวทางการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน จึงเป็นเรื่องที่ทำนายและบางคนอาจสรุปได้ว่า เป็นเรื่องการทวนกระแสบางอย่าง

ประเด็นที่ 3 จากสถานการณ์แวดล้อมในบ้านเรา หรือในระดับโลก ขณะนี้มีการกล่าวถึงเรื่องชุมชนและให้ความสำคัญกับประชาชนในระดับพื้นฐานมากยิ่งขึ้น มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างจริงจัง และมุ่งให้ความสำคัญในสิ่งเหล่านี้ ดังนั้น จากแนวคิดว่าจะเป็นการทวนกระแสเศรษฐกิจ สังคม จึงเริ่มหันมาปรับกลยุทธ์กันอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยก็เช่นกัน สามารถพิสูจน์ได้จากแนวคิดหลักในการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องศักยภาพของคนและชุมชนเป็นหัวใจสำคัญ

มาถึงตรงจุดนี้ ผมขอเสนอรูปธรรมที่ชัดเจนบางประการที่ ททท. ได้ดำเนินการไว้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีการดำเนินงานในหลายพื้นที่ หลายชุมชน และในหลายกิจกรรม โดยเฉพาะแต่ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ ECOTOURISM เท่านั้น กระบวนการต่างๆ ที่การท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่นั้น ก็มุ่งเน้นให้ชุมชนหรือคนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้น และให้ได้ประโยชน์สูงสุดในขั้นสุดท้ายของการพัฒนาและมุ่งหวังที่จะให้การพัฒนาที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นยังคงทำประโยชน์ให้กับชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปด้วย

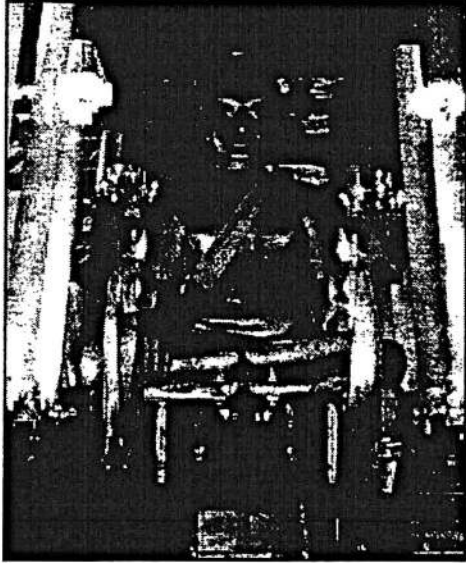
ตัวอย่างที่ใกล้ตัวที่สุด คือในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช คือที่บ้านศิริวง พื้นที่นี้มีการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว โดยเริ่มต้นจาก NGO กลุ่มหนึ่งมุ่งมั่นที่จะสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชน ต่อมา ททท. ได้มีโอกาสร่วมงาน ประสานงานและก่อรูปกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งในระยะต่อไปก็ต้องมีการประเมินผลในรายละเอียด ตลอดจนสรุปบทเรียนและก้าวต่อไปข้างหน้า

ในตัวอย่างที่คล้ายกัน คือในพื้นที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก บ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา ก็ได้มีกระบวนการทำงานร่วมกันตั้งแต่ต้นระหว่าง ททท. ชุมชน และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง อย่างเช่นในเขตนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ที่อำเภออุ้มผาง เราสามารถเข้าไปควบคุมในเรื่องของขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปในพื้นที่นั้นได้ สามารถที่จะตกลงกันได้ชัดเจนว่า นักท่องเที่ยวจะเข้าไปได้คราวละกี่คน และในแต่ละจุดจะเข้าไปได้มากน้อยเท่าไร มีการตรวจสอบอย่างดี มีความพยายามที่จะให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ในทุกวิถีทางเท่าที่กระทำได้ นี่ก็เป็นตัวอย่างที่ ททท. พยายามใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนโครงการบุกเบิกที่จะขยายผลกลับไปในหลายๆ พื้นที่ต่อไปในอนาคต

สำหรับตัวอย่างอื่นๆที่กำลังดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ผมขอยกตัวอย่างใน 2 จังหวัด คือ

หนองคาย ททท. พยายามร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสร้างเตาเผาขยะ ซึ่งจะก่อสร้างในพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก หลังจากดำเนินการแล้วเสร็จ ททท. จะมอบให้ อบต. เป็นผู้บริหารจัดการต่อไป ซึ่งการบริหารจัดการดังกล่าว อบต. จะสามารถเก็บเงินจากนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาบริหารจัดการต่อไป ในท้ายที่สุดแหล่งท่องเที่ยวนี้จะมีสภาพดีและไม่เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม

เกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ททท. มีงบประมาณในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย บริเวณหาดรีน ซึ่งเป็นหาดที่มีชื่อเสียงมากที่สุดบนเกาะพัง ปัจจุบันยังไม่มีการบำบัดน้ำเสีย น้ำเสียที่เกิดจาก

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะไหลลงสู่ทะเลโดยตรงซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพหาดทรายและน้ำทะเล

ระบบบำบัดน้ำเสียที่กำลังจะดำเนินการ ได้มีการบอกกล่าวให้ชุมชนรับรู้ และที่สำคัญมากคือ เมื่อระบบดำเนินการแล้วเสร็จ ททท. จะมอบให้ อบต.ดำเนินการบริหารจัดการ ซึ่งตลอดช่วงเวลานั้นจะมีคณะที่ปรึกษาทำงานร่วมกับ อบต.ตลอดอย่างใกล้ชิด งบประมาณในเรื่องการดูแลรักษานั้น คิดคร่าวๆ ว่าเจ้าของบึงกะโลจะต้องจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย 10 บาท/ห้อง/เดือน ซึ่งถือว่าไม่แพงเลยสำหรับคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

สิ่งที่ผม-กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งของ ททท. เท่านั้น สำหรับเรื่องของการลงทุนและการจัดการในธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน เนื่องจากในวันนี้จะมีท่านวิทยากรทรงคุณวุฒิ มาพูดเรื่อง

นี้ใน รายละเอียดอยู่แล้ว ผมก็จะไม่ใช่เวลาในส่วนนี้ ก็คงลงลึกไปในเรื่องต่างๆ ที่ท่านวิทยากรหลายท่านจะมา พูดและจะมีอีกเรื่องหนึ่งที่อยากกราบเรียนให้ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบก็คือ โครงการสำคัญหนึ่งที่ในขณะที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย และบริษัทการบินไทย กำลังทำอยู่ในขณะนี้ คือ โครงการปีการท่องเที่ยวไทย ปี 2541-2542 หลายๆท่านคงจะได้ข่าวคราวอยู่มาก ในขณะนี้ โดยเฉพาะที่เราเรียกกันว่าปี Amazing Thailand จริงๆแล้ว ถ้าแปลเป็นภาษาไทยก็คงแปลว่าการท่องเที่ยวเมืองไทยน่ามหัศจรรย์ น่าฉงน น่าทึ่ง เหล่านี้เป็นต้น และเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่าย เราใช้คำว่าปีการท่องเที่ยวไทย เหตุผลของการจัดให้มีปีการท่องเที่ยวไทย ก็เนื่องจากว่าในปี 2541 ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดแข่งขันเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 และในปี 2542 ก็จะเป็นโอกาสสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะมีพระชนมพรรษาครบ 72 ก็คงจะมีงานเฉลิมฉลองกันทั่วทั้งประเทศ การท่องเที่ยวก็ได้ถือเอาโอกาสอันสำคัญอันนี้มาจัดให้เป็นปีการท่องเที่ยวไทยอีกครั้งหนึ่ง ก็คงจะมีกิจกรรมเป็นจำนวนมากที่จะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกไป ซึ่งในขณะนี้ก็ได้ดำเนินการออกไปค่อนข้างมากแล้ว จริงๆอยากให้มีกิจกรรมไม่น้อยกว่า 1,999 กิจกรรม ตัวเลขนี้หมายถึงการล้อ ปี.ศ. 1988-1999 และมีเหตุผลที่ว่าทำไมปี 1999 ชาวต่างประเทศถึงควรจะมาเที่ยวเมืองไทยใน 2 ปีข้างหน้า เหตุผลว่าทำไมคนไทยถึงควรต้องเที่ยวภายในประเทศ เป้าหมายที่เราวางไว้ค่อนข้างสูง ใน 2 ปีข้างหน้า 2 ปีรวมกัน ปี 41-42 เราตั้งเป้าหมายไว้ที่ 17 ล้านคนที่เข้ามาท่องเที่ยวจากต่างประเทศ และจะมีคนไทยที่จะผลักดันให้เดินทางท่องเที่ยวในประเทศอีก 122 ล้านเที่ยว หรือ 122 ล้านคน/ครั้ง ตั้งเป้าหมายรายได้เอาไว้ที่จะเป็นอัตราจากต่างประเทศเข้ามาโดยการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถึง 6 แสนล้านบาท ใน 2 ปีรวมกัน คือ 41-42 และคาดว่าจากการท่องเที่ยวของคนไทย 122 ล้านเที่ยวหรือ 122 ล้านคน/ครั้งนั้น คนไทยด้วยกันเองจะใช้จ่ายเงินภายในประเทศอีก 4 แสนกว่าล้านบาท จะเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวทั้งที่มาจากต่างประเทศและที่คนไทยใช้จ่ายกันเองใน 2 ปีข้างหน้ารวมกันแล้วก็จะมีเงินหมุนเวียนอยู่ในประเทศประมาณล้านล้านบาท นี่เป็นตัวเลขที่เชื่อว่าจะสามารถเข้ามาช่วยปัญหาเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในขณะนี้ รวมทั้งปัญหาภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดได้มาก พูดเรื่องนี้ขึ้นมาทีไรก็คิดว่าคงมีหลายท่านที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องของธรรมชาติ ในเรื่องของมรดกทางวัฒนธรรมในเรื่องของการเกษตร สวน ไร่นา ต่างๆ มาเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก็ผจญภัย ซึ่งก็หนีไม่พ้นที่จะมาเกี่ยวข้องกับเรื่องของธรรมชาติ เกี่ยวข้องกับเรื่องของสมุนไพร เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาโดยธรรมชาติ นอกจากนั้นในกระบวนการที่จะทำงานเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เรียนให้ทราบเมื่อสักครู่นี้ มันจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชนค่อนข้างมาก เพราะทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้ จริงๆ แล้วอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ

ภาพที่เห็นอย่างผิวเผินโดยทั่วไป หรือแม้แต่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ถ้าจะเพียงแต่อธิบายเฉยๆก็ไม่ได้มีความน่าฟัง ไม่มีความน่าสนใจ และไม่มีควมน่าพิศวง แต่ว่าจริงๆแล้วสิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งหมดนั้น สามารถที่จะสัมผัสถึงความลึกซึ้งของมัน นำภูมิปัญญาที่อยู่ลึกๆในสิ่งต่างๆเหล่านั้นออกมา เอามาอธิบายให้เป็นที่เข้าใจและรับทราบในทางลึก นั่นก็คือความน่าฟัง ความน่าพิศวงและความน่าสนใจ หาคำว่าในพินทุนี้ ท่านมีอยู่มากมายมหาศาล ท่านจะเสนออย่างธรรมดาหรือท่านจะเสนอในทางลึก ก็ใน 2 ปีข้างหน้า ที่จะเป็ปี Amazing Thailand ทุกกิจกรรมทุกอย่างที่อยู่ในพินทุนี้ ที่จะเอามาใช้เพื่อการร่วมกันรณรงค์ในเรื่องนี้ ก็จะมีการเสนอในทางลึก เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงความน่าฟัง และความน่าพิศวง ผมคิดว่าพินทุนี้จริงๆ แล้วค่อนข้างได้เปรียบ ถึงแม้คุณที่ค่อนข้างยาวนาน ในทางกลับกัน ธรรมชาติก็ให้ประโยชน์กับพินทุนี้มากมายมหาศาลเช่นกันถ้าจะดูความหลากหลายของชีวภาพที่มีอยู่ในพินทุนี้ เราสามารถจะนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ประโยชน์กับการท่องเที่ยว ได้มากมาย เราจะจัดกระบวนการการทำงานในส่วนนี้ ได้อย่างไร และจะใช้ประโยชน์ในเรื่องนี้ได้อย่างไร สักครู่นี้ท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการก็ได้พูดถึงเรื่องที่ท่านรองผ่ายวางแผนและพัฒนาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพูดไป นั่นก็คือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพินทุนี้สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ และนี่ก็เป็นความหวังอีกส่วนหนึ่งที่จะเชื่อมโยง จ.นครศรีธรรมราชกับพินทุนี้ ชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด อันนี้ก็เป็นยุทธศาสตร์และเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างหนึ่ง ที่เราพยายามที่จะดึงดูดการท่องเที่ยวในพินทุนี้สามเหลี่ยมเศรษฐกิจให้หลุดออกมาจาก 5 จังหวัดภาคใต้ด้วย คงไม่ใช่กระจุกตัวเฉพาะ 5 จังหวัดชายแดน แต่จะทำอย่างไร ที่จะดึงขึ้นมาข้างบนและนครศรีธรรมราช ก็น่าที่จะเตรียมความพร้อมที่จะเข้าไปรวมกระบวนการของ IMT - GT ด้วย โดยการนำความหลากหลายทางด้านชีวภาพและด้านการท่องเที่ยวถึงผลจกัย ทางด้านเกษตรกรรมที่เราเรียกว่าเป็น Agro Tourism ทางด้าน Nature Heritage ซึ่งมีอยู่มากมายที่เป็นมรดกทางธรรมชาติและเป็นมรดกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาชาวบ้าน พวกนี้มันต้องการการนำเสนอที่เป็นระบบ และทำให้เห็นถึงความน่าพิศวงให้ได้ กระบวนการหนึ่งที่กำลังเร่งทำในขณะนี้ และคิดว่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศมากก็คือ การท่องเที่ยวทางบก ถนนที่จะดึงดูดการท่องเที่ยวจากมาเลเซีย สิงคโปร์ เข้ามา นักท่องเที่ยวจากประเทศที่สามที่เข้ามาทางสิงคโปร์ มาเลเซีย ให้เข้ามาทางบกที่เป็น Overland

พินทุนี้นครศรีธรรมราชน่าจะเป็นพื้นที่รองรับที่นำเหมาะสมมากของการท่องเที่ยวทางถนน กระบวนการที่เรากำลังทำงานอยู่ในขณะนี้ทำอย่างไรที่จะกระตุ้นในเรื่องของการส่งเสริมการขายด้วย จะเห็นว่ามียอนาคคตติมาก มีลูกค้าค่อนข้างมาก แม้แต่เพียงสวนผลไม้ที่มีอยู่มากมายในขณะนี้ก็มีความน่าสนใจอย่างเหลือเชื่ออยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นสวนมังคุด สวนทุเรียน สวนลองกอง สวนอะไรต่ออะไรที่ท่านมีอยู่มากมาย จะเสนออย่างไรที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เกิดความเพลิดเพลินและเป็นประโยชน์ต่อคนที่ต้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

กระผมถึงต้องขอบพระคุณมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อย่างสูง ที่ได้กรุณาเริ่มเรื่องท่านองนี้ขึ้นมาในปีสองปีที่แล้วจนกระทั่งมาถึงในวันนี้ นับว่าความริเริ่มในสิ่งนี้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างแท้จริง จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆอย่างแท้จริง การสัมมนานี้คงจะได้ชี้แนะให้ท่านเกิดแนวความคิดอะไรต่างๆ ที่จะสามารถนำทรัพยากรในพื้นที่ของท่านมาใช้ประโยชน์ให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ เป็นการช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ เป็นการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงและเห็นอสิ่งอื่นใด ธุรกิจการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ รวมทั้งขอขอบคุณอีกครั้งที่ให้เกียรติกระผมมาทำพิธีเปิดการสัมมนาในวันนี้ กระผมขอถือโอกาสนี้เปิดการสัมมนาเรื่อง แนวทางการลงทุน และการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน ณ บัดนี้ครับ ขอขอบคุณมาก

การอภิปราย

เรื่อง แนวทางการลงทุน การตลาด

และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

วิจิตร วัฒนอง ภาวเดช พัทม์วิเชียร

รศ.ดร. ณรงค์ เพชรประเสริฐ รศ. อุดม หนูทอง

รศ.อุดม หนูทอง ท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน พิธีกรได้เรียนให้ทราบแล้วว่าผมเป็นใครมาจากไหน แท้จริงก็เป็นคนอยู่นอกวงการการท่องเที่ยว อาชีพจริง ๆ เป็นครุภาษาไทย อย่างไรก็ตามก็ถือว่าเรื่องของการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่เราต้องพบปะ เห็นอยู่ เพราะฉะนั้น เมื่อทางมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์กับคณะผู้จัดบอกว่า อาจารย์อุดมช่วยหน่อย ก็เลยมาเป็นผู้ดำเนินการ อภิปรายให้ในรายการนี้ ผมก็ไม่ได้เห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่โตอะไรมากมาย เพราะท่านทั้งสามที่มาเป็นวิทยากร ผมคิดว่าจะได้ให้ประโยชน์แก่พวกเรามากที่สุด และผมเองก็ต้องพูดให้น้อยที่สุด จึงจะเป็นผู้ดำเนินการที่ดีที่สุด นะครับ คิดว่าอย่างนั้น โดยพื้นฐานของผม คือเป็นครุภาษาไทยอย่างที่ว่าแล้ว เมื่อคืนกินนอนฝันไปเป็นบท เป็นกลอนว่า

ไทยเที่ยวไทยเพื่อไทยในวันนี้
ทั้งสายน้ำ ขุนเขา ลำเนา พนา
แดดสวย ฟ้าใสในทุกที่
ไทยทุกเขตประเทศนี้ล้วนพี่น้อง
วิถีไทยวัฒนธรรมล้ำคุณค่า
เรื่องเก่าเล่าขานโบราณคดี
มนต์เสน่ห์เหล่านี้คือที่หมาย
แต่ใครค้าใครขายใครรุ่งเรือง
ตามายายมีที่หมู่บ้าน
ใครจะชี้ใครจะนำทำอย่างไร

หวังเชิดชูของดีที่มีค่า
หาดทรายล้ำค่าทะเลทอง
เป็นหนึ่งในปรุพีไม่มีสอง
ต่างยิ้มย่องผ่องใสด้วยไมตรี
สะท้อนภูมิปัญญาและศักดิ์ศรี
ศิลปกรรมมากมีค่าควรเมือง
เป็นสินค้าหีบขายได้ทุกเรื่อง
ทรัพย์แผ่นดินใครใช้เปลืองใช้เพื่อใคร
จะช่วยคิดจัดการได้หรือไม่
ไทยเที่ยวไทยจึงเพื่อไทยในชุมชน

การท่องเที่ยวสำหรับชุมชน ก็เป็นประเด็นที่มีค่าอย่างยิ่งที่เราจะพูดคุยกัน ผมขออนุญาตแนะนำท่าน วิทยากรในวันนี้ทั้งสามท่าน

ท่านแรกนะครับ ท่านได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Master of Public Administration , University of Southern California จากสหรัฐอเมริกา และเศรษฐศาสตรบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งงานในขณะนี้คือ กรรมการผู้จัดการกลุ่มบริษัทเพิร์ล จำกัด ตำแหน่งในทางสังคม ท่านเป็นวุฒิสมาชิก รองประธานกรรมการการท่องเที่ยว การกีฬา วุฒิสภา ประธานสถาบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ประธานสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค ท่านเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรรมการที่ปรึกษา

ทรัพย์สินจุฬาฯ เป็นกงศุลกิตติมศักดิ์ แห่งราชอาณาจักรสวีเดน ประจำจังหวัดภูเก็ต ท่านวุฒิสมาชิก วิจิตร ณ ระนอง ครับ

ท่านต่อไป ท่านเป็นรองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท่านได้รับผิดชอบโดยตรงทางด้านงานวางแผนและโครงการทุกโครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท่านให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และได้เป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวให้ภาครัฐและภาคเอกชนอยู่เป็นประจำ เมื่อคราวที่แล้วท่านก็ได้กรุณามายบรรยายพิเศษให้แก่รายการสัมมนาของคณะผู้จัดทั้ง 4 กลุ่มซึ่งร่วมกันจัดอีกในครั้งนี้อีกอย่างหนึ่งที่ผมต้องเรียนเป็นพิเศษคือ ท่านได้ช่วยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยเป็นกรรมการจัดทำพัฒนาหลักสูตรการโรงแรมและการท่องเที่ยวของคณะวิทยาการจัดการของมหาวิทยาลัย ท่านภราเดช พยัมิเชียร ครับ

สำหรับท่านสุดท้าย ที่นั่งอยู่ทางซ้ายมือสุด ก็เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของคนนครศรีธรรมราช ปัจจุบันนี้ท่านเป็นอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำรงตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ ท่านได้ดำเนินการโครงการบริษัทชุมชนที่เขาพังไกร อำเภอหัวไทร และได้ก่อตั้งโครงการทดลองปลูกผักปลอดสารพิษ และได้ศึกษาความเป็นไปได้กับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ผมทราบว่าท่านทำอยู่ทางกรุงเทพฯ และศิริวง ท่านอาจารย์ ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ ครับ

ผู้มีเกียรติครับ เมื่อครูได้ฟังท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้พูดถึงเรื่องความคิดทั่วไปของท่านที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ผมคิดว่าคงเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องมาถึงช่วงนี้ ว่าในชุมชนของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านพูดถึงนครศรีธรรมราช ว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่มากมาย และมีศักยภาพที่น่าจะนำเอาทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ เพราะฉะนั้นการที่จะนำเอาทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างจริงจัง พูดกันสั้นๆ ว่าธุรกิจตรงนี้นั้น คงจะโดยประชาชน เพื่อประชาชนและให้เป็นของประชาชน เราจะทำกันอย่างไรในแง่ของการลงทุน ในแง่ของการตลาด ในแง่ของการจัดการ และได้ทราบจากท่านผู้ว่าการว่า ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็มีโครงการอย่างนี้ลงไปส่งเสริมชุมชนในเรื่องของธุรกิจท่องเที่ยวในหลายที่หลายแห่ง ดังนั้นประสบการณ์ที่การท่องเที่ยวฯ ได้ทำมา ท่านรองภราเดชในฐานะผู้ดูแลในเรื่องแผน เรื่องโครงการ ท่านเห็นท่านรู้โดยตลอด ประสบการณ์จากการดำเนินงานที่ผ่านมาคงจะเป็นตัวแบบได้บ้าง คงจะเป็นบทเรียนทั้งในส่วนที่เป็นความสำเร็จและความบกพร่องผิดพลาด เพราะฉะนั้นถ้าเราจะเริ่มขึ้นในชุมชนทางภาคใต้ โดยเฉพาะในวันนี้เท่าที่ดูส่วนใหญ่ก็มาจากท้องถิ่นนครศรีธรรมราช เราจะเริ่มกันอย่างไร เราจะดำเนินการกันไปอย่างไร มันมีข้อคิดอะไรบ้าง มีข้อกำหนดอะไรบ้าง มีข้อที่ควรระวังอะไร

บ้างนะครับ ผมคิดว่าก็คือประเด็นที่ท่านคงจะได้ช่วยชี้แนะแก่พวกเรา หรือเพื่อจะให้การสัมมนาได้เกิดประโยชน์สูงสุด ก็คือ การแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และกัน ผมขออนุญาตว่าช่วงแรกให้วิทยากรทั้ง 3 ท่านพูดท่านละ 20 นาที และจากนั้นก็ค่อยพูดคุยในรอบที่สอง เป็นการหยิบประเด็นบางประเด็นที่คิดว่าน่าจะเป็นข้อสงสัย ลงลึกไปหน่อยอีกท่านละ 5-6 นาที 10 นาทีก็แล้วแต่ จากนั้นก็ได้เปิดเวทีให้กับผู้มีเกียรติทั้งหลายได้พูดกัน และในประเด็นที่จะเปิดเวทีครั้งนี้ อยากจะให้ท่านภราเดชได้ช่วยให้แนวคิดที่ว่า ถ้าเราจะส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน เรามา

มองในเรื่องการลงทุน การตลาดและการจัดการ เราจะทำกันอย่างไร ครับ ขอเรียนเชิญครับ

นายภราเดช พยัมิเชียร : ขอขอบคุณครับท่านผู้ดำเนินการอภิปราย เรียนท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ท่านรองอธิการบดีสถาบัน

ราชภัฏนครศรีธรรมราช และท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ ก็รู้สึก เป็นเกียรติที่ได้กลับมารับใช้คณะกรรมการจัดงานในคราวนี้อีกครั้ง หนึ่ง หลังจากที่ได้มาคุยกันเมื่อปีที่แล้ว หัวข้อเรื่องแนวทางการ ลงทุน การตลาด และการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว ฟังแค่นี้ก็ ไม่น่าจะยากเย็นอะไร เป็นเรื่องให้เห็นประสบการณ์กันมามาก ประเทศไทยเราพัฒนากันมาแล้วรวม 36 ปีกว่านั้นแล้วนะครับ แต่พอเรามีข้อความที่ติดกับท่าย คือสำหรับชุมชน มันทั้งยากด้วย และทั้งเป็นห่วงอยากที่จะให้เกิดความชัดเจนว่าเราคงจะไม่อยาก ให้หลงทางกัน ตอบที่ท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการกรรณาก ล่าวรายงาน ท่านก็พูดถึงว่าปีที่แล้วผมก็พูดถึงว่าเราจะมิตลาด มาจากต่างประเทศ สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ หรือจะเป็นเหลี่ยมอะไร ขณะนั้น นะครับ ท่านถามว่ามาถูกทางไหม และท่านก็ถามอีกว่า

การท่องเที่ยวคงจะต้องพัฒนากันอย่างน้อยในนครศรีธรรมราช เพราะทางด้านอื่นยังค่อนข้างจะมีปัญหา ปีนี้ เห็นบอกว่าเงาะถ้าไปซื้อที่สวน ก็โลกรัมละ 3 บาท เป็นค่าเก็บแล้ว 2 บาท ชาวบ้านหรือเจ้าของสวนได้แค่ บาทเดียวเอง มันไม่ไหวแล้วนะ ถ้าจะมองว่าเอาการท่องเที่ยวมาถ้ายแทนกัน มาทดแทนกัน ผมเลือกมุมมอง ได้สองทาง ทางหนึ่งก็คือว่า สิ่งที่อยู่ตอนนี้ ถ้ามันเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ ก็คือเหตุการณ์ที่เราเรียกว่าวิกฤติ การ บริหารที่ดีไม่ใช่จะเดินไปข้างหน้า เราจะแก้ปัญหาวิกฤติได้อย่างไรนะครับ เพราะทุกอย่าง เราขึ้นอยู่กับด้าน หนึ่งด้านใด พอมีปัญหาและไม่รู้จะมาเมื่อไรอันนี้ก็แย่แล้ว ทำนองกลับกันถ้าท่านใช้การท่องเที่ยวลิมโลกไปเลย นี้ก็ยิ่งวิกฤติแยะใหญ่ อันนี้มองสองทางเหมือนกัน เราบอกว่าจะพัฒนาการท่องเที่ยว ทุกคนหันไปทำกันใหญ่ เหมือนไปทำนาทุ่ง เหมือนตอนนี้จะมาทำการท่องเที่ยวกันแล้ว จริงๆแล้วการท่องเที่ยวมันไม่ได้มีฐานในการเกิด ด้วยซ้ำ มันเป็นเรื่องของการบริการ เป็นเรื่องของการที่เราเอาของที่มีอยู่มาใช้ และมาตกแต่งจัดการบริการ เมื่อของคนอื่นก็มีบริการแข่งกันบูบขึ้นมา ตรงนี้ก็เป็นวิกฤติการณ์ได้เหมือนกัน สิ่งตรงนี้จะจึงเป็นสิ่งที่ต้องระว้ง นะครับ โดยเฉพาะสำหรับชุมชน ถ้าเป็นนักลงทุนมาก็จะเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมจะ ไม่แตะ ผมจะพยายามเน้นในเรื่องสำหรับชุมชน จริงๆแล้วนครศรีธรรมราชค่อนข้างจะพัฒนาที่มีฐานที่แน่น จริงๆแล้วผมมองเห็นว่าการที่จะพัฒนาอะไรก็ตาม ถ้าเราทำให้เร็วโด่งไป มันก็เหมือนนั่งร้านไม้ไผ่ มันสูงได้ครับ แต่ถ้ามันไม่เอนเอียง มันก็คงโอนเอน และไปไม่รอด แต่การเติบโตไม่ว่าจะด้านใดต้องมีฐานที่แข็งแรง อันนี้ สำคัญ คำว่าศักยภาพเราพูดเสมอว่าพื้นที่เรามีศักยภาพที่ดี มีโอกาสที่จะพัฒนา ศักยภาพนี้ก็เป็นโอกาสอยู่นะ ครับ หากเราเรียนกลศาสตร์ คงจำได้ กำลังค์ของสิ่งอยู่เฉยๆ ถ้ามันหล่นตุบเมื่อไหร่ มันก็จะเริ่มเป็นพลัง กลศาสตร์ หรือหล่นไปมีแรงถ่วง มีน้ำหนัก ปกติถ้ามันอยู่เฉยๆ นั่นก็คือ ศักยภาพ มันไม่จำเป็นต้องเอามาใช้ ทันทีทันใด ถ้าเราไม่รู้จักการควบคุมมัน ไม่รู้จักการจัดการที่ดี เมื่อเราไปทำทันที มันเสียหาย ศักยภาพจะเสีย ไปทันที ฉะนั้นการพัฒนาโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เปราะบาง ในเรื่องของธรรมชาติและชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องทำ ความเข้าใจกัน ถ้ามองในประเด็นนี้ก่อนจะไปเรื่องของการตลาด การจัดการหรือการลงทุนอะไรนั้น ผมอยาก จะให้เข้าใจโครงสร้างชุมชนในมุมมองของผมเสียก่อน

พอพูดถึงชุมชน ก็เป็นที่เข้าใจกันว่า ในระดับรากแก้วเป็นระดับที่อาจมาจากระดับขั้นที่ฐานจริงๆ ซึ่ง ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง ผมว่าเราก็จะเข้าใจอย่างเดียวกัน ซึ่งรากแก้วจะมีจุดด้อยอยู่น้อยๆ 3 ประการ ซึ่งเราจะ ทำอะไรก็ตามจะต้องคำนึงถึงจุดด้อยหรือจุดอ่อนนี้เสียก่อน โดยต้องไปเสริมให้แข็งแรงขึ้น อันที่หนึ่งชุมชน โดยทั่วไป ฐานะทางเศรษฐกิจจะไม่ค่อยดีเมื่อเทียบกับส่วนอื่น ถ้าเป็นสมัชชาก็ต้องเป็นสมัชชาคนจน ไม่ใช่ สมัชชาคนรวย นั่นก็คือ “พื้นฐาน” อันที่สองก็คือความอ่อนด้อยกว่าในเรื่องของการจัดการ คำว่า“ความรู้” อาจจะไม่ใช่ความรู้เพราะเรามีภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ในยุคโลกาภิวัตน์ความรู้ในบางระดับที่ต้องอยู่กับสังคม ที่มี การแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการในเชิงธุรกิจ ในเชิงอะไรต่างๆ นั้นค่อนข้างจะขาดแคลน อันที่สาม

ที่เป็นจุดอ่อนก็คือ “สถานะทางสังคม” เมื่อเทียบกันแล้วกลุ่มของชุมชนเมื่อมีการต่อรองกันแล้วอาจจะสูญเสียต่างคนน้อยกว่าสมัชชาคนรวยอย่างที่ว่า หรือกลุ่มที่มีการรวมตัวในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการจัดการที่ดีกว่าของสังคม พอเราจะทำธุรกิจการท่องเที่ยวจะต้องเข้าใจสถานะตรงนี้เสียก่อน หรือไม่เข้าใจตรงนี้ก็จะต้องตั้งหลักว่าเราจะไปแค่ไหน มากน้อยอย่างไร การพัฒนาในเรื่องของการท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในชาวบ้าน ต้องถามว่า **ทำไมต้องเอาการท่องเที่ยวเข้ามา** การท่องเที่ยวเข้ามาเราก็หวังในเชิงเศรษฐกิจก่อนเป็นพื้นฐาน เหมือนกับในระดับชาติที่เรามองว่าเอาการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่ช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลชำระเงินหรือปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ ชุมชนก็คงเช่นเดียวกันมันน่าจะร่ำรวยขึ้น ถ้าถามว่าเราต้องการร่ำรวยไปเพราะอะไร ไปทำไม มันจะมีอยู่ 2 อย่างที่เป็นคำตอบ ที่มันอาจจะเกือบเหมือนกันแต่มันไม่เหมือนกันทีเดียว อันที่หนึ่ง เราต้องการจำนวนเงิน เข้ามาเพื่อให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็เพื่อให้มาตรฐานในการดำรงชีวิตดีขึ้น เพราะเราอยู่ในชุมชนที่อาจจะบ้านไม่ค่อยดี ถนนไม่ดี มันชื้นแฉะ ไม่มีสะพาน อะไรต่างๆ เราก็หวังว่าถ้ามันมีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจดีขึ้นนั้น มาตรฐานในการดำรงชีวิตจะดีขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจะมองไปสู่ตัวที่สอง ก็คือคุณภาพชีวิต ถ้ามาตรฐานในการดำรงชีวิตมันดีขึ้นมาคุณภาพชีวิตก็ดีขึ้น เราก็มีความสุข ตอนเข้าคงไม่ต้องมานั่งก่อกองไฟหุงหาอาหารกันมากมายเพื่อจะหุงต้ม เราเปิดสวิตช์มีไฟฟ้า มันก็สะดวกสบาย คุณภาพชีวิตก็ดีขึ้น มีเวลาไปทำอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์มากขึ้น จริงๆแล้ว 2 ตัวนี้จะไม่เหมือนกันทีเดียว พอถึงจุดหนึ่งมันจะมีจุดผกผัน **พอมาตรฐานของการดำรงชีพมันสูงขึ้นไปเรื่อยๆ บางทีมันไม่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น** ตรงนี้ชุมชนจึงต้องตระหนักว่าสิ่งที่เราต้องการคืออะไรแน่ ยกตัวอย่างในกรุงเทพฯ เรามีพาหนะที่เร็วกว่านั่งควาย เรามีรถปอร์เช่ แต่เดี๋ยวนี้รถปอร์เช่สามารถจะเร็วไปกว่าควายได้เพราะรถมันติด นั่นก็คือมีมาตรฐานที่ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่ก็ได้ทำให้คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพฯดีขึ้นเลย ต้องเข้าใจตรงนี้เสียก่อนว่าสิ่งที่เราต้องการนั้น เราต้องการคุณภาพชีวิตเป็นสำคัญใช่ไหม เอาจะ เพื่อให้มีมาตรฐานชีวิตดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เราต้องมีกำลังแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวอาจเข้ามาช่วย ที่ผมเดือนไว้ตอนแรกก็คือว่า เรื่องของการท่องเที่ยวนั้นเป็นกิจกรรมทางด้านบริการ ซึ่งไม่มีผลผลิตเป็นเรื่องของการบริการ เราต้องเข้าใจว่า จริงๆแล้วชุมชนอยู่ได้ด้วยอะไร ในช่วงที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน **และต้องตัดสินใจว่ากิจกรรมที่จะรับเข้ามานั้น จะเป็นกิจกรรมหลัก หรือ กิจกรรมเสริมของชุมชน** อันนี้เป็นสิ่งที่ต้องตั้งคำถามของพวกเราตัวเอง ถ้าเป็นกิจกรรมหลักเลย ต่อไปชุมชนนี้จะทำแต่เรื่องการท่องเที่ยวเท่านั้น ก็ต้องมองในเรื่องทางแก๊วกฤตได้หรือไม่ ถ้ามันเกิดมีปัญหาเปลี่ยนแปลงไป เราจะทำอย่างไร จริงๆแล้วถ้าเรายังสามารถที่จะสร้างบรรทัดฐานกิจกรรมเดิมที่เรามีอยู่ไม่ว่าจะเป็นการทำเกษตร ทำประมง หรือทำในส่วนอื่นๆ แล้วเอาเรื่องของการท่องเที่ยวเข้ามา อันนี้ก็เป็นส่วนแรกที่เราน่าจะมอง เป็นภาพรวมไว้ก่อน เกี่ยวกับชุมชนนั้นก่อนที่เราจะก้าวมาถึงตรงจุดที่ว่า เราจะพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร ทั้งนี้ต้องมีการตกลงว่าเราจะเอาการท่องเที่ยวเข้ามาในระดับใด

ทีนี้ถ้าเรามองไปถึงเรื่องของการท่องเที่ยวรูปแบบหรือการขยายการหวังกำไร เรื่องของนักท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการ ตรงนี้ต้องมีกลไกใหญ่โต และบางอย่างก็นำไปสู่เรื่องของการทำลายหรือการที่ไม่ได้ดุล แต่จริงๆแล้วผมว่าชุมชนไม่จำเป็นต้องไปมองรูปแบบอย่างนั้น ถ้าเราหันกลับมาในมิติเดิมของเราก็คือ **การท่องเที่ยวคือเรื่องของผู้มาเยือนกับเจ้าของบ้าน** นักท่องเที่ยวอาจจะมองแล้วดูเป็น Mass เป็นมวลมากมายใหญ่โต อาจจะดีทั้งดีและไม่ดี เราต้องไปชั่งกึ่งลูกค้า ทำในลักษณะเหมือนขายสมุนไพร ขายน้ำหอม ต้องมีแรงจูงใจอะไรต่างๆ แต่ในเรื่องระดับของชุมชน ถ้าเรามองว่าถ้าเรามีโอกาสที่จะทำในลักษณะของเจ้าของบ้านและผู้มาเยือนมีความสัมพันธ์กันในระดับหนึ่ง และก็ได้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเข้ามาด้วย บางทีตรงนั้นก็เริ่มมองกิจกรรมที่เราทำนั้นได้ชัดเจนขึ้นและไม่หลงทาง ชุมชนจะต้องเข้าใจบทบาทและศักยภาพของตัวเอง รัฐมีปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมดั้งเดิม ตรงนี้เป็นตัวที่ทำหน้าที่ผู้ว่าราชการได้พูดบอกว่า จริงๆแล้วเราอยู่ของเราทุกวันนี้ เราไม่ค่อยรู้ว่าสิ่งที่เรามีนั้นเรามีอะไร น่าสนใจยังไง เพราะฉะนั้นเรามักจะมองกันการตามรูปแบบว่าเรื่องของการท่องเที่ยวนั้นจะต้องสำเร็จรูปเหมือนอย่างสิงคโปร์ เหมือนอย่างกรุงเทพฯ เหมือนอย่างภูเก็ต เหมือนอย่างเชียงใหม่ แต่ขณะที่เราไม่รู้จักตัวเอง เราจะทำตัวให้เหมือนกับเชียงใหม่ ในขณะที่เราไม่ใช่เชียงใหม่ เราไม่ได้อยู่ในกระแส

ของเส้นทางเดินทางที่คนมาจำนวนมาก เราไม่ได้มีอะไรที่มันพร้อม ตรงนี้อาจจะไม่ได้มีหาดทรายแบบภูเก็ต แต่เราบอกเราจะทำเหมือนภูเก็ต ไม่ใช่ ทั้งหมดนี้มันอยู่ที่การวิเคราะห์ตัวเราเองว่าเราคือใคร จุดแข็งมันอยู่ตรงไหน ยกตัวอย่างบ้านศิริวงนั้น เมื่อสักครู่ แม้กระทั่งท่านประธานสถาบันการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในวงการมา 30-40 ปี พอพูดถึงแล้วท่านยังตื่นตาตื่นใจ มหัศจรรย์กับลักษณะของสวนผลไม้ที่มีมา 200 ปีแล้ว โดยไม่พึ่งพาอะไร นั่นคือความมหัศจรรย์ ถ้าเราจะถ่ายทอดออกไปได้อย่างไร อันนี้เป็นสิ่งที่เราต้องรู้จักศักยภาพของตัวเอง และเราก็ค่อยๆ ที่จะเจาะในสิ่งนั้นออกมาในเชิงลึกอย่างที่ท่านผู้ว่ากราฯ ได้กล่าวไปแล้ว พอเรามีจุดอ่อนอยู่ที่เราว่าเราขาดเรื่องของการจัดการ เรื่องของเงินทุน เรื่องของสถานภาพทางสังคม ผมคิดว่าการทำงานในชุมชนนั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันหลายฝ่าย

ผมอยากยกกรณีศึกษาอย่างที่ท่านผู้ว่ากราฯ ยกตัวอย่างที่อุ้มผาง ท่านยกตัวอย่างที่บ้านประสาทมันจะมีเกือบพร้อมกันในแต่ละจุด แต่มันยังไม่ผลานกันทีเดียว มันยังไม่มีประโยชน์ มันยังไม่ผนึกกำลังกันเท่าที่ควร อย่างบ้านประสาทมันเป็นเรื่องที่การท่องเที่ยวไปร่วมกับท้องถิ่นกับชุมชนไปทำหลุมขุดโบราณคดีซึ่งมีโครงกระดูกเป็นพันปีนะครับ เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งน่าสนใจ ระยะเวลาที่คนเข้าไปแล้วออกมา สิ่งที่เขาบ้านได้ก็คือถนนดำ ถนนลาดยาง พอเข้าไปดูเสร็จแล้วก็ทิ้งขยะแถวนั้นไว้ สิ่งที่ได้นอกจากถนนดำก็คือหน้าที่เก็บขยะเผาขยะเพิ่มเติม เราก็บอกมันไม่พอ สิ่งที่เราจะไปอีกคือ ทำอย่างไรที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ได้ ก็ไปช่วยกันทำ ช่วยกันคิดกันทำ จัดเป็นภูมิทัศน์ เส้นทางสายเดินเท้า ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ชายของหน้าบ้านแล้วก็ตัดให้ทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ คือนักท่องเที่ยวมาดูบ๊อบก็อ้อ แทนที่จะไปถึงตรงนั้นเลยก็เดินดูเสียก่อน อันนี้จะเห็นว่ามันเป็นแค่สองจุด แต่ก็จนปานนี้ยังไม่มียุคที่กลุ่มที่สามคือภาคเอกชนหรือบริษัทนำเที่ยวที่จะเข้ามาร่วมตรงนั้นนะครับ มันหายไปองคาพยพหนึ่ง มันเป็นเรื่องของชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ

ไปดูอีกจุดหนึ่งที่หมู่บ้านชาวเขาที่เชียงใหม่ ที่ภาคเอกชน บริษัทนำเที่ยวเข้าไปทำกับท้องถิ่น เพื่อที่จะหาดลาดเข้ามา พอหาดลาดเข้ามาแล้วเขาก็เริ่มหวังว่า เขาอุตสาหกรรมไปทำอย่างดี ไปมองกันว่าแต่ละหมู่บ้านควรจะเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ก็คิดกันเองทำกันเอง เมื่อเขาทำกันอย่างนี้แล้วเกิดมีบริษัทนำเที่ยวเห็นและอยากทำอย่างนั้นบ้างก็เข้าไป โครงสร้างตรงนั้นก็เสียหายแน่ ไม่มีใครไปควบคุม ว่าตรงนั้นมีท้องถิ่นกับภาคเอกชนแต่ขาดหน่วยงานของรัฐที่จะเข้าไปช่วยเขาอีกทางหนึ่งนะครับ อีก 2-3 แห่ง ก็จะมี NGO เข้าไปช่วยในแง่ของการจัดการในเรื่องของโครงสร้าง แต่ไม่มีภาครัฐเข้าไป ทีนี้เรากำลังมองว่าเป็นไปได้ไหมในการจัดการ ชั้นแรกมันควรจะเริ่มกันจากชุมชนรู้ความต้องการของตัวเอง มีการประชุม มีการหารือกันและกัน ชั้นที่สอง มีการตั้งองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวให้ครบกระบวนการนี้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้นว่าทางธุรกิจภาคเอกชน แล้วก็ทางหน่วยงานกลางอย่างการท่องเที่ยวฯ และก็ทาง NGO นั้นก็เข้าไปในฐานะที่ไปช่วยจัดการหรือช่วยเหลือให้กับชุมชนในท้องถิ่น มันก็จะเป็นการผสมผสาน

ผมยังมองภาพว่าอย่างสมมติบ้านประสาทมันยกเป็นกรณีตัวอย่าง การท่องเที่ยวเข้าไปช่วยพัฒนาให้แล้ว ให้โครงสร้างพื้นฐาน เรบอกที่เราอยากพัฒนาไปจนถึงขั้นเป็น Home Stay เรบอกเราเข้าไปดูแลตลอดเวลาที่บ้านบ้านได้ไหม ก็เป็นไปไม่ได้ แต่เป็นไปได้ถ้ามีองค์กรภาคเอกชนที่ทำงานกับท้องถิ่นเข้าไปช่วยประสาน ไปช่วยการจัดการ หรือไปให้ความรู้ หรือไปช่วยในการให้ข้อมูลที่จะให้ชาวบ้านเลือกที่จะตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และไม่เสียเปรียบนั้นจะช่วยได้ไหม ชั้นที่สามเป็นไปได้ไหมว่าผู้ประกอบการในจังหวัดในกรณีนี้ก็อาจเป็นในจังหวัดนครราชสีมาด้วยกัน อาจจะมีโรงแรมสักแห่งหนึ่งบอกว่า ถ้าจะพัฒนาให้เป็น Home Stay หรือเป็นที่พักอยู่ที่บ้านประสาทมัน เขาจะต้องลงทุน นักท่องเที่ยวจะต้องมีที่นอนที่เหมาะสม มีผ้าเช็ดตัว การลงทุนพวกนี้ผมคิดว่าโรงแรมสามารถจะเข้าไปร่วมได้ โดยเอาของที่โรงแรมมีอยู่นั้นไปช่วยจัดการ แล้วขณะเดียวกันมันก็จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือเป็นจุดจุดในทางการท่องเที่ยว หรือเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวร่วมกันนะครับ คนที่จะมาพักที่นครราชสีมาอาจจะอยู่อย่างมากที่สุดก็คนเดียว เพราะไม่มีที่จะไปเที่ยวไหนก็ไปดู ไปซื้อของที่ด่านเกวียนเสร็จ ก็ไปพักจังหวัดอื่น แต่ถ้าเราทำกิจกรรมอย่างนี้นั้น ก็อาจมีเป็นโครงการที่ชัดเจนว่ามาพักโรงแรมนี้ 2 คืน แล้วอีกคืนไปพักที่ชุมชน แล้วก็ย้อนกลับมา ก็จะเป็นประโยชน์

ร่วมกันทันที รวมทั้งบริษัทนำเที่ยวด้วย ลักษณะอย่างนี้ไม่ใช่ไม่เคยเกิด มันก็เกิดมาแล้วในต่างประเทศ ยกตัวอย่างที่มาเลย์เซีย ประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงของเราเอง อย่างที่เกาะสุมาตรา ชุมชนที่เขาเรียกว่า Long House ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในบ้านยาวนั้นะครับ วิธีการของเขาก็คือว่า เขาละมันจะต้องเจรจาจนชัดเจนว่า ลักษณะบ้านของเขา เขาไม่สามารถที่จะให้นักท่องเที่ยวไปพักอยู่กับตัวบ้านได้ เขาก็จะจัดสร้างโดยให้ทางภาคเอกชนไปลงทุนจัดทำ Long House อยู่ในเขตที่เหมาะสม ก็อยู่กับชุมชนแต่มีขอบเขตที่ชัดเจน แล้วก็ชาวบ้านก็เข้ามาบริหาร มาจัดอาหารให้อะไรให้ ทางนี้ก็ให้นักท่องเที่ยวเข้าไป มีการตกลงกันล่วงหน้าว่าจะไปเมื่อไร จำนวนเท่าไร ฤดูนี้ห้ามไปนะ เพราะชาวบ้านจะต้องไปทำนา อะไรต่างๆ นั้น มีการสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา อันนี้เขาก็เกิดขึ้นมา แม้กระทั่งลาวเองก็ทำไปได้คืบหน้า อย่างหมู่บ้านยามนทีหลวงพระบาง เขาก็เริ่มที่มีตลาด พอตลาดไปอยู่กับชุมชนมาก มีกิจกรรมเข้าไปมากๆ เขาก็บอกว่าเขาเริ่มมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีแล้ว ถ้าอย่างนั้นให้ไปสร้างอยู่ข้างๆ เขาจะมีการจัดย่านให้ดี มีการประชุมร่วมกันระหว่างชุมชน โดยมี NGO เข้ามาสนับสนุนในแง่ของโครงสร้างพื้นฐาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ถ้าเป็นลักษณะอย่างนี้ ผมคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนจะเริ่มเกิดได้เป็นจุดๆ ไปนะครับ ไม่จำเป็นต้องรีบร้อน แต่ค่อยๆ ทำค่อยๆ ไป แล้วก็ศึกษาซึ่งกันและกัน ที่สำคัญที่สุดก็คือกระบวนการที่จะตัดสินใจในะครับ

เรากำลังเป็นห่วงว่าตอนนี้เรามีนโยบายที่จะกระจายเรื่องของการท่องเที่ยว กระจายอำนาจออกไป ลงไปในระดับรากหญ้า ระดับ อบต. ระดับอะไรต่างๆ มันก็จะเป็นคาบสองคม ที่มีการเป็นห่วงกันก็คือว่า ในเมื่อท้องถิ่นรับไปจัดการทำเองก็ต้องรับผิดชอบเอง มันก็เป็นไปได้ว่า ถ้าไปตัดสินใจหรือดำเนินการโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องนั้น มันอาจจะนำไปสู่ความเสียหายได้ อย่างยกตัวอย่างถ้าที่กระบี่ ถ้ารถ ถ้าอะไรต่างๆ เป็นเรื่องของ อบต.ไปแล้ว อบต.บอกว่ามันน่าได้เงินนี้ มันสวย มันมีศักยภาพ รู้จักคำเดียวว่ามันมีศักยภาพแต่การจัดการยังไม่ตามมา เอละ ต้องให้สัมปทาน ก็อาจให้บริษัทหนึ่งบริษัทได้ดำเนินการไปเลย ก็โดยที่อาจจะไม่คำนึงถึงความเสียหาย ประเด็นที่ผมพูดสักครู่ก็คือว่า ทำอย่างไรที่จะให้ท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจเอง มีกระบวนการตัดสินใจเอง หรือมีฐานมีข้อมูลที่จะตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เพราะฉะนั้นมันต้องมีตัวกลางที่เข้าไปช่วย การที่เข้าไปให้ความรู้ในเรื่องของการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง การที่ให้ความรู้ถึงคุณภาพระหว่างการพัฒนากับสิ่งที่เรามีอยู่ได้อย่างถูกต้อง อันนี้เป็นสิ่งที่มันจะต้องมีกระบวนการตรงนี้เข้าไปเสริม ไม่ใช่ทุกอย่างปล่อยให้ชุมชนตัดสินใจไปเองโดยเสียงข้างมาก โดย อบต. โดยอะไรก็สุดแล้วแต่ ซึ่งอันนั้นอาจจะนำไปปัญหาได้

ผมคิดว่ากลยุทธ์ทางการตลาดนั้น ผมจะไปพูดในช่วงหลังก็แล้วกันนะครับ ในช่วงแรกนี้ผมจะพูดว่าชุมชนจะต้องตระหนักถึงบทบาท ศักยภาพ หน้าที่ของตัวเอง การตัดสินใจของชุมชนนั้นจะต้องมีพื้นฐาน หรือข้อมูลที่ดีพอสมควร ไม่ใช่เกิดจากตัดสินใจ โดยเป็นเสียงข้างมาก เป็นประชาธิปไตยนี้ถูกต้องนะครับ แต่ถ้ามันขาดข้อมูลที่ถูกต้องก็คงจะมีปัญหา การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น จะต้องมีการประกอบทางด้านอื่นหรือภายนอกเข้ามาช่วยในการจัดการ ไม่ว่าจะทางผู้ประกอบการภาครัฐหรือ NGO ที่จะเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และขณะเดียวกันมันจะเป็นประโยชน์สองทาง มันจะเป็น Product ใหม่ในเชิงลึกให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างที่เราอยากเห็นด้วย ในรอบแรกผมพอแค่นี้ก่อนครับ ขอขอบคุณครับ

รศ.อุดม หนูทอง : ท่านได้กรุณาให้แนวคิดจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริงนะครับ และได้สรุปไว้เรียบร้อยเป็นประเด็นไป ซึ่งผมไม่จำเป็นต้องสรุปอีก แต่ก็ย้ำตรงนี้ว่าเรื่องของการท่องเที่ยวไม่ใช่เรื่องที่จะต้องแสวงหา ถ้าจะแสวงหา จะให้มีขึ้นในชุมชน ก็ต้องตั้งคำถามเหมือนกับที่ท่านว่าสมัยก่อนเราอยู่ได้อย่างไร วันนี้เรามีความจำเป็นที่จะต้องมีการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนของเราไหม เพื่ออะไร คำถามเริ่มต้นนี้เป็นคำถามที่สำคัญ ซึ่งผู้ที่จะมองที่จะตอบคำถามตรงนี้ก็คือคนในชุมชนเองน่าจะรู้คำตอบได้ดีที่สุด ถ้าเห็นความจำเป็นก็ดำเนินงานต่อไป

ต่อไปในฐานะที่คุณวิจารณ์อยู่ในแวดวงการท่องเที่ยวมานาน ท่านคงจะได้ช่วยชี้แนะแนวทาง ให้แก่พวกเรา ขอเรียนเชิญครับ

นายวิจิตร ณ ระนอง : ขอบขอบคุณครับท่านอาจารย์ กราบเรียนท่านผู้ว่าการท่องเที่ยว ท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ ท่านแขกผู้มีเกียรติ ท่านสื่อมวลชนที่เคารพ ในวันนี้ถือว่าได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงที่ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันกับผู้ที่อยู่ในแวดวงการท่องเที่ยว และก็เป็นผู้ที่ผมรักและเคารพหลายท่านที่ได้ร่วมงานกันมาในสมพันธ์ท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว นครศรีธรรมราช และก็เป็นโอกาสที่ผมได้มาเยี่ยมเพื่อนหลายคนที่อยู่ที่นี่ เป็นการยิงปืนได้นกหลายตัว ไม่ได้แอบอ้างว่าเป็นผู้ชำนาญการอะไรทั้งสิ้น เผอิญอาจจะมีประสบการณ์ที่ดี ส่วนที่ไม่ดีก็มีเยอะ ที่ไม่อยากให้พี่น้องหรือเพื่อนๆ ไปเดินตามรอยนั้นโดยไม่จำเป็น และก็จะอะไรที่เป็นประโยชน์ก็อยากจะมาถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนกัน

ผมเข้าใจว่าในหัวข้อ “แนวทางการลงทุน การตลาด และการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว สำหรับชุมชน” นี้ ก่อนอื่นผมต้องทำความเข้าใจกับที่ประชุมและกับตัวผมเองก่อนว่า เรื่องการจัดการตรงนี้ มันจะต้องเกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐ เอกชน ผสมกันไป เพราะมันจะแยกกันไม่ออก และคำว่า “ชุมชน” นี้ผมเข้าใจว่าคงไม่ใช่ชุมชนในที่ทางไกลอย่างเดียว มันคงจะรวมถึงชุมชนเมือง ชุมชนอื่นๆ หรือเราเรียกว่าเป็น Area เป็น Community ต่างๆ ซึ่งก็จะใช้ลักษณะรูปแบบหรือปรัชญาในการพัฒนาการตลาดเหมือนกัน แล้วแต่เราเอาไปประยุกต์ในลักษณะไหน ผมคิดว่าผมจะต้องทำความเข้าใจตรงนี้ และอีกส่วนหนึ่งที่ทั้งหมดที่เราคุยกันเพื่ออะไร ผมคิดว่าก็เพื่อตัวเรา และก็เพื่อส่วนรวมชุมชนและกับประเทศ เพราะถ้าไม่มีประโยชน์ตรงนี้ร่วมกันก็ไม่รู้ว่าจะมานั่งกันทำไม เพราะทุกคนก็ต้องกินต้องใช้ ต้องอยู่ ดังนั้นก็ต้องมีประโยชน์ ไม่ใช่ทำทุกอย่างเพื่อมูลนิธิเสมอไป แต่ถ้าเพื่อมูลนิธิหรือชุมชนอยู่ไม่ได้ เราก็อยู่ไม่ได้ อันนี้เราเรียกว่าเป็น Fact of life หรือว่าเป็นของที่เป็นความจริง การท่องเที่ยวที่ท่านผู้ว่าการฯ ได้บรรยายพิเศษในช่วงเช้า ท่านก็ได้บรรยายว่าการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนานั้นคืออะไร คือกระผมก็อยากขอย้ำตรงนี้ว่า คือการท่องเที่ยวที่ทุกคนได้ประโยชน์ร่วมกันในสัดส่วนความพอดี บนพื้นฐานของความยั่งยืน ถ้าพูดกันในภาษาธุรกิจก็คือว่าลูกค้าพอใจ ธุรกิจอยู่ได้ ชุมชนได้รับประโยชน์ สิ่งแวดล้อมไม่ถูกทำลายนะครับ เพราะฉะนั้นเมื่อทุกอย่างเป็นอย่างนั้น ก็หมายความว่ามันจะเกิดความยั่งยืนในที่สุด ปัญหาของเราในขณะนี้ที่ว่า ทำไมเราทำกันแล้วมีปัญหา ที่เราต้องไล่ตามแก้ตามเข็ดตามถูกกันอยู่เรื่อยๆ นี้ก็เพราะว่าเราไม่ได้ตั้งหลัก อูๆอยากทำก็ทำ เห็นคนอื่นดีก็ทำ โดยที่ไม่รู้ว่าทำไปเพื่ออะไร แล้วก็ทำไปแค่นั้นถึงจะพอแล้วก็ทำอย่างไร ปัญหามันอยู่ตรงนี้แหละครับ มันถึงทำให้เราต้องคอยวิ่งเหมือนไปลิคจับขมิ้นอยู่ทุกวันนี้ ที่ผมรู้สึกเป็นห่วงมากๆ ก็คือเรื่องนี้ จริงๆแล้วไม่ได้เป็นความบกพร่องของใครคนใดคนหนึ่ง ผมว่าเป็นความบกพร่องร่วมกัน ตั้งแต่ภาครัฐ รัฐบาลกลาง จนมาถึงคนที่ปฏิบัติงานประกอบอาชีพนี้ ที่เราต้องร่วมกันนะครับ

ถ้าเราพูดกัน เรารู้กันอย่างดีว่าอะไรคือปัญหา อะไรคือสิ่งที่เราควรจะต้องแก้ไข แต่ก็ยังไม่ได้เริ่มในการที่จะขจัดสาเหตุของปัญหานั้นๆ ให้หมดไป อย่างยกตัวอย่างง่าย ๆ เรากำลังพูดกันถึงเรื่องของการพัฒนาชุมชนหรือการท่องเที่ยว ชุมชนยังไม่ทราบเลยว่าเป้าหมายคืออะไร ผมว่าอีกหลายๆท่าน รวมกระทั่งตัวผมเอง ยังไม่ได้มีความชัดเจนว่าเราจะทำอะไรกัน อะไรที่เราควรจะทำได้ทำไม่ได้ ทำขนาดไหน และทำอย่างไร เสร็จแล้วก็เอาข้อมูลทั้งหมดมาวางแผนเสียก่อน มาทำเป็นที่เราเรียกว่า Master Plan หรือเป็นแผนหลักเสียก่อน แล้วแผนหลักอันนี้ที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการยอมรับกันในกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสีย ไม่ใช่เหมือนมีผังเมืองออกมาแล้วก็ค้ำกัน ปิดป้ายอุดตูด ก็เพราะว่ามันไม่มีการร่วมที่แท้จริง หรือมีก็แต่ในนาม คือว่าเชิญไป แล้วใครก็ได้ส่งตัวแทนไป แล้วก็ไปเป็น rubber Stamp ไปถึงกับบอก โอเค ว่าฉันก็มีรายชื่อแล้วอยู่ในผู้เข้าร่วมประชุมมีตัวแทนของคุณอยู่แล้ว แต่ที่จริงเป็นตัวแทนที่เรียกว่าเป็นตัวแทนไป สิ่งไม่มีที่เรียกว่าเป็น Passive คือไม่ได้มีส่วนร่วมจริงๆ ในการที่จะเข้าไปยอมรับในแผนนั้นๆ เมื่อเป็นอย่างนี้มันก็เลยเกิดความโกลาหล แต่ในขณะที่เดียวกันในส่วนของชุมชนและในผู้ที่ได้มีส่วนได้เสียอยู่ในท้องถิ่นซึ่งจะเป็นเจ้าของพื้นที่ เป็นผู้ที่จะต้องอยู่ในพื้นที่เป็นผู้ที่จะได้ใช้ประโยชน์ของทรัพยากรในพื้นที่ ก็อยากที่จะเป็นใหญ่ด้วยเหมือนกัน ก็ลุกขึ้นมาบอกคนอื่นไม่เกี่ยวฉันจะจัดการเองคนเดียว ในลักษณะอย่างนี้ก็แยกอีกเหมือนกัน เพราะว่าอยู่ๆเรื่องที่มีมันเกิดขึ้นมาเป็นเรื่องของความซับซ้อนของเรื่องการตลาดก็ดี ของเรื่องการจัดการแบบสมัยใหม่ก็ดี หรือเป็นเรื่องของการที่จะต้อง

รู้ถึงปรัชญาในการที่จะมีการแชร์ทรัพยากรด้วยกันก็ดี เหล่านี้ก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นพี่เลี้ยง แต่ทำไมไม่มาเป็น Dictator ในการที่จะมาขึ้นกเป็นไม้ หรือเธอต้องทำตามฉันหมดทุกอย่าง นี่คงไม่ใช่อย่างนั้น แต่มาเป็นคนคอยให้แสงสว่าง และก็ให้ชุมชนนั้นโตด้วยตัวเอง ไม่ใช่ไปเคี่ยวเข็ญเขาหรือจู่เขาไป ให้แสงสว่างเขาแล้วก็ให้เขาเลือกทางเดินของเขาในทางที่ถูกต้อง เมื่อเขารู้แล้วว่าเขาคควรจะต้องทำอะไร หรืออะไรดีอะไรไม่ดี แล้วก็ให้เขาเลือกเอาเอง เหมือนในสมัยนี้กระผมเองก็ยอมรับว่าในรุ่นของเราเมื่อลูกโตขึ้นมาเราคงไม่มีโอกาสที่จะไปบอกเขาว่าเขาจะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ตามประสบการณ์ของเรา เราเพียงแต่บอกเขาว่าสิ่งที่มันเป็นอย่างนี้ มันไม่ดีอย่างนี้ แต่ว่าเขาจะต้องเอาไปประยุกต์ให้เข้ากับสมัยนิยมของเขา ไม่อย่างนั้นเขาจะอยู่รอดในสังคมของเขาเองไม่ได้เมื่อเราไม่อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นตรงนี้คือปรัชญาที่คิดว่าการนำซึ่งไม่ใช่เป็นการนำแบบ Dictator แต่เป็นการนำแบบประชาธิปไตย แต่ถ้าเพื่อว่าไม่มีคนมาอย่างนี้ เราจะไปเป็นผู้วิเศษ รื้ออะไรเสียทุกอย่างด้วยตัวของเราเอง นี่ก็คงจะไม่มีและคงเป็นไปได้ แม้กระทั่งพวกเรา พวกท่านที่นั่งอยู่นี้ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม เมื่อมาถึงจุดหนึ่งเราก็ต้องไปหาผู้ชำนาญการ กระผมทำธุรกิจเมื่อถึงเวลาที่ผมจะต้องลงทุน ผมก็ต้องไปหาผู้ชำนาญการมาช่วยคำนวณให้ผม มาศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของธุรกิจให้ผม แล้วผมจึงจะนำพิจารณาอีกทีไม่ใช่ทำเองไปเสียหมดทุกอย่าง คือเราก็คงไม่เก่งถึงขนาดนั้น และประการสำคัญมาก เราก็คงไม่สามารถที่จะทำอย่างนั้นด้วย

ในจุดนี้กระผมก็จะพยายามให้ภาพรวมใหญ่ๆ ว่าเราควรจะต้องมีวิธีการ และจะต้องมีจุดไหนที่เราต้องระมัดระวัง และจุดไหนที่เราจะต้องนำมาพิจารณาในการที่เราจะพัฒนาหรือจะประกอบการในเรื่องของการลงทุน จะทำเรื่องการลงทุนในธุรกิจต่างๆ ของชุมชนตั้งแต่เรื่องตามหัวข้อที่กำหนดมาคือการลงทุน การตลาด และการจัดการหนี้สิน และก็จะต้องพูดในภาพกว้างๆ ประเด็นท่านอาจารย์หรือผู้ประชุมก็อาจจะมีการซักถามหรือให้แนวคิดในทางลึก หรือว่ามีการขอให้ฝ่ายข้างบนนี้ลองพิจารณาปัญหาตุ๊กตาหรือปัญหาที่ท่านประสบอยู่ แล้วดูสิว่าเราจะช่วยกันคิดอย่างไร ถ้าเกิดในลักษณะนี้แล้วก็ตรงเป้าในส่วนของผู้ที่มาร่วมสัมมนาว่าคงจะได้ผล สิ่งที่ท่านต้องการ แต่ว่าเราคงเดาไม่ถูกในขณะนี้ว่าจะลงลึกไปมาก ก็ไม่ทราบว่าจะเป็นการหรือเปล่า เวลาที่จะเสียไปโดยเปล่าประโยชน์นะครับ

ผมก็เริ่มตรงนี้ว่าในส่วนความเชื่อของผม ในฐานะผมทำธุรกิจและผมคิดว่าในฐานะที่ทุกท่านทำงานในภาครัฐก็ดี ประเทศไทยเราต้องยอมรับว่ามีความอ่อนแอมากในเรื่องของการตลาด การผลิตอะไรต่างๆ นี้เราทำได้ดีมาก ยกเว้นการผลิตที่ต้องพึ่งพาดีนฟ้า อากาศ อย่างเช่น การเกษตรในปัจจุบันนี้ซึ่งจะต้องพึ่งดีนฟ้า อากาศ ตั้ง 70-80 เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าในเรื่องการตลาดของเราเนี่ย ผมคิดว่ายังไม่เก่ง เพราะฉะนั้นการทำงานถ้าเกิดการตลาดไม่นำแล้ว ความสำเร็จก็ย่อมจะไม่เกิด การตลาดในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าเสาะแสวงเพื่อหากำไรอย่างเดียว การตลาดในที่นี้เป็นการขายสินค้าของเราให้คนยอมรับ แม้กระทั่งเป็นการขายของเราที่ไม่มีกำไร รัฐให้บริการกับประชาชนก็ต้องขายความคิดให้ประชาชนยอมรับรัฐจะมากับภายยังต้องขายความคิดให้กับประชาชนว่าการเสียภาษีให้มากเพื่อรัฐจะอยู่ได้อย่างไร เพื่อเราจะได้ดีขึ้น อะไรอย่างนี้เป็นต้น เรื่องทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของการขายและการตลาดทั้งนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นผมว่าเมื่อพูดถึงการตลาดสินค้าของเรามีอะไรบ้าง ถ้าอยู่เราจะไปขายของโดยไม่รู้ว่ามีอะไรจะขายก็คงไม่ถูกนัก ก็ต้องดูว่าในชุมชนของท่านมีอะไรดี ถ้าพยายามคิดออกมาแล้ว พยายามให้คนอื่นมาช่วยดูด้วยว่ามีอะไรดีบ้าง บางครั้งเราอยู่กับตัวเราเอง เราก็คงไม่รู้ว่ามีของดี ต้องให้คนอื่นมาบอก ใอันนี้เป็นของดี เพราะอะไรครับ เพราะความชอบ เพราะความสนใจที่ต่างกัน อย่างกระผมอยู่ที่เมืองชายทะเล เมื่อก่อนคนพื้นที่นั้นไม่เคยซื้อชายทะเลมาก่อน เพราะว่ามันห่างไกลเมือง มันกันดาร ไปยากและเปลี่ยว อันตราย แต่พอฝรั่งมาเห็นว่าสวยมากก็กว้านซื้อ บอกให้ทำเป็นรีสอร์ทต่างๆ ก็เพราะความชอบ มีความสนใจในลักษณะการท่องเที่ยวที่ต่างกัน เขาถึงมาบอกว่าคุณมีทองมีเพชร ทำไมคุณไม่พัฒนา นำมาเจียรไนให้มันดีละครับ เพราะฉะนั้นการที่จะรู้ว่าเรามีอะไรดีนี้ ต้องรู้จักตัวของเราและรู้จักคนอื่นที่มาดูของเราด้วยนะครับ สินค้านี้เป็นเรื่องสำคัญมากนะครับ เพราะทางด้านการท่องเที่ยวนี้ทุกอย่างเป็นสินค้าหมด อากาศยังเป็นสินค้าเลย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีอะไรเป็นข้อยกเว้นสำหรับการท่องเที่ยว มัน

หลากหลายเหลือเกินเป็นสินค้าที่ต้องจับต้อง ที่ท่านมองเห็นได้ ที่ท่านสูดได้ ที่มีกลิ่น ที่สามารถทานแล้วอร่อยได้ มีทั้งการดู แล้วก็มีความพึงพอใจในวิธีการและในการดำรงชีวิต วิถีชีวิต ในวัฒนธรรม ในธรรมชาติ ในอาหาร การกินและหัตถกรรม ทุกอย่างเป็นสิ่งที่สามารถเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นตรงนี้อ่าได้ มีข้อจำกัดใดๆเกิดขึ้นในการที่ท่านจะใช้โอกาสของสิ่งที่ท่านมีอยู่ให้เป็นสินค้าในการท่องเที่ยวให้ได้ นี่ก็อาจจะ เป็นเรื่องหนึ่ง ส่วนหลังจากนั้นแล้วก็ต้องพูดว่าสินค้าทั้งหมดที่มีอยู่มันจะไปเข้าตาใครบ้าง คือผู้ซื้อครับ

ที่นี้ตาของผู้ซื้อนี่อย่างที่ผมเรียนแล้วว่ามันมีหลายตา มีหลายความคิด มีหลายเชื้อชาติ มีหลาย วัฒนธรรม มีหลายอายุ มีหลายแบบ มีหลายน้ำหนักกระเป๋ามีเงินมากเงินน้อย มีหลายเวลา เพราะฉะนั้นการ ต้องตาต้องใจของผู้ซื้อ หรือต้องตาต้องใจกรรมการนี้ มันก็ดูว่าเราจะไปขายอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะสินค้า ของเรามีหลากหลายมาก นี่มันไม่ใช่ทุกคนจะต้องมาชอบสินค้าของเราทุกอย่าง เพราะฉะนั้นเราจึงต้องดูว่า การที่เรารู้จักสินค้าของเรา มันก็เป็นประโยชน์ในการที่เราจะดูได้หลายเรื่องเหมือนกัน เพราะเรารู้แล้ว อย่าง สมมติว่าสินค้าอันนี้ อาจจะต้องดูตั้งแต่สินค้าในท้องถิ่นของเรา นี่ใกล้ตัวเราเลย เพราะว่าการทำงานท่องเที่ยวไม่ จำเป็นต้องเอาจากข้างนอกเสมอ มันเกิดขึ้นจากข้างในได้ แล้วค่อยๆขยายลงไปในจังหวัด ขยายลงไปในประเทศ ในภูมิภาค ในทวีปต่างๆ แล้วแต่ว่ามันเหมาะสมตรงไหน เพราะว่าตรงนี้ในส่วนของผู้ชำนาญการหรือการ ท่องเที่ยวเอง อาจจะเป็นข้อมูลในการให้เข้าไปศึกษาตลาด ทำการสำรวจ วิเคราะห์ตลาด แล้วรู้อาณาเขต ของสินค้าแต่ละแห่งเขาชอบแบบไหน เขาเดินทางอย่างไร เขามาเป็นครอบครัว เขาอยู่กี่วัน เขามีกระเป๋าที่จะ ใช้เงินได้มากน้อยแค่ไหน มีลักษณะความชอบอะไรบ้าง อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ผมคิดว่าจะทำให้เราสามารถที่จะ เริ่มผลิตสินค้าออกมาแบบ มาดูว่าเราจะเอาตรงไหน จะจัดการอย่างไร จะขายแบบไหนนะครับ จะมีจุดขาย อย่างไร และที่สำคัญที่สุดว่าเราจะขายเท่าไร คือบางครั้งในการทำงานหลายท่านก็ใช้วิธีการลงทุนชนิดว่าตาม กันแบบลัทธิเอาอย่าง คนหนึ่งทำงานนี้ได้สำเร็จ ลัก10-20 ปีหน้ามาอีกทีอาจจะมีลิวรายหรือยี่สิบรายเกิดขึ้น ลอกเลียนแบบเหมือนกันเบียบเลย ลักษณะอย่างนี้ผมคิดว่าจะต้องขอแล้ว เพราะว่าถ้าเผื่อว่าประเทศเราจะ พัฒนามันต้องสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์นั้นก็คือพื้นฐานของการพัฒนา แต่ถ้าการลอกเลียนกันนี้ ต้อง ลอกเลียนได้อย่างญี่ปุ่น สมัยก่อนญี่ปุ่นลอกเลียนแบบรถยนต์ในการทำรถยนต์ แต่ว่าลอกเลียนไปพัฒนาไป จนกระทั่งจากในที่สุดการที่เขาลอกเลียนแบบประเทศอื่น ปัจจุบันนี้ก็กลายเป็นว่าเขาเป็นผู้นำประเทศอื่น เพราะเขามีการพัฒนา มีการสร้างสรรค์อยู่บนพื้นฐานของการลอกเลียน อย่างนี้ก็ไม่มีพิษมีภัยเท่าไร และที่ สำคัญก็คือว่า เมื่อเราทำงานในลักษณะนี้ การที่เราลอกเลียนหลายๆ จะทำให้คนที่มาท่องเที่ยวก็เกิดความ เบื่อหน่ายด้วยนะครับ มีแต่ความซ้ำซาก มาที่ไรก็เห็นเหมือนกันหมด ไป ร้านไหนมันก็เหมือนกันหมด มันต้องมีความแปลกใหม่ การแข่งขันต้อง แข่งขันบนพื้นฐานของความสร้างสรรค์ ไม่ใช่บนพื้นฐานของการลอกเลียน แบบและความจำเจ เพราะฉะนั้นการออกแบบสินค้าของเรา เราเอาไม่หมด คือที่ผมเรียนแล้วว่าสินค้ามีเยอะ สินค้าก็หลากหลาย เราจะจัดตรงไหนดี ละครับ ไม่ใช่เราเอาสินค้าทุกอย่างขายให้กับคนทุกคนคงเป็นไปได้สินค้าเรา เรานัดตรงไหน เรามีจุดแข็งตรงไหน เราก็เอาสินค้านั้นออกมาให้ไป เข้ากันกับความชอบของเขาเนะครับ ตั้งในทำเลที่เหมาะสม แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นทำเลเดียวกัน เพราะว่ายกตัวอย่างการทำธุรกิจ ผมอยู่ในธุรกิจ โรงแรม โรงแรมนี้มันมีหลายแบบ โรงแรมในเมือง โรงแรมที่อยู่ในเขตการ พัฒนาหนาแน่น โรงแรมที่อยู่ในเขตการพัฒนาแบบเบาบาง เพราะฉะนั้นลูกค้าก็มีอยู่สามสี่ประเภทด้วยกัน พวก โรงแรมเมืองส่วนมากก็เป็นพวกที่มาแล้วก็กลับเลย โรงแรมที่อยู่ในเขตการพัฒนามักเป็นเมืองเล็กที่มีสี่ล้อและมีความอบอุ่นใจ ลักษณะมันค่อนข้างอยู่เอะๆ นี่ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งของลูกค้าแบบนี้ต้องการ อีกแบบหนึ่งต้องการที่จะ หนีคน หนีโลกไปเลย และอยากจะอยู่เงียบๆ แบบมีสันโดษ แบบอยากอยู่กับธรรมชาติ มีเสียงนกเสียงกา เสียงคลื่น ต่างๆ พวกนี้ก็เป็นอีกแบบหนึ่งของโรงแรม เพราะฉะนั้นมันมีอยู่หลายแบบที่เราจะไปจับมาได้ อยู่ที่

เรานี้มีจุดแข็ง และก็มีความถนัดอย่างไร ที่นี้ก็จะมองเห็นว่าเรามีโอกาสในการทำธุรกิจ ในการพัฒนานี้มากมาย นะครับ ไม่จำเป็นต้องไปลอกเลียนทำอะไรให้มันเหมือนกัน

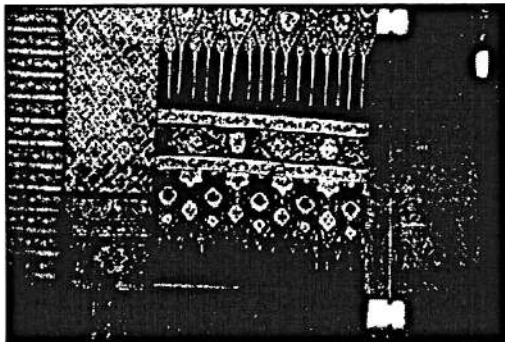
เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปที่อยากจะขอเรียนให้เป็นเรื่องที่ทำร่วมกันก็คือว่า ท่านมีสินค้าอยู่ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสินค้าหัตถกรรมก็ดี หรือว่าหมู่บ้านที่เราจะไป Home Stay ก็ได้ อะไรก็ได้ ใต้นั้นจะไม่มีผลถ้าหากคนไม่รู้จักนครศรีธรรมราช หรือไม่รู้จักประเทศไทย หรือ ไม่รู้จักหมู่บ้านของท่าน และไม่มีเหตุผลว่าทำไมเขาถึงต้องมา เพราะว่าเราไม่ได้เป็นญาติกับเขา ถ้าเป็นญาติ เขาอาจจะมาเยี่ยมญาติ เพื่อนก็ไม่ได้เป็น การที่มานั้นต้องมีเหตุผลที่มีความแน่ชัดที่เขาจะต้องใช้เงินที่จะมา เพราะฉะนั้นการที่เราทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในลักษณะรูปของสินค้าใหญ่ คือแหล่งใหญ่เสียก่อน และหลังจากที่เขารู้จักแล้ว สินค้าตัวเล็กๆ ที่อยู่ตามร้าน หรือตามหมู่บ้านก็จะขายได้ บริการก็ขายได้ เหมือนสมัยก่อนผมมีประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต สมัยก่อนผมทำโรงแรมขึ้นมาครั้งแรก ทำโดยที่ยัง ไม่มีใครรู้จักจังหวัดภูเก็ต พอไปเสนอขายที่ไหนก็หมดกำลังใจเหมือนกันนะครับ ไปถึงบู๊ก็บอกว่า เอ้าจะขาย โรงแรมเฟิร์ล ก็โอเค ก็รู้จักโรงแรมเฟิร์ลแต่ก็ไม่มีใครมา เพราะไม่รู้ว่าจะมาโรงแรมเฟิร์ลทำอะไร ในเมื่อจังหวัด ภูเก็ตยังไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน อย่างนี้เป็นต้น ผมก็เลยต้องใช้วิธีการ ต้องช่วยกันกับเพื่อนๆ ในสมาคมท่องเที่ยว ภูเก็ต ช่วยกันแบบอย่าไปคิดถึงใคร ว่าใครมีโรงแรมหรือมีภัตตาคาร หรือมีบริษัทนำเที่ยว หรือมีร้านขายของที่ระลึกอะไรเลย หรือมีส่วนผลไม้มันจะให้ใครไปเก็บไปดู ไม่ต้อง ทุกคนมุ่งหน้าแต่ว่าพัฒนาจังหวัดภูเก็ต เสียก่อน ให้เป็นที่รู้จัก โฆษณาและขอความกรุณาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ช่วยเถอะ ของบประมาณมาช่วย หน่อย แนะนำภูเก็ตหน่อย ลักษณะอย่างนี้เมื่อคนรู้จักแล้วก็โอเค ทุกคนอยากมาภูเก็ต เพราะหาดทราย ชายทะเลสวย เหมือนกับที่นครศรีธรรมราช ถ้าโฆษณาแล้วมีวัด มีวัฒนธรรมเก่าแก่ มีประเพณีอะไรที่น่าสนใจ มีวิถีชีวิต ก็มีผลนะครับ

ที่นี้อีกอย่างที่ผมมีประสบการณ์ที่ค่อนข้างจะขมขื่นเหมือนกันก็คือว่า พอเราไปเริ่มให้คนรู้จักว่าแหล่ง ของเราอยู่ที่ไหน จังหวัดนี้อยู่ตรงไหน และก็มีความสำคัญหรือน่าท่องเที่ยวอย่างไรแล้วนี้ เขามาไม่ได้ คือการ เข้าถึงไม่สะดวก เพราะสมัยก่อนนี้เกาะภูเก็ตมีเครื่องบินเท่านั้นครับ รถไฟก็ไม่มี รถยนต์ก็ลำบาก หลายสิบกว่า ชั่วโมงจากกรุงเทพฯ มาไม่ได้ เปิดโรงแรมมาแต่ความว่างเปล่า หาวกันทั้งวันต้องรอเสาร์-อาทิตย์ที่กว่า รถบัสจะวิ่งมาได้ ก็วิ่งไปกรูกันที่หน้าประตู รอรับกันอย่างกับพระเจ้ามาโปรด วันสองวันนี้ก็ไปหายไปอีกแล้ว เราก็เจ็บไปอีก มันก็จะเป็นอยู่อย่างนี้ตลอดไป ก็เลยเห็นว่าเรื่องของการเข้ามาถึงมันมีปัญหามาก เพราะ สนามบินก็เล็ก แต่พอไปขอกรมการบินให้ขยายพื้นที่ได้ เครื่องบินก็ไม่มาอีก มีแต่ บดท. อาทิตย์หนึ่งมากันสัก สองวัน มี 40 คน พอคนอยากจะมาประชุมสัก 100 คน ก็มาไม่ได้ จะให้บินตามกันมาเป็นฝูงๆ ก็เป็นไปได้ ลักษณะนี้ไม่สะดวก บอกให้ซื้อเครื่องบิน Jet ก็ไม่ซื้อ เขาบอกขนาด 40 ที่นั่งยังไม่เต็ม 100 ที่นั่งมันจะเต็มได้ อย่างไร มันก็กลายเป็นอย่างนี้ไปอีก เพราะฉะนั้นเรื่องต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น มันเป็นเรื่องของไก่เกิดก่อนไข่ หรือไข่เกิดก่อนไก่ ในที่สุดถึงจะได้มาด้วยความยากเข็ญ ได้สนามบิน ได้การบินไทย พอได้การบินไทยมาบู๊คตัว ไม่ได้อีก บดท. กับการบินไทยเป็นเหมือนญาติกันก็จริง แต่ว่าพอถึงเวลาคนไปบู๊คตัว เพราะการบินไทยยังอยู่ ต่างประเทศ แยกเราต้องการจะมาประเทศเรา พอไปถึงที่โน่น เขาบอกว่าขอบู๊คไฟลท์ภูเก็ตหน่อย บู๊คไม่ได้ ท่านต้องมาคอนเฟิร์มที่นั่งเมื่อท่านบินมาถึงเมืองไทยแล้ว ไอ้คนวางแผนข้ามโหนดทะเลและกวางแผนมาเป็นปีก แต่ให้มาคอนเฟิร์มเลย เมื่อมาถึงกรุงเทพฯว่าจะไปภูเก็ตได้หรือไม่ เขาบอกผมไม่รอ ผมไปที่อื่นก่อนดีกว่า ที่ สามารถคอนเฟิร์มได้ ในที่สุดก็ไม่มาอีก จนในที่สุดจะต้องทำใจที่ว่าการบินไทยกับ บดท.มีการรวมบริษัทกัน มัน ถึงจะเกิดเป็นเรื่องของความคล่องตัวในการเข้าถึง สมัยก่อนนี้ลำบากแม้กระทั่งว่าพอเริ่มที่การบินไทยบินมา บดท.ยังต้องเก็บค่าตัวทุกหัวที่การบินไทยเอาคนจากกรุงเทพฯบินไปภูเก็ต บดท.ถึง 25 เปอร์เซ็นต์ ในฐานะ ที่มาล้าเส้นทางภายในประเทศ ไอ้โห มีปัญหาแล้ว พอ บดท. เครื่องบินไม่พอ ไปขอเช่าการบินไทย การบินไทยก็ บอกราคาเช่าเครื่องบินเที่ยวหนึ่งเท่าโห บดท.ก็ต่อรองอยู่นั้น จนกระทั่งคนทีรอไม่อยากจะบิน เพราะไม่รู้ว่า จะบินได้หรือเปล่า เนื่องจากว่าราคาตกลงกันไม่ได้ ลักษณะนี้มันก็มีปัญหาอีก เพราะฉะนั้นเรื่องการเข้าถึงนี้

ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ว่าทางด้านชุมชน ทางด้านแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเครื่องบิน เรื่องรถไฟ เรื่องถนนหนทาง ที่จะเข้าไปถึงด้วยความปลอดภัย และในราคาที่เหมาะสม ไม่ใช่เป็นราคาที่เพื่อการปิดกั้น อันนี้ที่ผมเคยมีประสบการณ์มาก็อยากจะเล่าสู่กันฟังนะครับ

ที่นี้การลงทุนก็เหมือนกัน ผมได้เรียนแล้วว่าการลงทุนปกติแล้วมันเป็นเรื่องของการศึกษาวิเคราะห์ แต่ถ้าเพื่อกิจกรรมเล็กๆ ไม่จำเป็นต้องไปจ้างคนมาทำศึกษา วิเคราะห์ เพราะมันทั้งเงินทั้งทุนอะไรมันจะหมดไปก่อนที่จะเกิดการลงทุนไปให้กับผู้ศึกษา เราก็ใช้วิธีการแบบทั่วๆไป ใช้ความสังเกตเอา ดิดลูกคิดคิดเอา ไม่ใช่ อิเลคทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ก็ได้นะ มีการสอบถามพูดคุยกับคนที่มาเยี่ยมเรา หรือคนที่เราสังเกตว่าเขาชอบอะไร เขาอยากได้อะไร ลักษณะนี้ก็เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งที่ไม่ได้มีความซับซ้อนมาก ที่สำคัญของการศึกษาอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า เมื่อเรารู้ว่าแนวโน้มความต้องการของลูกค้าของเราว่าต้องการอะไรแน่ๆแล้ว ต้องการแบบไหนอย่างไร ระดับราคาหรือกระเป๋าคูที่เขาจะจ่ายตังค์ได้ในลักษณะสินค้าแบบนี้มีสักเท่าไร เราก็ไม่กลัวแล้ว ลงทุนไปเถอะครับ เพราะว่าพอลงทุนแล้วเรารู้ว่าเราจะต้องได้รับเงินตอบแทนคุ้มค่า และมีการคืนทุนได้ในขณะเดียวกันในการศึกษา เราก็รู้ว่ามีคนทำแบบนี้ก็ราย เราเข้าไปจะเป็นรายที่ทำที่หกหรือเปล่า บางคนเขาบอกว่าทำเรื่อง Coffee Shop Disco ดิจังเลย คนแน่น แต่ก็หารู้ไม่ว่าถ้าเผื่อมีเพิ่มอีก 2 ราย ไอ้คนที่มีอยู่แค่นั้นต้องหาร 3 โดยทันที มันก็กลายเป็นไม่แน่นกันทั้ง 3 ราย ก็ดิงกันจนน้ำ เพราะมันก็เป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราต้องดูให้ดี ไม่ใช่ว่าพอเขาดีปั๊บ เราก็ตาม พอตามอย่าลืมนะว่าตัวหารมันจะเพิ่มขึ้น ทุกอย่างก็แย การสามัคคี การปรองดอง การที่จะร่วมกันต่างๆก็กลายเป็นการแข่งขัน แบบอาฆาตมาดร้าย การวางระเบิด รุนวายไปหมด แทนที่เราจะได้ประโยชน์กลับกลายเป็นโทษ การร่วมมือก็กลายเป็นศัตรู พอมันเกิดเกิดความสมดุลง่ายๆที่ท่ามกลางเราเดชะว่า มันก็จะกลายเป็นจุดผกผัน การพัฒนาการท่องเที่ยวก็เช่นกัน ผมเคยศึกษากรณีของไซปรัสนะครับ มันคือเกาะที่มีความสวยงามเหมือนกัน เขามีการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมบ้าง เหมือนกัน พอการท่องเที่ยวพัฒนาไปถึงจุดหนึ่ง มันก็จะเกิดความไม่พอดี แรงงานขาดแคลน ค่าแรงงานก็สูง ก็เหมือนกับอุปสงค์อุปทาน ที่อะไรขาดแคลนราคามันก็จะสูง ประชากรก็มีความเป็นอยู่ที่ดี มีมาตรฐานที่ดี อย่างนี้ก็จ่อมไม่ลง ภาคเกษตรสินค้าราคาก็แพง ค่าแรงก็สูง ความหนาแน่นเกิดขึ้น ชุมชนถูกปิดบังไปหมดด้วยอาคารที่มีการโหมก่อสร้างกันมากมาย สังคมเปลี่ยนแปลง คนแปลกหน้าเข้ามาอยู่ในชุมชนเรามาก จนกระทั่งทำให้มีอิทธิพลเหนือชุมชน ทำให้แบบฉบับวัฒนธรรมอาจมีการแปรเปลี่ยนได้หลายๆอย่าง ในที่สุดต้องใช้วิธีหยุดการพัฒนาทั้งหมด มาเริ่มต้นกันใหม่ วางแผนตั้งต้นกันใหม่ว่าจะทำกันอย่างไร ทุกอย่างมีเริ่มก็ต้องมีพอ ไม่ใช่มีเริ่มแบบไม่จำกัด ถ้าบ้านเรามีแค่ 5 ห้องนอน ถ้าห้องหนึ่งนอนได้ 3-4 คน อย่างมากก็ไม่เกิน 20 ถ้าเกินเมื่อไหร่บ้านพัง ชุมชนเราก็เหมือนกัน ถ้าทำเกินความพอดีไปก็จะเกิดความไม่สมดุลขึ้นมา เกิดความแตกสลาย ในหลายๆรูปแบบด้วยกัน เพราะฉะนั้นต้องพอดีและเดี๋ยวผมก็อยากเรียนต่อไปว่าเมื่อเกิดความพอดีแล้ว ทุกคนก็จะอยู่ได้อย่างยั่งยืน และไม่ใช่ว่าการท่องเที่ยวเท่านั้นที่จะช่วยเศรษฐกิจของประเทศได้ การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งเป็นสาขาหนึ่งในเศรษฐกิจของประเทศ ที่จะมาช่วยในการประกอบอาชีพ และพัฒนาประเทศได้ แต่ในขณะเดียวกันสาขาอื่นก็มีความสำคัญในการพัฒนาและการประกอบอาชีพของเราด้วย เมื่อไหร่ที่มีการผกผัน มีการแปรเปลี่ยนของด้านใดก็ตาม เราก็ยังพอมีกินมีใช้กันอยู่ ไม่ใช่ว่าทุกอย่างมุ่งไปที่การท่องเที่ยว และถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมา การท่องเที่ยวอยู่ไม่ได้ ทุกคนก็จะกลายเป็นยาก ไม่มีอะไรกิน แบบนี้ก็ไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นลักษณะการทำงานแบบนี้ก็คือการซื้อความเสี่ยง รับประกันโดยความเสี่ยง เวลาทำงานอย่ารีบร้อน มีเวลาเยอะเยาะ บางทีรีบร้อน พอการท่องเที่ยวเข้ามา มีการพัฒนา มีการส่งเสริม มีการประชาสัมพันธ์ก็เอโลกันทำไม่ลืมหูลืมตา ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำอย่างนั้น เราค่อยๆตั้งสติ ค่อยๆทำนะครับ แล้วก็เรื่องการจัดการ เรื่องการตั้งราคา อะไรต่างๆ ก็ให้มีความเหมาะสม มีการคุ้มทุน ไม่ใช่ทำเพื่อการกุศล เพราะบางทีมีการแข่งขันกันมาก จนสู้ตาย ราคาเท่าไรก็ได้ ซึ่งไม่คุ้มต้นทุน ทุกคนที่มาอยู่ที่นี้เราต้องมีการควักกระเป๋า ชดเชยค่าใช้จ่ายบางส่วน ซึ่งการทำงานแบบนี้ไม่ได้ประโยชน์และไม่ช่วยเศรษฐกิจอะไรเลย ประโยชน์ของบ้านเราในครอบครัวก็ไม่เกิดขึ้น ในหลายแห่ง หลายคนที่มีการลงทุน ที่ผมทราบมาว่าลงทุนด้วยเหตุผลอื่นๆ ที่นอกจากเรื่องผล

ตอบแทนทางการลงทุน การเศรษฐกิจ เช่นเรื่องของการแข่งขัน ซึ่งดิฉันเดินกันบ้าง บางคนพอมาทำธุรกิจเดียวกัน คนนี้ทำโรงแรมก็ทำบ้างเดียวไม่สมศักดิ์ศรีทำไปก่อน เจ็บค้อย่างกันทีหลัง บางคนก็บอกว่าอดใจไม่ไหว มีเงินก็หักดอลลาร์เปอร์เซ็นต์ ก็เลยอดใจไม่ได้ จึงต้องมาทำคือไม่ได้ดูว่า ทำเพราะมันทำได้ แต่ทำเพราะเขาให้เงินมาแล้วไม่รู้จะเอาเงินไปทำอะไร เอามาทำตรงนี้ดีกว่า แบบนี้ผมเจอหลายคน ที่ทำอย่างนี้ อีกแบบหนึ่งค่อนข้างไม่ตีหน้าหยอก ก็คือมีเงินได้มาจากไหนไม่รู้แต่อยากจะทำอะไรก็เอาเงินออกมาในลักษณะที่มันเปิดเผยได้ ลักษณะนี้สงสัยอยู่เหมือนกันว่า เอ๊ะ! ทำไมถึงลงทุนได้เยอะขนาดนี้ ซึ่งดูแล้วไม่น่าจะเป็นไปได้ และก็อยู่ได้ด้วย เออ มันก็แปลกและอาจจะเป็นไปได้ด้วย ในลักษณะอย่างนี้ผมคงต้องใช้เวลามาก 2-3 นาที คืออยากให้ภาพทั้งหมดเลย จะได้เป็นทั้งกระบวนการ คือในปัจจุบันนี้เวลาที่เรากำลังทำงานหรือทำธุรกิจอะไรก็ตาม จะมีปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เราต้องมีผลกระทบมากอยู่ในขณะนี้ 3-4 อย่างด้วยกัน ที่สำคัญก็คือลูกค้าเดี๋ยวนี้รู้มากเพราะว่าการพัฒนาทางด้านสารสนเทศ IT โทรศัพท์ ข่าวสารเร็ว นักท่องเที่ยวเดินทางกันชานาญขึ้น จะสังเกตเห็นว่าการท่องเที่ยวสมัยก่อนจะเป็นเรื่องของผู้มั่งคั่งจะกินหลายๆเท่านั้น ส่วนผู้ที่รับจ้างนี้ไม่มีโอกาส แต่เดี๋ยวนี้แม้กระทั่งคนที่หาเช้ากินค่ำ หรือคนขับแท็กซี่ในบางประเทศก็สามารถเที่ยวได้ จะสังเกตเห็นว่าเหตุการณ์มันเปลี่ยนแปลงไป ลูกค้าของเราจะมีความชำนาญมากขึ้น มีความรู้มากขึ้น และที่สำคัญในขณะนี้คือกระแสสังคมของเราในท้องถิ่นก็ดี ในโลกก็ดี มีการเปลี่ยนแปลงมากและมีกระแสแรงๆอยู่ 3-4 กระแสด้วยกัน ที่เห็นชัดในขณะนี้ คือ กระแสที่เกี่ยวกับเรื่องของประชาธิปไตย ซึ่งเรากำลังทำกันอยู่คือสสร. ร่างรัฐธรรมนูญ กระแสของพวกมนุษยชนอะไรต่างๆ อย่างเช่น จีนแดงไม่เคารพสิทธิมนุษยชนปีบ อเมริกาก็ออกมา จะต้องมีการทำอะไรต่างๆ พวกนี้ก็มีแรงกดดัน ทั้งสังคมโลกและสังคมในประเทศ ให้เราต้องอยู่ในกรอบมากขึ้น อันที่ 3 ที่สำคัญก็คือเรื่องสิ่งแวดล้อมและการค้าเสรี เป็นสิ่งที่ผมเห็นว่ามันกระทบโดยตรงกับการท่องเที่ยวของเราหลายๆ ไม่ใช่อย่างอื่นไม่กระทบ ก็คือเรื่องของสิ่งแวดล้อมกับการค้าเสรี สิ่งแวดล้อมเป็นกระแสที่ผมนึกว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าอันนี้จะเป็นกุญแจและเป็นกลไกที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่พึงปรารถนาได้ถ้าเกิดสิ่งแวดล้อมไม่ดี สิ่งแวดล้อมในที่นี้มันหมายถึงหลายอย่างนะครับ ไม่ใช่เรื่องธรรมชาติอย่างเดียว ไม่ใช่เรื่องน้ำเสียอย่างเดียว เรื่องของวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตเป็นเรื่องของหลายๆ อย่าง ที่ประกอบขึ้นเป็นชุมชนของเรา เมื่อมันถูกกระทบเมื่อไหร่แสดงว่าชาติและชนชาติต่างๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงและก็หายไปได้ ลักษณะนี้ความยั่งยืนก็ไม่เกิด ก็เมื่อมันหายไปคนก็อยากมาดูสิ่งที่เขาไม่เคยเห็น สิ่งที่เป็นต้นฉบับ เมื่อมันไม่มีแล้วเขาก็ไม่มีเหตุผลที่จะเดินทางกลับมาอีก นั่นเป็นการทำลายเหตุผลของเขาในการที่จะเดินทางกลับมาหาเรา ผมเคยเดินทางไปดูที่เกาะปันหยีที่ใกล้ตัวผม จ.พังงา สมัยก่อนผมเดินทางไปเพราะต้องการไปกินอาหารทะเล

สดๆ แบบชาวบ้าน ใช้จานสังกะสี ไปดูวิถีชีวิตของเขาที่เป็นหมู่บ้านมุสลิม สร้างบ้านอยู่ในน้ำ มีที่ฝึกศพ มีโรงเรียน มีร้านอาหาร มีร้านขายของที่ระลึก มีอะไรหลายอย่าง ระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยใช้หลังคาเป็นสังกะสี ก็เปลี่ยนมาเป็นกระเบื้องลอนคู่ เป็นตึก เป็นอิฐบล็อก เป็นอะไรเยอะแยะที่มันแปรสภาพของความเป็นหมู่บ้าน ที่น่าสนใจกลายเป็นเหมือนชุมชนในเมืองสักแห่ง ที่ไม่มีความน่าสนใจอะไรมากมายนัก นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสิ่งแวดล้อม

อีกส่วนหนึ่งในเรื่องของการค้าเสรี การค้าเสรีนี้ผมนึกว่าเป็นเรื่องที่พูดกันและต้องระวังมาก เพราะว่าผมเองยังมีความเป็นห่วงว่าทางรัฐบาลของเราเองที่ต้องเปิดการค้าเสรี เราได้มีการเตรียมตัวกันแค่ไหน อย่างไรก็ตาม

ในการให้มวยคนละรุ่นมาชกกันโดยไม่มีการคาดหมายมากมายนัก เพราะฉะนั้นเราต้องสร้างภูมิคุ้มกันของตัวเอง ใครไม่ช่วยเราต้องช่วยตัวเองก่อน สิ่งที่เราอยู่รอดได้ขณะนี้คือดำรงสิ่งที่เราไม่เหมือนคนอื่นและไม่เหมือนใคร ให้เป็นเกราะป้องกันของเรา เพราะคนอื่นลอกเลียนแบบไม่ได้ ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมประเพณี ลอกเลียนแบบวิถีชีวิตของเราไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่เป็นวิถีชีวิตของเขา ดังนั้นถ้าเราคำนี้ถึงตรงนี้แล้ว การค้า

เสรีเข้ามาก็จะไม่สามารถติเราได้แตก เพราะเราคือเรา เราคือชนชาติที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นตัวของเราเอง เพราะฉะนั้นตัวสินค้านี้แข่งไม่ได้นะครับ

ในเรื่องของการประสานประโยชน์ในท้องถิ่นต่างๆ จะต้องมีการคุยกันและประสานกันให้ได้นะครับ ในส่วนหนึ่งที่ผมอยากขอฝากไว้ 2-3 เรื่อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่พึ่งปรารถนาของเรา ก็คือเรื่องของความสามารถในการรองรับอย่างที่ผมได้เรียนแล้วในตอนต้น

ไม่ใช่ทำเท่าไรก็ได้ แต่ทำเท่าไรที่สามารถให้เกิดความพอดี ความพอดีนี้อยู่ตรงไหน เราก็ดูได้หลายแบบด้วยกันนะครับ สมมติว่าเมื่อลูกค้าหรืออาคันตุกะที่เข้ามาเยี่ยมเรา ถ้าหมู่บ้านเรามีคนอยู่สัก 500 คน แต่ขณะเดียวกันมีลูกค้ามาเยี่ยมเราราวละ 5,000 คน ท่านลองคิดดูสิครับว่าจะโระจะเกิดขึ้นอย่างนี้ ยกตัวอย่างที่เห็นที่จะได้ค่อนข้างชัดเจน แล้วยังเรามีท่อหรือมีที่ที่สามารถบำบัดน้ำเสียได้ในปริมาณวันละ 50 ลูกบาศก์เมตร มีคนมาร่วมใช้ในแต่ละวันมีปริมาณน้ำได้ถึง 100 ลูกบาศก์เมตร แต่สถานที่ธรรมชาติที่จะรับดูดซึมมันมีไม่พอที่จะรับถึง 100 ลูกบาศก์เมตร/ต่อทุกวันนะครับ มันก็ทำให้ทุกอย่างค่อยๆ เสื่อมสลายไปด้วย ไม่มีขีดความสามารถในการรองรับ อันนี้ยกตัวอย่างให้เห็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีกอย่างเรามีความเป็นอยู่เป็นเกษตรกรนะครับ เราอาจจะมีทำบริการบ้างเล็กน้อย มีการท่องเที่ยวและก็มีอย่างอื่น ถ้าเผื่อการท่องเที่ยวเข้าไปมากๆ อย่างที่ผมเรียนแล้ว อย่างที่เกาะไข่น้ำมันจะเกิดปัญหา แรงงานถ่ายเท แรงงานเกิดความไม่สมดุลย์ การเกษตรก็จะมีคนตัดยาง คนปลูกผลไม้ก็ไม่มี ก็มีปัญหากทำให้วงจรของเศรษฐกิจ ลังคม ต่างๆ ยังมีการเปลี่ยนแปลงมาก อันนี้ก็เกิดปัญหาขึ้นมาในเศรษฐกิจและสังคมมาก ตัวต่อไปที่ผมเห็นว่าจำเป็นต้องมีก็คือว่า ในขณะนี้ไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดที่จะรองรับการพัฒนา และเชื่อมโยงของการดำเนินการในเรื่องของการท่องเที่ยวนี้ อย่างที่เป็นรูปธรรมมากนัก เพราะมันเหมือนต่างคนต่างอยู่ทำกันหลายระดับ โดยยังไม่มีการที่จะสามารถประสานประโยชน์ตรงนี้อาจจะแท้จริงได้ จริงๆ แล้วดูอย่างอบต. ในขณะนี้ก็มีบทบาทมาก เป็นองค์กรพื้นฐานที่อยู่ติดกับชุมชน อยู่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด แต่ความรู้ต่างๆ หรือความร่วมมือ ความเข้าใจในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเรื่องของปรัชญาในการพัฒนาที่จะให้เกิดความยั่งยืนนี้ อาจจะต้องมีการร่วมมือ ร่วมใจกันทำมากขึ้น ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอาจจะส่งคนเข้าไปช่วย ทางจังหวัดก็ส่งคนเข้าไปช่วยอบต.หรือชุมชน ชาวบ้านสามารถที่จะดูได้ว่าอะไรที่ประสานประโยชน์ร่วมกันได้ และอะไรที่เป็นเรื่องที่เขาทำไม่ได้ อย่างที่ผมเรียนตั้งแต่ต้นแล้วว่า เราก็จะให้แสงสว่างเพื่อที่จะให้เขาเดินไปด้วยตัวของเขาเอง ในลักษณะอย่างนี้แล้วผมคิดว่าตรงนี้ต้องอย่าลืมนะว่า วัลลภอยู่เสมอว่าวัตถุประสงค์หลักหรือเป้าหมายหลักของเราที่ต้องการคืออะไร ไม่ใช่เราไปเปลี่ยนกรรมกรกันที่เป้าหมายก็หายไปแล้วมานั่งคิดกันใหม่ หรือทำในแนวที่เป็นการไม่ยั่งยืนหรือด้านลบกับประโยชน์ส่วนรวมที่เราตั้งไว้แต่แรก เพราะฉะนั้นต้องมีการต่อเนื่องและสืบเนื่องด้วยองค์กรอะไรสักอย่างหนึ่งที่ต้องมาร่วมกันตรงนี้นะครับ ผมก็คิดว่าอยากจะขอจบแต่เพียงเท่านี้ก่อนนะครับ ไม่ทราบว่าจะใช้เวลาไปเยอะเกินกว่าที่อาจารย์ให้ไว้หรือเปล่า

รศ.อุดม หนูทอง : ผมคิดว่าสิ่งที่ท่านได้มองนั้น เป็นการมองโดยตลอดครบทุกองค์ประกอบนะครับ และก็ตลอดครบวงจร เพราะฉะนั้นเวลาที่ท่านใช้เกินไปจากที่ผมเรียนไว้ในตอนต้นนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะเข้มงวดอะไรหากมีใครครับผม คือมันมีความสมบูรณ์อยู่ในตัวแล้วกับที่ท่านได้ใช้ไป ผมคิดว่าสิ่งที่ท่านพูดเป็นข้อคิดและเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำงานทางด้านการท่องเที่ยว ทิ้งถ้ามองมาที่ชุมชน ความรู้เรายังน้อย องค์กรเราก็ยังไม่ค่อยแข็ง การจัดการก็ยังไม่ค่อยดีพอสมควรผมคิดว่าบางที่บางหน่วยงานยังไม่ได้เริ่มในเรื่องเหล่านี้เลย ก็ไม่รู้จะเริ่มยังไง จะเริ่มที่จุดไหน แม้แต่คำถามหลักคำถามหนึ่งที่จะตั้งขึ้นมาว่าท้องถิ่นของตัวเองมีอะไรที่จะขาย ก็คิดว่าน่าจะมองๆ ได้แล้วเหมือนกัน การมองตัวเองบางทีก็มองได้ไม่ค่อยชัดเหมือนกัน คนนอกมองบ๊ีบก็รู้ได้ว่าวิเศษจริงๆ ชุมชนนี้ ตัวเองมองเท่าไรก็มองไม่เห็นว่ามันจะเป็นสินค้าได้อย่างไร

ศักยภาพของตัวเองก็มองไม่ออก ดูไปดูมาก็เหมือนกับเพื่อนเขาเสียทั้งนั้น ผมคิดว่าที่อาจารย์ณรงค์ได้เข้ามาคลุกคลีกับชาวบ้านได้ทำงานเกี่ยวข้องกับโครงการหลายโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาจารย์มองเห็นศักยภาพของชุมชนบ้านเราอย่างไร แล้วก็คิดว่าถ้าจะจัดการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนมันจะมีลู่วางไปอย่างไรได้หรือไม่ อาจารย์อาจจะดูจากตุ๊กตาในชุมชนที่อาจารย์ได้ลองลงไปทำแล้ว เล่าสู่กันฟังจากสายตานักวิชาการที่เข้ามาในท้องถิ่น เชิญครูบาอาจารย์

รศ.ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ : เมื่อ 300-400 ปีก่อน มีคำพังเพยอยู่วรรคหนึ่งว่า **เมืองคอนจะได้ยาก บางจากจะได้ทุกข์ ปากพม่าจะสนุก แหลมตะลุมพุกจะเป็นวัง** ท่านผู้มีเกียรติครับพังเพยประโยคนี้นั้นอยู่ในใจผมตั้งแต่ผมจำความได้ ผมก็ไม่ทราบว่ามีใครเป็นคนพูดขึ้นมา และพูดมาเมื่อไหร่ พูดมาเพื่ออะไร แต่คำพังเพยนี้เหมือนกับนอสตราดามุสครับ มันเป็นเรื่องจริง เมืองคอนได้ยากนี่นะครับก็เคยพิสูจน์มาแล้ว และต่อไปนี้เราจะยากขึ้นหรือเปล่านั้นไม่รู้ว่าจะดีขึ้นนะครับ เพราะว่าจากอาณาจักรที่เคยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคแถบนี้ ตั้งแต่ยุคศรีวิชัย ยุคศรีธรรมนคร ยุคตามพรลิงค์ เป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองมาก มาถึงปัจจุบันนี้ป็นปรากฏว่านครศรีธรรมราชคือจังหวัดที่ยากจนที่สุด รองจากพัทลุง เป็นเรื่องที่แปลกมากครับ เวลาเราวางแผนพัฒนาโดยเฉพาะเมืองหลัก อาณาจักรนครศรีธรรมราชเคยเป็นศูนย์กลางนะครับ แต่เดี๋ยวนี้การวางแผนเมืองหลักเลยไปสงขลา และเลยไปสู่ราชบุรีธานี ชำมนครศรีธรรมราช ที่อื่นมีเมืองหลักอย่างมากที่สุดก็แห่งเดียวนะครับ ยกเว้นทางอีสาน อาจจะมีจังหวัดเยอะหน่อยเพราะมีคน 1 ใน 3 ของประเทศ ของเรามี 14 จังหวัด แต่มี 2 เมืองหลัก ประการต่อมาคือว่า ในทางรูปธรรม เมืองคอนได้ยากไม่ว่าจะเกิดในเรื่องแหลมตะลุมพุก เราก็ได้ยากอย่างรุนแรงนะครับ ในตอนที่ศรีวิชัยประสบปัญหาน้ำท่วม ประสบพายุ เราได้ทุกข์ยากรุนแรง ถึงปัจจุบันชีวิตของคนคอนก็ยังมีความลำบากอยู่ บางจากได้ทุกข์นะครับ ผมจำได้เมื่อตอนเด็กๆ บางจากเป็นท่าเรือ มีโรงสีใหญ่ เป็นตลาด เป็นชุมทาง เต็มวันหายหมดแล้วครับ เขายังทุกข์อยู่หรือเปล่านั้นผมก็ไม่ทราบ ปากพม่าจะสนุกถึงแล้วยังละครับ ยากให้ถึงเร็ว ๆ นะครับ สนุกแล้วหรือยังก็ไม่ทราบ แหลมตะลุมพุกจะเป็นวัง จะเป็นหรือเปล่านั้นไม่แนเหมือนกันนะครับ แต่เห็นว่าใกล้ๆแถวแหลมตะลุมพุก ก็อาจจะมียังอยู่ ก็กำลังสร้าง เพราะฉะนั้นคำพังเพยนี้ก็เป็นเรื่องที่น่าคิดนะครับ

ที่นี้ผมฟังอยู่ 2 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ผมเองก็ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงนะครับ แต่ผมอยากวาดให้เห็นสิ่งที่มีนัยเป็นภาพรวมสักเล็กน้อยว่า เห็นด้วยนะครับในเรื่องที่เราจะไม่ควรไปเน้นในด้านใดด้านหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวหรืออะไรก็ตามแต่ เพราะว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เราพยายามที่จะเน้นคำว่าการเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ให้เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกกลางขบวนเศรษฐกิจของเรา แล้วเราก็ตามคนอื่นไปเหมือนที่ 2 ท่านพูดมาแล้วว่าชอบทำอะไรตามชาวบ้านเขา เขาบอกเป็นประเทศอุตสาหกรรมดีแล้ว สินค้าตัวไหนที่เขาส่งออกแล้วดี เราก็ทำมัน เดียวนี้เขาส่งกุ้งออกได้ดี เราก็แห่ทำกัน ผลสุดท้ายผมสำรวจพบว่า แถวหัวไทร แถวระโนด หลังจากนาุ้งมันลงไป พวกต้นตาลซึ่งเป็นทรัพยากรโบราณพื้นฐานมันตายนับเป็นแสนเป็นล้านต้น เหมือนกับผีตายซากอยู่กลางทะเล ทะเลน้ำกร่อยทำอะไรไม่ได้แล้วในระดับชาติเราก็บอกสินค้าไฮเทค เราก็ควรต้องส่งเสริม เพราะมันส่งออกได้ดี เราส่งออกคอมพิวเตอร์ ส่งออกตัว IC ส่งออกสินค้าไฟฟ้า เรบอกว่าเป็นพวกดาวรุ่ง ผมก็ไม่เข้าใจนะครับว่ามันรุ่งได้ยังไง ส่งออก 100 บาท นำเข้าเสีย 80 บาท เราได้จริงๆ แค่ 20 บาท เราส่งออกข้าวหอมมะลิ 100 บาท เราได้จริงๆ 95 บาท คำถามของเราก็คือว่า ทำไม่ทำให้เมืองไทยของเราสามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้ทั่วประเทศ ขายเงินประเทศเดียวก็ไม่พอแล้ว ทำไมต้องไปนั่งผลิตคอมพิวเตอร์ตัวนำเข้า 80 เปอร์เซ็นต์ ทนสมัยดีใจครับ เพราะฉะนั้นดูเหมือนว่าเวลาเราทำอะไร เราไม่สร้างทางเลือกให้กับตัวเองเลยเป็นลัทธิสุดขีดของคนไทยครับ ทั้งๆ ที่เราอยู่ภายใต้ปรัชญาของพุทธศาสนาว่า มัชฌิมาปฏิปทาทุกอย่างควรจะมองหาจุดพอดี เหมือนที่ 2 ท่านได้พยายามพูดมา แต่คนไทยนะครับถ้าไม่ชาวก็ดำ ไม่ดำก็ขาว เขาบอกว่าถ้าคุณไม่เลือกอุตสาหกรรม คุณก็เลือกเกษตรซี ทำไม่ละ ผมจะเลือก 2 อย่างไม่ได้หรือ ผมไม่เข้าใจว่าทำไมคนไทยจึงมีลักษณะสุดขั้วตลอด ไม่ซ้ายก็ขวา ไม่ดีก็เลว มองคนทั่วไปว่า มันมีแต่ดีไม่มีเลว มีแต่เลว

ไม่มีดินนะครับ ความดีก็มี ความเลวก็ปรากฏ ใครจะบอกได้ว่าใครดีไม่ดี น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า ความจริงเราอยู่กับปรัชญาที่มันถูกต้อง แต่ว่าในทางปฏิบัติเราไม่เคยเข้าใจปรัชญาตรงนั้น เพราะฉะนั้นปรัชญาในการพัฒนาประเทศจึงสุดขั้วตลอด เขาบอกว่าการค้าเสรีดี ก็เสรีตามเขา เขาบอกว่ากู้เงินต่างประเทศดี ก็กู้ตามเขา เมื่อที่คุณวิจิตรพูดว่ากูเขามาแล้วก็ไม่รู้จะทำอะไร ปรากฏว่าเงินที่เราเอาเข้ามาในปัจจุบัน ณ วันนี้ เราเป็นหนี้เขาเสียตั้งเก้าหมื่นล้านนะครับ เจ็ดหมื่นห้าพันล้านนะ เอกชนกู้ครับไม่ใช่รัฐ แล้วเงินเจ็ดหมื่นห้าพันล้านนี้เป็นหนี้ระยะสั้นสี่หมื่นแปดพันล้าน ต้องใช้เขาภายในปีนี้ ปีหน้าจะครบ ไม่เกินปีต้องใช้เขา เรามีเงินสำรองจ่ายในประเทศขณะนี้ถึงสามหมื่นล้านหรือเปล่าก็ไม่รู้ ต้องใช้คืนเขาไปถึงสี่หมื่นแปดพันล้าน มันจะเหลืออะไร แล้วจะไปกู้มาทำไม เงินกู้อีกกู้อีกเข้ามาแล้วมันเกิดดอกออกผลคุ้มต้นคุ้มดอก ก็โอเคครับ แต่ถ้ากู้อีกแล้วไม่รู้จะทำอะไรเลย เหมือนที่คุณวิจิตรว่ามันจะเกิดดอกออกผลคุ้มได้อย่างไร เมื่อถึงเวลาต้องใช้คืนเขาไป กู้อีกทำไม กู้อีกมาเล่นหุ้น เงินนะครับ หน้าที่หลักของมันคือเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน ถ้าเงินไม่ผ่านสินค้าการชายก็ไม่เกิดการลงทุนมันก็ไม่เกิด การจ้างงานมันก็ไม่เกิด การแปรทรัพยากรออกมาเป็นผลผลิตมันก็ไม่เกิด ปัจจุบันเงินเล่นหุ้นมันย้ายจากหน้าตักหนึ่งไปสู่อีกหน้าตักหนึ่ง เป็นเงินซี้เกียจ เป็นเงินไม่ทำงาน เป็นเงินที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเป็นจำนวนมาก พอถึงเวลาเราก็ใช้หมด ออกไปทั้งต้นทั้งกำไร เป็นฟองสบู่แตกใจ นั่นคือสิ่งที่ผมต้องการจะเน้นให้เห็นถึงสิ่งที่คุณวิจิตรพูดมันคืออะไร การทำอะไรตามเขาไปโดยไม่ดูตัวเองมีอะไรเกิดขึ้นนะครับ ไม่ได้สร้างทางเลือกให้ตัวเองเลย

ที่นี้ทางเลือกของไทยมันควรจะมียังไงบ้าง เอาละครับโยงไปถึง 2 ท่านอีก ควรจะดูว่าเรามีอะไรเป็นฐานอยู่ ผมคิดว่าฐานที่แข็งแกร่งที่สุดของเราคือ ฐานอุตสาหกรรมเกษตร แต่ปรากฏว่าตลอดระยะเวลาเกษตรคือกระดูกสันหลังของชาติ มันก็เหลือแต่กระดูกจริงๆ เราไม่เคยสนใจที่จะทำอย่างไรให้เกษตรมันพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ทำอย่างไรถึงจะให้เกษตรมีทางเลือกหลายๆ พอถึงพัฒนาการเกษตรก็เหมือนกัน เขาบอกว่ามันล่าปะหลังขายดี ก็แท่งกันปลุกมัน ทำแต่มันอย่างเดียว พอมันขายไม่ออกก็จบอีก ผมก็ไม่เข้าใจว่าทำไมเป็นอย่างนั้น ผมจำได้ว่าบ้านคุณยายผม แกมีทุกอย่างรอบบ้าน มีแต่สวน มีสมุนไพร มีสระปลา ในนามีกับข้าว มันมีทุกอย่าง ทำอย่างนั้นมันล้ำสมัย เราไม่เอา เขาจะปลุกอะไรก็ทำตามกันไป รัฐบาลก็ส่งเสริมอย่างนี้มาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผมก็บอกว่าไม่เป็นความผิดของใครคนใดคนหนึ่ง เหมือนที่คุณวิจิตรว่ามันผิดกันมาตลอดทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน สะสมกันมาถึงจุดนี้มันแตก เกษตรของเราเลยกลายเป็นล้ำสมัยไปในปัจจุบัน มาเริ่มฟื้นกันใหม่ จะทันหรือเปล่านั้นยังไม่ทราบ แต่นี่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาที่ไม่ได้สร้างทางเลือกให้ตัวเอง คือทำตามกันไป จนถึงขณะนี้เวลาที่เรากำลังจะกู้เงินเขามากก็ยังคงคิดตรงนี้อีก ยังคิดว่าเอาเงินเขามาจะเอาเงินไปสนับสนุนอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ ไปสนับสนุนอุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้านะครับ ซึ่งพวกนี้เราต้องนำเข้ามากๆ ซึ่งเมื่อลดค่าเงินบาทลงไป นำเข้าก็ยังแพง แต่เรายังคิดอย่างนั้นอยู่ ไม่เห็นได้ปรับเปลี่ยนเหมือนอย่างที่คุณวิจิตรพูด นี่ผมว่าทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลนะครับ ไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง เรายังคิดอยู่เหมือนเดิม ไม่ได้สร้างทางเลือกให้กับตัวเอง เอาละครับลงมาถึงเมืองนคร ก็เหมือนกัน เราได้คิดให้กับตัวเองหรือเปล่า ผมคิดว่าการท่องเที่ยวเป็นเพียงหนึ่งทางเลือกในหลายๆทางเลือกที่เราควรจะทำพร้อมๆกัน ผมคิดว่าเมืองนครเป็นเมืองที่มีฐานการเกษตรที่เข้มแข็ง เป็นเมืองที่ฐานทางวัฒนธรรมเข้มแข็ง เราลองคิดดูนะครับ ภูเก็ตเขาเลือกที่จะเป็นเมืองท่องเที่ยวแล้ว รัฐบาลนี้ก็กำลังมองว่าจะทำอย่างไรให้ภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวสมบูรณ์ เป็น Free Port เพราะฉะนั้นทุกอย่างก็เอียงไปทางนั้นหมด ผมคิดว่าเมืองคอนน่าจะเป็นห้องครัว เพราะว่าเรามีความสมบูรณ์ทางชีวภาพ ถ้าถามว่าเรามีความสมบูรณ์ทางชีวภาพ ทางเกษตร ทางอุตสาหกรรมเกษตร ทำไมเราไม่เลือกตัวนั้นตัวเดียว ทำไมต้องเลือกท่องเที่ยวด้วย ในความคิดของผมเวลา ผมคิดในการกันทางเลือก เราต้องคิดแบบบูรณาการ คิดแบบบูรณาการก็หมายความว่าเราต้องทำการเกษตรให้เป็นท่องเที่ยวให้ได้ ต้องทำท่องเที่ยวให้เป็นเกษตรด้วย ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น เพราะสิ่งที่เรามีอยู่ผมยกตัวอย่างธรรมชาติ ผมว่าธรรมชาติเมืองนครมันมีความหลากหลายตั้งแต่ทะเล พื้นราบ ภูเขา ซึ่งในท้องถิ่นเหล่านั้นมันมีอะไรของมันอยู่ ถ้าสมมติว่าในภูเขาที่เราไม่สนใจมันมีสารพัดอย่าง มีสวนสมรม ถ้าเราจะบูรณาการระหว่าง

ท้องเกี่ยวกับสภาพนี้ทำอะไร เพื่อนญี่ปุ่นผมเขาบอกว่า เอ๊ะ ทำไมทางนครไม่ลองจัดสวนให้เขากิ่งท้องเที่ยว คือ เรามีสวนสมรมอยู่แล้ว บอกว่าให้นักศึกษาญี่ปุ่นมาเช่าต้นมังคุด เช่าต้นทุเรียน ดูตั้งแต่มันเริ่มออกดอก และออกผล เข้ามาปีละ 2 ครั้ง จ้างให้เจ้าของเดิมดูแลอยู่ เสร็จแล้วพอออกผลเขาก็มากินบนต้น อันนี้เขาเสนอเองเลยนะครับ เพราะคนญี่ปุ่นชอบอย่างนี้ ที่นี้คุณ จะเห็นการท่องเที่ยว การเกษตรไปด้วยกันแล้ว ไม่แยกจากกัน แล้วเขาบอกว่าในเมื่อเรามีความหลากหลายทางชีวภาพ ทำไมเราไม่ทำอุทยานการเกษตร อุทยานการเกษตรก็หมายความว่า คุณมีพื้นที่ 3 พันไร่ ใน 3 พันไร่นั้นคุณรวมทุกอย่างเลย ในเรื่องของการเกษตรที่คนอื่นเขาไม่มีมาวางไว้แล้วก็สาธิตให้ดู ผมยกตัวอย่าง เช่น คนเมืองไทย จำนวนมากไม่รู้จักปลาลำพัน ผมบอกว่าเลี้ยงปลาดุกรัสเซียไซไซใหม่ ไข่ปลาดุกอุยนะมันสู้ปลาดุกบ้านผมไม่ได้หรอก ปลาดุกบ้านผมยาววาหนึ่งก็มี ผมกางแขนให้ดูอย่างนี้ เขาไม่เชื่อ แต่จริงๆแล้วเคยมีนะครับ แต่เดี๋ยวนี้อาจหาไม่ได้แล้ว คือ ปลาดุก ลำพันไงครับ มันยาวมากๆ ตัวใหญ่มากปลาดุกรัสเซียสู้ไม่ได้ แต่เราไม่เห็นคุณค่าของมันไซไซใหม่ ผมเชื่อว่าถ้าญี่ปุ่นมาเห็นปลาดุกยาวขนาดนั้น โอ้โหมันเป็นปลาอีกพันธุ์หนึ่งของโลกที่นักศึกษาญี่ปุ่นพร้อมที่จะมา นักเรียนญี่ปุ่นพร้อมที่จะมา นักเรียนได้หัวนพร้อมที่จะมา แล้วคุณเชื่อหรือว่าเวลามาไม่เอาพ่อเอาแม่มาด้วย นี่ผมหมายถึงการเกษตรที่ไปกับการท่องเที่ยวได้มันไม่จำเป็นว่าท่องเที่ยวก็คือท่องเที่ยว เกษตรคือเกษตร มันมีวิธีการที่จะทำให้เป็นส่วนตัวเดียวกันได้ ถ้าเรารู้จักที่จะทำหรืออย่างเช่นกีฬาว่ายน้ำ เราก็บอกว่ามันเป็นการเล่น เป็นการพนัน เป็นการพนัน มันเป็นเรื่องท่องเที่ยวเท่านั้น ผมเชื่อมากกว่า เมืองคอนเป็นเมืองที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตพันธุ์วัวชนได้ดีที่สุดในเมืองไทย เพราะฉะนั้นเทคนิคการเลี้ยงวัวชน เทคนิคในการผสมพันธุ์นี้ นะครับ มันกำลังจะหายไป เพราะฉะนั้นการส่งเสริมกีฬาวัวชน ถ้าคุณสามารถโยงถึงการคัดเลือกพันธุ์และพื้นภูมิปัญญาในการผลิตพันธุ์ออกมา มันแยกไม่ออกกับการท่องเที่ยว ความคิดของผมคือว่าเราไม่ควรมองด้านใดด้านหนึ่ง และก็ลืมอีกด้านหนึ่ง เราควรจะบอกว่าเรามีอะไรอยู่แล้วก็โยงให้เป็นสิ่งเดียวกันได้ไหม เขาเรียกว่าเอกภาพของความขัดแย้งหรือเอกภาพของความหลากหลาย

ที่นี้มันยังมีความเป็นไปได้อีกหลายๆอย่างนะครับ ที่ผมคิดว่าไม่มีเวลาจะพูด แต่เอาเป็นว่า เมืองคอน เรา มีความหลากหลายและมีความเป็นไปได้ ในอันที่จะมีการท่องเที่ยว ผสมผสานกับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร โยงมาที่คุณวิจิตรพูด ไม่ว่าจะเป็นการเกษตรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวก็ตาม ผมเข้าใจในสิ่งที่คุณวิจิตรพูดก็คือการเข้าถึง การเข้าถึงในที่นี้คือ การเข้าถึงลูกค้า สินค้า ผมนั่งจินตนาการเมื่อ 15 ปีที่แล้ว เมื่อผมไปดูตลาดหัวอูฐ ผมนั่งคิด เชื่อหรือไม่ว่าเมื่อ 15 ปีที่แล้วนะครับ ตั้งนานแล้วนะครับถ้าจะว่าไป ผมถามชาวบ้านว่าผักนี้มาจากไหน มาจากทางเหนือก็มี อย่างลูกเหริยนี้มาจากแม่ฮ่องสอน ไข่ลูกเหริยที่เรากินในเมืองคอนส่วนหนึ่งไม่ได้มาจากเมืองคอนนะ มาจากแม่ฮ่องสอนนะครับ ถามชาวบ้าน แสดงว่าตลาดกำลังเป็นตลาดของประเทศนะครับ ไม่ใช่ตลาดของภูมิภาคเฉยๆ เข้ามากลางคืน ถึงตอนเช้าเข้าห้องเย็น เจ็ดโมงเช้าแปดรูปเสร็จ แปดโมงเช้าก็ขึ้นเครื่องบินนะครับ สิบโมงเช้ามันเข้าห้างแล้วนะครับ เข้าห้างฮ้างงงได้ เข้าห้างลิงคโพรได้ เข้าห้างได้หัวนได้นะ สองชั่วโมงจากเมืองคอนมันไปถึงหมด แต่มันเข้าไม่ถึงหรอกครับ ถ้าหากสนามบินของเราที่ยี่สิบปียังสร้างไม่เสร็จเลย จะเข้าถึงได้ใจ เราบอกว่าเราจะจัดทัวร์อนุรักษ์ ซึ่งโยงถึงคุณวิจิตรอีกว่า ลูกค้าเขาชอบอะไร ลูกค้าประเภทอุตสาหกรรมญี่ปุ่นนี่นะ ฮ้างงงนี่นะ ได้หัวนนี่นะ ที่จะนอนยังไม่ค่อยมีเลย ฮ้างงงมันต้องเช่าแบบโลงนอน เขาเรียกว่าโลงนอน คือเป็นรูปตามฝาผนัง มันจะมีปัญหาไปนั่งดูพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล ดูต้นมังคุดมันไม่มีหรอก เพราะคนพวกนี้นั้นขาดแคลนธรรมชาติ ชายคนพวกนี้คือชายธรรมชาติ แต่ผมสมมติว่านักศึกษาฮ้างงงมาเลย 300 คน ยกขบวนกันมา มาถึงกรุงเทพฯ อยากจะมานครศรีธรรมราช เที่ยวหนึ่งนั่งได้ก็คนครับกับเครื่องบินเมืองคอน แล้วมาวันละก็เที่ยว อะไรอย่างนี้ ผมไม่ทราบนะว่าการเข้าถึงนี้ทำอย่างไรมันเกินความสามารถของเราหรือเปล่า ในความพยายามที่จะบูรณาการท่องเที่ยวอะไรต่างๆในสิ่งที่เราไม่มีผมไม่ได้บอกว่าการท่องเที่ยวของนครศรีธรรมราชมันบูมเกินไปแล้วนะ

ไม่ใช่มันไม่ได้บูมเกินไปหรอก จริงๆแล้วมันยังต่ำด้วยซ้ำไปเมื่อเทียบกับภูเก็ต กระบี่ อะไรหลายๆอย่าง เมื่อถึงที่จะอำนวยความสะดวกที่เราจะรองรับอะไรต่างๆมันไม่มี มันขาด ผมไปบรรยายที่ภูเก็ต นักท่องเที่ยวที่ภูเก็ตบอกว่าผมน่าจะฝรั่งจากเยอรมัน จากอเมริกา มาตามแพคเกจทัวร์ เขาสนใจแหล่งอารยธรรมของภาคใต้ ซึ่งเขารู้ดีว่าแหล่งอารยธรรมในภาคใต้ที่ใหญ่ที่สุดคือ นครศรีธรรมราช แต่ถ้าให้เขานั่งรถจากภูเก็ตมาเมืองคอน 5 ชั่วโมง เขาไม่เอาด้วย เห็นไหมครับ เพราะมันเข้าไม่ถึง เราจะทำอย่างไรครับ คราวนี้ถ้าเราแก้ตรงนั้นได้ก็โอเค โอกาสที่จะเข้าถึงก็มี

ที่นี้มาถึงสิ่งที่คุณวิจิตรห่วงว่า สมมติว่าเรามีทางเลือก เรามีทรัพยากรที่เรารู้แล้วว่าเราจะขายใคร ขายอะไร สมมติกันว่าเรารู้หมดแล้ว สิ่งที่คุณวิจิตรพูดรู้หมดแล้ว มาถึงบอกว่าเราจะจัดการความเป็นไปได้ให้มันเป็นจริงได้อย่างไร ความเป็นไปได้ตราบดีก็ตามถ้าไม่มีการจัดการมันก็ไม่เป็นจริง มันจะมีรูปแบบการจัดการอย่างไรถึงจะเป็นสิ่งที่น่าเป็นจริง โยงไปถึงคุณภราเดช บอกว่า ชุมชนมีข้อด้อย 3 ประการ โดยเฉพาะเรื่องการจัดการ ซึ่งผมเห็นตลอดว่ามันเป็นอย่างนั้น แต่สิ่งที่ผมเสนอเป็นเรื่องของการทดลอง เราประจักษ์ตลอดว่าชุมชนมีทรัพยากร มีความสามารถในการผลิต แต่ชุมชนขาดเรื่องเทคนิคและการตลาด รวมไปถึงเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยการร่วมมือกับภาคอื่นๆ ซึ่งสิ่งที่ผมคิดก็คือว่า ถ้าเกิดความร่วมมือกับ 4 ฝ่าย คือ ชุมชน วิชาการ รัฐ และธุรกิจเอกชน วิชาการก็จะให้ข้อเสนอแนะเหมือนที่คุณวิจิตรว่าให้แสงสว่างในเรื่องเทคโนโลยีก็ตาม ในเรื่องพัฒนาการผลิตอะไรก็ตาม รวมทั้งการตลาดด้วยธุรกิจเอกชนก็จะให้ประสบการณ์ในการจัดการและการตลาด รัฐให้สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่ แต่ถามว่าการร่วมมือมันร่วมอย่างไร นัยของความร่วมมือมันแล้วแต่ใครมอง บางทีถ้ารัฐมองความร่วมมือของชาวบ้านก็คือว่ารัฐบอกให้ชาวบ้านทำ ถ้าทำแล้วก็คือความร่วมมือ ถ้าไม่ทำก็คือไม่ให้ความร่วมมือ แต่โดยความหมายของผมความร่วมมือต้องมี 3 ระดับคือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และก็ร่วมเสวยผล เมื่อคิดกันมาแล้วทำกันมาแล้วก็ไม่ต้องโทษใครอีก ถ้าถูกก็คือถูกด้วยกัน ถ้าผิดก็ผิดด้วยกัน นั่นคือสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นความร่วมมือที่แท้จริง

ที่นี้เราจะเอา 4 ฝ่ายมาร่วมมือกัน มันมีรูปแบบวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดความร่วมมือที่ดี ผมยังคิดว่าหลักความร่วมมือผมต้องการให้เกิดความอิสระและความร่วมมือพร้อมๆกันไป รูปแบบความร่วมมือต่างๆที่มันเกิดขึ้น ผมมีความรู้สึกที่ไม่มีอิสระ ไม่มีความปลอดภัย และการร่วมมือก็ไม่เกิดจริงๆ เหมือนที่คุณวิจิตรบอกว่าชาวบ้านก็เกรงรัฐบาล บอกว่าราชการควบคุมมากเกินไป เพราะฉะนั้นก็ไม่อยากยุ่ง บางคนก็สุดโต่งไปเลย ไม่อยากยุ่งกับรัฐบาล ไม่อยากยุ่งกับธุรกิจ เราทำของเราเองได้ ซึ่งผมมีตัวอย่างให้เห็นว่ามีอยู่หลายๆแห่งที่เป็นอย่างนั้น ร่วมกับ NGO พอแล้ว แต่ถามว่าเทคนิค ความรู้ การจัดการ การตลาดที่ไม่ทำอย่างไรถ้าไม่อาศัยความร่วมมือจากภาคธุรกิจเอกชนบ้าง ทำอย่างไร หรืออย่างขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดฐานสนับสนุน ถ้าไม่ร่วมมือกับรัฐจะทำอย่างไร ที่นี้ถ้าเราอยากจะร่วมมืออย่างนี้ มันมีรูปแบบอะไรที่ลงตัวบ้าง ผมไม่มีคำตอบนะครับ แต่ว่าสิ่งที่ผมกำลังทดลองอยู่ที่พยายามเลือกจากสิ่งที่เกิดขึ้น เช่นว่า การจัดรูปแบบในเชิงบริษัทชุมชน โดยให้ภาคธุรกิจ หน่วยงานของรัฐ ชุมชน นักวิชาการ เข้ามาทำงานร่วมกันในรูปแบบที่มีการจัดการคล่องตัวและเหมาะสม ซึ่งผมเห็นว่ารูปแบบบริษัทมันมีความคล่องตัว ไม่ขึ้นกับหน่วยงานรัฐภายใต้นโยบายของรัฐจึงเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมเพราะเป็นบริษัท มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายสามารถจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้ เพราะว่าวัตถุประสงค์ของบริษัท มันจะจัดการขึ้นมาอย่างไรก็ได้ จะร่างอย่างไรก็ได้จากผู้ถือหุ้น เพราะฉะนั้นตรงนี้พวกเรา ก็เลยพยายามทดลองรูปแบบจริงๆ จะบอกว่าพวกเราพยายามทดลองรูปแบบเสียทีเดียวก็ไม่เชิง เพราะว่ารูปแบบแบบนี้มันเกิดขึ้นไถ่ๆ นคร เช่น บริษัทเครือข่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่อุทยานอาเภอบางกรวย ทำแป้งขนมจีน บริษัทนี้เป็นบริษัทที่ชาวบ้านตั้งขึ้นมาเอง มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่มาจากศิวิล นี่ก็เหมือนกันนะครับบางทีเราบอกว่าชาวบ้านไม่เอาชาวบ้านไม่โลก ตรงนี้ก็เป็นสิ่งที่ผมอยากจะบอกว่า ภายใต้ลักษณะของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ภายใต้ลักษณะของสื่อ ภายใต้ลักษณะของระบบธุรกิจทุนนิยมมันต้องการกำลังซื้อ มันต้องการคนซื้อ แล้วมันมีระบบของ

ธุรกิจทั้งหมดที่กระตุ้นให้คนต้องซื้อ กระตุ้นให้คนเกิดความอยาก ผมคิดว่าถ้าชาวบ้านไม่มีความอยาก คนไม่มีความอยาก ธุรกิจก็อยู่ไม่ได้ เพราะว่ามันเป็นทางเลือกที่เราเลือกแล้ว มันจะดีหรือไม่ดีก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่เราเลือกแล้ว เลือกว่าคนต้องมีความอยากสินค้า ถ้าคนไม่มีความอยากสินค้า ธุรกิจก็เจ๊งหมดเพราะฉะนั้นการกระตุ้นความอยากมันจะผ่านสื่อทุกอย่าง สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อทุกชนิด ที่คอยตอกย้ำเราทุกวัน เด็กอายุ 4-5 ขวบในปัจจุบันมันจำโฆษณาได้มากกว่าคำสอนของพ่อแม่เสียอีกในทางจิตวิทยามันกลายเป็น Subconsciousness กลายเป็นจิตใต้สำนึกที่ไม่ต้องคิดและก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไร เหมือนกับเราที่เราถูกสอนให้กลัวผีมาแต่เล็ก คุณเรียนวิทยาศาสตร์จบปริญญาเอกปริญญาโทก็กลัวผี ถามว่ามีผีไหม ตอบว่าไม่มีผี แต่ไม่กล้าเดินผ่านป่าช้าที่ศิริวง กลัว เดินผ่านป่าช้าที่กรุงชิงไหม บอกผีไม่มีนะแต่ไม่กล้าเดิน เพราะอะไรครับ เพราะจิตใต้สำนึก มันกลัวใจ เพราะฉะนั้นสิ่งสมมติเกิดเป็นจิตใต้สำนึกเสียแล้วนี่ โอกาสจะล้างมันยาก สิ่งที่เราปลูกฝังให้คนมีความอยากไปลบมันยาก เมื่อลบมันยาก ถ้าเราจะแก้ปัญหาวงบ้านก็มีทางเดียว ต้องหารายได้พอที่จะสนองความอยากของเขาได้ ถึงไม่หมดก็ระดับหนึ่ง เพราะฉะนั้นการที่เราจะไปยับยั้งรายได้ของชาวบ้าน ยับยั้งความอยากของชาวบ้าน ยับยั้งความโลภของชาวบ้านเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องของธรรมชาติของระบบว่า การต้องการมากขึ้นเป็นเรื่องปกติ ธุรกิจก็ต้องมีกำไรมากขึ้น ชาวบ้านถ้าอยากมีรายได้มากขึ้น เรามองว่าเป็นความผิด ธุรกิจมีรายได้มากขึ้นก็เป็นความผิดเช่นเดียวกัน ถ้าธุรกิจอยากมีกำไรมากขึ้น ถูกชาวบ้านอยากมีรายได้มากขึ้นก็ถูกเช่นเดียวกัน ถ้าใช้สมองมาตรฐาน ปัญหาที่เราจะจัดการความโลภ ความอยากของทั้งสองภาคให้มันมีดุลยภาพซึ่งกันและกันได้อย่างไร นั่นคือลักษณะของการจัดการมากกว่า หลักเศรษฐศาสตร์ถูกต้องขึ้นมา สร้างขึ้นมาเพื่อจัดการความโลภของมนุษย์ เราไม่เคยสอนให้คนจัดการความโลภให้พอดีกับทรัพยากร แต่เราสอนว่าจัดการทรัพยากรให้พอดีกับความโลภของมนุษย์ เพราะฉะนั้นเมื่อปลูกฝังกันมาอย่างนี้ก็อย่าไปโทษชาวบ้านเลยครับ ถ้ารู้ว่าชาวบ้านจะมีความอยากมากขึ้น หน้าที่ของเราคือว่าทำอย่างไรจึงจะตอบสนองความอยากของเขาได้บ้าง ทางเลือกพัฒนาคือทางหนึ่งที่จะทำให้รายได้ของชาวบ้านมากขึ้น เพราะฉะนั้นชาวบ้านเขาดีนรตนตัวเอง เขาบอกว่าธุรกิจมีกำไรแล้วทำไมชาวบ้านไม่มีกำไรบ้าง มันผิดหรือที่ชาวบ้านคิดจะมีกำไรบ้าง นั่นก็คือที่มาของการจัดตั้งบริษัทชุมชน เพื่อที่จะให้กำไรนั้นตกแก่ชุมชนมากขึ้น เครือข่ายผลิตภัณฑ์อาหารทำแบ่งชนมฉิน ชาวศิริวงมาที่นี้บ้างหรือเปล่า ถ้ามาก็คงรู้จักคุณตรีวุฒิ รู้จักเครือข่ายผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มงดสูบบุหรี่ ที่ศิริวงเข้ามาถือหุ้นนี้อยู่ประมาณ 30 เจ้า มาบ้างหรือเปล่าก็ไม่ทราบจากรูปแบบตรงนั้นนะครับ ผมมานั่งคิดเมื่อผมมาเจอคุณสุภาพ เจอคุณสมบุรณ์ จริงๆนี่นะการหาความพอดีของการร่วมมือของ 4 ฝ่ายน่าจะลงตัวอยู่ในองค์กรใดองค์กรหนึ่งนั่นก็คือบริษัทชุมชนอย่างที่ว่า เพราะในบริษัทนี้ถ้าเรามีหุ้นของธุรกิจอยู่ เขาก็จะรักษาประโยชน์ในฐานะของผู้ถือหุ้น ทำให้บริษัทมันมีกำไร หรืออย่างน้อยๆ ที่สุด ก็อยู่ได้ คือมีคำแนะนำว่าการตลาดต้องทำแบบนี้ การจัดการต้องทำแบบนี้ ถ้าภาครัฐเข้ามามีส่วนอยู่ในนั้น มีถือหุ้นอยู่บ้างเขาก็จะบอกว่า ถ้าคุณต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ คุณต้องทำอย่างนั้น อย่างนี้ ผมรู้จักคนนั้นคนนี้ มันก็อาจจะได้ช่วยงาน นักวิชาการก็จะบอกการพัฒนาที่เหมาะสมควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ การรักษาสีสิ่งแวดล้อมควรจะเป็นอย่างไร ผมคิดว่ามันน่าจะลงตัวถ้าเราดึงทุกฝ่ายมาอยู่ด้วยกัน ณ ที่จุดหนึ่ง ณ องค์กรหนึ่ง ก็เป็นเรื่องที่ทำหายและน่าทดลองเช่นเดียวกัน

เมื่อผมเห็นรูปแบบที่ศิริวงว่าเขาทำได้ ที่เขาพึ่งใครที่ผมไปเริ่มเรื่องผัก กำลังดำเนินงานและคิดว่าน่าจะไปได้อยู่ในขณะนี้ ผมก็เลยมองว่าทำไมล่ะที่เราคิดถึงตัวอนุรักษ์และก็ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ แต่อยากเป็นเจ้าของ การจัดเป็นบริษัทธุรกิจชุมชนในที่เหล่านั้นก็น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่ง ผมขออย่าว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่นำทดลองและนำไปใช้ได้ เพราะในรายละเอียดที่ผมเสนอในเอกสารก็ลองศึกษาดูนะครับว่า มันมีความเป็นไปได้ไหม ในเมื่อเราต้องการพัฒนาเมืองนคร โดยการใช้อย่างที่เรียกว่า Alternative Development ไม่ใช่ไปทางใดทางหนึ่ง การท่องเที่ยวก็เป็นเพียงตัวหนึ่ง แต่ถ้าเราจัด 4 ฝ่ายมาอยู่ด้วยกันตามนี้ การบริหารการท่องเที่ยวมันก็จะไม่ล้มฐานรากจริงๆของเรา คือพยายามทำให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในฐานรากอันนั้น และก็ดึงฐานรากทุกตัว

บูรณาการเข้าด้วยกันมาอยู่ในรูปแบบบริษัท เพราะฉะนั้นบริษัทชุมชนที่ผมพูดขึ้นมาวันนี้ครับ ไม่ใช่ว่าจะจัดการเรื่องท่องเที่ยวอย่างเดียว แต่มันจัดการทุกอย่างที่ทรัพยากรและความสามารถของเราพอที่จะจัดการได้ และธุรกิจชุมชนจึงไม่ใช่เพียงแต่ว่าที่การท่องเที่ยวที่ทำเกษตรนะ ตัวนี้ละครับน่าจะเป็นรูปแบบที่สามารถจะทำอะไรที่เราได้อยู่ได้กับชุมชนครับ

รศ.อุดม หนูทอง : ครับ ขอคุณอาจารย์ครับ อันนี้ก็เป็นการเสนอแนวคิดที่มีความเป็นรูปธรรมสูงขึ้นมาครับ ในสายตาของผมอาจารย์ไม่ได้มองเน้นเฉพาะในเรื่องของการท่องเที่ยว แต่มองชุมชนทั้งชุมชนว่าชุมชนจะอยู่กันอย่างไร เรื่องของการท่องเที่ยวเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น ถ้าจะมีและยังต้องมีในเรื่องอื่นๆ อีกตั้งหลายเรื่อง เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่ได้ มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งนี้ในการจัดการก็ได้เสนอรูปแบบของบริษัทธุรกิจชุมชนขึ้นมา โดยเน้นความร่วมมือของหลายๆฝ่าย อาจารย์กำหนดขึ้นเป็น 4 ฝ่าย ทั้งนี้ในแต่ละชุมชนเวลาทำงานจริง ก็อาจมีมุมมองไปในอีกลักษณะอื่นที่ปรับได้ อย่างไรก็ตามผมคิดว่าสิ่งที่อาจารย์ได้พูดถึงนั้นเป็นสิ่งที่น่าคิด เพราะว่าจะทำให้เราไม่เกิดทางตัน ถ้าเลือกเพียงทางใดทางหนึ่ง ทางตันก็จะเกิดขึ้นได้ง่ายมาก วิทยากรอีก 2 ท่าน ท่านก็พูดในลักษณะที่เป็นทางเลือกเช่นเดียวกัน แต่น้ำหนักท่านทุ่มให้กับหัวข้อที่เรากำลังพูดเท่านั้นเอง จริงๆก็ไม่ได้มีอะไรแตกต่างกัน

การอภิปราย 2 ชั่วโมงนี้หมดไปโดยไม่รู้ตัวจริงๆผมอยากเปิดเวทีสำหรับท่านที่อยู่ข้างล่างได้พูดกันได้แลกเปลี่ยนกันให้มากขึ้น เมื่อเวลาหมดลงอย่างนี้ก็ต้องหาวิธีคิดหนึ่งว่าจะให้ยุติลง ณ บัดนี้ หรือว่าจะต่อไปสักแค่วัน ขอเรียนถามทางด้านผู้จัดรายการ จะต่อไปอีกสักเท่าไรครับอาจารย์ จะได้บริหารเวลาถูกที่ผ่านมาก็บริหารไม่ถูกแล้ว

คณะทำงานจัดการสัมมนาเสนอ : กระผมเห็นว่าเท่าที่รับฟังทั้ง 3 ท่าน มีเนื้อหาสาระที่ยังไม่กระทบกับสิ่งที่เล่าเลยนะครับ ผมคิดว่าน่าจะต่อไปได้อีกสัก 20 นาที

รศ.อุดม หนูทอง : เมื่อเจ้าภาพบอกว่าต่อได้อีกสัก 20 นาที ก็จะขออีกสัก 20 นาที ตอนนี้อยู่เที่ยงกับ 2 นาที เพราะฉะนั้นก็จะไปหมดอีก 22 นาทีข้างหน้า เพื่อให้ได้สิ่งที่ตกค้างอยู่ในใจของวิทยากรข้างบน ได้ระบายออกมาเสียในตอนนี้อยากจะให้ท่านได้เพิ่มเติมท่านละ 2-3 นาที เรียนเชิญครับ

นายภราเดช พยัมิเชียร : ครับ จริงๆแล้วในช่วงหลังมีข้อมูลอีกตั้งเยอะ ผมจะพยายามสรุปให้สั้นที่สุดใน 2 ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรก คือเรื่องของการลงทุน ที่เข้าไปในเรื่องที่เรากำลังพูดกันอยู่ เมื่อตะกี้ตัวอย่างที่อาจารย์ณรงค์พูดก็เป็นอีกอันหนึ่ง คือโดยสรุปของผมตรงนี้ก็คิดว่า มันจำเป็นที่จะต้องให้มีการรวมกลุ่มของชุมชนหรือของท้องถิ่นที่จะดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดขึ้นมา ไม่ว่าจะในรูปแบบของบริษัทชุมชน หรือในรูปแบบของสหกรณ์ซึ่งก็มีการดำเนินการกันบ้างแล้วนี่ครับ นี่เป็นส่วนหนึ่งก่อนที่เราจะต้องมีการรวมตัว มีโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการรวมตัวนั้น อันที่สอง จะต้องมีการกลไกที่จะเข้าไปควบคุมทั้งในแง่ของการดำเนินการ และก็เหมือนกติกามิตรกันที่จะไม่ให้มีผู้ที่แปลกปลอมเข้ามาและทำให้เกิดการแข่งขันในทางที่เสียได้ กลไกตรงนี้เราจะมองกันได้อย่างไร จะได้อะไร ผมคิดว่าในแง่ของ อบต. หรือโครงสร้างของหน่วยงานท้องถิ่นน่าจะเข้ามาเป็นกลไกตรงนั้นได้พอสมควร ยกตัวอย่างเบื้องต้นว่า ถ้าใครอยากจะทำล่องแพขึ้นมาสักรายหนึ่ง อาจจะเป็นชมรม เป็นสหกรณ์ การคุมในลักษณะคุมตัวของตัวเองทำได้ในลักษณะหนึ่ง แต่จะทำอย่างไรให้มีสหกรณ์ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า เข้ามาทำในพื้นที่เดียวกันโดยไม่มีแผนการจัดการ โดยที่ต่างคนต่างล่มสลายกันไป ตรงนี้เรากำลังมองว่ามันน่าจะมีกลไกตรงนั้น ยกตัวอย่าง อย่างรัฐใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยรองรับ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอย่างหนึ่ง ที่ผมอยากให้เห็นเป็นต้นแบบอย่าง Sea Walker ในภูเก็ตนี้ หลังจากพอทุกบริษัทที่ดำเนินการอยู่นั้น เขาได้จดทะเบียนนำเที่ยวและมีมีคฤหาสน์ตามกฎหมาย แต่กฎหมายนี้ยังไม่ทำอะไรจนกว่าจะมีความผิดเกิดขึ้น ปรากฏว่ามีความเป็นห่วงว่า เอ๊ะ! ถ้าอย่างนี้จะมีการควบคุมกันยังไง ตามไปที่ประมง ตามไปที่ป่าไม้ ที่สำนักนโยบายและแผนเรื่องสิ่งแวดล้อม ก็ยังตอบไม่ได้ ต้องพิสูจน์ว่าเขาผิดตามกฎหมายหรือเปล่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็บอกว่าถ้าเขาผิดตามกฎหมายนั้นๆ แล้วเราถึงจะยกเลิกการจดทะเบียนขึ้นมา จึงมีข้อสรุปอยู่อีกอันหนึ่งว่าเป็นไปได้ไหม ก่อนที่เขา

จะได้รับอนุญาตนั้นเขาควรผ่านกระบวนการตรวจสอบเสียก่อน โดยมีแผนการจัดการ เพราะฉะนั้นกลไกตรงนี้ ถ้ามันมี อบต. หรือมีหน่วยงานโดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาเป็นตัวช่วยตรวจสอบด้วย และเป็นตัวที่จะปกป้องสิทธิประโยชน์ด้วย เรื่องลงทุนผมไว้แค่นี้ก่อน ที่จริงแล้วมันจะมีอีกอัน ลงทุนคือการที่มันจะมีการจัดตั้งกองทุน เพื่อลงทุนทางด้านธุรกิจสำหรับชุมชน หรือ ธุรกิจรายย่อยพวกนี้ก็คงจะต้องเป็นหน้าที่ของรัฐเข้ามาช่วยด้วย

อันที่สองนะครับ เนื่องจากมีเวลาจำกัด เป็นเรื่องของการตลาดโดยตรงเลย พอถ้าเราชุมชนไหน คิดจะทำอะไรก็ตามแต่ เมื่อตะกี้เราก็ตกกันมาเยอะแล้วเราจะต้องชี้ให้เห็นว่าสินค้าของเราคืออะไร จะต้องทำอะไรนะครับ ขึ้นถัดไปที่มากกว่าการชี้สินค้าของเราออกมาแล้ว ก็คือสิ่งหนึ่งที่เกือบจะเป็นเทคนิคเลย คือจะพูดกันมาหลายท่านแล้ว เพียงแต่ว่าผมหยิบขึ้นมาเป็นเชิงวิชาการให้เห็นว่าจะต้องทำให้สินค้าตัวนั้นให้นักท่องเที่ยวได้เห็น เข้าใจ ได้รู้ ได้เห็น นั่นก็คือระบบการสื่อความหมายที่หนึ่งนะครับ ไม่ว่าจะโดยอะไรของเรา ก่อนข้างจะมีข้อจำกัดในเรื่องของภาษา ถ้าเราใช้ภาษาไม่ได้เราจะทำออกมาในรูปแบบไหนที่เขาเข้าถึงนะครับ อันที่สองก็คือการมีกิจกรรมร่วมของนักท่องเที่ยว Participation นี้สำคัญมาก ที่จริงแล้วอาจจะนอกเหนือจากสิ่งที่เราทำอยู่ในชุมชน ทำอย่างไรให้เขามามีส่วนร่วม นอกจากจะดูแต่เพียงอย่างเดียว หรืออะไรก็ตามที่อาจจะเอาของนอกเข้ามาเสริมได้จะต้องมีกิจกรรมนะครับ อันที่สาม เรื่องการตลาด พอการส่งเสริมการขายอะไรต่างๆ หรือการโฆษณาที่มันทำคนเดียวไม่ได้แล้ว มันต้องใช้คำที่เรียกว่า Consolidated Advertising หรือ Campaign จะต้องมีการผนึกกำลังกันระหว่างรายย่อย ระหว่างชุมชนต่อชุมชน ระหว่างอะไรต่ออะไรต่างๆ โบรชัวร์ไม่สามารถจะทำรายเดียวได้ ต้องเป็นโบรชัวร์แล้วมีหลายๆ รายอยู่ในนั้น อันนี้เป็นสิ่งที่ต้องทำ ของพวกนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ก็คือการใช้องค์ความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งอันนี้ท่าน ดร.ณรงค์ ได้พูดแล้วนะครับ ที่นี้เรามีทั้งราชภัฏ มีทั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีทั้งผู้ประกอบการ ทำอย่างไรเราถึงจะดึงองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านั้นเข้ามามองในสิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบ จะต้องมีการสื่อความหมาย ต้องมีการเข้ามามีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว จะต้องมีการร่วมมือกันในเชิงของการทำการตลาด และต้องอาศัยองค์ความรู้ในท้องถิ่นเข้ามามอง เพราะไม่มีใครรู้ดีไปกว่าท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่วนกลางก็เพียงแต่ให้แนวทางๆ อย่างที่ผมให้อยู่นี้ครับ เพราะฉะนั้นท้องถิ่นจะต้องเป็นคนทำกันเอง เรื่องของการลงทุนและเรื่องของตลาด ผมขอเพียงเท่านี้ ขอบคุณมากครับ

รศ.อุดม หนูทอง : ครับ ขอเชิญคุณวิจิตรเลยครับ

นายวิจิตร ณ ระนอง : จริงๆ อยากจะให้ทางด้านฟลอร์ข้างล่าง ที่มีปัญหาหรือมีอะไรยกกันขึ้นมา จะได้อบได้ ช่วยกันคิดว่าเราจะแก้ยังไง อย่างที่เรียนตั้งแต่ต้น อย่างไม่รู้ก็ตามผมอยากจะขอฝากประเด็นไว้วันหนึ่ง ในการทำธุรกิจทางด้านนี้นะครับ คือเรื่องของกำไร มันต้องให้มีประโยชน์ของท้องถิ่น ส่วนกำไรที่เดี๋ยวนี้ผมเรียนว่ามันมีความยากลำบากขึ้น เพราะแข่งขันกันเยอะ และคนที่เที่ยวก็มีความรู้มาก เลือ่มาก เปรียบเทียบมาก ทำยังไงที่ทำได้แล้วก็แข่งขันได้ในเชิงราคา แล้วยังมีกำไรอีก ผมคิดว่าลักษณะที่แน่นอนที่สุดคือต้องมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนให้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่เงินบาทยังต้องลอยตัว โดยไม่รู้ว่าจะลอยไปทางไหนนี้ ต้องประหยัดที่สุด ลดต้นทุนให้มากที่สุด สิ่งนี้คือสิ่งที่เราทำได้ครับ เพื่อที่จะให้เกิดมีราคาขายที่แข่งขันกับเขาได้ครับ และก็ที่สุดในการจัดการในเรื่องของธุรกิจท้องถิ่น ท้องถิ่นจะต้องได้ประโยชน์ในหลายๆรูปแบบ สิ่งที่เราปฏิบัติอยู่เสมอคือ ใช้พวกสินค้า ใช้พวกวัสดุพวกพื้นเมือง เขาก็ทำได้ เพราะเท่ากับว่ายิ่งคนสองตัวได้ในทีเดียว เพราะว่าอันที่หนึ่ง คือพวกที่มาจากต่างถิ่นก็จะได้มารู้ว่าท้องถิ่นนี้เป็นอย่างไร พอคนเข้ามาถึงตรงนี้ก็จะได้รู้ว่า ที่นี้เป็นเมืองไทย ที่นี้เป็นนคร ที่นี้เป็นหมู่บ้านศรีวัง หรือรู้ว่าที่นี้เป็นอะไร มันก็ลดลงไปที่สำคัญที่สุดก็คือการจ้างแรงงาน การใช้คน ใช้วัสดุไม่พอดึงต้องใช้คน เพราะคนที่อยู่รอบๆตัวเราในรัศมี นี้คือนโยบายของผมในการทำงาน ผมจะเอาหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ อย่างที่ผมไปตั้งงานที่ไหน หมู่บ้านตรงนั้น จะเรียกว่าเป็นลำดับความสำคัญสูงสุด ต้องบอกทางฝ่ายบุคคลให้รับบุคคลที่อยู่รอบหมู่บ้าน แน่แน่นอนจะต้องมีมาตรฐานที่รับได้เนี่ยก่อนเพื่อนเลย แล้วก็ขยายลงออกไปในหมู่บ้านอื่น

ในจังหวัดภาคใต้ ในกรุงเทพฯ และดิ่งในต่างประเทศ เป็นอันดับรองลงมาที่สุด นั่นคือ ประโยชน์ที่จะได้รับในเชิงของการปฏิบัติ แล้วก็ราคาสินค้านี้ ไม่ใช่ตั้งเอาไว้แบบว่าให้เราขาดทุนตั้งให้เหมาะสมกับการลงทุน ซึ่งผมก็เรียนแล้วว่ามันจะต้องมีการศึกษากันมาก่อน แล้วก็ตั้งให้พอเหมาะสมกับกำลังที่ผู้ซื้อจะจ่ายได้ ส่วนมากผมสร้างยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวผมนะครับ ผมทำโรงแรม ผมก็ไปดูตลาดก่อนว่า ตลาดเดี่ยวนี้อะไร โรงแรมห้องหนึ่งเท่าไร แล้วผมก็กลับมาดูว่าค่าที่ดินผมเท่าไร ผมจะต้องก่อสร้างเท่าไร ผมจะต้องตกแต่งเท่าไร ทั้งหมดรวมกันแล้วห้องหนึ่งต้องลงทุนไม่เกินเท่าไร ผมจึงจะขายได้ราคานี้แล้วมีกำไร ผมจะเอาตลาดเป็นราคามาทำหนดการลงทุนของผม ไม่ใช่ลงทุนไปตามที่ผมชอบใจ ตรงนี้เอาให้ส่วยหน่อย ตรงนี้มีหินอ่อน อะไรไม่ต้อง ผมเอาตลาดมาบอกว่าซื้อได้แค่นี้เป็นตัวตั้ง แล้วผมทำทุกอย่างให้มาชนตรงนี้ก็สามารทำงานได้

นี่เรื่องสินค้าผมดีใจมาก ผมได้ทราบว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่นี้เปิดงานจะใช้รถม้า ซึ่งผมก็ดูแล้วว่า เอ๊ะ! รถม้าเรารู้จักแต่ลำปาง แต่นครไม่เคยรู้จัก อันนี้ก็คือประชาสัมพันธ์ของเมืองนคร ผมต้องขอภัยที่พูดว่าการประชาสัมพันธ์ของเมืองนครยังไม่แข็งแรง ทำให้รถม้าของนครตั้งรถม้าลำปางไม่ได้ แต่ว่านับตั้งแต่วันนี้ไป รถม้าของนครจะต้องดังมากขึ้นนะครับ ความร่วมมือ ร่วมมือแบบไหนที่จะทำให้เกิดความร่วมมือแบบยั่งยืน ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่าเป็น Partnership มีเป็นหุ้นส่วนกัน หุ้นส่วนของผลประโยชน์ร่วมเท่าไรที่เกิดเป็นผลประโยชน์ร่วมหุ้นส่วนแบบไหนจะอยู่ได้ยั่งยืนชั่วลูกชั่วหลานตลอดไป ไม่มีทะเลาะเบาะแว้ง

อีกอันหนึ่งทุกท่านลืม และคิดว่าลืมน้อยตลอดเวลา คือไปเอาราคาเป็นหลัก ราคานี้ผมไม่เรียกว่าราคาที่ถูกนะครับ ผมจะเรียกว่าคัมค่าเสมอ ถ้าเรียกว่าถูกเมื่อไหร่ มันก็ไม่มีค่า อย่างสมมติว่าเพชรราคาล้านหนึ่ง ถือว่าถูกไหมครับ พวกเขาเรียกไม่ได้ว่าถูกหรือแพง แต่บอกได้ว่าคัมค่า ดูน้ำแล้วดูอะไรต่างๆ แต่ก็ในขณะเดียวกันผลไม่ใบหนึ่งสองบาทถูกหรือแพง มันคัมค่าไหม มันไม่ได้ดูที่ว่าราคาล้านหนึ่งแล้วจะต้องแพงหรือว่าราคาสองบาทนี้จะต้องถูก ไม่ใช่ แต่มันอยู่ที่ในสัดส่วนของความสัมพันธ์ และตรงนี้เรื่องคุณภาพจะเข้ามาเป็นตัวจับนะครับ เพราะฉะนั้นหลายท่านทำแต่เรื่องของถูกและที่คุณภาพต่ำ แล้วก็ขายแต่ราคาถูกๆ อันนี้ผมคิดว่าน่าจะเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ เป็นราคาเป็นของที่มีคุณภาพในระดับที่สมควรและราคาใช้ได้ แล้วก็การใช้ประโยชน์ของการร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำการตลาดอย่างที่ท่านรองกราดูเดชาว่า หรือการกำจัดน้ำเสีย หรือการทำอะไรก็ตาม เมื่อมันรวมกันได้แล้วมันจะเกิดที่ภาษาเศรษฐศาสตร์เรียกว่าเป็น Economy Scale ที่เป็นความได้เปรียบในเชิงปริมาณมาก แล้วก็ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยถูกลงนะ ผมขอฝากไว้เพียงนี้นะครับ ขอขอบคุณมาก

รศ.อุดม หนูทอง : ขอเชิญอาจารย์ณรงค์ต่อเลยครับ อาจารย์

รศ.ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ : ครับสามนาที่นะครับ ข้อที่ 1 อยากจะเรียนอย่างนี้ ระหว่าง 4 พันธมิตรเป็น Partner กัน รู้สึกคุณวิจิตรคิดคล้ายๆผมมากเลยนะครับ อาจจะเป็นว่าทำธุรกิจด้วยกันมั้งครับ ชุมชนคือชาวบ้าน ส่วนรัฐมันรวม อบต.ด้วย ผมคิดว่า อบต. คือตัวแทนของรัฐ เพราะว่ามีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีสม.อะไรต่างๆ แม้จะเข้าโดยการเลือกตั้งก็ตามแต่เป็นหน่วยงานของรัฐ เพราะฉะนั้นไม่ต้องห่วงว่าที่จะไม่มีผู้ควบคุมดูแลตรงนั้น วิชาการเรารวม NGO ด้วยจริงๆแล้ว NGO ทำหน้าที่เป็นปัญญาชนของชาวบ้าน อยู่แล้ว อันสุดท้ายก็คือเอกชน เอกชนในที่นี้ก็คือธุรกิจเอกชน อย่างธุรกิจของคุณวิจิตรอย่างนั้นะครับ ถ้าเข้าไปร่วมถือหุ้นด้วย อย่างที่เขาฟังใครก็มีบางคนที่เป็นกรรมการหอการค้าอยู่ ไปร่วมเล็กร่วมน้อย ไปร่วมถือหุ้นอยู่เพื่อให้คำแนะนำ เพื่อติดต่อตลาด อันนี้ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เราปรารถนา

อันที่สองเรื่องระบบการผลิตควบคู่ซึ่งเป็นข้อเสนอใหม่ในการกันทางเลือกนะครับ ในแนวโน้มของโลกมันมีข้อเสนอโนสพระราชชาติด้วย นักวิชาการของฝรั่งเศส เรียกว่าระบบ Prosumer Pro ก็คือ Production Sumer ก็คือ Consumer หมายถึงการผลิตเองใช้เอง จะมีขอบเขตกว้างขวางขึ้นในโอกาสต่อไป เนื่องจากว่าเทคโนโลยีเราดี ผมยกตัวอย่างในตอนี้ ประเทศฝรั่งเศสหลายๆประเทศ เวลาที่เขาจะเอาเบียร์มา

เลี้ยงกันในงานปาร์ตี้ เขาไม่ซื้อเบียร์แล้วนะครับ เริ่มตั้งเครื่องทำเบียร์สดกินเองกันแล้วนะครับ หรือว่าอย่าง เช่นการสร้างบ้าน เดียวนี้มันมีเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุดิบ ที่คุณสามารถใช้ประกอบบ้านเอง โดยที่มีพ่อ แม่ ลูกๆ ทำบ้านเองได้แล้ว เพราะมีเครื่องมือพร้อม หรือเช่น การทำน้ำส้มพาสเจอร์ไรส์ น้ำผลไม้ เดียวนี้ มีเครื่องทำพาสเจอร์ไรส์ คือ ทำให้มันสะอาดนะครับ เครื่องละ 50,000 ซึ่งคุณสามารถใช้ในหมู่บ้าน ใช้ในครอบครัวได้ เพราะฉะนั้นระบบ Prosumer กำลังกลับมาอีกครั้งหนึ่ง แต่ข้อเสนอกับผมเสนอเรื่องระบบ ควบคุมไม่ได้อาศัยฝรั่งแม้แต่น้อย ผมว่าฝรั่งคิดเหมือนผมมากกว่านะครับขอโทษที ผมยกตัวอย่างนี้ก็เนื่องจาก ว่าคุณขายกับผมในยุคที่แล้วนี่นะครับ กินข้าวแกงก็มีนาเอง ทำนาเหลือก็ไปขาย ผลไม้ก็มีเอง เหลือกก็ไปขาย ปลาก็มีเอง เหลือกก็ไปขาย แต่แกยังต้องการเงินสด แกต้องนำผลผลิตนี้ไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อนำไปซื้อเสื้อผ้า ไปซื้ออะไรต่างๆ แกก็เลยทำยาขาย เนื่องจากคุณขายสืบเชื้อสายมาจากหมอประจำวังของเจ้าเมืองนคร เพราะฉะนั้นเขาก็มีต้นยา มียาประจำตระกูล ผลิตใส่ของจดหมาย สมัยนั้นขายของละ 10 บาท เมื่ออายุผม 5 ขวบ ถึงปัจจุบันไม่รู้ว่าจะของละกี่ร้อยแล้วนะ เดียวนี้เลิกขายแล้วนะครับ เพราะว่าในความเชื่อของโบราณ บอกว่าถ้าขายเกิน 10 บาทถือว่าไม่เคารพครู ถ้าทุกวันนี้ขายของละ 10 บาทนะครับก็ขาดทุนลูกเดียวเหมือนที่คุณวิจิตรว่ามันไม่คุ้มค่า ผมกำลังคิดว่าจะทำยังไงดี ที่จะเอามาผลิตแล้วก็ขายของละ 10 บาทเหมือนกัน แต่ให้มันคุ้มค่าจะทำยังไง กำลังคิดในเชิงธุรกิจอยู่ เพราะถ้าขายเหมือนแก ผมขาดทุนแน่เลย ต้นทุนก็เป็นร้อย แล้วนะครับ ขณะนี้ที่คนโบราณเขาก็เป็นแบบนี้ คิดเชิงธุรกิจไม่ได้ด้วยติดความเชื่อบางอย่าง

อันสุดท้ายก็คือว่าการผลิตควบคุมจะต้องกลับมาอีกครั้งหนึ่ง และเมืองคอนเหมาะที่จะผลิตควบคุม คือ ผลิตกันเองใช้เองเหลือจึงจะเอาไปขาย แล้วก็ผลิตบางอย่าง เพื่อหาเงินสด นั่นก็คือว่าตัวทองที่ขายมันเป็นการ ผลิตเพื่อหาเงินสด เอาไปซื้อเสื้อผ้า ซื้อยารักษาโรค หรือซื้ออะไรก็ตามแต่ อีกส่วนหนึ่งผลิตเพื่อกินเพื่อใช้ใน ครอบครัว ไม่จำเป็นต้องไปซื้อเขามาก เพราะฉะนั้นไม่ต้องขึ้นกับตลาดมากเกินไปครับ

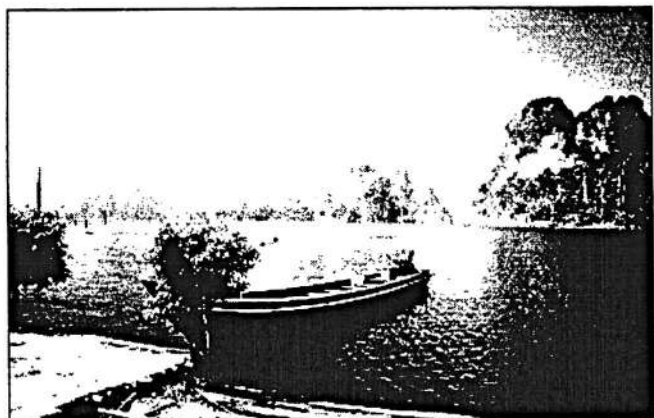
รศ.อุดม หนูทอง : ครับ เวลาที่เหลืออยู่เล็กน้อย ผมขอเชิญท่านผู้มีเกียรติข้างล่าง ใครจะถาม หรือว่าหรือจะแสดงความคิดเห็น เชิญเลยครับ จริงๆ เรามีเวลาเยอะนะ ไม่ใช่ว่าไม่มีเพราะช่วงท้ายสุด เป็นช่วงเวลาเปิดให้สำหรับได้คุยกัน ตอนบ่ายนะครับ ตอนนี่เชิญเลยนะครับใครมีอะไรที่จะพูดคุยซักถาม ได้สักปัญหาสองปัญหา

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : กราบเรียนท่านผู้ว่า ท่านวิทยากรที่เคารพ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ทั้ง สี่มวชนครับ ผมมีข้อเสียดายอยู่นิดเดียว มีความเสียดายว่าการจัดสัมมนาในครั้งนี้มากที่สุด ผมก็ สัมมนามามากจนกระทั่งว่าท่านประธานสภาอุตสาหกรรม ท่านผู้ว่าการฯ ท่านรองผู้ว่าการฯ และท่านวิทยากร ไกลชิดสนิทสนมกับท่าน แล้วก็ถามปัญหาเกี่ยวกับท่านในเรื่องต่างๆ ที่มีการสัมมนาทุกครั้ง ครั้งนี้เข้าไปสู่ในความ ต้องการของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วมากพอสมควร ผมขออนุญาตเรียนถามท่านวิทยากรสั้นๆ เรียนถามท่านรองผู้ว่าการฯ ว่าท่านเองก็ได้เป็นผู้บุกเบิกเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมาเป็น 10 ปีแล้ว ในขณะที่ท่านกำลังมีแผนอื่นที่จะมาเป็นตัวต่อไปจากศิริวง หรือการล่องแพ หรือทางเขาลวง หรือทางประเพณีวัฒนธรรมของเรา ยังมีแผนอะไรต่ออีกครับ เพราะที่เราคิดอยู่ในขณะนี้ว่าที่วัดพระธาตุ มีนักท่องเที่ยวมาชมวัดพระธาตุนั้นมากมาย แต่เราไม่สามารถผลักดันนักท่องเที่ยวจาก ณ จุดนี้ไปสู่จุดตรงอื่นได้ เช่นให้ศิริวงเป็นที่รองรับอีก ณ จุดหนึ่ง ผมขออนุญาตกราบเรียนถามท่านรองผู้ว่าการฯ ว่าแผนต่อไปนั้นของ ท่านที่จะรองรับ ที่จะช่วยกันผลักดันนักท่องเที่ยวที่มาถึงนครศรีธรรมราชให้ไปยังจุดอื่นนั้นควรจะ เป็นจุด อะไรบ้าง กราบเรียนท่านประธานสภาอุตสาหกรรม คุณวิจิตร ณ ระนอง ประเด็นที่ท่านพูดในแง่ของการ ลงทุนนั้นชัดเจนดีมาก แล้วที่ท่านพูดออกมา คำพูดทุกคำของท่านเสมือนหนึ่งท่านเป็นตัวแทนของชาวจังหวัด นครศรีธรรมราช กราบเรียนถามท่านว่า ท่านมองว่า นครศรีธรรมราช อยู่ภายใต้จิตสำนึกของนักท่องเที่ยว โดยทั่วไปในแง่ของการตลาดอย่างไรภายใต้สำนึกอันนั้นพอเราพูดถึงนครศรีธรรมราช เขามักจะถามผมกลับมาว่า ไม่ถามตรงๆแต่ถามถึงภาพพจน์และภาพลักษณ์นครศรีธรรมราช ท่านวิจิตร ณ ระนอง ซึ่งท่านชำนาญการ มากในเรื่องนี้ ท่านมองว่าตลาดที่เรากำลังจะไปหา จะมีจิตสำนึกตัวนี้กับนครศรีธรรมราชหรือไม่ แล้วเราจะ

แก้ไขอย่างไร กราบเรียนถามท่านอาจารย์ณรงค์นะครับ ท่านคิดว่าการจัดการทั้ง 4 ภาคที่ร่วมกันที่ท่านว่านั้น วิธีการจัดการท่านพอที่จะขยายความนี้ ณ ตรงนี้ หรือที่ไหนได้ไหมครับ ผมจะรวมมวลชนครับ เพราะผมถือว่าขณะนี้พระเอกก็คือ คณะอบต. แล้วผมก็กำลังมีแผนที่จะทำอยู่พอดีในกิจกรรมของการท่องเที่ยว ผมกำลังมองอบต.เป็นพระเอกของเรื่อง ผมตั้งตึกตาไว้แล้วกำลังจะดำเนินการในเร็วๆนี้ ความจริงผมจะดำเนินการก่อนการท่องเที่ยวจัดสัมมนา 1-3 นี้เสียด้วยซ้ำไป แต่ก็ติดขัดไปหลายๆเรื่อง แต่ตอนนี้ตึกตาผมตั้งเรียบร้อยแล้ว ถ้าผมรวมตึกตาตรงนี้ไปเสนอท่าน แล้วเรานำพระเอกและพระรองไปพบกับท่าน ท่านพร้อมไหมครับ ในการที่จะจัดทั้ง 4 ภาคนี้ร่วมกันเพื่อจะพัฒนา ผมขอกราบประทานอภัยที่ใช้เวลามากขอขอบพระคุณครับ

รศ.อุดม หนูทอง : ก็คงต้องสัมมนาต่ออีกนานนะครับ เรียนเชิญท่านรองผู้ว่าราชการครับ

นายภราเดช พยัฆวิเชียร : ครับ คือสำหรับ จ.นครศรีธรรมราช ผมมองสองด้านนะครับ คือทางด้านของตัวสินค้า ตัวพัฒนา ตัวProduct ด้านตลาด ตัวด้านสินค้า จริงๆแล้ว เราไม่ได้มองเฉพาะนครศรีธรรมราช แต่พยายามทำในภาพรวมเลย ตอนนี้ได้มีการเสนอรัฐบาล ก็คงจะเข้ามติดกรม.ในเร็วๆนี้ นะครับ ที่จะพยายามดึงเงินมาในเรื่องของการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนา ให้ลงมาที่แหล่งท่องเที่ยวให้ได้ เพราะเราถือว่าเราได้ใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่เอาเงินตราเข้ามาหาศาล แต่เราดูแลเอาใจใส่ของที่เราใช้หรือเสียหายไปนี้น้อยมาก ก็มองกันอยู่ในวงเงินประมาณ 3 พันล้านบาท/ปี หรือกว่านั้นที่จะขอให้รัฐบาลจัดสรรมาในเรื่องของการบูรณะฟื้นฟูอะไรต่างๆ ซึ่งมีหลายกลุ่มครับ ตั้งแต่เมืองใหญ่ ตั้งแต่ชุมชนที่จะเริ่มต้นไปแก้ปัญหาเสื่อมโทรม มีทั้งหมด 4 กลุ่มด้วยกัน อันที่สองที่มาเสริมตรงก็คือว่า โครงสร้างในการที่จะใช้เงินที่จะจัดทำโครงการหรืออะไรต่างๆนั้น เราพยายามที่จะกระจายไปให้ท้องถิ่นได้มีอำนาจในการตัดสินใจการใช้เงิน และวงเงินงบประมาณนี้มากขึ้น โดยส่วนกลางหรือการท่องเที่ยวจะเข้าไปเสริมในลักษณะตัวประสาน ตัวทำแผน เพราะฉะนั้นเป็นมติของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่จะให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดขึ้น โดยการรวมตัวเพื่อที่จะมามองดู และใช้องค์ความรู้ในท้องถิ่นนี้มากขึ้นโดยมีเม็ดเงินเข้ามาให้ด้วย อันนี้กว้างๆเร็วๆก่อน ส่วนในแง่ของการตลาดนั้นนะครับ นอกจากเราทำไทยเที่ยวไทยกันภายในประเทศแล้วตัวนี้ซึ่งผมเคยพูดในคราวที่แล้วก็คือความพยายามที่จะบอกว่าเราสามารถดึงนักท่องเที่ยวจากทางใต้มาก่อน การเข้าถึงอาจจะโดยเครื่องบินอะไรก็แล้วแต่ แต่เราเห็นว่าตอนนี้มาเลเซียมีเส้นทางที่เป็นทางด่วน แยกเส้นทางเข้ามาจากกัวลาลัมเปอร์มาถึงชายแดนได้ภายในไม่กี่ชั่วโมง จากเราก็นั่งรถด้วยถนนสี่เลน จากการที่เราเจรจาเปิดด่านให้ยาวขึ้น จะเห็นว่าความลึกในแง่ของตัวตลาดก็ดีขึ้น แทนที่จะเป็นพวกอยู่ตามชายแดนแล้ว มาเที่ยวหาดใหญ่ พวกคนงานสวนยางอะไรเหล่านั้น มันจะมีโครงสร้างที่เปลี่ยนไป ก็คือจะเป็นครอบครัวมากขึ้น และจะมาจากถิ่นที่ลึกเข้าไปจนถึงปิ้งงอลอสตาร์อะไรต่างๆ เหล่านี้ อีกหน่อยอาจจะมาจากสิงคโปร์อะไรต่างๆ ซึ่งพวกนี้นะครับในเมื่อเข้าเป็นกลุ่มโครงสร้างของการท่องเที่ยวที่ดีขึ้น เขาจะเข้าท่องเที่ยวในส่วนที่ลึกขึ้นอีกแทนที่จะจะมาหาดใหญ่ จะเลยเข้ามาถึงนครศรีธรรมราช ซึ่ง 180 กว่ากิโลเมตรเท่านั้นที่จะมาถึง เพียงแต่ว่าจะเจียรไนของเราที่มีอยู่อย่างไร และโดยองค์ประกอบทั้งหมดในการเดินทางเส้นทางถนนหนทางแผนที่อะไรต่างๆนะครับ ให้เป็นวงแหวน อันนี้ก็ในแง่ของการตลาดผมก็คิดว่ามันจะมีแนวโน้ม สักวันไม่เท่าไรเราก็ต้องมีการเจรจาให้ถึง 24 ชั่วโมง สักไม่เท่าไรเราก็ต้องการเจรจาให้มีการบินในอนุภาคซึ่งไม่ใช่เป็นระดับนานาชาติ แต่เป็นระดับอนุภาค เป็นต้นว่าจากเมดาน จากปิ้งง ออะไรต่ออะไรที่วิ่งเข้ามาในอนุภาคนี้มากขึ้น อันนี้เป็นเรื่องของ

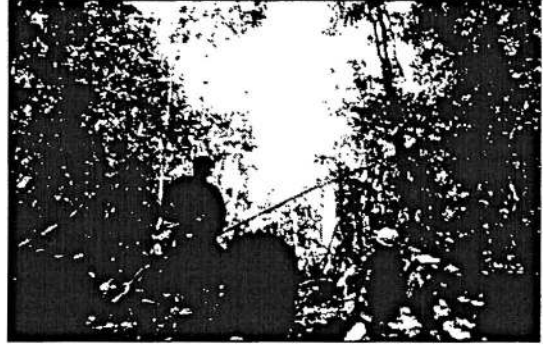

การตลาดโดยสรุปนะครับ แต่โดยของนครศรีธรรม-
ราช โดยตัวของมันเองนั้นจะต้องมองจากคน
ข้างล่างขึ้นมาด้วย เพราะฉะนั้นเราให้ Autonomy
ไป เราให้อำนาจในการตัดสินใจไป ตอนนี่ก็เป็นการ
ทำงานร่วมกันโดยสังเขปก่อนครับ

รศ.อุดม หนูทอง : เชิญคุณวิจิตรครับ

นายวิจิตร ฌ ระนอง : ขอบคุณครับ

ผมว่าเรื่องของนครศรีธรรมราชนี้ ถ้าเผื่อมองกัน
ในตลาดจากข้างนอกเข้ามา คิดว่านครศรีฯยังต้อง

ใช้เวลาในการที่จะทำการประชาสัมพันธ์ในลักษณะนี้เพิ่มขึ้นอีก ต้องยอมรับตรงนี้นะครับในการจัดลำดับ
ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวของประเทศนี้ นครศรีธรรมราชจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่างๆ
ไม่ได้สูง เพราะฉะนั้นจะสังเกตว่าเรื่องของการใช้งบประมาณของภาครัฐก็ดี หรือว่าเรื่องของการจัดลำดับ
ก่อนหลัง นครศรีธรรมราชอาจจะไม่ได้อยู่ในระดับต้นๆ แต่อยู่ระดับกลางไม่ใช่ว่าอยู่ระดับปลายนะครับ ถ้า
ลักษณะนี้ผมคิดว่าเราคงจะต้องทำการบ้านกันอีกสักส่วนหนึ่ง นี่ก็เป็นเรื่องของไก่เกิดก่อนไข่ ไข่เกิดก่อนไก่
ผมคิดว่าตรงนี้เราต้องทำตัวของเราเองให้เป็นที่น่าสนใจขึ้นมาด้วยนะครับ อย่างเช่นว่า การชูธรม้าขึ้นมา หรือ
จุดขายของเราอยู่ที่ไหน เรื่องของวิถีชีวิต เรื่องของการจัดการทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะเป็น
Home Stay จะเป็นอะไร ที่เราคิดว่าตรงไหนจะเป็นจุดแข็ง จุดเด่นของเรา หรือว่าที่หมู่บ้านศิรวัง ที่ทำเป็นเขา
เรียก Multi - discipline Agriculture หรือว่าการทำการเกษตรแบบมีหลายแบบลักษณะอย่างนี้ เป็นต้น
มันอาจจะทำให้คนที่เป็นนักท่องเที่ยว หรือว่าเป็นผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของปรัชญาอย่างนี้ หรือการอนุรักษ์
อย่างนี้จะวิ่งเข้ามาหา เราอาจจะบอกได้ว่าอย่างนี้เป็นชุมชนเกษตรเป็นตัวอย่างที่มันมีการกลมกลืนกันอยู่ใน
ลักษณะของ Multi - discipline แล้วก็เกิดความสมดุล ในเรื่องของธรรมชาติ ในเรื่องของโรคภัยไข้เจ็บ
ในเรื่องของโรคที่เกิดในพืชอะไรต่างๆ หรือแมลงต่างๆ แล้วก็ทำให้เกิดความพึงพอใจของชาวบ้านในส่วน
ของเศรษฐกิจทางด้านเกษตรอย่างนี้ได้ดีขึ้น แล้วสิ่งที่ผมเห็นแล้วคิดว่ามันน่าจะเริ่มต้นได้อย่างแข็งแรง ก็คือ
เริ่มในบ้านอย่างพยายามคนบางแสนเท่านั้นไปเที่ยว พอหลังจากที่ทุกอย่างแข็งแรงมันก็ค่อยขยายตัวขึ้นไป ไม่ได้
อยู่ๆจากหนึ่ง นับสิบเลย ผมคิดว่าการเจริญเติบโตมันก็ไม่ทันแล้วบางที่ที่ภาษาเศรษฐศาสตร์เขียนบอกว่ามัน
Over Heat และก็ทำเกินเวลา เร็วเกินไป มันก็ไม่ได้ว่าเป็นของดินะ ความแข็งแรงของพื้นฐานก็ไม่เกิดนะครับ
ทีนี้เรื่องการเข้าถึงนี้ผมพูดอีกแล้วเมื่อกี้ เรื่องการเข้าถึงก็ต้องช่วยกันบรรณรงค์ ทางฝ่ายของสมาคมเองก็ตี
ทางชุมชนท้องถิ่นก็ดี หรือว่าทางสมาพันธ์ ทางการท่องเที่ยว จะช่วยกันทำให้มันเกิดความเป็นไปได้ แต่ว่าใน
ขณะเดียวกันถ้าเผื่อว่ามันไม่เกิดอย่างนั้นขึ้นมา เราก็ต้องตั้งอยู่ตรงนั้น ผมคิดว่าเราต้องทำให้มันเกิดในสภาพ
ที่มีอยู่ในขณะนี้ เหมือนทหารที่ต้องยังชีพได้ในสถานการณ์ต่างๆ ในเครื่องมือที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยเช่นกัน ซึ่ง
ผมคิดว่าตรงนี้ก็คงจะเป็นจุดที่เราจะต้องทำงานกันต่อไปให้มากขึ้นนะครับ

รศ.อุดม หนูทอง : ครับ เชิญอาจารย์บรรณรงค์ ครับ

รศ. ดร.บรรณรงค์ เพชรประเสริฐ : ผมคิดว่ายุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวของที่น่าจะเรียกว่า
“ยุทธศาสตร์ชนมจีน” หมายความว่าคนกินขนมจีนก็ต้องกินผักด้วย ขนมจีนปักษ์ใต้้นะครับ เพราะฉะนั้น
ประเทศไทยได้วางจุดหลักไว้ว่าเมืองหลวงของการท่องเที่ยวปักษ์ใต้ก็คือ ภูเก็ต ของคุณวิจิตร ของโรงแรม
เพิร์ลอะไรพวกนี้ แต่เมื่อเขากินขนมจีนเขาต้องกินผัก เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรตรงนี้จะประสานขนมจีน
กับผักเข้าด้วยกัน ผมเชื่อเหมือนคุณวิจิตร เหมือนกันครับที่ว่าจะทำเมืองคอนเติบโตเป็นเมืองท่องเที่ยวเหมือน
กับภูเก็ต แต่ว่าถ้าทำเป็นส่วนขยายของภูเก็ตจะเป็นไปได้สูง คือเป็นผักกับขนมจีน เพราะนั่นคือการเชื่อมต่อ
ตรงนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก อันที่สองก็เรื่องรูปแบบนะครับ สิ่งที่ผมร่างตุ๊กตาไว้ที่กรุงชิง คือการร่วมทุนกัน
ระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อบต. ชุมชน ธุรกิจเอกชน วิชาการตรงนี้นะครับ แต่ว่าก่อนอื่น

ชุมชนเองต้องมีประสบการณ์ในการบริหารอะไรบางอย่าง แนะนำทางวิชาการเข้าไป ถ้ารูปแบบของเขาฟังไกรหมายความว่าทุนส่วนใหญ่ระดมจากชาวบ้าน ชาวบ้านเองบางส่วนก็มีกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว เขาผ่านการบริหารตรงนี้มาแล้ว ส่วนอื่นเราดึงเข้าไปเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางการตลาด เช่นว่า สมาชิกของหอการค้าบางคนเข้าร่วมไป โศกคดีที่ว่าท่านรองฯ สงวน ท่านเห็นความสำคัญ ท่านก็กระโดดลงไปให้ความร่วมมือ ก็คือดีมาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสมมติว่าทางชาวบ้าน เขาพร้อมที่จะลงทุนเป็นหุ้น มีกลุ่มออมทรัพย์เป็นฐาน แล้วก็พร้อมที่จะทำตรงนี้ ผมคิดว่ามันไม่ยากหรอกครับ ที่จะขอความร่วมมือจากสมาชิกหอการค้าฯ จากกลุ่มท่องเที่ยว แล้วก็ขอความร่วมมือจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้าไปช่วย อาจจะลงทุนร่วมกับอะไรต่างๆตามหลัก Partnership ที่คุณวิจิตรพูดผมเห็นด้วยเต็มที่เลย ซึ่งรูปธรรมของ Partnership รูปบริษัท มันชัดเจนมาก เนื่องจากว่ามันมีความคล่องตัว มีความอิสระมากกว่าสหกรณ์เสียด้วยซ้ำไป แล้วก็สามารถกำหนดวัตถุประสงค์อะไรต่างๆได้เอง ไม่ต้องอิงราชการว่จั้นเถอะ สหกรณ์บางที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมที่ค่อนข้างดีหน่อย แต่ว่าถ้าเราคิดว่าเรามีวุฒิภาวะพอ เรามีการร่วมมือกับเอกชนดีพอ การจัดออกมาเป็นรูปแบบบริษัทอาจจะดีกว่า แต่ไม่ใช่ว่าจะดีที่สุดนะ อาจจะรูปแบบอื่นผมก็ไม่ทราบเหมือนกัน ตรงนี้ถ้าคุณเชื่อว่าคุณมีจุดเริ่มต้น หมายความว่ารวมชาวบ้านแล้ว ชาวบ้านพร้อมที่จะเอาทุนคนละ 100-200 บาท มาลงแล้วมีกลุ่มออมทรัพย์เป็นฐานอยู่บ้างแล้ว การที่จะดึงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้าไป ผมก็คิดว่าน่าจะไม่ได้ไม่ยาก จะดึงภาคธุรกิจของคุณวิจิตรเข้าไปร่วมบ้าง ก็ไม่น่าจะยากครับ ถ้าชาวบ้านเขาพร้อม

รศ.อุดม หนูทอง : ครับ ผมคิดว่าสิ่งที่ท่านวิทยากรได้พูดในวันนี้นั้น ก็คงจะทำให้ความคิดของเราท่านทั้งหลาย ที่ส่วนหนึ่งอาจจะทำในเรื่องเหล่านี้ อีกส่วนหนึ่งที่กำลังจะคิด หรืออีกส่วนหนึ่งยังไม่คิดเลย แต่ว่าวันนี้ลองมาฟังดูซิ ก็คงจะได้เป็นข้อมูลทำให้ความคิดมันชัดเจนขึ้น ข้อสำคัญที่สุดก็คือว่าหลังจากนี้ไปก็จะมีตัวบ่อนข้อมูลบ่อนเข้ามาอีกในภาคบ้าย แล้วก็มีการพบปะกัน การแสวงหาความรู้อะไรเพิ่มเติม ก็คงจะให้เราได้ความคิดและความรู้ที่ชัดเจนและกว้างออก ผมคิดว่าถ้าความคิดและความรู้มันกว้างออก เมื่อถึงขั้นตอนของการดำเนินการอาศัยความร่วมมือ ดำเนินงานไปด้วยความมั่นคง ด้วยความไม่ผลิผลาม ก็คิดว่าอนาคตในเรื่องของการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนก็คงไม่ไกลจนเกินไป สำหรับเมืองนครศรีธรรมราช ก็ขอยุติการอภิปรายในภาคเช้าไว้เพียงเท่านี้ ขอบพระคุณครับ

นำเสนอกรณีศึกษาการลงทุน และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวระดับชุมชน ในชุมชนบ้านเจ้าไหม และ ชุมชนบ้านกรุงชิง

มียะ หะหาว มนูญ จินลี
สุเทพ เกื้อสังข์

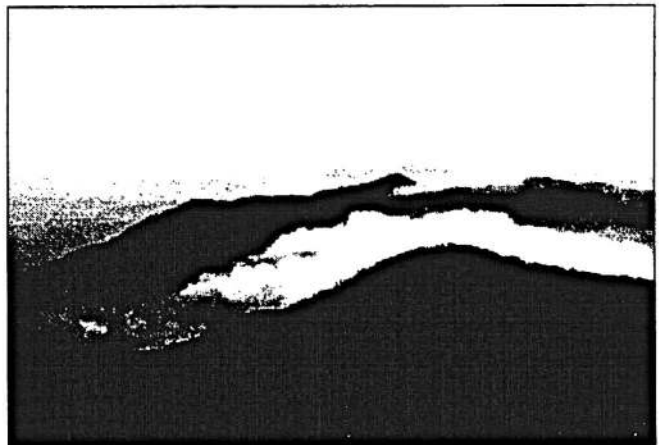
นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขอขอบคุณสำหรับการแนะนำครับผม รู้สึกว่ากรุงชิงจะนั่งห่างผมไปนิดหนึ่ง ขอนั่งใกล้ๆ กันดีกว่าครับอันดับ เรียนท่านผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ ท่านรองอธิการบดี สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช และพี่น้องที่รักทุกๆท่านครับ หวังว่าคันทันตักันดีนะครับ เพราะเจอกันหลายรอบแล้ว อย่างที่ท่านผู้ดำเนินการได้เรียนแล้วนะครับว่า ช่วงเช้าเราได้ฟังความคิดเห็นจากหลายๆฝ่ายที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เริ่มตั้งแต่ท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยว ท่านรองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา ซึ่งเป็นฝ่ายภาครัฐที่เข้ามาดูแลในเรื่องกิจกรรมของการท่องเที่ยว อีกท่านหนึ่งก็เป็นผู้ชำนาญการในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยมีประสบการณ์มากมายเกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวคือคุณวิจิตร ณ ระนอง ท่านก็ได้ฝากข้อคิด ฝากข้อเสนอแนะไว้มากมายเหมือนกัน ในขณะเดียวกัน อาจารย์ ดร.ณรงค์ ท่านก็สนใจในเรื่องของชุมชนกับการท่องเที่ยว ท่านได้ปูพื้นมามากพอสมควร และท่านก็ทิ้งท้ายไว้ตรงที่ว่าจตุภาคี คือการร่วมกันทำงานทั้ง 4 ฝ่าย อย่างที่ผมเรียนแล้วว่าในช่วงเช้าก็อย่างน้อย 3 ฝ่ายแล้ว ภาครัฐ ภาควิชาการ และก็เอกชน ซึ่งมีผู้ชำนาญการในเรื่องของการท่องเที่ยว แต่ทุกส่วนที่ท่านพูดถึงนี้ส่วนที่สำคัญที่สุดก็คือชุมชน เพราะฉะนั้นใน 1 ชั่วโมงที่เหลือตรงนี้นะครับ เรามีผู้ที่มีประสบการณ์จากชุมชนทั้ง 2 ฝ่าย ที่ผู้ดำเนินการได้แนะนำไปแล้วนะครับ ตรงนี้ผมคิดว่าในช่วงต้นเพื่อจะให้ตรงนี้มันลื่นไหล ผมอาจจะพูดให้น้อยๆหน่อย และก็ให้ชุมชนพูดเยอะๆ แต่ว่าก่อนพูดตรงนั้นผมอยากจะดึงให้เห็นภาพรวมก่อนอย่างที่ท่านผู้ว่าการได้กล่าวไว้เมื่อตอนเช้า เป้าหมายในเรื่องของการท่องเที่ยว ปี 2541-2542 ที่รัฐบาลประกาศให้เป็นปี Amazing Thailand หรือปีท่องเที่ยวไทยอีกครั้งหนึ่ง เป้าหมายนักท่องเที่ยวคนไทยตั้งเป้าหมายอยู่ที่ 122 ล้านคน/ครั้ง นะครับรายได้ประมาณ 4 แสนกว่าล้านบาท นักท่องเที่ยวต่างประเทศ 17 ล้านคน ตั้งเป้าหมายที่รายได้ 6 แสนล้านบาท รวมกันแล้วก็ประมาณรายได้ ล้านล้านบาท นะครับตรงนี้ แล้วก็มามองดูนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว ดูพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอดีต นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจะอยู่ในชุมชนเมืองเสีย 80 เปอร์เซ็นต์ จะออกไปสู่ชนบทเสีย 20 เปอร์เซ็นต์ แต่ในปัจจุบันลักษณะพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวแบบนี้กลับกันส่วนใหญ่แล้วไปอยู่ที่ชนบท 80 เปอร์เซ็นต์ ในเมือง 20 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นก็โยงมาถึงว่า ความสำคัญของชุมชนในเรื่องของการท่องเที่ยวเริ่มมีภาพให้เห็นโดยชัดเจนแล้วนะครับ แล้วเรามาพูดถึงว่าการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนามันเป็นอย่างไร การท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา คือ 1. ต้องมีการจัดการที่ดีมีกฎระเบียบ คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตนะครับ เคารพต่อวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น พูดถึงการยอมรับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน พูดถึงการกระจายรายได้ และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน เพราะฉะนั้นตรงนี้คือ ทุกอย่างที่คุณพูดถึงคืออยู่ที่ชุมชน คือมันอยู่ที่ชุมชนทั้งหมดเลยนะครับ เพราะฉะนั้นคำถามมีอยู่ว่าทำอย่างไรที่จะให้เกิดการท่องเที่ยวที่

ฟังปรารภนา อย่างที่กล่าวแล้วนะครับ ในเบื้องต้นนี้ท่านที่ดำเนินกิจการอยู่กับกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ที่กรุงชิง ภายใต้ อบต. ท่านก็อยู่ตรงนี้แล้วนะครับ ก็อยากเรียนเชิญทางคุณมณูช่วยเล่าประสบการณ์ตรงนี้ นิดหนึ่ง แล้วก็พร้อมทั้งอาจจะเสนอปัญหาและอุปสรรค เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับท่านผู้แทนจากชุมชนต่างๆ หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนะครับ เชิญครับ

นายมณู จินลี : ขอบคุณผู้ดำเนินรายการ และสวัสดิ์ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ กระผมในฐานะเป็นผู้แทนของชุมชนกรุงชิง โดยตำแหน่ง อบต. เป็นคณะกรรมการตั้งแต่เมื่อปี 2529 สภาตำบลได้ยุบไป ก็ได้มี อบต.เกิดขึ้นและคณะผมก็เข้าทำงาน เมื่อก่อนนั้นกรุงชิงก็เป็นพื้นที่ป่าและก็มีหน่วยอุทยาน 2 ที่โดยมีที่เขาลวงและที่เขาสุนันท์ ก่อนนั้นก็มีการท่องเที่ยว โดยมีการไปเที่ยวน้ำตก ไปศึกษาป่า แต่ตอนหลังเมื่อได้จัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อบต. กระผมและทีมงานทุกคนในฝ่ายของกรรมการบริหาร คิดว่าการทำงานในจุดนี้จะธรรมดา อบต.เกิดขึ้นมามากจะทำงานในด้านดิน น้ำ ไฟสว่าง แต่คณะอบต.ของเราคิดว่าจะทำอย่างไรให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชน โดยเอาศักยภาพหรือธรรมชาติมาใช้เป็นประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อที่จะได้เงินมาเป็นงบประมาณและนำไปพัฒนาตำบล ก็เลยมีการศึกษาว่า ที่ที่เป็นหินดานบริเวณใต้คลองกลายมีแก่งอยู่ ทุกคนก็คิดว่าน่าจะพัฒนาศักยภาพตรงนี้ให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวขึ้นมา ก็ได้ความร่วมมือจากปลัด อบต. ในขณะนั้น คือสัตวแพทย์พรทิรมย์ พุ่งตระกูล เป็นปลัด อบต. ที่คอยไปช่วยเหลืออยู่ เป็นคนไฟแรงที่คอยร่วมงานและประสานให้ พร้อมทั้งหมอรั้งลิตติดต่อไปจนถึงคุณโรเบิร์ตจากสยามซาฟารี มาให้แนวทางการศึกษา เพราะเห็นว่าพอจะทำได้ ฝ่ายคณะกรรมการอบต.ก็ทำข้อบังคับขึ้นมา โดยของงบประมาณซื้อเรือยางจำนวน 4 ลำ เพื่อเอามาลงเป็นกิจกรรมล่องแก่ง พร้อมทั้งมีการชี้ข้างด้วย เป็นการชี้ข้างเที่ยวป่าและล่องแก่งจากจุดนี้ได้ตั้งข้อบังคับและทุกฝ่ายก็ยังไม่มีความชัดเจน หรือความสามารถในการที่จะทำงาน ก็มีฝ่ายผู้ร่วมประสานงานได้ประสานไปทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้เข้ามาเล่นด้วย และสำรวจเส้นทางเพื่อนำการท่องเที่ยวไปลงประชสัมพันธ์ ใน อสท. เป็นกระบอกข่าวที่ทำให้กรุงชิงได้เผยแพร่ออกไป แต่ความเป็นจริงตอนนั้น อบต.ก็ยังไม่พร้อมที่จะรับให้นักท่องเที่ยวเข้ามาได้ เพราะอบต.เป็นแค่ชาวบ้านคนหนึ่งซึ่งความรู้ก็ไม่เท่าไร ปร.4 บ้างอะไรบ้างประมาณนี้ แต่ก็ขอความดูแล ปกป้องและการประสานงาน รวมทั้งขอความร่วมมือจากฝ่ายอุทยานเขาลวง ฝ่ายประสานงานกับอำเภอ

และฝ่ายอบต. ประสานงานร่วมกันเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภายหลังเมื่อเราดำเนินการอย่างถาวรแล้ว โดยที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้ามาทำด้วย เมื่อมีความมั่นใจเราก็ได้ทำงานร่วมกันและได้ตั้งข้อบังคับขึ้นมาว่า เมื่อเราทำดำเนินการอย่างถาวรแล้วโดยมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้ามาทำด้วย เมื่อมีความมั่นใจเราก็ได้ทำงานร่วมกันและก็ได้จัดตั้งข้อบังคับขึ้นมา ก็คิดว่าเมื่อเราทำงานกันแล้วจะจัดการอย่างไร ก็ได้เข้าไปประชุมคณะกรรมการบริหารว่า เรือของเราที่ซื้อมา เราจะให้บริการอย่างไร เราจะซื้ออย่างไร ทำข้อบังคับว่าผู้ที่จะมาใช้บริการต้องมีอายุเท่าไร ตลอดถึงความปลอดภัย โดยที่คุณลงเรือแล้วต้องใส่หมวกกันน็อค เป็นต้น หลังจากนั้น

ก็ได้ดำเนินการว่าเมื่อได้เงินมาแล้วเราจะให้ประโยชน์กับอบต.อย่างไร ที่ทำไปเงินที่ได้ทั้งหมดเป็นรายได้ต่อคนอัตรา 350 บาท / คน รวมไปถึงค่ารถที่อบต.บริการด้วย แต่ถ้าอบต.ไม่บริการเรือรถก็คนละ 300 บาท แล้วเงินที่ได้มาสมมติว่าวันนี้ได้มา 10,000 บาท ก็หักค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างสำหรับฝีพายและผู้ดูแลในการดำเนินกิจกรรมนี้ เหลือจากนั้นก็ให้นำเข้าคลังหมดเป็นเงินส่วนกลาง เข้าคลังของอบต.เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตำบล การดำเนินกิจการมาถึงวันนี้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ไม่ถึงกับว่าจะดี เพราะยังมีอุปสรรคมากมายที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน คือ 1. ขีดจำกัดของความสามารถในการปฏิบัติงาน 2. งบประมาณไม่มี ถ้ามีก็มีแต่

เงินสนับสนุนประมาณ 1,300,000 บาท และก็มีภาษีเงินท้องถิ่นบ้าง ก็ไม่เกิน 2-3 ล้านบาท งบประมาณจะ มาทำจริงไม่มี แต่ในมุขกลับก็มีผลดีต่อชุมชน คือในเมื่อเราไม่พร้อมเราก็รับคนมาน้อย เป็นการควบคุมไปโดย ธรรมชาติ ถ้าหากเราเปิดบูมไปทีเดียวโดยที่เรายังไม่พร้อมก็เท่ากับว่าจะไม่มีผลดีต่อเรา อีกอย่างหนึ่งถ้า เข้ามาโดยไม่มีการเบียดเบียนกฎเกณฑ์มันก็จะเสียมากกว่าผลดี แต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นที่กรรมการรอบคอบคิดว่า ถ้าจุดนี้เกิดขึ้นจะมีประโยชน์กับชาวบ้านอย่างไร มีผลดีตรงที่ว่าชาวบ้านบางคนมีอาชีพเป็นนายพรานล่าสัตว์ แต่ถ้าหากเราจัดกิจกรรมท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นการเดินป่า เราก็จะนำคนพวกนี้มาเป็นผู้ชำนาญเส้นทางในการ เดินป่า เป็นการลดการทำลายธรรมชาติไปในตัว อีกอย่างทำให้ชาวบ้านมีความรักในธรรมชาติตรงนั้นด้วย เมื่อก่อนที่ผมและชาวบ้านอยู่ที่บ้าน ยังไม่มีตัวนี้เกิดขึ้นเรายังเฉยๆ กับป่าไม้กับลำธาร พื้นที่จะเป็นอย่างไร แต่พอมาเห็นจุดนี้ได้คิดว่าเราต้องรักษาไว้ ผมมีความมั่นใจว่าการทำงานในจุดนี้ของผมจะมีความปลอดภัย เกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะงานที่ทำอยู่จะเป็นงานของชาวบ้านด้วย และก็ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งชาวบ้าน แล้วยังจะได้มีการขายของ ตอนนี้อย่างไม่มีของที่ผลิตออกมา ยังไม่มีการส่งเสริมอาชีพ อย่างมีคุณลุงที่อยู่ แล้วยังแถมผลิตกรงนกแก้วชนิดหนึ่ง เป็นกรงที่สวยงาม นักท่องเที่ยวเข้าไปเห็นก็ซื้อหมด บางครั้งก็เอาไปใส่คอมพิวเตอร์ ไว้ที่บ้าน ใครมาเห็นเขาก็บอกว่าเอามาจากกรุงชิง นี่ถือว่าเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม ประโยชน์ อีกอย่างหนึ่งก็คือคนที่มาเป็นนายท้ายเรือ ในตอนนี้เที่ยวหนึ่งผมให้ 200 บาท เป็นงานเสริมของคนในหมู่บ้าน ห่างจากกริดยางนักท่องเที่ยวมากลงไป เป็นจุดหนึ่งส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากตรงนั้น แต่ตอนนี้ถ้า ถ้ามองว่าเป็นแบบ 4 ฝ่ายมาร่วมกันเป็นโครงการใหญ่ขนาดนั้นผมว่ายังไม่ถึงขั้นนั้น ชุมชนยังไม่พร้อม กฎกติกาของเราก็ยังไม่พร้อมเท่าที่ควร เรายังไม่รู้ตรงจุดนั้น ก็จะไม่มื่อเราสามารถการณ์ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นใน ขณะนั้นผู้ที่รับภาระก็คือชาวบ้านฝ่ายเดียว ถ้าหากทำได้ต้องบนพื้นฐานที่ว่าทั้ง 2 ฝ่ายจะไม่มีใครได้เปรียบ เสียเปรียบกัน แต่ถ้าเป็นการทำไปแล้วเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืนถาวรไปชั่วลูกชั่วหลาน ก็ ควรจะต้องมีกฎเกณฑ์ที่รองรับได้ครบ ส่วนในอนาคตความหวังที่อยากจะให้เกิดจุดนี้ อยากรู้ว่าส่วน ราชการหรือว่าผู้ที่จะลงมาทำงานในพื้นที่นี้ ฝ่ายเอกชนก็ดี การท่องเที่ยวก็ดี ลงมาร่วมให้ความร่วมมือที่ กระจ่ายแจ้งแก่ชุมชน เพราะที่ทำงานในขณะนี้ก็ยังไม่มีความรู้ มีปัญหาเกิดขึ้นก็แก้กันไปตามลำพัง และในอนาคต อนาคต คิดว่าอยากจะตั้งเป็นชมรม หรือว่าเป็นสหกรณ์ที่จะให้ชาวบ้านเข้ามาควบคุมเองทำกันเอง เพื่อให้ได้ ประโยชน์เอง ผมอยากจะให้จุดนี้เกิดขึ้นครับ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ครับ ขอขอบคุณมากครับคุณบุญ พอดีผมอยากจะถามคุณบุญนิดหนึ่ง ใน จุดที่ขาดไปตรงนั้น คือพูดถึงเรื่องชื่อเรือยาง ไม่ทราบว่าจะงบประมาณตรงนี้ได้มาอย่างไร เช่นว่าระดมทุนจาก ชาวบ้าน หรือว่าเป็นงบประมาณจากของอบต. อยากรู้ครับ ที่ดำเนินการกันอยู่ในทุกวันนี้

นายบุญ จินลี : ครับ หลังจากที่ผ่านสภาแล้วเราจะของบประมาณเพื่อมาซื้อเรือยาง ก็เอา งบประมาณจากอบต.นั้นแหละครับ เท่าที่ผ่านมาบ้านผมจะเน้นในรูปพัฒนาการท่องเที่ยว รู้สึกว่าจะใช้เงินไป เยอะ เพื่อที่จะพัฒนาไปแล้วให้ได้ผลประโยชน์กลับคืนมาสู่อบต. และก็คืนเผื่อแผ่ไปถึงชาวบ้านด้วย ให้เกิดมี งานเสริมขึ้นมาเยอะโดยเอาเงินของรัฐลงไปพัฒนาให้เกิดรายได้แล้วนำส่งเข้าคลังอีกครับ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขอขอบคุณครับ คิดว่าที่คุณบุญเรียนไปแล้วภาพคงชัดเจนครับ อย่างน้อยก็ ลักษณะของกิจกรรมและเรื่องของการจัดการ การลงทุนนะครับ อาจจะมีท่านอื่น จะเสริมอีกในช่วงหลัง ผม ขอเป็นช่วงหลังก็แล้วกันนะครับ ลำดับต่อไปผมอยากจะให้ทางคุณมียะ ทะหวา เพราะว่าทางกรุงชิงนี้เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นภูเขาลำเนาไพร สายธาร ซึ่งเห็นภาพลักษณะกิจกรรม เห็นภาพชัดเจนแล้วนะครับ แล้วก็ เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนหาดทรายชายทะเลนะครับ ตรงนี้ก็อยากขอความกรุณาทางคุณมียะ ช่วยเล่าสู่กันฟัง ตรงนี้นิดหนึ่ง

นางมียะ ทะหวา : สวัสดีท่านผู้ว่าการการท่องเที่ยวฯ อาจารย์ทั้งหลาย และแขกผู้มีเกียรติ ทุกท่าน ยะก็เป็นคน จ.นครศรีธรรมราช บ้านเดิมอยู่ที่อำเภอท่าศาลาเอง แต่ไปใช้ชีวิตที่ จ.ตรัง เกือบ 20 ปี ในฐานที่เป็นคนนคร และก็อยากเห็นนครในด้านการท่องเที่ยวพัฒนา เพราะอย่างที่ จ.ตรัง ในสภาพของ

หมู่บ้านเจ้าไหม มีประชากรทั้งหมดประมาณ 500 กว่าคน 75 ครอบครัวเป็นชาวบ้านประมง ทั้งหมดหากินกับทะเลเป็นอาชีพหลัก ในตอนนั้นก็พวกเราไม่ได้เริ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว พวกเราจะทำเรื่องกิจกรรมทรัพยากรธรรมชาติ คือการอนุรักษ์ เพราะว่าชาวบ้านถ้าจะพูดถึงเรื่องการท่องเที่ยวก็ยังไม่เห็น อย่างน้องมนูญว่าความรู้ระดับพวกเราก็คือ ป.4 ก็ยังไม่เห็น เราต้องแก้สภาพความอยู่รอดของตัวเองและของชุมชนก่อน ก็เลยเริ่มจากการอนุรักษ์ปลาพะยูน อนุรักษ์หญ้าทะเล เพื่อจะเป็นบทบาทลู่ทางพูดคุยพบปะซึ่งกันและกัน

จากการที่รวมตัวกันเพื่อการอนุรักษ์ปลาพะยูนอยู่นี้ เราก็มียุทธศาสตร์ของชาวประมงขนาดเล็กขึ้นในระดับจังหวัดของตรัง 34 หมู่บ้าน ร่วมกันในการแก้ปัญหาของชาวบ้านที่โดนบุกรุกจากอวนลาก อวนรุน หรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษจากโรงงานปล่อยสารพิษ และเพื่อเป็นเวทีพบปะพูดคุยซึ่งกันและกัน จากกรณีรวมตัวกันขึ้นเป็นชมรมเมื่อ พ.ศ. 2534 - พ.ศ. 2536 เราก็มีสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ขึ้นใน 13 จังหวัดภาคใต้ เกิดขึ้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในแนวเดียวกันจากชาวบ้านทั้งหมด พอเรารวมตัวกันตรงนี้พวกเราในฐานะชาวบ้านรู้ถึงสภาพปัญหาจากข้างล่าง ว่าตอนนี้ชาวบ้านพวกเราโดนกระทบอะไรบ้าง พอเริ่มมีผลกระทบต่อไปพวกเราก็มองกัน อย่างเช่น แถบชายทะเลทั้งหมดก็จะมีปัญหาอวนรุน อวนลาก เรื่องการอยู่รอดเราก็มองกันในระดับชาวบ้าน ไปยื่นหนังสือบ้างอะไรบ้าง จนกระทั่งเกิดเป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการแก้ปัญหาอวนลาก อวนรุน แต่ในแง่ของการท่องเที่ยวถ้าพูดถึงความเป็นจริงแล้ว การท่องเที่ยวได้เข้ามาในวิถีชีวิตของชาวบ้านมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่พวกเราไม่ได้หยิบยกตรงนี้ขึ้นมาเป็นประเด็น เพราะอย่างไรก็ตามบ้านน้องหรือคนนครไปเที่ยว จ.ตรัง หรือคนตรังมาเที่ยวเมืองคอน ก็คือวิถีชีวิตการท่องเที่ยว เรามองประเด็นนี้ว่าเป็นแค่เพื่อน แต่ถ้าเราหยิบยกประเด็นตรงนี้ว่าการท่องเที่ยวมาเริ่มจากในชุมชนขึ้นมาก่อน เพราะว่าถ้าชุมชนนั้นไม่มีความเข้มแข็งพอและไม่สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้มันก็จะมีผลกระทบเกิดขึ้นอย่างที่บ้านบ้านเจ้าไหม นักท่องเที่ยวที่ไปต้องเรียนรู้สภาพของชุมชนด้วย เพราะชุมชนที่นั่นเป็นชุมชนของมุสลิม การที่เข้าไปในชุมชนด้วยกางเกงขาสั้น ก็ไม่ควรจะนุ่ง “น้ำเปลี่ยนนิสัย” ก็ควรจะงด ในการเข้าไปตรงนี้ก็เพื่อเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ไม่ใช่ว่าคุณไปแบบนักท่องเที่ยว และจะไปเป็นตัวชี้วัดของชุมชนได้อย่างนี้มันผิดประเด็น พวกเราก็มองต้องให้มาจากข้างล่างขึ้นไปข้างบน

เรามีกลุ่มที่ทำเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวอยู่ตรงนี้ 8 หลังคาเรือน พอนักท่องเที่ยวเข้าไป เราจะรับได้แค่ชุดละประมาณ 30 คน ถ้าเกินจากนั้นก็รับไม่ไหว เราจะให้นอนบ้านชาวบ้านและเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน อย่างเช่น นอนบ้านชาวบ้าน กินอาหารที่ชาวบ้านกิน ไม่ใช่ไปสั่งสปาเกิดติดกับชาวบ้าน อะไรแบบนี้มันไม่ใช่ มันไม่ใช่การท่องเที่ยว คิดว่าเป็นเจ้านายมากกว่า ไปสั่งลูกน้องให้ซื้อให้ทำอะไรแบบนี้ และพอแขกไปถึงก็จะมีชาวบ้าน 7-8 ครอบครัวมานั่งพูดคุย แล้วก็รับแขกไปให้พักบ้านตัวเอง กินนอนบ้านที่ตัวเองไปพัก และเวลาอาบน้ำเราก็จะอาบน้ำบ่อย เพราะในชุมชนบ้านเจ้าไหมยังไม่มีน้ำประปา ก็ใช้ผ้าถูกระโจมอกเพื่อเป็นการสอนวิถีชีวิตให้กับชุมชนในเมือง ได้รู้คุณค่าว่า พ่อแม่พวกเราลำบากขนาดไหนกว่าจะได้ตรงนี้มา ไม่ใช่ชินกับการอาบน้ำในห้องน้ำ จนอาบน้ำแบบถูกระโจมอกไม่เป็น ลิ้มวัฒนธรรมตัวเอง พอตอนเย็นก็จะมีประเด็นการพูดคุย

การทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์แบบชาวบ้าน ว่าทำไมเราถึงต้องมาทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ตรงนี้เป็นจุดขาย อย่างที่มีท่านพูดไว้เมื่อเช้าว่า จุดขายที่แท้จริงอากาศเราก็มีการขายเกิดขึ้นในวัฒนธรรมการท่องเที่ยว เราจะขายตรงนี้ เราต้องเน้นว่า กว่าที่เราจะมองมาถึงการท่องเที่ยวได้ เราต้องทำเพื่อความอยู่รอดของชุมชน พื้นฐานข้างล่างเราต้องแน่น ถ้าเราไม่แน่นเราจะถูกการท่องเที่ยวกลืน เพราะการท่องเที่ยวเราอย่ามองว่าเป็นอาหารหลัก ไม่ใช่ ข้าวนี้ต้องกินทั้ง 3 มื้อ การท่องเที่ยวก็คืออาหารเสริมชนิดหนึ่ง เพราะเราต้องมาเสริมตรงนี้เพื่อความอยู่รอดของชุมชน คือชาวบ้านอย่างพวกเราถ้ามองการท่องเที่ยวก็จะมองแบบสวยหรู เลิศเลอ แต่ในแง่ของความเป็นจริงแล้วการที่เราจะทำเรื่องการท่องเที่ยว เราต้องดูตัวเองก่อนว่าจะทำได้สักขนาดไหน ในการที่เราทำตรงนี้ เรามีแค่ 8 หลังคาเรือนเท่านั้นเองเมื่อปีที่แล้ว อย่างคณะทัวร์ที่ไป

เราจะขอเป็นค่าหัวหัวละ 100 บาท เพื่อจะเข้าเป็นกองทุนของกองกลางในการบริหารจัดการตรงนี้ แล้วก็ อย่างเช่นบ้านที่ได้ค่าที่พัก ค่าอาหาร เราก็จะไม่เอา แต่เราจะเอาจากส่วนที่เป็นค่าเรือ อย่างค่าเรือวันละ 1,000 บาท หรือ 1,500 บาท เราก็จะขอจากสมาชิกใน 1,000 ต่อ 100 ถ้า 2,000 ก็ 200 จะเอามาเข้ากองทุน ตรงนี้เพื่อเอามาช่วยในการพัฒนาชุมชน พอเราได้มาเราก็จะมองว่ามีสยิดบ้านเราขาดอะไรอยู่ ขาดถ้วยชาม กระเบื้องหลังคาแตกไป เราก็ต้องเอาไปเสริมตรงนี้ เพื่อที่จะให้ชุมชนคิดว่าบ้านที่พวกเราทำอยู่นี้เราพัฒนาได้ ทั้งสิ่ง ไม่ใช่กินเฉพาะ 8 คนที่ทำอยู่ ถ้าเราทำแบบ 8 คนแล้วก็หมดกันไป ต่อไปมันจะมีผลกระทบขึ้นในระดับ ชาวบ้าน เพราะชาวบ้านจะมองว่าพอการท่องเที่ยวได้เงินก็จะได้อยู่เฉพาะ 8 คน แต่พวกเขาจะได้อะไรบ้าง ในฐานะที่พวกเขาไม่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกของชมรมกับพวกเรา เราก็เลยเอาส่วนนี้ไปเพื่อให้เขาเห็นว่าเรา ทำงานตรงนี้ ผลประโยชน์เราก็ให้กับชุมชนด้วย เป็นการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงและพบปะพูดคุยกัน

อย่างคณะทัวร์ก่อนที่จะกลับก็มีการแลกเปลี่ยนความรู้สึกซึ่งกันและกัน ก็จะรวมกลุ่มกันที่บ้าน เพราะที่บ้านจะมีบ้านอีกหลังหนึ่ง บ้านที่หักอีกหลังหนึ่ง ซึ่งหลายคนก็เคยไป ก็จะใช้เป็นที่พูดคุยเป็นการ แลกเปลี่ยน ว่าการที่พวกเราทำตรงนี้ พวกเราขาดตกบกพร่องอะไรบ้าง เพราะพวกเราไม่ใช่ไกด์อาชีพ พวกเราเป็นทัวร์ที่จะขายธรรมชาติ ขายจิตสำนึกกันมากกว่า พวกเราก็เลยให้คณะทัวร์ตั้งคำถามกันว่า ตรงนี้ เราน่าจะต้องปรับปรุงอะไรบ้าง เพราะในตัวของพวกเขาทั้ง 32 ประการต่อคน มันจะต้องมีสิ่งที่ไม่ดีรวมอยู่ด้วย

แต่ตัวเราเองมองไม่เห็น ก็เลยต้องอาศัยเพื่อนร่วมงาน และนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกระจกสะท้อนให้มองเห็น จุดยืนของตัวเอง พวกเราก็เลยคิดกันว่าในการที่เราทำ กันตรงนี้ เราไม่น่าที่จะมุ่งสร้างวัตถุ เพราะในขณะที่เรา เน้นการสร้างวัตถุตั้งแต่แผน 1-แผน 7 เรามุ่งพัฒนา แต่ทางด้านวัตถุจนเราลืมว่าสิ่งที่ต้องพัฒนาคือ จิตใจ และความเป็นเพื่อนมนุษย์ ตรงนี้เราลืมไปเสีย สนิท เรามุ่งพัฒนาโรงแรม เรามุ่งไปพัฒนาด้าน สาธารณูปโภค แต่ความคิดด้านที่เป็นพี่น้อง กินข้าว งานเดียวกัน ตรงนี้ห่างเหินไป สอนให้คนอย่างพวกเรา ถูกแบ่งชั้นวรรณะมาตลอด พวกเราก็เลยทำตรงนี้เพื่อ ให้รู้ว่า ถ้าจะทำเรื่องการท่องเที่ยวก็ต้องเริ่มมาจาก

ชุมชน ซึ่งเป็นตัวรับผลกระทบตรงนี้ และจะได้ให้ชาวบ้านได้ศึกษาและเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเองด้วย เพราะ ต่อไปการท่องเที่ยวจะต้องเกิดขึ้นในทุกที่ ถ้าเราไม่ฉีดยาคีชีวินให้กับตัวเองเพื่อการยอมรับว่า การท่องเที่ยวจะ เกิดอะไรขึ้น อย่างภูเก็ตที่ทันทูตเมื่อเช้า ถ้าเรามองในแง่ความเป็นจริงแล้ว พวกเขาถูกกลืนโดยวัฒนธรรม ต่างประเทศ เพราะกลายเป็นว่าจุดขายของตัวเองมุ่งแต่จะขายโดยไม่คิดถึงผลเสียที่กระทบมาว่าคืออะไร วัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตหรือจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ข้างเคียงเรา เราก็จะเห็นว่าอะไรเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น การที่เราจะทำตรงนี้ เราจะต้องมองขึ้นไปว่านักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปในหมู่บ้าน เขาจะต้องทำตัวอย่างไร การที่ เขาจะไปเขาก็ต้องศึกษาวิถีชีวิตของชาวบ้านที่นั่นก่อน อย่างเช่นพอไปทะเลเหมือนที่ตรงทำ ก็จะมีหุงข้าวห่อใส่ กระติงไป และพาจานไป ไม่ใช่ว่าใส่กล่องโฟมตรงนี้เป็นการลดภาระเรื่องขยะ และเป็นการชี้แนวทางให้กับ นักท่องเที่ยวด้วยว่าการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์หรือ Eco Tour มันน่าจะเกิดจากจิตใต้สำนึกของนักท่องเที่ยว ด้วย ก็เลยบอกว่าจะต้องทำอย่างนี้ไปนะ กลับมาค่อยลังงาน แต่จำพวกน้ำ อย่างเช่น น้ำขวดละ 6 บาทก็น่า จะลด แต่ถ้าไม่เชื่อใจในเรื่องความสะอาด ก็น่าจะเป็นขวดละ 10 บาท แล้วแบ่งใส่เป็นกระติงเล็กๆ สะพายไป เพื่อเราจะได้ลดบทบาทในเรื่องขยะให้น้อยลง เพราะการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ สิ่งแรกที่เรจะต้องคิดก็คือ เรื่องของชาวบ้าน เพราะตรงนี้จะเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านและทุกพื้นที่ อย่างอบต.กรุงชิงหรือที่ไหนก็ไม่ว่า ต้อง มีเรื่องนี้เกิดขึ้นสำหรับการจัดการเรื่องขยะ เพราะนักท่องเที่ยวไปแล้วละคน คนหนึ่งคิดว่าวันละชิ้นพอ ถ้าไป

วันละ 100 คนละ มันจะย่อยสลายภายในวันเดียวได้หรือ ตรงนี้คิดว่ามันยากในระดับการจัดการของชาวบ้าน ต้องมีหน่วยงานที่จะเข้าไปรับผิดชอบ ผลกระทบจะเกิดขึ้นกับชาวบ้าน แล้วพวกเราในฐานะกลุ่มต้องพูดกันว่า ที่พวกเราได้รับตรงนี้ไม่ได้เป็นเพราะสาเหตุอะไร ไม่ใช่เอางบประมาณมาแล้วให้เราจัดให้ได้ อะไรแบบนี้ เป็นการ คือ ทำเกินตัว ในฐานะชาวบ้านต้องพูดกันให้มาก เพราะพวกเราคือชาวบ้าน และการร่วมกันในแต่ละฝ่าย อย่างราชการ NGO หรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ถ้าเป็นการร่วมกันจริงๆต้องมีพบปะพูดคุยกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างเช่นวันนี้ ถ้าจะจัดร่วมกันต้องให้รวมกันเลย จากชุมชนและข้าราชการมารวมกันภายในเวลา เดียวกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ถ้าแบบนี้จะเท่ากับทวงแทน และทำให้ชุมชนไม่กล้า ตัดสินใจซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ว่าน้อยใจหรอก อย่างเวทีตอนนี้เห็นชัดว่าข้าราชการกลับหมด ตอนนั้นก็เหลือแต่ ชาวบ้านฟังอยู่ ตรงนี้การแก้ปัญหาที่มีน้อย ในการแก้ปัญหาถ้าเราบอกว่าจะแก้จากข้างล่าง มันจะต้องร่วมกัน หลายฝ่าย ต้องร่วมกันในเวทีประชุมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ขอแค่นี้ก่อนคะ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขอบคุณครับ คุณมียะ รู้สึกว่าจะน้อยใจนิดๆ แต่ผมว่าข้อเสนอที่คุณมียะ พูดนี้ชัดเจน และผมว่าจริงๆแล้วน่าจะมีส่วนที่จากสภาพพัฒนาเข้ามาด้วย แต่ว่าแผน 8 ที่เราเริ่ม สภาพพัฒนาที่ได้มาจากการระดมความคิดเห็นจากหลายๆฝ่าย ซึ่งต่างจากแผน1-แผน 7 ที่แล้วมาโดยสิ้นเชิง เลยนะครับ โดยมีผู้แทนชุมชน NGO หน่วยงานราชการ ธุรกิจเอกชน เข้าไปเสริมและเน้นให้ถึงบทบาทและความ สำคัญของคนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันตรงนี้นะครับคุณมียะ จริงๆแล้วผมว่ายังอยู่ครบ เพราะว่าจริงๆภาครัฐเองที่ดูแลการท่องเที่ยว อย่างน้อยที่สุดก็มีผม ถ้ามองไปด้านหลังยังมีท่านผู้อำนวยการฝ่าย ท่านผู้อำนวยการ กองจากการท่องเที่ยวฯ หลายท่านนะครับ นั่งอยู่ จากสถาบันการศึกษาเอง จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จากสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ก็อยู่ ชุมชนและภาคธุรกิจเอกชนอีกหลายท่าน ก็ยังอยู่กันครบ เดียว ลักครู่เราคงได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

เมื่อสองท่านนำเสนอแล้วจะเห็นความแตกต่างกัน โดยกลุ่มหนึ่งทางซ้ายมือของผม คือกรุงชิง แนวคิดเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากเขามองเห็นสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่มากมายของเขา และเข้ามาจัดการ จัดกิจกรรมตรงส่วนนี้ เริ่มต้นจากจุดนั้น จะเห็นชัดเลย ในขณะที่ ของคุณมียะเองเกิดจากสภาวะแวดล้อมที่มีปัญหา เรื่องของการประมง ปัญหาสิ่งแวดล้อมอะไรต่างๆ แล้วเกิด การรวมกลุ่ม จากนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวก็ตามมา เพราะฉะนั้นตรงนี้เองที่ท่านวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิพูดเมื่อ ตอนเช้าผมคิดว่าภาพมันเริ่มชัดนะครับว่า เขามองจากฐานตัวเองก่อน คือชุมชน แล้วก็ไต่ระดับไปเรื่อยๆ อย่างภาครัฐเองไม่ว่าจะเป็นจังหวัดหรือการท่องเที่ยว เรา ก็พยายามที่จะมองเห็น ตรงนี้ให้ความสำคัญกับ ชุมชนมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเรื่องของจำนวนนักท่องเที่ยวก็ดี เราพยายามที่จะประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้ รับทราบ ว่า การที่จะเข้าไปพื้นที่หนึ่งก็ต้องดูว่าเงื่อนไขเวลามันเป็นอย่างไร พื้นที่นั้นรองรับได้มากน้อยแค่ไหน อย่างที่ท่านผู้ว่าการที่ท่านได้กล่าวเมื่อตอนเช้า จากอุ้มผางที่เราเข้าไปดำเนินการในลักษณะจัดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่เราพูดกันว่ามันทำอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อจะต้องการบอกกับนักท่องเที่ยวว่า ต่อไปนี้ต้องเปลี่ยน พฤติกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ไม่ใช่ว่า Long Weekend ปีนี้ช่วงหยุดยาววันนี้ฉันอยากไปที่นี่ แล้วก็ค่อยๆไป ให้ลักษณะอย่างนี้ค่อยๆลดลง อย่างน้อยที่สุดมันต้องมีเงื่อนไขของชุมชนที่ชัดเจนขึ้นมาเงื่อนไขตรงนี้นั้นเกิดขึ้น ได้อย่างไร มันเกิดขึ้นได้จากชุมชนเองรวมตัวกัน อย่างที่คุณมียะพูดชัดเจนเลยว่า ถ้าสมมตินักท่องเที่ยวไป ที่นั่น อย่างน้อยที่สุดต้องเรียนรู้เรื่องวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องกินอาหารพื้นบ้าน สิ่งเหล่านี้ผมเชื่อว่า มันเกิดและมันก็ขยายไปเรื่อยๆ และมันเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่อยากจะไปที่ไหนก็ได้ ไปสั่งแบบ เป็นเจ้านายให้ค่อยๆลดหายไป เพราะว่าความร่วมมือของท้องถิ่น ชุมชนที่แข็งแกร่ง ตรงนี้ผมอยากกลับมาที่ ทางกรุงชิงอีกสักนิดนะครับ เมื่อได้ฟังคุณมียะแล้วจะมีอะไรที่จะเสริมขึ้นมาอีกสักนิดไหมครับ

นายบุญ จินลี : ครับในความเป็นจริงของชุมชนกรุงชิงที่ผมอยู่ เป็นชุมชนที่ใหม่ที่สุดสำหรับการ ท่องเที่ยว แต่เป็นชุมชนที่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้าไปแล้ว จะมีความประทับใจมากเหมือนกัน เพราะที่นั่นเมื่อ ก่อนกว่าจะเดินมาถึงเมืองต้องใช้เวลาอย่างน้อยเป็นคืนอยู่ในอำเภอนั้น เพราะยังไม่มีถนน และคนที่ออกมาจาก

ที่นั่นต้องเข้ามานอนพักพิงในตลาด โดยอาศัยบ้านคนอื่น เมื่อมีคนอื่นเข้ามาในบ้านบ้าง คนกรุงชิงจึงยินดีต้อนรับเพราะฝังใจว่าเมื่อก่อนเราเคยอาศัยบ้านเพื่อนพักพิงมา แต่อีก 20 ปีข้างหน้าที่มีความเจริญขึ้นเป็นชุมชนเมือง ตรงนี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ แต่ขณะนี้ผมเชื่อมั่นว่าชาวบ้านยังคงมีความยินดีต้อนรับยิ้มแย้มให้ประทับใจ แต่การกระทำไปในลักษณะจุดที่ทำให้ผู้อื่นเข้ามาจัดสัมปทานการท่องเที่ยว ก็น่าเป็นห่วงเหมือนกัน ชาวบ้านก็ไม่ไว้วางใจ เพราะเขารักในสิ่งที่เขาเคยอยู่กัน แต่ถ้าหากเป็นไปในลักษณะที่เป็นคนเข้าไปเที่ยวเขาจะยินดีต้อนรับเสมอ และในอนาคตผมว่าเมื่อเราพัฒนาไปอีกจุดจุดหนึ่ง ผมก็ยังหวังว่ากรุงชิงของเราจะดำเนินไปได้ด้วยดีเช่นกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ เป็นพื้นที่ห่างไกล การสื่อสารก็ไม่สะดวก ไม่มีโทรศัพท์ การดำเนินการยังไม่สะดวก ขาดการศึกษาเรื่องอย่างนี้ ยังไม่พร้อมจะดำเนินการ การจะทำให้ดีขึ้นมีขีดจำกัดอย่างคุณมียะว่า ต้องชุมชนพร้อมก่อน ตอนนี้อย่างไม่พร้อม เราก็รับไปทำตามระบบ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงศึกษา จึงจะเป็นผลดีต่อพื้นที่ คือรับประกันได้ว่าการจะเข้าไปแบบจำนวนเยอะๆไม่มี และการจะเข้าไปในแต่ละพื้นที่ก็ลำบาก จึงเป็นการกีดกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาได้ทีละหลายๆ เป็นทิศทางที่ดีในการดำเนินการด้วยครับ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ผมขออนุญาตเรียนถามนะครับว่า ผมไม่ทราบว่าคุณลักษณะกิจกรรมที่ทำในเรื่องของล่องแก่ง ชีชีช้าง อะไรเหล่านี้ของกรุงชิง โดยปกติรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละไม่เกินกี่คนครับ

นายบุญ จินลี : ปกติที่ทำอยู่ตอนนี้มีเรืออยู่ 4 ลำ แยกเป็นลำเล็ก มี 2 ลำ นั่งได้ลำละ 3 คน รวมทั้งนายท้ายเรือก็เป็น 4 คน ถ้าลำใหญ่ นั่งได้ 8 คน รวมนายท้ายเรือแล้วก็สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 7 คน วันหนึ่งก็ได้ 2 เที่ยว รวมแล้วก็ได้ 40 คน/วัน ล่องขึ้นมารับและล่องไปส่งได้เพียง 2 เที่ยว/วัน แต่ตอนนี้ได้งบจาก ส.ส.ที่ขอไป เขาจะให้อีก 4 ลำ และทางธุรกิจจะมีให้มาเพิ่มอีก 2 ลำ แต่ยังไม่ได้ในขณะนี้

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : แล้วไม่ทราบว่าตอนนี้มีบุคลากรที่ช่วยอยู่ใน อบต. ช่วยในชมรมของท่านประมาณสักกี่คน เช่นว่า ผู้นำทาง ผู้จัดการเรื่องการท่องเที่ยวทั้งหมดนะครับ

นายบุญ จินลี : ตอนนี้ก็มีอยู่แบบ อบต.เป็นฝ่ายคมนาคม ฝ่ายท่องเที่ยวมี 4 คน ช่วยกันดูแล คือส่วนหนึ่งดูแลรับข่าว ส่วนหนึ่งไปดูแลงานบริการ ธรรมดา อบต.เป็นงานที่พัฒนาอยู่เยอะแล้ว และต้องพัฒนาในพื้นที่อื่นก็มีอยู่เยอะ แต่ในระดับหนึ่งเมื่องานคงที่แล้วจะสร้างเป็นสหกรณ์หรือชมรมขึ้นมาให้เขามารับหน้าที่แทน โดยไม่ต้องยุ่งยากต่อการบริหารงบประมาณ และอีกอย่างที่มีปัญหาอยู่ตอนนี้ก็คือเรื่องที่พัก ถ้ามีนักท่องเที่ยวเข้าไป ส่วนมากก็จะไปพักที่อุทยานเขาหลวง บางครั้งก็ทำการอุทยานก็ถูกจองเป็นที่ลี้มนมาบ้างอะไรบ้าง ที่พักก็ไม่มี แต่บุคคลที่จะไปก็ขาดที่พักอยู่ เหมือนอย่างที่คุณมียะบอกว่าไปนอนบ้านชาวบ้าน อย่างที่โน้นเขาทำกันแบบนั้น แต่พื้นที่กรุงชิงยังไม่เริ่ม ถ้ามีความเป็นไปได้ก็จะเอาประสบการณ์จากจุดนี้ไปลองทำดู

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขอคุณครับคุณบุญ เพราะว่าภาพตรงนี้ผมเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นนะครับ สำหรับกิจกรรมของกรุงชิง โดยเฉพาะความตั้งใจของอบต. ก่อนหน้านี้ทางการท่องเที่ยวก็เคยลงไปสัมผัส และได้มองเห็นถึงกิจกรรมตรงนี้ ก็มีความชื่นชมยินดี กับกลุ่มของ อบต.ของกรุงชิงที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ อย่างที่ท่านวิทยากรช่วงเช้าหลายๆท่านได้พูดชัดเจนว่า เราต้องดูศักยภาพของเราเสียก่อน ก่อนที่จะเปิดตัวออกไปมากกว่านี้ เพราะถ้าเราไม่พร้อมแล้วปัญหาที่จะตามมาภายหลังมันมากจนบางครั้งอาจจะแก้ลำบาก ทางนี้เสร็จก็อยากให้ทางคุณมียะช่วยเสริมอีกสักนิดนะครับ เพราะว่ายังมีอีกหลายประเด็นที่คุณมียะอยากจะนำเสนอ

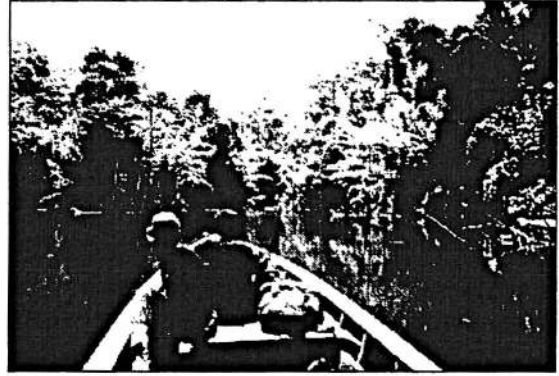
นางมียะ ทะหวา : ก็คิดว่าอย่างน้องบุญเขาพูดถึงว่า เอ๊ะ! ทำไมต้องไปพักที่อุทยาน คิดว่าถ้าจะทำกันจริงๆ ก็น่าจะมาพูดคุยกัน แล้วแบ่งกันไปตามบ้านชาวบ้าน บ้านละ 2 คนก็ยังดี เป็นการสร้างกระแสให้นักท่องเที่ยวเขาเข้ามาแล้วแบบไม่ว่าเหว เป็นการคิดว่าเข้ามาบ้านพ่อ บ้านแม่ บ้านพี่ บ้านน้อง จะทำให้ความสามัคคีขึ้นและเป็นการช่วยชาวบ้านในเรื่องของค่าที่พักแคคินละ 50 บาท ไม่แพงสำหรับนักท่องเที่ยว และได้เป็นการมีส่วนร่วมในตรงนั้น อย่างเวลาทำอาหารเขาไม่ทำก็มาดูได้ ว่าแกงปักษ์ได้ใส่อะไรบ้าง เขาก็จะได้อรุ ไม่ทำให้เขาห่างเหิน เพราะบางทีการที่นักท่องเที่ยวมาตรงนี้ เขามาแบบเขาคิดว่าเขาซื้อแล้ว เขาก็ซื้อแล้วสำหรับคนที่พาเขาไปเที่ยวหรือไกด์ เขาจะทำอะไรก็ได้ แต่ถ้าเราทำแบบเครือข่ายแบบที่แบบน้อง จะทำให้

เขาคิดว่าเขามาบ้านที่บ้านน้อง เขาจะทำอะไรเขาจะต้องคิดถึงคนที่อยู่ข้างหลัง คือพี่กับน้อง ตรงนี้เป็นจิตสำนึกที่ดีที่จะทำให้นักท่องเที่ยวคิดถึงได้ เป็นการสร้างจิตสำนึก อย่างที่ตรงที่ทำไมก็จะเป็นเวลาที่บ้านเป็นเวลาที่พูดคุย และเป็นตัวประสาน ถ้านักท่องเที่ยวอยากได้ในสิ่งที่เกินไป อย่างมีบางคณะบอกว่าแอบไม่ได้ น้ำบ่อน้ำเป็นโคลน เราก็คงอธิบายให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าการที่เข้ามาตรงนี้ก็ถ้าอยากสัมผัสธรรมชาตินี้ละ ไม่ใช่เอาความสบายใจเดินไปสู่อุทยาน มันไม่ใช่ อย่างจะขึ้นดอยสุเทพต้องขึ้นซึ่งทำอะไรแบบนี้ ต้องให้เขาถึงความอยากลำบากก่อน อย่างไม่เกาะลิบง ทำไมต้องมุ่งสร้างท่าเทียบเรือ ก็เรายูมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย เราไม่เคยมีท่าเทียบเรือ แล้วพอมีท่าเทียบเรือมันก็เกิดเป็นธุรกิจขึ้นในชุมชน มันก็เป็นตัววางกับนักธุรกิจ พอมีอันจะกินกับนักธุรกิจในชุมชน ตรงนี้เราก็เลยบอกว่า ในการที่เราจะสร้าง เราน่าจะสร้างจิตสำนึกก่อนที่จะทำการท่องเที่ยวหรืออะไรก็ตาม อย่างไม่ประมาณที่จะตกไป อย่างแผน 8 ก็บอกชัดเจนต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ในชุมชนตรงนั้นคือใคร เพราะหลายหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ว่าเอาชุมชนเป็นตัวล่อ แต่ในหน่วยงานที่เป็นจริงมันไม่ใช่อย่างอบต. เราก็คิดว่าเป็นหน่วยงานของชุมชน แต่ถ้าเรามองภาพรวมแล้วมันไม่ใช่ อะไรคือสุขภาพของ อบต. ตรงนี้อบต.ทุกคนคงจะรู้ และพวกเราตรงนี้ในฐานะที่จะทำการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเกิดขึ้นกับชุมชน ถ้าจะทำกันจริงๆ นำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างเช่นเวทีสัมมนาต่างๆ น่าจะเชิญชุมชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงให้มากกว่านี้ เพราะว่าแผนที่ทำอย่างเช่นใครที่รับไปพื้นที่ในจังหวัด เพราะการท่องเที่ยวเราก็รู้ให้งบประมาณ แต่ว่าต้องผ่านองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วลงไปสู่การบริหารส่วนตำบล แล้วตรงนี้จะ ชุมชนมีส่วนร่วมตรงไหน ตรงนี้จะเน้นให้ชัดแล้วต้องเน้นชุมชนที่เป็นชุมชนจริงๆ ไม่เน้นหน่วยงานของหน่วยงานที่ราชการเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะจะด้อยในด้านการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเลย

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ครับ ก็ชัดเจนจริงๆเลย ตรงนี้ไม่ต้องสรุปเลยนะครับ เพราะว่าที่คุณมียะพูดภาพมันเห็น คือจริงๆแล้วก็หลายๆท่านตรงนั้นครับ ผมคิดว่ารับไว้พิจารณาแต่ในขณะเดียวกันผมอยากเรียนว่าจริงๆแล้วบางครั้งอย่างที่คุณมณูญพูดเมื่อตะกี้ เราต้องยอมรับกันว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มันเกิดขึ้นเป็นของใหม่ล่าสุดคือเขาเรียกว่า อบต. องค์การบริหารส่วนตำบลที่มันเกิดขึ้นตรงนี้เพราะว่าอะไรครับ เพราะแรงผลักดัน เพราะวิถีชีวิตของสังคม สังคมมันเริ่มผลักดันมากขึ้น จากเมื่อก่อนเราเห็นการจัดลำดับการบริหารราชการมันลงมาแค่องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมันห่างไกลกับชุมชนเหลือเกินครับที่เราพูดกัน พอแรงผลักดันตรงนี้มันเกิดขึ้นมากๆ ก็เกิดองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ซึ่งตอนนี้ถ้าผมจำตัวเลขไม่ผิดก็ 6,000 กว่าอบต.แล้ว ตรงนี้จะเห็นว่าชุมชนเริ่มมีส่วนร่วมมากขึ้น แน่นนอนการบริหารใดก็ตามหรือการทำกิจกรรมใดก็ตาม เมื่อเริ่มต้นมันก็ย่อมมีปัญหาบ้าง แต่สักระยะหนึ่งต้องใช้เวลาในการบูรณาการอย่างที่ท่านอาจารย์ดร.ณรงค์ท่านได้เรียนแล้วเมื่อตอนเช้าว่ามันค่อยๆเป็นค่อยๆไป และเมื่อถึงจุดมันจะต้องตรงกับเป้าประสงค์กับที่หลายๆคนต้องการ ตรงนี้ผมคิดว่าทั้งคุณมียะเองและคุณมณูญเองนำเสนอ ผมคิดว่าภาพมันก็เริ่มชัดว่า 2 ชุมชนนี้เขามีบทบาท มีการดำเนินกิจกรรมอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรผมอยากจะใช้เวลาที่เหลืออีกสักประมาณ 10 นาที ฟังความคิดเห็นหรือว่าข้อเสนอแนะหรือคำถามจากท่านผู้ฟัง ผู้ร่วมรายการบ้างนะครับ อยากจะถามคุณมียะหรือถามคุณมณูญก็สุดแล้วแต่ขอกราบเรียนเชิญเลยนะครับ

ผู้เข้าสัมมนา : กระผมชื่อโอกาส จุฑาศิริวงศ์ เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือพูดภาษาชาวบ้านว่าเป็นเจ้าของเมืองคอนการท่องเที่ยว ที่ทำธุรกิจ แต่เราอยู่ในชุมชนเมือง และวันนี้สิ่งที่ผมตั้งใจที่สุดก็ต้องขอขอบพระคุณทางสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่เปิดโอกาส ซึ่งโอกาสนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็เป็นเรื่องที่ดีที่สุด ผมไม่เคยมาประชุมสัมมนาที่ไหนที่มีเนื้อหาที่ได้สาระ และได้ประโยชน์ เพราะโอกาสที่ภาคเอกชนซึ่งอยู่ในเมืองจะได้ไปเจอกับคุณมณูญ ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมาเจอกัน เป็นโอกาสที่ทำให้ได้อย่างลำบากมากนะครับ คราวนี้กลับมาถึงในส่วนของผมประกอบธุรกิจเดินรถอยู่ครับ เดี่ยวผมจะเล่าให้ฟัง มีส่วนมาเกี่ยวข้องกับคุณมณูญได้อย่างไร คุณมณูญกำลังเริ่มต้นงานท่องเที่ยว ผมอยากจะทำหนึ่งเพื่อเป็นกำลังใจให้คุณมณูญว่า การท่องเที่ยวใน

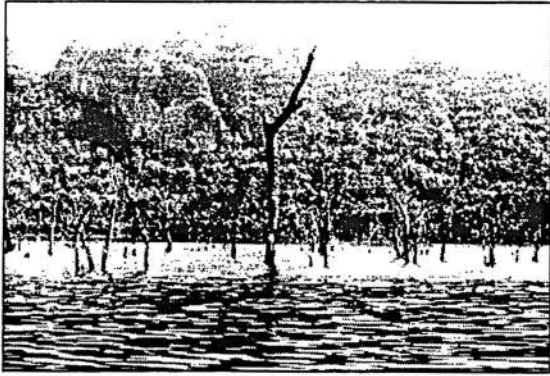
นครศรีธรรมราชนี้มองดูเหมือนกับว่าเรา
ก้าวไกล แต่ความจริงแล้วเรายังอยู่ในสภาพที่
เดินไปไม่ได้ไกลครับ จนกระทั่งผมซึ่งทำธุรกิจนี้
มาประมาณสัก 5-6 ปีนี้ นะครับ เริ่มมีความ
เหนื่อยล้าไม่มีกำลังใจแล้ว ที่จะทำงานนี้ต่อไป
แต่การมาวันนี้ทำให้เกิดแรงใจขึ้นมาว่าเราน่าที่
จะต้องทำ คือพูดภาษาบ้านเราว่า แทนที่จะนอน
ตาคุลิบ ๆ (นอนตาปริบๆ) อยู่กับที่ ควรจะทำ
อะไรขึ้นสักอย่างหนึ่ง เพื่อเพิ่มไฟของพวกเรานะ
ครับ เพื่อจะช่วยเหลือคุณมณูญ สำหรับคุณมียะนี่ผมทวยท่วงเลยครับ ฟังแล้ว และรู้สึกว่าไปไกลแล้วครับ

คุณมณูญครับอย่างน้อยที่สุดในการดำเนินงานข้างหน้า ผมอยากจะให้คุณมณูญสนใจกับสมาคมธุรกิจ
การท่องเที่ยว ผมเดิมเป็นกรรมการอยู่ด้วย ตอนนี้ต้องลาออกมาเพราะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ คือพูดแล้ว
เหนื่อย ความจริงวันนี้ไม่สมควรขึ้นมาพูด แต่ด้วยความดีใจที่ได้มาวันนี้ก็อยากจะพูดบางที่มันอาจจะรู้สึก
เหนื่อยๆ อยู่ด้วย เพราะเป็นโรคที่เกี่ยวกับทางสมองอยู่ชนิดหนึ่ง ทางสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว ลักษณะของ
สมาคมไม่ผิดกับอบต.ครับ ไม่มีใครที่เป็นกรรมการอยู่ทำงานการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เราเข้าไปร่วมกรรมการ
ผมซึ่งทำธุรกิจเดินรถอยู่ ถ้าเฉพาะเพื่อการท่องเที่ยวผมแจ้งไปแล้วครับ แต่ว่าผมมีธุรกิจหลักคือเดินรถ
ประจำทางสายปากพองอยู่ คอยยึดโยง เช่นเดียวกับท่านกรรมการที่นั่งติดกันอยู่กับผม ท่านมีธุรกิจอื่นอยู่นะ
ครับ เช่นมีโรงงานขนมปัง ทำธุรกิจขายพวกสินค้าประเภทของขวัญ เป็นผ้าอะไรต่างๆ และมีอีกท่านเป็น
เหรียญกษาปณ์ของสมาคม ก็ทำธุรกิจเรื่องน้ำดื่ม เรื่องน้ำหวาน แล้วก็สมาคมน้ำดื่มซึ่งมีคุณยรรยง ซึ่งอยู่ในที่นี้
ด้วย นั่นก็หมายความว่าหากคุณเข้ามาในสมาคมนี้ หลายๆอย่างที่คุณกังวลอยู่ก็จะหมดไป ยกตัวอย่างเช่น
คุณบอกว่าไม่รู้จะเอารถเข้าไปอย่างไร ผมพร้อมจะให้ความช่วยเหลือในวันข้างหน้า ถ้าหากงานของคุณมณูญ
เป็นเรื่องเป็นราว เราพร้อมที่จะจัดรถนะครับ ปัญหาที่สองคุณอาจจะขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา ซึ่งผม
อยากจะแนะนำบางทีบริษัทซึ่งเป็นบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดจะสามารถช่วยท่านได้ เช่น บริษัทของคุณยรรยง
อย่างนี้ เป็นต้น และเรายังมีอีก 2-3 บริษัทที่จะเข้าช่วยตรงนี้ได้เพราะฉะนั้นคุณจะมีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวซึ่ง
สามารถเจรจากับแขกได้แล้ว คุณสามารถจะติดต่อทางฝ่ายผมซึ่งสามารถจัดรถให้ได้ แล้วก็ยังมี เช่นในทาง
พื้นที่ ถ้าท่านต้องการน้ำดื่ม น้ำหวาน ท่านก็อาจติดต่อมาทางเหรียญกษาปณ์ซึ่งเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด
นครศรีธรรมราช คือบริษัทศรีธรรมราชลำเลียง จำหน่ายน้ำอยู่แล้ว ยังมีคุณสุธรรมซึ่งขายขนมปังอยู่แล้ว ก็
สามารถนำไปขายฝรั่งที่ไปเที่ยวได้อีก ผมเชื่อว่าพอผมพูดจบคุณสุธรรมคงจะมีอะไรดีๆ ขึ้นมาพูดต่อ เพื่อเป็น
กำลังใจกับคุณมณูญและขอชมเพื่อนๆด้วยที่กำลังจะดำเนินธุรกิจด้านนี้ ผมไม่อยากจะพูดยาวไปกว่านี้เพราะเวลา
มีน้อย และบางทีคุณสุธรรมอาจจะมีอะไรดีๆ เสริม ถ้าหากท่านถามขึ้นมา ผมขอแค่นี้ละครับ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขอขอบคุณครับโอกาสที่ให้กำลังใจ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นกำลังใจให้กับ
ชุมชนที่เป็นจุดเริ่มต้น และในอนาคตคุณคงมีจิตใจที่มั่นคงและมีธุรกิจที่ได้มาตรฐานนะครับท่านอื่นจะมีอะไร
เสนอแนะอีกบ้างครับ เชิญครับท่านอาจารย์

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : ผม สมพุทธ ฐานะเงิน จากสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ฟังทั้ง 2 ท่าน
แล้วก็ดีใจ คือความเป็นไปได้ที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นะครับ มีอยู่สิ่งหนึ่งที่มียะตั้งขอบเขตว่า
ต้อง 30 เท่านั้น ผมจำได้ว่าเมื่อปีที่แล้วก็ 30 ก็แสดงว่าธุรกิจของมียะนี่ไม่พัฒนาขึ้น อยู่แค่นี้ 30 ใจผมก็เลย
อยากจะเรียนถามว่า แล้วเอ๊ะ! ไม่เตรียมการที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจาก 30 ขึ้นเป็น 40 จากบ้านที่เคย
รับอยู่ 10 บ้าน เป็น 15 บ้าน อะไรทำนองนั้นหรือครับ เพื่อที่จะให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น
ไม่ทราบว่ามีมียะมีความคิดเห็นในประเด็นนี้อย่างไรบ้างในการเพิ่มนะครับ ที่นี้สำหรับมณูญนั้นก็มีความดีใจ
ที่มีลักษณะเป็นองค์กรที่ อดทนเข้าไปมีส่วนร่วม แต่อยากจะเรียนถามว่าหลังจากลงทุนซื้อเรือไปนี้ ตอนนี้

คืนเงินเขาได้หรือยัง หรือว่าทั้งเรือทั้งเงินหายหมดอะไรทำนองนี้ เพราะว่ามันต้องถึงจุดคุ้มทุนจุดหนึ่ง ถ้าอยากจะมองเห็นว่าถ้าจะมีเรือเพิ่มขึ้นมันต้องคุ้มทุนขนาดไหน ผมฟังๆดู พอดิผมไปไม่ได้ เพราะว่าเขาเขียนไว้ว่าห้ามคนอายุ 60 ขึ้นไปไปลองเรือ ผมถึงจุดนั้นแล้วก็เลยไม่กล้าไปเดี๋ยวเกิดบอกว่าเป็นแล้วๆ ก็ยังจะไปอีก อาจจะจมน้ำเอาได้นะครับ ก็เลยไม่กล้าไป แต่อยากจะเรียนว่าถ้าเป็นอย่างนั้นจริงๆ ไม่ต้องถึงขนาด

ฝรั่งมาเที่ยวหรือคนในเมืองนครศรีธรรมราช โดยชมรมหรือสมาคมธุรกิจนครศรีธรรมราชสามารถที่จะหาลูกค้าไปป้อนได้ แต่ให้รู้สึกว่ เออ มันมีแน่ เพราะว่าตอนนี้พอไปก็ไม่ทราบว่าจะมีเรือหรือเปล่า เช่นนี้ และวิธีการตลาดของทั้ง 2 ท่านนี้ทำอย่างไรครับ คือกระบวนการที่จะได้ลูกค้าไปยังบ้านของมียะกิติ หรือของคุณมณูญกิติ ผ่ากความหวังไว้กับที่ใดครับ ขอขอบคุณครับ

นางมียะ ทะหวา : ก็ขอยอมรับ และต้องพูดตามสภาพความเป็นจริงว่า บ้านเจ้าใหม่เป็นบ้านเป็นประตูที่ต้องเปิดสู่ทะเลตรงก็ว่าได้ ที่บ้านเจ้าใหม่รับอยู่ที่ 30 คนนี้ เฉพาะแขกที่พักนอนระยะคืนสองคืน แต่ถ้าไปเช้าเย็นกลับ และมีระบบรับพวกไปดูงานเชิงอนุรักษ์ จะรับได้ถึงประมาณ 100 คน แต่ถ้าจะเป็นว่าต้องพักนี้ เราต้องทำให้ชาวบ้านเข้าใจก่อนว่าสิ่งที่เขาได้ไม่ใช่ตัวเงินจากการท่องเที่ยว แต่เขาจะได้เพื่อนมากกว่า เพราะถ้าให้เขาเห็นเงินนี้สัก 50 บ้านเขาก็รับได้ แต่ในการที่ว่าจะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ ตรงนี้เป็นสิ่งที่พวกเราในกลุ่มพูดถึงกันอยู่บ่อยๆ เพราะบางที อย่างเช่นไปให้ค่าข้าว ค่าน้ำ ค่าที่พัก ตกคนหนึ่ง 3,000 หรือ 2,000 ต่อเที่ยว มันก็จะทำให้เขาเห็นแต่ค่าเงิน แต่เขาจะไม่รู้ว่าจิตสำนึกที่เขาต้องสร้าง ต้องคิดนั้นคืออะไร พวกเราก็ต้องเน้น 10 คนอยู่ที่นี่ ถ้าจะพูดถึงว่ามันไม่เติบโตนี้ก็ต้องยอมรับ แต่ถ้าเติบโตแต่ปริมาณโดยที่ไม่มีคุณภาพ ในฐานะชุมชนบ้านเจ้าใหม่ต้องคิดหนักหน่อย

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ขออีกนิดหนึ่ง ขอโทษครับคุณสุธรรม ขอคำตอบจากคุณมณูญกิติกันก่อนครับ

นายมณูญ จินลี : ครับ ขอขอบคุณอาจารย์มากครับ ที่ถามประเด็นว่า ที่ลงทุนลงไปได้คืนกลับมาหรือเปล่า ก็ตั้งแต่ลงทุนไปประมาณ 6 เดือน วงเงินเกือบจะถึงแสน แต่ที่ได้มาก็เกือบจะถึงแสน เพราะคนไปเที่ยวเยอะเหมือนกัน แต่ต้องจ่ายให้กับผู้ที่เป็นผีพายเรือ และก็หลายๆฝ่ายที่ลงไปทำงานตรงนั้นตามกฎหมายที่ตั้งขึ้นมา และก็เงินบางส่วนต้องเอาไปลงทุนสร้างเป็นห้องน้ำบ้าง ตอนนี้มีเงินคงเหลือก็เรียกว่าคุ้ม เกือบจะถึงแสนนะตอนนี้ และด้านการตลาดที่อาจารย์ถาม ส่วนมากอบต.เองยังไม่ได้ทำเป็นของตนเองในการออกไปประชาสัมพันธ์เลย แต่ที่เป็นไปได้ตอนนี้คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความร่วมมือ ทำเป็นชาวประชาสัมพันธ์ออกไป อีกอย่างหนึ่งคือพวกที่มาล่องแก่งจะพูดกันปากต่อปาก เขาก็โทร.ติดต่อกันมาบ้างความเป็นจริงด้าน อบต. ก็ยังไม่ได้ตีแผ่ตลาดอะไรครับ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : ผมขออนุญาตนิดหนึ่งนะครับ เพราะว่าจะผ่าทางอบต. ไว้ชนิดหนึ่งเหมือนกันนะครับ บางครั้งที่เรามองที่การเงินทุน เรามองที่เป็นรูปตัวเงินอย่างเดียว แต่ในลักษณะการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนะครับ อีกประเด็นหนึ่งนอกจากต้นทุนที่เป็นตัวเงินแล้ว อย่าลืมนะว่าต้นทุนที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิต ตรงนี้เราต้องคำนึงถึงด้วย ก็อยากจะผ่าไว้กับ อบต.และชุมชนทุกๆชุมชนด้วยครับ

นายสุธรรม ชัยนัตถ์เกียรติ : ครับ ผมสุธรรม ชัยนัตถ์เกียรติ จากสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว ต้องขอออกตัวกับคุณมียะหน่อย ที่ว่ากรรมการสมาคมที่นั่งกันเป็นแถวแล้วก็หายหน้าหมดนะครับ ก็ฝากผมไว้คนหนึ่ง เพราะต้องไปร่วมชบวนแห่ในพิธีเปิดงานไทยเที่ยวไทย เพราะอีกสักครู่ทางสมาคมต้องเป็นเจ้าภาพในการแห่ด้วยพระราชทานนะครับ ก็ยังทั้งผมคนไว้รับหน้าคุณมียะ ผมไม่ถือนะครับ เพราะว่าทำตามสโลล์

ของคนคนที่ต้องหยอกเล่นอะไรกันเจ็บบ่อยๆ นี่ล่ะครับผมคิดว่า NGO ตัวจริงอยู่ตรงนี้ ผมอยากจะขอเรียนถามในนามของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช ว่าพอถึงเวลานี้ชั่วโมงนี้หลังจากฟังคุณมียะ ตั้งแต่ปีที่แล้ว ก็ชักจะเกรงๆ ขึ้นมาหลายๆ เรื่อง วันนี้ก็เกรงๆ ว่าวิธีการทำงานของสมาคมธุรกิจ ก็จริง แต่อีกใจหนึ่งก็ชอบในเรื่องของการอนุรักษ์ด้วย ทีนี้เกรงๆ ว่าเมื่อจะทำอะไรมันอาจจะแผ่ลงไปบ้าง ผมอยากจะเรียนถามคุณมียะว่า ให้คำแนะนำกับสมาคมธุรกิจฯ อย่างไรได้บ้างในเรื่องของเชิงธุรกิจที่เป็นไปตามแนวคิดของคุณ แบบลักษณะที่ NGO พอจะรับได้ อยากจะได้รับความแนะนำแบบนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นางมียะ ทะหาว : ขอแก้ภาพตัวเองใหม่ ไม่ใช่ NGO คือชาวบ้านที่จบป.4 นักเรียนวัดโรงเรียนท่าศาลาเนี่ยเอง ก็คือชาวบ้านจากสภาพความเป็นจริง ในเรื่องการท่องเที่ยวไม่ได้มองว่าเป็นนักธุรกิจหรืออะไร แต่พวกเราคนไทยถูกสอนมาว่า มือใครยาวสาวได้สาวเอา แต่ตรงนี้นั้นน่าจะหันมามองว่า ที่เงินบาทมันกำลังจะลอยหายไปจากประเทศไทย เพราะสังคมของพวกเราเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าพวกเราหันมามองช่วยกันว่าจะคืนชีวิตและคืนความใกล้ชิดให้กับชุมชนบ้าง ในฐานะนักธุรกิจการท่องเที่ยวจะต้องมองว่า น่าจะเข้าไปช่วยตรงส่วนไหนของชุมชนได้บ้าง ก็จะต้องยอมรับกันคนครึ่งทางระหว่างความคิด เพราะบางทีสถาบันการศึกษาก็สอนคนได้แค่หนังสือ เพราะตัวหนังสือที่เราเรียนกันถ้าไม่นำมาปฏิบัติก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นไปได้ อย่างกฎหมายบางกฎหมายบอกว่า นี่เป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมนะ แต่ถ้าคนไม่ปฏิบัติตามมันก็ไม่ทำไม่ได้ อย่างนักธุรกิจการท่องเที่ยวก็เหมือนกัน ถ้าไม่ไปช่วยปฏิบัติจริงๆ ธุรกิจการท่องเที่ยวก็คือธุรกิจ แต่ถ้าลงไปทำจริงๆ กระบวนการนักธุรกิจก็จะเป็นคนอนุรักษ์ได้เหมือนกัน ไม่ใช่ต้องเน้นว่านักธุรกิจและนักอนุรักษ์อยู่คนละที่กัน ถ้าเราเป็นการพบกันครึ่งทางก็คงไม่มีนักธุรกิจ ตัดคำว่า “ธุรกิจ” ออกก็จะเป็นชาวบ้านเหมือนกันแหละ

นายสุเทพ เกื้อสังข์ : รู้สึกว่าสถาบันการศึกษาจะถูกพาดพิงไปหน่อยหนึ่ง จะมีอะไรเสริมอีกบ้างไหมครับ ท่านผู้อำนวยการไม่เสริมนะครับ ผมคิดว่าคงมีหรือต้องมีอีกหลายๆ เวทีนะครับท่าน ครั้งนี้ผมคิดว่าภาพจากชุมชนอย่างน้อยที่สุดก็ 2 ชุมชนที่มานำเสนอในครั้งนี้ เป็นภาพสะท้อนความคิดของผู้นำชุมชนที่เขาประสบและนำมาจากการปฏิบัติจริง แต่เนื่องจากเงื่อนไขของเวลาเรามีขีดจำกัด สำหรับวันนี้ผมขออนุญาตยุติการนำเสนอการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชนไว้แค่นี้ครับ ขอขอบคุณมากครับผม

การประสานความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

พรเทพ พรพรหมินทร์
สมพุทธ ธุระเจน

อาจารย์สมพุทธ ธุระเจน : ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนา สมาชิกจากชุมชนทุกท่าน ผู้ร่วมสัมมนาจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช และบรรดาสถาบันราชการต่างๆ ที่มาร่วมในการสัมมนาเรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชนนะครับ

ช่วงนี้ก็เป็นช่วงสุดท้ายของการสัมมนา ผมอยากจะเรียนว่าอยากให้ทุกท่านที่มาร่วมสัมมนาในครั้งนี้ ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะจากชุมชนต่างๆ ซึ่งเท่าที่ผมสัมผัสรับฟังมา รู้สึกว่าทีมชุมชนปลายอวน มากที่สุด กรุณายกมือหน่อยได้ไหมครับ ความจริงมากันเยอะนะครับแต่คงมีภารกิจ ของทีมบ้านหมื่น ชุมชน หมนยังอยู่ไหมครับ มีแต่พี่เลี้ยงมานะครับ และพี่เลี้ยงก็ยังมีอยู่ ของศิริวงมียุไหมครับ ก็ยังอยู่กับหลายท่าน นะครับ ของกรุงชิงมาทั้งหมดก็ทำครับ กรุณายกมือหน่อยครับ สรุปได้ว่ายังมีชุมชนหลายชุมชนที่มาร่วม สัมมนาในครั้งนี้ ซึ่งการสัมมนาครั้งนี้ก็มีเป้าหมายเพื่อที่จะได้พูดถึงการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน โดยเฉพาะเนื้อหาสาระที่เราตั้งประเด็นไว้เป็นประเด็นสุดท้ายก็คือ การบรรยายและการอภิปรายทั่วไป ในเรื่อง ของการประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนนะครับ ผู้ที่จะเป็นผู้บรรยายและจะเป็นผู้ ตอบปัญหาซักถามต่างๆ ก็คือคุณพรเทพ พรหมินทร์ ท่านเป็นผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประสานแผนการ ลงทุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุณาปรบมือต้อนรับท่านหน่อยครับ คุณพรเทพ พรหมินทร์ ทำงาน กับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาตั้งแต่ต้น ผมอยากจะแนะนำให้รู้จักว่าการศึกษาของท่านนั้นจบจากคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้าทำงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2520 และ เป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และก็พัฒนาขึ้นมาเป็นเจ้าหน้าที่วางแผน ของกองแผนงาน เป็นเจ้าหน้าที่ทำงานในคณะอนุกรรมการ กรอ. การท่องเที่ยวปี 2529 เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่าย ประสานแผนการท่องเที่ยวเมื่อปี 2537 หรือ 2-3 ปีที่ผ่านมาท่านก็เป็นผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประสาน แผน เพราะฉะนั้นถือว่าเป็นบุคคลในแวดวงของการท่องเที่ยวตัวจริงเลย เพราะฉะนั้นก็คาดหวังว่าคงจะ สามารถตอบข้อสงสัย หรือร่วมอภิปรายในประเด็นต่างๆ ได้อย่างชัดเจนนะครับ

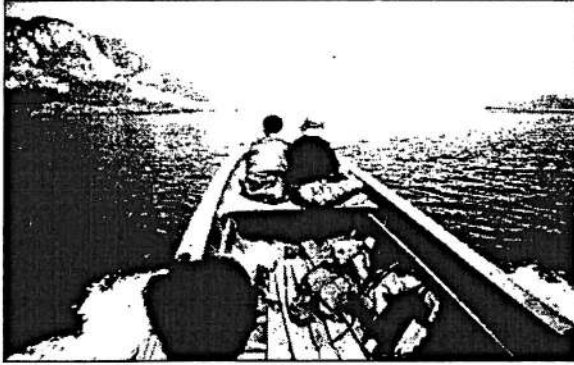
ผมอยากจะเริ่มอย่างนี้ ถ้าหากว่าเราคำนึงถึงเมื่อเช้า ซึ่งท่านผู้ว่าฯ ได้เป็นผู้บรรยายนำ แล้วก็มี วิทยากรที่นำทีมมากกว่า 3 ท่าน คือท่านรองผู้ว่าฯ คุณวิจิตร ณ ระนอง และกัศ.ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ จากมหาวิทยาลัยที่เราทราบแล้ว สุดท้ายที่เพิ่งจะผ่านไปหยกๆ ก็มีวิทยากร 2 ท่านรวมแล้วก็ 5 ท่าน และ คุณพรเทพก็จะเป็นท่านที่ 6 ที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจหรือตอบปัญหาให้แก่เราครับ ผมคิดว่าเราใช้ ประโยชน์จากเวลาที่เหลือให้ได้ประโยชน์สูงสุด ที่นี้มันมีกติกาอยู่ว่าเวลาที่เรานัดคุยกันนั้นเบ็ดเสร็จแล้วให้ลง ภายในเวลา 16.00 น. ทั้งนี้ก็เพราะว่าทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอยากจะเชิญพวกเราทุกคนไปร่วมใน พิธีเปิดที่งานการท่องเที่ยวไทยให้คึกคักหน่อย เพราะฉะนั้นผมอยากจะเรียนว่านอกจากที่เราจะมาพูดคุยกัน ตรงนี้แล้ว พอเสร็จสิ้นกิจกรรมตรงนี้ อยากจะเชิญชวนทุกท่านไปร่วมงานดังกล่าวครับ ซึ่งคิดว่าจะเป็น

กิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการสัมมนานี้ คุณพรเทพได้บอกผมว่าได้เตรียมเนื้อหาสาระในฐานะที่เป็นนักวิชาการจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาแล้วคู่กันฟังก่อน แล้วหลังจากนั้นผมคิดว่าก็คงเป็นคำถามหรือข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดการประสานการท่องเที่ยวในชุมชนของภาคใต้หรือของนครศรีธรรมราชให้เกิดขึ้นให้จงได้ ดังนั้นในขั้นแรกผมก็อยากขอเชิญคุณพรเทพ ได้เล่าถึงสิ่งที่ได้เตรียมมาเพื่อให้สมาชิกได้รับฟังกันก่อนครับ ขอเรียนเชิญครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ก่อนอื่นก็คงต้องขอสวัสดิทธานผู้เข้าร่วมประชุม สัมมนาในครั้งนี้ ทั้งที่มาจากราชการ สถาบันการศึกษา และก็ที่สำคัญกลุ่มนักลงทุนในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นชุมชนที่มีความสำคัญซึ่งจะเป็นกำลังในการพัฒนานครศรีธรรมราชให้เติบโตก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้องไปในอนาคตนะครับ ก็คงขอแก้ไขนามสกุล นิดหนึ่งนะครับ เมื่อสักครู่ท่านอาจารย์สมพุทธ ท่านได้ออกเสียงว่าพรหมินทร์ กลัวว่าจะไปสอดคล้องกับคุณเทห์ อุเทน พรหมินทร์ ความจริงไม่ใช่ะครับ พรพรหมินทร์ ครับ ก็ขอเล่าเรื่องที่เตรียมมานิดนึงก่อนในเรื่องของสภาพทั่วไป ความพร้อมและสู่ทางการลงทุนของ จ.นครศรีธรรมราช ซึ่งในส่วนนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ได้พยายามที่จะศึกษาเข้าไปถึงความพร้อมที่จะดำเนินธุรกิจในด้านการท่องเที่ยว โดยความพร้อมเหล่านี้อยู่ในแง่มุมมองของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีการดำเนินการไปได้เมื่อมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นตัวที่จะบรรยายให้ทราบ เพื่อให้พวกท่านทั้งหลายและกลุ่มนักลงทุนมีความมั่นใจว่าในพื้นที่ของนครศรีธรรมราช มีความเหมาะสมทางการท่องเที่ยว มีโอกาสทางการลงทุนมากน้อยขนาดไหน

ถ้าดูจากทรัพยากรการท่องเที่ยวจะพบว่าของ จ.นครศรีธรรมราช แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ มากมาย ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ อันนี้คงไม่ต้องไปกล่าวถึงนะครับ เพราะว่ามีทั้งพระพุทธสิหิงค์ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร หอพระอิศวร และเสาชิงช้า วัดกระดังงา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกพรหมโลก อุทยานแห่งชาติเขาลง และอีกอื่นๆ ประเพณีที่สำคัญก็จะมีประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ ประเพณีชักพระ และอีกกีฬาชนวัวที่ได้กล่าวถึงไปเมื่อเช้าว่าอาจจะหายไปจากภาคใต้นี้ จากนั้นถ้าไม่มีการส่งเสริม

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวของ จ.นครศรีธรรมราช ในปี 2539 พบว่ามีผู้เดินทางเข้ามาทั้งหมด 56,254 คน อันนี้เป็นตัวเลขที่เก็บโดยการประมาณ และการสำรวจด้วย โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยค่อนข้างสูงถึง 98 เปอร์เซ็นต์ ขณะนี้ชาวต่างประเทศมีเพียง 1.7 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น สำหรับอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวพบว่าชาวไทยเพิ่มประมาณปีละ 3 คือการเพิ่มของนักท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงมากนัก ประมาณร้อยละ 10 นะครับ ซึ่งจากที่สำรวจมาพบว่าวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อเข้ามาทำธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ คือประมาณ 37 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่การเดินทางมาพักผ่อนอยู่ในสัดส่วน 33 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งก็ทำให้สภาพการเดินทางในพื้นที่นี้ยังเน้นในเรื่องของการทำธุรกิจอยู่ ก็มีโอกาสที่จะดึงเข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติเนะครับ การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวันอยู่ระหว่าง 1,300 - 1,700 บาท การใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องของการซื้อของที่ระลึก ค่าอาหาร ที่พัก จะเห็นว่าเรื่องการเดินทางมีสัดส่วนน้อยยังอยู่ในกลุ่มของนักธุรกิจ สำหรับการเดินทางของชาวต่างชาติเข้ามาจะเป็นกลุ่มยุโรปเป็นส่วนใหญ่ อเมริกากับเอเชียจะเป็นอันดับรองลงมา กลุ่มยุโรปก็จะประมาณ 5,000 กว่าคนนะครับ ซึ่งเข้ามากลุ่มยุโรปจะมีถึง 45 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกลุ่มอเมริกาและเอเชียมีแค่ 24 เปอร์เซ็นต์ ครึ่งต่อครึ่ง วันพักเฉลี่ยสำหรับคนไทยตกอยู่ราว 248 วัน ชาวต่างประเทศ 245 วัน ก็ใกล้เคียงกับรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมด เท่าที่สำรวจได้นะครับมีประมาณ 23,282.63 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ จ. สงขลาทำรายได้สูงเป็นอันดับ 1 ของภาค รองลงมาคือภูเก็ต สงขลาอยู่ราวๆ 9 พันกว่าล้าน คิดเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ ประมาณเนะครับ ภูเก็ตได้เข้ามาประมาณ 3,600 ล้านกว่า คิดเป็นประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ สำหรับ จ.นครศรีธรรมราช มีรายได้จากการท่องเที่ยวตกประมาณ 2,214 ล้านบาท คิดเป็นประมาณ 9.51 เปอร์เซ็นต์ อันนี้เป็นสัดส่วนการเติบโตของการท่องเที่ยวปี 2540 - ปี 2544 จากการศึกษาพบว่ามันมีเติบโตขึ้น

โดยเฉลี่ยประมาณ 10.95 โดยเป็นชาวไทย 11.18 และชาวต่างประเทศประมาณ 5.83 ต่อปี จะเห็นว่าในเรื่องของการท่องเที่ยวก็มีโอกาสที่จะเติบโตขึ้นจากตัวเลขประมาณการ นะครับ สำหรับสถานที่พักขณะนี้เท่าที่รวบรวมได้ก็มีอยู่ 19 แห่ง ประมาณ 1,592 ห้อง ซึ่งจะมีโรงแรมขนาดกลางอยู่ 2-3 แห่ง นอกนั้นก็จะเป็นขนาดเล็ก วันพักของนักท่องเที่ยวประมาณ 1.59 วัน ที่พักโรงแรม

นะครับ อัตราเข้าพักเฉลี่ยต่อปียังอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 45.37 เมื่อเทียบแล้วก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่พออยู่ได้ อันนี้จากการศึกษาของการท่องเที่ยวเองพบว่า อัตราของโรงแรมมาตรฐานชั้นหนึ่งมีอยู่แล้ว 50 เบอร์เซ็นต์ - 60 เบอร์เซ็นต์ ขณะนี้ที่ธุรกิจขนาดเล็กลงไป ต่ำกว่า 3 ดาวลงไปก็อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่า 50 ที่ โดยทั่วไปก็เฉลี่ยราวๆ 40 % ก็ถือว่าอัตราการเข้าพักเฉลี่ยก็อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ มาตรฐานค่อนข้างดี สำหรับสู่ทางการลงทุนของจ.นครศรีธรรมราช เท่าที่ดูมาก็พบว่าเนื่องจากมีประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม เป็นที่เห็นอย่างเด่นชัดว่ามีความสวยงาม ก็คิดว่าถ้ามีการประชาสัมพันธ์ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ก็จะเป็นประโยชน์กับพื้นที่มากขึ้น สำหรับเรื่องค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวควรจะเน้นในเรื่องของของที่ระลึกให้มากขึ้น ขณะนี้จะเป็นทั้งค่าอาหาร ค่าที่พักและของที่ระลึก แต่ในด้านของที่ระลึกผมคาดว่าจะมีโอกาสถ้าหากทำได้ พัฒนารูปแบบให้ดีขึ้น ของที่ระลึกเท่าที่มีอยู่ก็เป็นเครื่องถมเมืองนคร เครื่องใช้ยานลิพา จำพวกหนังตะลุง รวมทั้งเครื่องทองเหลือง และก็ฝ้ายกนคร ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ปัญหาก็คือว่าการพัฒนารูปแบบและผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น สำหรับในเรื่องของการลงทุนได้มองว่า รูปแบบการลงทุนควรกำหนด เนื่องจากว่าเดิมทีการท่องเที่ยวของนครไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของธุรกิจ และเป็นเรื่องของการเดินทางผ่าน แต่ในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยขณะนี้ทางท่องเที่ยวได้มีการศึกษาแผนการลงทุนทั่วทั้งประเทศ ที่ทางจังหวัดต่างๆได้ทำไว้ ซึ่งก็ได้รวมเอาพื้นที่นครศรีธรรมราชเข้าไปในวงจรของภาคใต้ตอนบนด้วย ซึ่งก็คิดว่าน่าจะทำเป็นจุดหมายปลายทางและจุดเชื่อมต่อได้กับจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ ร่วมกับจ.สุราษฎร์ธานี ชุมพร และ นครศรีธรรมราช 3 จังหวัดที่จะเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยอาศัยความได้เปรียบในเชิงการผลิต การตลาดและการแข่งขันเป็นเกณฑ์ ซึ่งในอนาคตคงต้องมองถึงความร่วมมือในการดึงดูดการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แทนที่จะเป็นจังหวัดใกล้เคียงโดดๆ

สำหรับเรื่องของการคมนาคมขนส่ง ก็คิดว่าในเรื่องของสนามบินซึ่งในขณะนี้ก็อาจจะยังไม่พร้อมเท่าที่ควร แต่ต้องมีการพัฒนาให้ไปสู่มาตรฐานมากขึ้น การเดินทางทางน้ำยังมีค่อนข้างน้อย การเดินทางทางบกก็ใช้กันเป็นประจำอยู่แล้ว ตลาดการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบของศิลปวัฒนธรรม เป็นทัวร์เดินป่า ซึ่งเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเมื่อตะกี้ได้พูดถึงกรณีเรือแคนูด้วยไซไหมครับ การท่องเที่ยวล่องแก่งอะไรด้วย ก็จะเป็นตัวที่ดึงดูดการท่องเที่ยวเข้ามา นอกนั้นก็ทางด้านของวัฒนธรรม โบราณสถาน หอพระพุทธสิหิงค์ วัดพระมหาธาตุฯ หอพระอิศวร อุทยานแห่งชาติเขาหลวง และก็น้ำตกพรหมโลก ในทางธรรมชาติ ก็จะเป็นจุดสนใจที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช สุดท้ายก็คือว่าในเรื่องของลู่ทาง ก็คิดว่าควรจะมีการวางแผนในเรื่องของการท่องเที่ยวร่วมกัน มีสงขลา สุราษฎร์ธานี กระบี่ ตรัง ที่จะวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน ให้เกิดความเชื่อมโยงของการเดินทาง เมื่อมาแล้วก็น่าจะได้ท่องเที่ยวในหลายๆพื้นที่ด้วย

สำหรับปัญหาของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเท่าที่ผ่านมาพบว่าเนื่องจากจ.นครศรีธรรมราชนี้การเดินทางเป็นทางผ่าน เพราะฉะนั้นก็เป็นปัญหาว่าจะมีการพิจารณารูปแบบของการท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่มีลักษณะพิเศษขึ้นได้อย่างไร และก็ควรจะต้องสนับสนุนในสิ่งเหล่านี้มากขึ้น เพื่อให้เป็นตัว

ดึงดูดการท่องเที่ยวจากการสำรวจของทางมหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งทำให้พบว่า การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างไม่อำนวยความสะดวก แล้วก็เส้นทางหรือป้ายบอกทางเข้าสู่อุทยานเขาคา อ.ลิขิต รวมทั้งขาดการพัฒนาสภาพการเข้าถึงถ้ำวังทอง อ.ชนอม อันนี้เป็นตัวอย่างเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน จากตัวนี้ก็มีเรื่องของขาดแคลนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ อะไรต่างๆ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัด หรือการเดินทางจากจุดหนึ่งไปจุดหนึ่งค่อนข้างมีปัญหา เพราะยังไม่มีบริการในส่วนนี้ที่ชัดเจน เรื่องของโทรศัพท์ทางไกลสาธารณะไม่เพียงพอ การขาดแคลนป้ายบอกทางที่จะไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาพอสมควร สำหรับเรื่องของบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โบราณสถาน บางแห่งขาดการดูแลรักษา เรื่องของเศรษฐกิจ สังคม ขาดแคลนแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน มีมรดกเทศก์ แต่ว่ามรดกเทศก์นี้ไม่เป็นอาชีพที่ผ่านกระบวนการที่ชัดเจน บางครั้งก็ทำให้เกิดความรำคาญกับนักท่องเที่ยวได้เนะครับ นอกจากนี้ในเรื่องของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านก็ยังขาดการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร รวมทั้งขาดแคลนมาตรการจูงใจ ในเรื่องการขยายตลาดการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเพื่อการท่องเที่ยว มากกว่าเชิงอนุรักษ์เนะครับ ก็โครงการลงทุนที่น่าสนใจก็เป็นเรื่องของที่พัก เรื่องของการอบรมมรดกเทศก์ เรื่องของศูนย์รวมจำหน่ายของที่ระลึก ที่จะเป็นส่วนดึงดูดนักท่องเที่ยว เข้ามาสู่ จ.นครศรีธรรมราช ครับอันนี้จริงๆ แล้วก็ข้อมูลพื้นฐานของ จ.นครศรีธรรมราชซึ่งท่านทั้งหลายก็คงพอทราบอยู่แล้ว เพียงแต่มาเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญว่ามันมีความเป็นไปได้ ถ้าจะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวของ จ.นครศรีธรรมราช เพราะว่ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรอยู่ค่อนข้างพร้อม ส่วนที่ยังต้องการก็คือ ขณะนี้เราต้องการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เราคงต้องพิจารณากันให้รอบคอบในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อที่จะไม่เข้าไปทำลายสภาพแวดล้อมหรือธรรมชาติ อันนี้เป็นจุดสำคัญ ยิ่งเราพาการท่องเที่ยวเข้าไปใกล้ธรรมชาติ ยิ่งมากเท่าไร สภาพแวดล้อมก็อาจจะถูกผลกระทบได้ง่าย ถ้าการจัดการของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมลดน้อยลงไปก็จะมีผลกระทบทันที อันนี้ก็ขอจบในส่วนต้นก่อน

อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน : นั่นก็เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ จ.นครศรีธรรมราช สมาชิกคงรับทราบแล้วว่า บางอันเป็นจุดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยวของบ้านเมืองเรา แต่บางอย่างก็เป็นเรื่องจุดด้อยอย่างที่ท่านพรเทพได้ชี้แจงให้ฟังถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวของบ้านเมืองเรานะครับ

ที่นี่เราคงจะลึกลงไปสู่ชุมชนมากขึ้น ผมอยากจะเรียนว่าเท่าที่ติดตามการท่องเที่ยวของ จ.นครศรีธรรมราช เราก็มีชุมชนหลายชุมชนในบ้านเมืองเราที่เป็นผู้นำดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่รู้สึกว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะให้ความสนใจและรู้จักมากที่สุดก็คือหมู่บ้านคีรีวง ซึ่งจัดการท่องเที่ยวที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งมาจากคำว่า Eco Tourism มาก่อน แต่เขาก็ทำอย่างเหมาะสม ก็คือบรรดาสิ่งใดก็ตามที่พาขึ้นไปบนภูเขาเมื่อถึงเวลาลงเขาจะเก็บทุกชิ้นทุกอันลงมาข้างล่าง ไม่ทิ้งไว้บนภูเขา เพราะว่าถ้าหากทิ้งครั้งที่ 1 ขึ้นไปครั้งที่ 20 ก็ยังทิ้งอยู่ จนกระทั่งบัดนี้ผมคิดว่าเขาหลวง

เต็มไปด้วยขยะแล้ว แต่ด้วยจิตสำนึกที่น่าสนใจแล้วก็จะรับทราบถึงความก้าวหน้าของกรุงชิงในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งใหม่ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่ามีเพียงแห่งเดียวในภาคใต้ ก็คือการล่องเรือ ผมไม่แน่ใจว่าที่กรุงชิงนั้นจะสามารถล่องเรือได้ตลอดทั้ง 12 เดือนหรือไม่ หรือว่าช่วงไหนที่มีอันตรายที่จะ

ไม่สามารถล่องได้ แต่ก็จุดทำท่ายกจุดหนึ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ทีนี้ก็ต้องตั้งเป็นปัญหากับคุณพรเทพนะครับว่า ในชนบทที่จะต้องพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วโดยพื้นฐานก็ไม่ได้มีความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวมันจะต้องเริ่มตรงไหน มันจะไปเกี่ยวกับใครบ้าง แล้วคนที่จะเกี่ยวนั้นมันมีความสำคัญอย่างไร ผมอยากจะให้คุณพรเทพในฐานะที่เป็นตัวแทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เล่าให้พวกเราฟังว่า ชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จะต้องคำนึงในเรื่องประเด็นใดบ้าง ขอเรียนเชิญครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ครับ ขอขอบคุณครับ ในเรื่องของพัฒนาการท่องเที่ยว ในเรื่องของ การเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือชุมชนควรจะได้มีการพิจารณาถึงความร่วมมือกันนะครับ ดังที่ท่านวิทยากรเมื่อเช้าหลายท่านได้กล่าวไว้ คือความแข็งแกร่งของชุมชนจะเป็นจุดที่สำคัญที่สุด คือก่อนอื่นชุมชนจะต้องมีการหารือร่วมกันเสียก่อนโดยการจัดกลุ่มขึ้น จะตั้งเป็นรูปแบบบริษัทก็ดี หรือว่าเป็นรูปสหกรณ์หรือเป็นชมรมอย่างที่เป็นอยู่ ก็ต้องมีการหารือกันในแง่ของรูปแบบการดำเนินการว่าจะมีรูปแบบอย่างไรบ้างที่จะไม่เป็นการทำลายสภาพแวดล้อม การนำนักท่องเที่ยวเข้าไปไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมโดยรอบเสียไป อย่างเช่นกรณีของต้นไม้ กรณีของขยะมูลฝอย กรณีของการสูบบุหรี่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะมีผลกระทบซึ่งทำลายสภาพธรรมชาติได้โดยง่าย สิ่งเหล่านี้จะต้องเป็นตัวที่ชุมชนมีการกำหนดกรอบของการดำเนินการขึ้นมาให้ชัดเจนก่อนที่จะมีการพานักท่องเที่ยวเข้าไป รวมทั้งมีการกำหนดปริมาณของผู้ที่จะเข้าไปในช่วงหนึ่งๆ เพื่อที่จะไม่ให้เกิดการเข้าไปเกินความสามารถในการควบคุม เกินกว่าความสามารถในการจัดการได้นะครับ

อาจารย์สมพุทธ สุระเจน : ผมอยากจะเรียนถาม คำว่า “มากเกินไป” จะเป็นการมากเกินไปสักขนาดไหน เช่นเรามากอยู่จำนวนหนึ่ง คุณมีเยบอกว่ารับได้ 30 ในจำนวน 500 เข้าไปได้เพียง 30 ทีนี้คำว่า “ศักยภาพของการรองรับ” ที่จะนำคนเข้าไปจะเป็นน้ำตกก็ดี จะเป็นชุมชนประเภทใดก็ดี เขามีสูตรมีเกณฑ์อย่างไรบ้างที่จะบอกว่าจำนวนเท่านี้พอดีแล้ว จำนวนนี้มากเกินไป เช่นว่าน้ำตกแห่งหนึ่งคนมาเที่ยวมากเกินไปเรือไม่จำกัด มีเรือเป็นร้อยลำเลยนะครับ ให้คนไปล่องเรือเป็น 100 ลำ ลำละ 4 คน ก็เป็น 400 คน อย่างนี้จะได้ไหมครับ หรือว่าอย่างนี้เกินแล้ว หรือไม่เกิน มันมีเกณฑ์อะไรครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ขณะนี้ยังบอกได้ไม่ชัดเจนในบางเรื่องนะครับ เพราะว่าอยู่ในขั้นที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพยายามหาข้อมูลเข้ามาสนับสนุน ว่ามันจะมีเกณฑ์อะไรเป็นตัววัดกัน อยากจะเล่ากรณีตัวอย่างที่เราเคยทำแล้วก็คือที่จ.ราชบุรี เรื่องของแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเขาบิน ซึ่งเรากำหนดขนาดของคนที่เข้าไปในถ้ำ ซึ่งถ้ำมีขนาดใหญ่มากลึกประมาณ 800 ตารางเมตรได้ ภายในถ้ำกำหนดให้เข้าไปเป็นรอบๆ รอบหนึ่งประมาณ 60 คน ซึ่งแต่ละรอบประมาณครึ่งชั่วโมง คือตั้งแต่คนเข้าไปแล้วออกมาจนถึงปากถ้ำ ตรงนี้เกี่ยวกับบรรยากาศและความหนาแน่นภายในถ้ำ คือกำหนดจากนักวิชาการ จากผู้ศึกษาซึ่งเป็นทีมงานจากสถาบันจุฬาฯ ก็มองให้เรารู้ว่ามันควรจะเป็นขนาดไหน ในขั้นต้นมันควรจะมียะตังห่างพอสมควรในการเดินทางเข้าไปชมพื้นที่ และอยู่ที่กลุ่มที่จะจัดเข้าไปว่าเรามีคณะพอที่จะจัดได้ประมาณกี่กลุ่ม ซึ่งคนที่ไปผมก็เห็นด้วยว่าจำนวนที่เกิน 30 คน ถ้ามีไกด์เพียงคนเดียวอาจจะดูแลได้ไม่ทั่วถึง ควรจะมีสักสองคนด้วยเข้าไป ผมคิดว่าการให้ความรู้โดยที่การท่องเที่ยวก็ได้พยายามอยู่ในการให้ความรู้ความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อไม่ให้เกิดการทำลายแหล่งท่องเที่ยว ตรงนี้ก็จะช่วยเสริมหรือลดภาระของผู้ที่ดำเนินธุรกิจในด้านนี้ละครับ

อาจารย์สมพุทธ สุระเจน : ก็เท่าที่ได้รับฟัง พวกเราก็คงทราบว่ามันมีคำในภาษาการท่องเที่ยวที่เรียกว่า สมรรถนะการรองรับ ชุมชนไม่ใช่ว่ายิ่งมาเที่ยวมากยิ่งดี ปรากฏว่าถ้าเขาได้เห็นแล้วว่าไม่น่ามาเที่ยวอีกต่อไป เพราะคนมากเกินไป หรือคนน้อยเกินไปจนน่ากลัว เพราะฉะนั้นมันต้องมีตัวพอดีๆ ถ้าหากเราไปเที่ยวสวนสาธารณะ ถ้ามีคนโหรงเหรงมันก็ไม่สนุก สวนสนุกมันก็ต้องมีคนมากๆ แต่ว่าเข้าไปในถ้ำ อย่างถ้ำใหญ่โตให้เข้าไปได้แค่ 60 คน หรือว่าน้ำตกที่อยู่ในชุมชนเรา ถ้ามาเที่ยวมากเกินไปก็ไม่สามารถที่จะรองรับได้ ผมเรียนรู้อย่างหนึ่งว่า เจ้าบ้าน หมายความว่าคนที่บ้านเจ้าของท้องถิ่นทุกคน ไม่ว่าจะแก่นักลงทุนในท้องถิ่นก็ดี หรือคนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเลย ก็มีความสำคัญมากของชุมชนที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผมอยากให้คุณพรเทพลองขยายความว่า เรามีบทบาทสำคัญอย่างไร คือคนที่อยู่ในชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างไร แม้จะไม่ใช่คนที่ต้องถือท้ายเรือ ไม่ได้เป็นคนที่จะกำกับดูแลรับนักท่องเที่ยว หรือเป็นบ้านรับนักท่องเที่ยว แต่ทุกคนจะต้องเป็นเจ้าของที่ดี ผมไม่ทราบว่าการเป็นเจ้าของที่ดีจะมีความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างไรบ้างครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : จากแนวนโยบายเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นส่วนที่เกิดจากความสำคัญทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการท่องเที่ยวในกระบวนการวางแผนที่ผ่านมา เราดำเนินการอยู่ในกฎเกณฑ์มาตลอด สิ่งที่เราพบก็คือว่าเวลาเราทำการขยายออกไป ก็มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมาก แล้วไปกระจุกตัวอยู่ในบางที่ อันนี้ก่อให้เกิดปัญหาของสิ่งแวดล้อม และปัญหาของสังคมตามมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะความต้องการของชุมชนอาจจะไม่ได้เป็นรูปแบบนั้น ตรงนี้ก็ขึ้นอยู่กับชุมชนว่าถ้าชุมชนมีความพร้อมที่จะรับ ชุมชนจะต้องให้ความสำคัญกับสภาพซึ่งเป็นบ้านของตัวเองที่จะถูกทำลายไป ขณะเดียวกันทางภาครัฐการเองจะเข้าไปเสริมในจุดนั้น คือ พยายามไม่ให้เกิดการทำลาย พยายามที่จะหาทางจัดระบบการท่องเที่ยวให้มีปริมาณที่พอเหมาะกับสภาพพื้นที่ หมายถึงว่าการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในขนาดที่เหมาะสม การนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ในเชิงอนุรักษ์ที่ไม่เน้นปริมาณคน แต่เน้นคุณภาพของคน ตรงนี้ส่วนของท้องถิ่นหรือชุมชนจะต้องเป็นส่วนที่เข้ามาบอก ตรวจสอบรวมทั้งเข้ามาดำเนินการในส่วนที่เป็นธุรกิจ ซึ่งในลักษณะนี้เราคงเห็นว่ามันเป็นธุรกิจที่ไม่ใหญ่โตมากนัก แต่เป็นธุรกิจที่สามารถดำเนินการได้ตลอด มีรายได้เข้าตลอด อย่างที่เมื่อเข้าพูดถึงว่า ถึงจะเป็นธุรกิจที่ไม่ใหญ่โตมากนัก แต่ต้องคำนึงถึงการลงทุน คำนึงถึงผลกำไรด้วย เพราะคงไม่มีกิจการใดตั้งที่คุณวิจิตร ท่านกล่าวไว้ว่า ทำงานในลักษณะมูลนิธิ ทำแล้วไม่มีกำไร แล้วก็อยู่ไปวันๆหนึ่ง ในเรื่องของนักท่องเที่ยว คงลำบาก เพราะชุมชนเราจะต้องให้ความสำคัญในจุดที่ว่าจะต้องหาเลี้ยงชีพด้วย ดำรงชีพให้อยู่ได้ด้วย การทำธุรกิจจะค้าขายได้ระยะยาวหรือไม่มันก็ขึ้นอยู่กับว่า ประเด็นที่ว่าจะรักษาภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่คงคู่กับการทำธุรกิจได้นานแค่ไหน ถ้ายั่งยืนได้เท่าไรอันนี้ก็จะตกทอดถึงลูกหลานนานเท่านั้น จะเป็นประโยชน์ในระยะยาวแม้จะไม่ได้เป็นเงินก้อนใหญ่ในทีเดียว ในส่วนของภาครัฐการเองก็คงสนับสนุนได้ในบางส่วน แต่ว่าเราคงเข้ามาดูแลทั้งหมดไม่ได้ ว่านักท่องเที่ยวเข้ามาทิ้งขยะเมื่อไหร่ นักท่องเที่ยวเข้าไปขีดเขียนไปเก็บก้อนหินเมื่อไหร่ ไปหักกิ่งนอกหินย้อยเมื่อไหร่ จากส่วนที่หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเองซึ่งไม่ได้อยู่ในพื้นที่อาจจะเข้ามาตรวจตราดูแลได้เป็นระยะ แต่คนที่อยู่ในท้องถิ่นเองซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเหล่านี้ ถ้ามีความรักความหวงแหนในสิ่งที่เป็นธรรมชาติของตัวเอง และได้เข้ามาดำเนินการมีส่วนร่วมเอง ส่วนนี้ท่านจะได้มาดูแลรับผิดชอบ คนต่างถิ่นเข้ามาก็คงจะเข้ามาทำลายสภาพธรรมชาติและทำลายมรดกที่สำคัญของท่านไม่ได้แน่ครับ

อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน : ครับ ก็คงจะทราบว่าในฐานะที่เป็นเจ้าของบ้านจะต้องดูแลทรัพย์สินในท้องถิ่น ผมจะยกตัวอย่างให้ฟังสักเรื่องของนครศรีธรรมราช เรามีหาดทรายสวยงามที่อำเภอสิชล เรียกว่าหาดหินงาม หินงามมากเมื่อย้อนไปสัก 20 ปีที่แล้ว ชายหาดเต็มไปด้วยหินรูปก้อนกลมเหมือนกับเจียรไน ถ้ามองตอนนี้มีไหมเกือบจะหายไปหมดเลย เพราะว่าในระยะแรกๆ คนไปเก็บเป็นของที่ระลึกคนละ 5-10 ก้อน คน 1,000 คน ก็ 5,000 ก้อน ตอนหลังก็มีความรู้สึกที่บ้านเราน่าจะมีมากกว่านั้นว่าแล้วก็เลยเอากะสอบไปกวาดหินจากหาดมา จนกระทั่งเดี๋ยวนี้เกือบจะเรียกได้ว่าไม่เหลือเลย ความมีเสน่ห์ที่หาดหินงามเคยมีก็สูญเสียนั่นไปเลยด้วยเหตุที่เจ้าของบ้านไม่ดูแลทรัพย์สินของตน ถ้าหากว่าใครมาเก็บก็จะต้องปรับคนละ 10 บาท ผมคิดว่าก็คงไม่มีใครอยากเก็บ มันมีอยู่อันหนึ่งไม่ทราบว่าเขาสร้างขึ้นมาอย่างไร ผมทราบว่าที่เกาะสิมิลันหรือเกาะตะรุเตา เขาวางแผนใจจนกระทั่งว่าใครเก็บมากก้อนหนึ่งจะนอนไม่หลับ วันหนึ่งจะต้องเอากลับไปคืนที่เกาะของเขา ตรงนี้จะทำอย่างไรให้เป็นอย่างนั้น คนที่เอาไปจากหาดหินงามทุกคนจะต้องเอาไปคืน ตรงนี้จะทำอย่างไรว่าคนในชุมชนจะต้องดูแล ผมอยากจะทำอะไรจะไม่ใช่ว่าจะเอาไปเที่ยวเมืองนอกมานะ ผมไปเที่ยวประเทศนิวซีแลนด์ เข้าไปในถ้ำแล้วมีผมมันก็อยู่ไม่สุข ระหว่างที่เขา

บรรยายผมก็ไปจับเอาหินงอกหินย้อย เขาไววายมาก เจ้าของบ้านไววายที่สุดแล้วก็ยังมาต่อว่าผมว่านี่นะกว่ามันจะยาวได้แค่นี้มันใช้เวลานับเป็นหมื่นๆ ปี ถ้ามันหักใครจะรับผิดชอบ ของเราอย่าว่าแต่อย่างนั้นเลย ถ้าเกิดใครชอบก้อนไหนไปเก็บมาเลยก็ยิ่งได้เลย หากคนมาคอยตรวจดูแลไม่ได้ ตอนนั้นก็ยังมีถ้าเขาวังทองด้วยเหตุที่ข้างล่างเป็นดิน พอมันตกลงมาก็เหมือนกับปลุกน้อยหน้า ที่บ้านผมก็ยังมีลูกหนึ่งมีคนเอามาฝากก็ไม่ว่าเก็บเป็นคนทีเท่าไรแล้ว เหมือนกับลูกน้อยหน้าเลยสวยงามมาก กระบวนการอย่างนี้เป็นกระบวนการที่จะต้องดูแลให้มันคงอยู่ ให้สามารถรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้ และที่สำคัญผมอยากจะเรียนว่างานวิจัยทั้งหลายที่เกี่ยวกับเจ้าบ้าน เจ้าบ้านมีความสำคัญที่สุด ต่อให้สวยยังไง ต่อให้มันนำไปเที่ยวยังไงอะไรก็ตามที แต่ว่าถ้าเจ้าของบ้านมองตาซึ่ง ตาขวางทุกคน นักท่องเที่ยวเข้าไปครั้งเดียวก็เซ็ดหลาย ในที่สุดถึงจะสวยยังไงก็ไม่สามารถเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้ และไม่สามารถเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้ ซึ่งผมอยากจะเรียนว่าเจ้าบ้านซึ่งเป็นชุมชนนั้น แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ไม่มีอะไรขายเลย ไม่ได้ทำธุรกิจใดๆที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แต่ท่านเป็นเจ้าของบ้านร่วมกัน ถ้าตัวนี้มีใครคนหนึ่งไม่ชอบหน้าแก่ล้งทุบไปให้แตกเสีย มีที่นั่นวางก็ไปพลิกให้มันพังเสีย เพราะว่าคนเหล่านั้นนักท่องเที่ยวคือคนที่เข้ามาแย่งความสะดวกรสบาย ร้านกาแฟที่เขาเคยนั่งเอกเขนก พุดจาโขมจโงงง เดียวนี้มีใครก็ไม่รู้หน้าตาแปลกๆ มานั่ง เขาแย่งความเป็นเอกภาพ ความเป็นอิสระของเราไป เพราะฉะนั้นอาจมีคนต่อต้าน ดังนั้นผมจึงอยากจะเรียนว่า ชุมชนใดก็ตามที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องทำให้คนทุกคนเห็นประโยชน์ ตะกี้คุณมิยะคุณมบุญ ก็บอกว่าเงินส่วนหนึ่งที่ได้มาจากการท่องเที่ยวก็ต้องนำไปพัฒนาชุมชน ให้ชุมชนเห็นความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากการที่คนต่างถิ่นเข้ามา อันนี้เป็นจุดที่สำคัญ ผมอยากจะเรียนฝากชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไว้ด้วย

อาจารย์สมพุทธ สุระเจน : ที่นี้ผมอยากจะเรียนถามเมื่อสักครู่ก็รู้สึกว่าจะอ้างทางภูเก็ที่ว่า ไม่ได้ทำเพื่อเป็นงานกุศลนะ นักลงทุนต้องเอากำไร ทีนี้ระหว่างเอากำไรกับการที่คนต้องไปใช้บริการ ผมยังนึกในความรู้สึกที่กรุงชิงทำไมมันแพงนักหนานะ นั่งที่ตั้ง 200 ตะกี้คุณวิจิตรก็บอกว่าอย่าพูดว่าถูกหรือแพง มันอยู่ที่ว่าคัมหรือเปล่า ถ้าคัมแล้วไม่แพง ผมอยากถามคุณพรเทพว่า การตั้งราคาสำหรับการบริการไม่ว่าอาหารหรือของที่ระลึก ไม่ว่าจะอะไรก็ตามสำหรับชุมชนที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว มันมีจุดที่จะพิจารณาบ้างไหมว่าเราจะตั้งราคาให้มีอะไรเป็นสิ่งที่จูงใจที่จะให้คนภายนอกเข้ามาเที่ยวในชุมชนของเราครับ

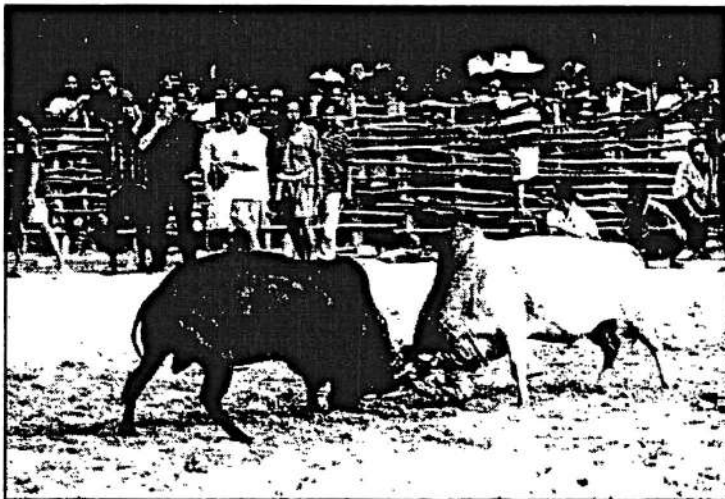

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ความจริงเมื่อเข้าคุณวิจิตรได้พูดเรื่องนี้ไว้ค่อนข้างมาก คือเรื่องของราคาจะเป็นการกันปริมาณคนไม่ให้เข้ามามากเกินไป เรื่องของการที่จะให้มีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ คือถ้ามันมีราคาสูงแต่ไม่ได้หมายความว่าแพงจนเกินไป หมายถึงว่าสูงกว่าพอที่จะกันคนบางคนซึ่งคือนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพออกไป ก็อาจจะทำเป็นส่วนที่ทำให้การดำเนินธุรกิจที่เป็นการป้องกันธรรมชาติมันง่ายขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ควรจะต้องสามารถลดต้นทุนได้ คือไม่ใช่ไปตั้งราคาสูงๆอย่างเดียว แต่อาจต้องมามองว่าจะมีวิธีใดที่จะลดต้นทุนของการผลิตลงเพื่อให้ราคาอยู่ในเชิงที่สามารถแข่งขันได้พอสมควร ก็เหมือนกับว่าไม่แพงนัก ที่เราบอกว่าราคามันอาจจะสูงแต่ไม่แพงมากนัก มันคืออะไรกันก็คือว่าเราควรจะพิจารณาว่าอย่างอาหารการกินที่มันหาได้พื้นๆมันน่าจะไม่แพง ทีไหนๆในเมืองไทยมันน่าจะเหมือนกัน แต่ค่าบริการท่องเที่ยว ค่ามัคคุเทศก์อาจจะแพง เพราะในเรื่องของบริการมันเทียบกันไม่ได้ ถ้าเราสามารถจัดบริการมีคุณภาพ มีการ

บริการที่ดี มีมาตรฐานในการป้องกันดูแลความปลอดภัยอะไรต่างๆ เป็นต้นว่าถ้าเล่นกีฬาทางน้ำ ทุกคนก็จะต้องมีเสื้อชูชีพ เป็นมาตรฐานของความปลอดภัย มีการตรวจคุณภาพของเรือ ผู้เล่นปลอดภัย การบินเขามืออุปกรณ์ให้พร้อม การเดินป่ามีอุปกรณ์จัดหาให้พร้อม สิ่งเหล่านี้มันคิดเข้าไปได้เป็นต้นทุน โดยที่ผู้ลงทุนจัดหาครั้งเดียวแต่สามารถใช้ได้หลายๆครั้ง สิ่งเหล่านี้เราอาจบอกกับนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งได้ว่า เราต้องจ่ายเป็นค่าอุปกรณ์ เพราะฉะนั้นอาจจะต้องมีราคาที่สูงกว่า และในแง่ของการบริการต้องขึ้นอยู่กับทักษะและประสบการณ์ที่ผ่านมา ให้ความความสนใจกับนักท่องเที่ยวในทุกเรื่องหรือเปล่า ไม่ใช่พานักท่องเที่ยวไป เขาจะเดินยังไงก็ช่าง จะหกล้มหกลูกยังไงก็ช่าง รองเท้าเขาจะไม่เหมาะสมก็ช่าง แต่ถ้าเราให้ความความสนใจ ให้บริการ เราก็ต้องบอกแนะนำให้เขาเปลี่ยนรองเท้าก่อนเข้าไป คือเป็นเรื่องของการให้บริการที่ดี ให้เขามีความรู้ลึกประทับใจสิ่งเหล่านี้ ผมคิดว่ามันผนวกเข้าไปในเรื่องของบริการทัวร์ได้ ซึ่งเขายินยอมจ่ายแน่นอน

อาจารย์สมพุทธิ ฐระเจน : ครับ ก็ผมจะมีคำถามของผมอีกสองคำถาม จากนั้นก็จะเป็นของท่านทั้งหลาย ผมอยากจะเรียนถามว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี 1998 , 1999 หรือปี 2541-2542 ที่เราจะมองว่าเป็นปี Amazing Thailand การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวของชุมชนยังไงบ้างครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : อย่างที่ขบวนการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว เราได้เน้นการตลาดในแง่ของการขาย การท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมเฉพาะนะครับ ก็คือการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเราได้จัดการสัมมนาหรือประชาสัมพันธ์ออกไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัส แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนไทยเพื่อที่จะได้นำสิ่งเหล่านี้ไปบอกเล่าต่อ ส่วนหนึ่งเราได้เผยแพร่วัฒนธรรม เผยแพร่ธรรมชาติของเรา ส่วนอื่นๆ ก็คือว่าเรามีรายได้จากการท่องเที่ยว เข้ามาหมุนทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้ง 2 ตัว คือเป็นการเผยแพร่ประเทศ อีกส่วนหนึ่งก็คือ นำรายได้ทางเศรษฐกิจเข้ามาสู่ประเทศ รวมทั้งในเขตชุมชนที่เมื่อมีการขายแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างที่ได้พูดถึงเมื่อเข้าว่าการท่องเที่ยวในเชิงเกษตร ที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสในรูปแบบ Home Stay หรือว่าการท่องเที่ยวในทัวร์เดินป่า หรือในรูปแบบผจญภัยโต้เขา ปีนเขา ซึ่งมีการทำในหลายรูปแบบ สิ่งเหล่านี้คิดว่าเราสามารถขายการท่องเที่ยวของคนไทยและทำรายได้เข้ามา แต่ว่าอย่างไรก็ขอเน้นย้ำว่าจุดที่ควรคำนึงถึงก็คือเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา ซึ่งมี

ลักษณะเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะต้องพยายามชี้้นำในเอกลักษณ์ของตัวเองออกมาให้เด่นชัด เพื่อเป็นตัวแข่งขันการตลาดต่อไปครับ

ผมจะขอเรียนถามในที่สุดท้าย โดยขอเป็นตัวแทนของชาวปลายอนก็แล้วกัน วันนี้ชาวปลายอนมามาก และผมทราบว่าชุมชนปลายอนได้เตรียมตัวกันมานานแล้วเป็นเวลานานนับปี หรือกว่านั้นในการที่จะเตรียมชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยการเตรียมสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีการรวมกลุ่มกันชัดเจน เรื่องที่จะไปทำลายสัตว์ป่าเล็กแล้ว ปีนผาหน้าไม้ก็ใช้เป็นฟินหมดแล้ว เตรียมการพัฒนาต่างๆ แต่

ขณะนี้ปรากฏว่ายังไม่เป็นที่รู้จัก ชาวปลายอนพร้อมจะขายการท่องเที่ยวแล้ว ผมอยากจะให้ คุณพรเทพ ให้คำแนะนำกับชาวปลายอนว่าเราจะดำเนินการตลาดยังไงหรืออื่นๆ ยังไงบ้างที่จะทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : จริงๆแล้ว นครศรีธรรมราชก็มีสำนักงานการท่องเที่ยวอยู่ตรงนี้ ผมเข้าใจว่าในแง่ของการประชาสัมพันธ์ นอกจากตัวชุมชนเองซึ่งทำเองโดยการแถลงข่าวหรือให้ข้อมูลกับทาง จังหวัดซึ่งเป็นส่วนราชการโดยตรงเผยแพร่ออกไป ในส่วนของการท่องเที่ยวก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะที่ เรามีสำนักงานที่นี่ก็จะเป็นหน่วยงานที่จะเกี่ยวข้องโดยตรงที่จะให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ออกไปในหลายพื้นที่ เราจะให้การสนับสนุนกับทางจังหวัดโดยเฉพาะการผลิตโปสเตอร์ ผลิตอะไรออกไปเพื่อ เผยแพร่ไปวางในส่วนกลาง เผยแพร่ในต่างประเทศด้วย เผยแพร่ตามสำนักงานต่างๆภายในประเทศของเรา ทั่วทุกสำนักงาน แน่นนอนเมื่อทำขึ้นมาต้องมีเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ส่วนอื่นๆ ก็คือว่า ที่เราทำ อยู่ผมไม่แน่ใจในรายละเอียดที่ต้องคุยกับผู้อำนวยการสำนักงานนะครับ แต่เท่าที่เราเคยทำอยู่เป็นต้นว่า จัดผู้สื่อข่าวมาชม มาให้รู้จัก มาได้สัมผัสสภาพพื้นที่แล้วนำไปเขียนลงในหนังสือพิมพ์ อันนี้ก็เป็นอย่างนั้น นอกนั้น เท่าที่ทำได้คือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือสื่อต่างๆ ของท้องถิ่นที่จะเผยแพร่ออกไป ส่วนในเรื่องของส่วนกลาง ผมเข้าใจว่าทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสามารถที่จะสนับสนุนได้อย่างดี เพียงแต่ว่าผมไม่แน่ใจว่า ในขณะที่ได้มีการประสานงานการหารือเอาตัวนี้ออกมา หมายความว่ามีความพร้อมที่จะดำเนินการด้วยซ้ำไป ถ้าคิดว่าการดำเนินการแน่นอน ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ซึ่งมักจะทำก่อนได้ไม่ยาวนานนัก ถ้าใน ต่างประเทศอาจจะต้องใช้เวลานานปี แต่สำหรับในประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวคนไทยยังเป็นตลาดหลัก ของที่นี่ มันทำได้ภายในเดือนสองเดือน ทำไว้ก่อนเลย ถึงเวลาพอเปิดดำเนินการก็จะมีคนเข้ามาเลยนะครับ

อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน : ก็เป็นแบบของกรุงชิงที่ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำการ ประชาสัมพันธ์ให้ ตอนนั้นก็มีการท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการ ถ้าหากว่าปลายอวนมีแนวคิดที่จะให้นักท่องเที่ยว เข้าไป มีความพร้อมในระดับหนึ่ง ผมคิดว่าก็เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกองได้ชี้แจงนะครับ ผมไม่ทราบว่าจะจาก ที่ประชุมโดยเฉพาะชาวปลายอวนมีอะไรจะถามวิทยากรเกี่ยวกับเรื่องที่จะเปิดชุมชนของท่านบ้างครับ ขอเรียนเชิญครับ

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : สวัสดิ์ครับ ผมมาโนช จุลหัส ประชาสัมพันธ์ชมรมรักธรรมชาติเขาหลวง บ้านปลายอวน ตรงนี้ผมได้มอบเอกสารผ่านท่านพรเทพไปแล้วเมื่อก็ครับ ก็ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ท่านกำลัง ถืออยู่ในขณะนี้นะครับ จากตรงนี้ผมอยากชี้แจงเรื่องกิจกรรมบางอย่าง เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา รู้สึก ตื่นเต้นครับ นานๆ ได้พูดภาษากลางที เมื่อกี้จิตใจที่คุณมีจะคิดว่าท่านจะพูดภาษาใต้ ผมจะได้ตามหลังบ้าง ออกมาถึงท่านชดกลางด้วย ผมจอตเลยอยากจะทำอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น แต่ที่ทุกท่านพูดมาทั้งหมดพูดกลางหมดเลย ถึงว่าจะต้องชดของแดงก็ยอม พูดเพื่อชาวปลายอวนครับ

อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน : พูดภาษาบ้านเราก็ได้ครับ ใช้ภาษาบ้านเราเลยครับ พูดง่ายหน่อย (ผู้ดำเนินการพูดภาษาใต้)

นายมาโนช จุลหัส : (พูดภาษาใต้) โอเค ตกลงเอาตามที่อาจารย์สมพุทธเสนอ ท่านว่าพูดได้ถนัด ก็เอาได้ไปเลย ที่จริงการท่องเที่ยวตามนโยบายของชมรมรักธรรมชาติเขาหลวง บ้านปลายอวน คือต้องการ อนุรักษ์ป่าตามโครงการของพระราชเสาวนีย์ คือป่ารักษ์น้ำและโครงการร่วมพระราชดำริ คืออนุรักษ์พันธุ์ สัตว์ป่า ซึ่งกำลังจะสูญพันธุ์ไปหลายชนิด สมเสร็จก็ดี เลียงผาก็ดี หรือกระรอกก็ดี ชะนีก็ดี กำลังจะสูญ พันธุ์ไป ซึ่งตรงนี้ทำให้เกิดสำนึกของพ่อแม่พี่น้องบ้านปลายอวนหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 5 บางส่วนที่จะตั้งชมรม ขึ้น ซึ่งเมื่อตั้งชมรมแล้วส่วนหนึ่งจะทำให้ชมรมอยู่ได้ก็คือรายได้ของชุมชนด้วย ดังนั้นทางชุมชนจึง ได้คิดดำเนินการการท่องเที่ยว ซึ่งจริงๆแล้วก็พยายามเน้นหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงนั้น เข้าไปช่วยแนะนำอยู่ ซึ่งตรงนี้ก็ยอมรับว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีบทบาทพอสมควรที่เข้าไป ดำเนินการตรงนี้ ซึ่งพุงนี้ท่านก็บอกว่าท่านจะเดินทางไปบ้านปลายอวน ถ้าท่านผู้มีเกียรติสนใจจะไปนะครับ ทางชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวนก็ยินดีต้อนรับทุกท่าน พุงนี้ตอนบ่าย 2 โมงครับ แล้ว อีกวันหนึ่งวันเฉลิมพระชนมพรรษาหรือวันแม่แห่งชาติ ทางชมรมฯได้จัดกิจกรรมบวชต้นไม้ เพื่อสร้างจิตสำนึก ให้กับประชาชนและเยาวชนในที่นั้น ได้รู้จักการอนุรักษ์ป่า ก็เลยมีการบวชต้นไม้ ถ้าผู้ใดสนใจจะไปผมก็ขอ

ประชาสัมพันธ์ผ่านในที่นี้เลยว่าจะมีการบวชต้นไม้ประมาณเวลา 10.00 น. จึงจะมีการบวช ถ้าไปในช่วงเช้าก็จะได้ทันพิธีกรรมทางศาสนาด้วยนะครับ ส่วนเรื่องการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์หรือที่ได้ยินวิทยากรพูดบ่อยเป็นภาษาอังกฤษที่ผมไม่ค่อยจะสันต์ว่า Eco Tourism นั้น ตรงนั้นนะครับทางชมรมพร้อมและกำลังหาข้อมูลที่จะดำเนินการ ที่ไม่ทำลายระบบนิเวศจนเกินไป ตอนนี้ผมพร้อมจริงๆ ถ้าจะเปิดแต่จะเปิดให้กับบุคลากรที่มีศักยภาพ เพราะบุคลากรที่จะนำทางหรือไกด์วิทยากรท้องถิ่น มีค่าบริการ ค่าลูกหาบ ตรงนี้คุยกันได้ที่ชมรมนะครับ

อาจารย์สมพุทธ ธุระเจน : จะไม่บอกรายละเอียดเลยหรือครับ

นายมานิช จุลทิส : เพราะข้อมูลอยู่ในโบชัวร์ ที่ได้มอบให้ไว้กับท่านพรเทพแล้วครับ และทางมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้นัดว่า วันที่ 6 นี้จะเข้าไปกลุ่มหนึ่ง แต่ไม่ทราบว่าจะกลุ่มไหน จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์นะครับ ผมที่ออกมาตรงนี้ก็เพื่อจะประชาสัมพันธ์แค่นี้ ขอขอบคุณมากครับ เพราะเวลาก็จวนจะต้องไปสนามหน้าเมืองอีกครับ

อาจารย์สมพุทธ ธุระเจน : ก็ขอบคุณมากครับ รู้สึกว่าน่าทึ่งมาก ที่ท่านมีข้อบังคับของชมรมมีแผนพับที่ออกมาประชาสัมพันธ์ มีน้ำตกใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวนี้เรียกว่าน้ำตกพรหมพิมาน และที่สูงมากนี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ยังไม่ได้ถามรายละเอียดวิทยากรเลยเพราะบอกว่ามีหน้าที่ออกมาประชาสัมพันธ์พวกเราอย่างน้อยก็ได้ทราบว่าในชุมชนก็มีกิจกรรมอยู่ ส่วนในรายละเอียดก็คงต้องไปดูให้ถึงบ้านของเขาเองนะครับ นี่ก็เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง ไม่ทราบว่ามีท่านผู้ใดที่จะให้ข้อคิด หรือมีคำถามที่เกี่ยวกับการประสานงานอีกบ้างครับ ผมถามระหว่างที่กำลังรออยู่นะครับ ผมถามว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเคยสำรวจบ้างไหมครับ บรรดาชุมชนในบ้านเมือง ไม่ว่าจะในนครศรีธรรมราช หรือในจังหวัดอื่น มีการสำรวจว่ามีชุมชนไหนที่เขาเล่นอย่างนี้ เขามีปัญหาอะไร และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยลงไปช่วยเหลืออย่างไรบ้าง อาจารย์ดิเรก เป็นที่ปรึกษาชุมชนปลายอวน รอลักครุ่นะครับ ผมถามว่าได้ไปสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชน ที่จะพัฒนาตัวเอง ได้มีการสำรวจไหม และสำรวจแล้วหากพบว่ามีปัญหา ได้มีแนวคิดที่จะเข้าไปช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ขอเรียนว่าตรงนี้ได้อยู่ในส่วนรับผิดชอบของกองผม แต่ภายในการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยกองวางแผนโครงการ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มนำโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้าไปเสนอต่อภาครัฐบาลจนออกมาเป็นโครงการและมีการจัดสัมมนาโดยตลอด ในหน่วยนั้นเขามีหน่วยวางแผนซึ่งได้เข้าไปศึกษาแนวทางการดำเนินการในด้านของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งแน่นอนครับต้องเป็นลักษณะของธุรกิจทัวร์เดินป่า ทัวร์ผจญภัย ปีนเขาไต่เขา ซึ่งไปเกี่ยวข้องกับธรรมชาติมากหลายพื้นที่ที่มีกฎหมายควบคุมดูแลอยู่ ถ้าใครจะดำเนินธุรกิจตรงนี้น่าจะมีเอกสารตัวนี้ซึ่งเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวได้ทราบ และควรมีการแจ้งจับปรับกับผู้ใดก่อให้เกิดความเสียหายในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยถูกวิธี และช่วยลดปัญหาของการดำเนินการ การจัดการ เพราะบางทีกลุ่มการท่องเที่ยวหลายกลุ่ม ทำลายแหล่งท่องเที่ยวโดยการศึกคะนอง นอกจากบางรายที่อยากจะสะสม เป็นต้นว่า เข้าไปในถ้ำหินงอกหินย้อย ก็ทุบตีให้มันแตกหัก ด้วยอาการมันมือ การไปขีดเขียนฝาผนังของถ้ำ การเข้าไปเอาพันธุ์ไม้ออกมา นี่เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกวิธี ถ้าจะสามารถขอข้อมูลจากส่วนราชการเอาไปเผยแพร่ได้ อันนี้จะเป็นประโยชน์อีกอันหนึ่งที่เสริมสร้างความเข้าใจ โดยในหน่วยของการท่องเที่ยวเองเราพยายามเผยแพร่ตัวนี้อยู่แล้ว เรามีเอกสาร มีอะไรที่จะแจกอยู่ด้วย ก็คงติดต่อกันทางสำนักงานการท่องเที่ยวที่นครศรีธรรมราชได้นะครับ

อาจารย์สมพุทธ ธุระเจน : ก็ขอเรียนเชิญอาจารย์ดิเรกครับ ซึ่งทราบว่ามีส่วนร่วมกับชาวปลายอวนในการจัดตั้งชมรมรักธรรมชาติเขาหลวง บ้านปลายอวน ด้วยนะครับ

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : กราบเรียนท่านอาจารย์สมพุทธ ท่านพรเทพ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ ความจริงผมได้ชักชวนกับประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นรองประธานของชมรมมาตลอด เราได้พูดคุยกันนาน

มาแล้ว เพราะเป็นวิถีชีวิตตั้งแต่ พ.ศ. 2536 วันนี้ผมได้เป็นตัวเป็นตน และเป็นครั้งแรกที่ได้มานั่งในห้องแอร์
วันนี้ จนกว่าที่เขาจะมีความพร้อม รู้ว่าเขาคิดอะไร ทำอะไร ทำอย่างไร เพราะฉะนั้นการที่จะพัฒนาทางด้าน
การท่องเที่ยว หากชาวบ้านมีความพร้อมในด้านความคิดว่าจะทำอะไรอย่างไรแล้ว ทำไม่อยากจะท้อครั้น
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชไม่เคยประชาสัมพันธ์ว่าชมรมรักธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอนเกิดขึ้นมาแล้ว
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้เข้าไปทำ เราไม่เคยได้ประชาสัมพันธ์ครับ แต่
วันนี้ประชาสัมพันธ์ตัวจริงได้ออกมาแล้ว ก็แสดงว่าท่านผู้มีเกียรติคงจะเห็นแล้วนะครับว่าชมรมมีความพร้อม
แล้วจึงได้กล้าท้าทาย ด้วยความตื่นเต้นว่าถ้าอยากรู้ให้ไปดู ตรงนี้ที่ผมขออนุญาตออกมาพูด เพราะผมอยาก
ชี้ให้เห็นว่าถ้าอยากจะทำอะไร อยากให้เขาเป็นอย่างไร ต้องถามเขาก่อนว่าเขาคิดอะไรอยู่ เขาจะทำ
อะไร อย่างไร ทำไม ผมใช้คำว่าเราเริ่มพูดคุยกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 คนบ้านปลายอนนี้เป็นวิถีชีวิตของ
ผม เพราะผมเกิดที่นั่น รู้ว่าจะโค่นต้นไม้อย่างไร จะบากหน้าไม้อย่างไร จะโค่นต้นไม้เล็ก ต้นใหญ่ และทำอย่างไร
โค่นครั้งเดียวให้ได้เนื้อที่ 1 ไร่ จะยิงสัตว์อย่างไร พวกเราทั้งหมด แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ
จากน้ำซึ่งเราย่อยดน้ำเรียกว่าปลายอน มีน้ำใสสะอาด บริสุทธิ์ เราไม่เคยรู้จักน้ำขุ่น วันนั้นเมื่อ 20 ปีที่แล้ว
หรือ 30 ปีที่แล้ว ในช่วงชีวิตของพี่รอยเมื่อก่อนที่เขาชื่อจรวาย แต่ได้ตัด จะ ออก เพื่อจะได้รอยสักที่
ท่านเป็นวิทยากรท้องถิ่น ต้นไม้ทุกต้นรู้จัก ตาแบบที่มาในวันนี้ ก็รู้จักต้นไม้ทุกต้น เป็นวิทยากรได้อย่างดี
ภาษาอังกฤษก็พูดได้บ้างก็คือ โอเค ชมรมพร้อมเราคุยกัน ทุกคนได้เรียนรู้ได้ศึกษาวิจัยแต่ไม่ได้เขียน
รายงาน วิจัยมาด้วยตาสองตาที่เคยเห็น หูสองข้างที่เคยได้ฟัง ภายได้สัมผัสมาตลอด ข้อมูลทุกอย่าง
สัมผัสอยู่ในหัวใจของคณะกรรมการและสมาชิกชมรม ถ้าอยากจะทำเรื่องเปิดอ่านโดยวิธีการถามเพราะเขียน
รายงานไม่เป็น แต่ได้ศึกษามาตลอดชีวิต เพราะฉะนั้นข้อมูลตรงนี้ เป็นความจริงที่ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งได้
รวมตัวกันแล้วเพราะจิตสำนึกมันเกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ว่าเมื่อก่อนน้ำในคลองเป็น
อย่างไร เดียวนี้เป็นอย่างไร ถ้าสาเหตุยังเหมือนเดิมอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นตรงนี้พัฒนาได้ง่าย
นิดเดียว เขาคิดอะไรอยู่ เขาทำอะไรไม่ถูกเราก็เข้าไปช่วยแนะนำ และเขาก็เป็นตัวของเขาเอง วันนี้ผมอยากจะ
เรียนในที่ประชุมว่าชมรมรักธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอนนั้น มียะไม่ผิดหวังท้อครั้น เพราะผมเชิญสมาชิก
ไปคุยกับมียะที่บ้านมียะมาแล้ว ไปเห็นแล้ว มียะพูดอะไรทำอย่างไร นักท่องเที่ยวไปเที่ยวที่บ้านมียะ มียะทำ
อย่างไร แล้วคนบ้านปลายอนก็รับอุดมการณ์ตรงนั้นของมียะมาชัดเจน เพราะฉะนั้นไม่ต้องน้อยใจนะครับว่า
ใครไม่เห็นด้วยกับมียะ ไม่ต้องน้อยใจเพราะเราพูดกันรู้เรื่อง เพราะเราเป็นคอมเหมือนกัน วันแรกที่ไปหา
มียะก็พูดว่า “โอ้ว พวกคอมมาแล้ว” (หัวเราะ) คอมนี่มาจาก Commune นะครับ ที่แปลว่าตรงกัน ร่วมกัน เป็น
รากศัพท์ที่มาของคำว่า Communication คือ การสื่อสารนะครับ พูดให้เข้าใจตรงกันแบบนี้ เพราะฉะนั้นมียะ
ไม่ต้องเสียใจ บ้านปลายอนพร้อม ขออนุญาตตรงนี้ว่า ท่านที่เคารพครับ สิ่งที่ชาวบ้านได้ร่วมกันทำนั้นอย่า
เป็นห่วงนะครับ ไปถามดูไปสัมผัสดูนะครับ สำหรับนักธุรกิจท่องเที่ยวเข้าไปแล้ว ก็ถามดูก่อนว่าเขาคิดอะไรอยู่
เขาจะทำอย่างไร แล้วเราจะสนับสนุนเขาได้อย่างไร ให้เขาอยู่ได้ด้วยหลัก 4 ประการของการท่องเที่ยว ผมจำ
มาจากการสัมมนาครั้งที่แล้ว ที่ท่านอาจารย์สุภาพัจฉ์ครั้งที่แล้ว ได้บอกว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องมีหลัก 4
ประการ คือประการที่ 1 ต้องมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ประการที่ 2 เกิดความรู้ ประการที่ 3 นักท่องเที่ยว
ต้องร่วมรับผิดชอบกับชุมชน ประการที่ 4 ก็คือต้องกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น หลักการอันนี้ชมรมรักธรรมชาติ
เขาหลวงบ้านปลายอนพร้อมแล้วครับที่จะทำ ผมขออนุญาตเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณมากครับ

อาจารย์สมพุทธ สุระเจน : ครับ ก็ขอบคุณมากครับ ก็เป็นข้อคิดในฐานะที่ได้มีส่วนร่วมกับ
ชุมชนปลายอนมาโดยตลอดนะครับ เรามีเวลาอีกนิดหนึ่ง ผมคิดว่าท่านวิทยากรคุณพรเทพคงจะได้ให้ข้อเสนอ
แนะเป็นตอนสุดท้ายแล้ว ก็เราคงจะไปร่วมกิจกรรมการเปิดงานการท่องเที่ยวไทยกันครับ ขอเรียนเชิญครับ

นายพรเทพ พรพรหมินทร์ : ขอขอบคุณครับ ในช่วงสุดท้ายมีอยู่สองสามเรื่อง ซึ่งก็คงจะสั้นๆ
นะครับ อย่างที่เมื่อเช้าท่านรองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา ท่านรองภราเดช พยัฆวิเชียร ท่านได้พูดถึง
กองทุนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ซึ่งในส่วนนี้ทางกองของเองได้งบประมาณมาในปีหน้าที่จะเข้ามาศึกษาในการจัดตั้งกองทุนตรงนี้ โดยจะต้องจ้างทีมงานจากภายนอกเป็นที่ปรึกษาการศึกษาเข้ามาศึกษาถึงความพร้อมที่จะนำไปสู่การกำหนดรูปแบบ การดำเนินการทั้งหมด ขณะนี้ก็เป็นมุมมองอันหนึ่งที่เราพยายามที่จะเข้าไปสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจัดตั้งในรูปแบบของกองทุนขึ้นมา นอกจากนี้ก็ยังมีประเด็นในกรณีเมื่อเข้าได้พูดถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ อันนี้ผมเข้าใจว่าสถาบันการเงินต่างๆ ที่เข้าไปติดต่อน่าจะให้การสนับสนุนได้ แต่ว่าควรจะต้องคำนึงถึงผลตอบแทน จุดคุ้มทุน ผลตอบแทนของการลงทุน เวลาจะคืนทุนของกิจการด้วย เพราะว่าอันนี้เป็นความอยู่รอดของชุมชนด้วยที่จะดำเนินการ เพราะถ้าชุมชนทำโดยที่ไม่มีผลกำไรก็ขาดกำลังใจ ผลที่สุดก็ล้มเลิกไป อันนี้เป็นหัวใจที่ย้อนกลับมาว่าเมื่อดำเนินการแล้วก็ต้องคำนึงถึงตัวนั้น แต่ว่ามาตรการต่างๆในการดำเนินการ ถ้ามีคุณภาพ มีมาตรฐานบริการที่ดีพอ ก็คิดว่าน่าจะดำเนินการได้ตลอดรอดฝั่งเพราะการท่องเที่ยวในลักษณะแบบนี้กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพราะการท่องเที่ยวแบบเดิมๆ ผมว่ามันชักไม่ไหวแล้ว มันขายกันทั่วโลก จนมันไม่น่าจะจูงใจเท่าที่ควร อันนี้เป็นรูปแบบใหม่ที่น่าจะทำการขายได้ จากการที่เรามีผู้เชี่ยวชาญของเราซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานของเรา แต่เป็นสำนักงานในต่างประเทศและในประเทศซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าการท่องเที่ยวในจุดนี้เป็นไปได้ นอกจากนี้เมื่อเข้าพอดิมีบทความในหน้าหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ พูดถึงว่าเรื่องของการท่องเที่ยวซึ่งพยายามจะทำในเขตอุทยานเพื่อที่จะให้มีรูปแบบที่เป็นการท่องเที่ยว และสร้างระบบอิสระเขียวขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนในมาตรฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันนี้ก็เป็นที่แนวคิดที่ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเองก็พยายามดำเนินการอยู่ นอกจากนั้นก็คือการขึ้นทะเบียนบริษัทท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ในเชิงอนุรักษ์ อันนี้คือตรง จะต้องมีการระเบียบไม่เฉพาะในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างเดียว ผมว่าในองค์กรของประเทศมันมีหลายๆ หน่วยงานรวมทั้ง NGO ด้วย ให้มีความมั่นใจในการที่เราจะจัดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ ให้มีการยืนยันว่าจะมีความปลอดภัยกับธรรมชาติ เพราะว่าธรรมชาติเป็นสื่อ เมื่อถูกทำลายมันกลับคืนมาได้ยากหรือแทบจะไม่ได้เลย ในอนาคตบางอย่างสูญสลายไปเลย บางอย่างอาจต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูกลับมาอีกซึ่งยาวนานมาก อาจจะหลายสิบหรือหลายร้อยปี อันนี้ก็เป็นส่วนสำคัญที่ว่าการศึกษาท่องเที่ยวก็พยายามเข้ามาสร้างในจุดอย่างนี้ ให้สร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องหลายหน่วย สร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนที่จะต้องเข้ามาป้องกันในแง่ผลประโยชน์ของตัวเองในอนาคต ในแง่ของแหล่งท่องเที่ยว ในแง่ของธรรมชาติที่อยู่ในชุมชนของตัวเอง เพราะฉะนั้นจุดนี้ยังเฝ้าระวังการท่องเที่ยวก็มีความมั่นใจว่าแนวโน้มนโยบายที่จะพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์มีอนาคตที่สดใส และเป็นแนวโน้มใหม่สำหรับการท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นโอกาสและตลาดทางด้านนี้มีนะครับ เพียงแต่ว่าขณะนี้มันยังเป็นจุดที่เริ่มต้นความพร้อมของชุมชนเอง ก็อาจจะเป็นการริเริ่มและยังไม่มีหน่วยงานที่มีการจดทะเบียนที่สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว คือนอกจากความปลอดภัย นอกจากไม่ทำลายแล้ว ด้านความปลอดภัยต่างๆก็จะเป็นส่วนที่สร้างความประทับใจ และแรงจูงใจให้คนที่ต้องการเดินทางเข้ามา แน่แน่นอนต้องมีการคำนึงถึงการควบคุมปริมาณเป็นหลักด้วย เพราะว่าหลายๆแหล่งท่องเที่ยวมันอาจจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถ้ามีปริมาณคนเข้าไปมาก การควบคุมก็จะทำได้ลำบาก ทางผมก็ขอฝากไว้เท่านี้ ว่ากิจการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอนาคตการท่องเที่ยวของประเทศไทยครับ

อาจารย์สมพุทธ ธุระเจน : ครับ ขอบคุณมากครับ ความจริงก็ใกล้เวลาแล้ว คุณสุธรรมก็บอกว่าขอเวลาอีกนิดหนึ่ง ก็ขอเรียนเชิญครับ

ผู้เข้าร่วมสัมมนา : ครับ หัวดีครับ ผมซึ่งเป็นตัวแทนของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นผู้ร่วมเล็กๆน้อยๆ ในการจัดงานครั้งนี้ด้วย ก็เกิดความคิดจากการสัมมนาครั้งนี้มาตลอดวันว่า ทางสมาคมเองก็น่าจะมีการจัดให้กับทางท่องเที่ยว นักอนุรักษ์ หรือว่าผู้รู้อะไรต่างๆ บ้าง โดยนำผู้ประกอบการไปพบกับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวจริงๆ อาจจะเป็นปลายอวนสักครั้ง ที่ศิริวงส์กน ที่กรุงชิงอะไรต่างๆ จากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถ้าเราจะนำนักธุรกิจเหล่านี้ไปเพื่อป้องกันที่จะเกรงว่าจะเกิดสิ่งที่ไม่ดีงามขึ้น เช่นว่าการทำลายธรรมชาติบ้าง ทำลายวิถีชีวิตอะไรต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการนั้นได้รู้จักวิถีชีวิตของชุมชน

นั้นๆ และทราบในสิ่งที่เขาต้องการ ว่าชุมชนนั้นเขาต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในลักษณะอย่างไร เพื่อที่ทางผู้ประกอบการจะได้คัดเลือกแขกที่จะไปเยี่ยมเยือนเหล่านั้นจะได้ตรงเป้าตามที่ชุมชนนั้นๆ ต้องการ ผมคิดว่าผมจะนำความคิดอันนี้เข้าไปนำเสนอต่อคณะกรรมการของสมาคม เพื่อที่จะดำเนินการเรื่องนี้ให้เป็นจริงขึ้นมาให้ได้ครับ ขอสัญญาครับ ขอขอบคุณครับ

อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน : ก็ขอบคุณอย่างยิ่งครับ ชุมชนต่างๆ ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวครับ ทางสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวนครศรีธรรมราชก็ได้เปิดมือหรือยื่นมือเพื่อไปประสานแล้ว หากชุมชนใดเห็นว่าอยากจะเป็นเจ้าภาพ ให้สมาคมฯได้ไปพบปะพูดคุยเพื่อประสานงานทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งนะครับ สุดท้ายนี้ผมในนามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว นครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต้องขอขอบคุณสัมมนาสมาชิกทุกท่านที่ได้รับฟังกันมา ผมก็มีความเห็นเช่นเดียวกับที่โอกาสว่าวันนี้เราได้อะไรหลายอย่าง เราได้ลงลึกไปถึงชุมชน ผมอยากเรียนสรุปว่า ตั้งแต่ท่านผู้ว่าฯ และวิทยากรทุกท่านที่ได้มาให้ข้อคิดเป็นแนวทางที่จะเกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการลงทุนก็มีช่องทางที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามโดยสรุปที่วิทยากรพูดทั้งหลายก็คือพูด ในเรื่องของชุมชน ว่าก่อนที่จะเป็นชุมชนนั้นอย่าได้คิดว่าการท่องเที่ยวจะเป็นจุดหมายปลายทางอันยิ่งใหญ่ ขอให้เงินงานเสริม ถ้าชุมชนที่คิดว่าสิ่งนี้จะเป็นสิ่งที่เสริมให้ชุมชนมีศักยภาพในทางเศรษฐกิจสูงขึ้นให้มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับคนกลุ่มอื่นที่จะเข้าไปในชุมชนอย่างจริงจัง ที่คุณมียะไปพักที่บ้านอาบน้ำกระโจมอก ก็สามารถทำได้ ทั้งที่ จ.ตรัง ที่ปลายอวน ที่กรุงชิง คีรีวง มีแหล่งน้ำที่ใสสะอาด เราต้อนรับได้ ผมคิดว่าทุกๆชุมชนสามารถที่จะจัดการให้เกิดขึ้นในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับชุมชนได้อย่างแน่นอน ผมคิดว่าที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์รับผิดชอบจัดกิจกรรมทางวิชาการ ผมอยากให้เห็นความต่อเนื่อง นี่เป็นปีที่ 2 แล้วที่เราคุยกันในเรื่องของการท่องเที่ยว ถ้าหากว่าถ้าสัก 4-5 ปี เราสรุปว่าเราได้ทำอะไรกันบ้าง ไปอย่างไรบ้างและชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวหน้าในเรื่องการท่องเที่ยวของ จ.นครศรีธรรมราช อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าก็ยังเป็นแนวทางที่น่าสนใจ เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ระหว่างภาคเอกชนและชุมชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว ก็คงจะเป็นประโยชน์อย่างมากกับบ้านเมืองของเรา

เพื่อให้เป็นไปตามที่ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดเวลาไว้ คือขณะนี้ก็ถึงเวลาอันสมควรที่ต้องปิดการสัมมนาแล้ว ต้องขอขอบคุณคุณพรเทพ ที่ได้มาเป็นวิทยากรในช่วงสุดท้ายนี้ ทำให้เราได้รับความรู้ความเข้าใจในช่องทางการประสานงานเป็นอย่างดี ขอให้สัมมนาสมาชิกทั้งหลายเดินทางกลับภูมิลำเนาโดยสวัสดิภาพและได้มีจิตสำนึกที่จะสร้างชุมชนของเราให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในอนาคต ผมขอปิดการสัมมนา ณ บัดนี้ครับ สวัสดิ์ครับ

ภาคผนวก

เอกสารประกอบ เรื่องบริษัทท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

รศ.ดร. ณรงค์ เพชรประเสริฐ
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. แนวคิดและเหตุผล

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่สร้างรายได้แก่ประเทศไทยสูงมาก เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าส่งออกอื่น ๆ กล่าวคือ ปัจจุบันรายได้การท่องเที่ยวสูงถึงระดับ 150,000 ล้านบาท โดยเฉพาะในปี 39-40 ซึ่งเป็นปีเศรษฐกิจส่งออกประสบภาวะซบเซา ดูเหมือนว่าจะมีก็เพียงการท่องเที่ยวแต่เพียงสาขาเดียวที่ทุกฝ่ายต่างคาดหวังกันว่า จะยังคงเป็นสาขาเศรษฐกิจที่เติบโตได้ต่อไป รัฐบาลจึงได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นสาขาเพิ่มรายได้เพื่อชดเชยการส่งออกอื่น ๆ ที่ยังคงซบเซา และมีโอกาสเพิ่มการส่งออกได้ไม่มากนัก

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าวิตกก็คือว่า ขณะที่รายได้จากการส่งออกของไทยไม่เพิ่ม และแม้รายได้จากการท่องเที่ยวยังคงเพิ่มขึ้น แต่รายจ่ายจากการท่องเที่ยวอันเกิดจากการที่คนไทยไปเที่ยวต่างประเทศกลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวของไทยลดลง จากระดับ 82,579 ล้านบาท ในปี 2535 เหลือ 71,977 ล้านบาท ในปี 2537 (ตัวเลขที่เป็นทางการแล้ว)

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาทบทวนนโยบายและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นโยบายโดยทั่วไปของการท่องเที่ยวสรุปเป็น 3 ด้าน คือ ส่งเสริมให้ต่างประเทศมาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น ส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น และพยายามชลดการท่องเที่ยวของคนไทยไปต่างประเทศ ภายใต้นโยบายนี้เราอาจปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวดังนี้

2. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวยุคใหม่

2.1 การสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ของการท่องเที่ยว (Alternative Tourism) การท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมด้วยดีตลอดมา คือการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ประเภทแรกมักจะเป็นการท่องเที่ยวของกลุ่มคนที่เดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัทท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ แหล่งบันเทิง แหล่งจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ แหล่งตากอากาศ และแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวประเภทนี้นักท่องเที่ยวเน้นการผ่อนคลาย สนุกสนาน ชมสถานที่แปลก ๆ การแสดงแปลก ๆ ส่วนการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจเป็นการท่องเที่ยวที่มาควบคู่กับการเดินทางเชิงธุรกิจ เช่น มาประชุมสัมมนา มาดูงาน เป็นต้น การท่องเที่ยวประเภทนี้มักจะมีบริษัทจัดการ หรือผู้จัดประชุมสัมมนาเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป นักท่องเที่ยวทั้งสองประเภทได้รับความสะดวกสบายด้วยการจัดการและติดต่อประสานงานการท่องเที่ยวโดยบริษัทท่องเที่ยวต่าง ๆ

แต่ในปัจจุบัน สื่อสารคมนาคม ข่าวดสาร รายละเอียดต่างๆ ได้แพร่กระจายรวดเร็วทั่วถึงประชากรของทุกมุมโลกสามารถรับข่าวสารได้โดยตรง การเดินทางไปยังส่วนต่างๆ ของโลกก็เป็นไปด้วยความสะดวก

รวดเร็ว ธรรมเนียมและความต้องการของคนก็ยิ่งมีความหลากหลายแตกต่างกันมากขึ้น จึงเกิดมีนักท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ หลากหลายมากขึ้น แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวสองประเภทดังกล่าวแล้ว นักท่องเที่ยวเหล่านี้มักจะไม่ได้มากันเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ แต่มักจะนิยมเดินทางเข้าเมืองไทยด้วยตัวเอง ไม่ผ่านบริษัทท่องเที่ยว ซึ่งอาจแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1) นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พวกนี้ชอบเดินทางกลุ่มละ 2-5 คน ชอบเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ ป่าดงพงไพร วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อตีความกับความงามของธรรมชาติ และความงามของน้ำใจของคนพื้นเมือง พวกนี้มักจะใช้เวลาอยู่ในสถานที่ต่างๆ ครั้งละหลายๆ วัน เป็นผู้ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และวัฒนธรรม อย่างแท้จริง

2) นักท่องเที่ยวผจญภัย คล้าย ๆ กับพวกแรก แต่เน้นไปในที่ซึ่งให้ความตื่นเต้น เร้าใจ อาจจะไม่มีความคิดเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติเหมือนพวกแรก แต่มักจะเป็นพวกกล้าเสี่ยง ชอบเดินทางไปในที่ซึ่งคนอื่นไม่กล้าเข้าไป

3) นักค้นคว้าวิจัยและผู้ใฝ่หาความรู้ พวกนี้เข้ามาเป็นกลุ่มเล็กๆ มาอยู่นานๆ มีเป้าหมายที่แน่นอน คือเก็บข้อมูลค้นคว้าหาความรู้ จึงมักจะไปในที่เป้าหมายที่คาดว่าสามารถได้ข้อมูลที่ต้องการ คนกลุ่มนี้ไม่น้อย โดยเฉพาะเป็นคนที่มาจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศตะวันตก

4) ผู้ต้องการความเป็นส่วนตัว พวกนี้ชอบธรรมชาติที่โดดเด่นห่างไกล และชอบจับกลุ่มเฉพาะพวกของตน ณ ที่ใดที่หนึ่งนาน ๆ ไม่ปรารถนาพบปะผู้คนกลุ่มอื่น ๆ เช่น พวกที่ชอบแก้ม้าอาบแดด เป็นต้น และอื่นๆ อีกหลายประเภท

ภาพรวม ๆ ของนักท่องเที่ยวประเภทเหล่านี้ คือพวกที่เดินทางเข้ามาเป็นกลุ่มเล็กๆ กระจัดกระจาย แต่เมื่อรวมๆ กันแล้วมีจำนวนมาก มักจะอาศัยอยู่ในเมืองไทยนานๆ และมักจะไปอยู่ในที่ๆ ห่างไกลจากตัวเมืองและผู้คน นักท่องเที่ยวเหล่านี้ในวันจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

การสร้างทางเลือกเพื่อให้นักท่องเที่ยวประเภทเหล่านี้ คือการปรับปรุงศูนย์ประสานงานติดต่อเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะนักท่องเที่ยวเหล่านี้จะอยู่ที่แหล่งใดในประเทศไทย เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ที่ต้องการขอความช่วยเหลือก็สามารถติดต่อมายังศูนย์ประสานงานติดต่อเพื่อบริการนักท่องเที่ยว จากนั้นศูนย์ฯ จะประสานงานติดต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาหรือบริการให้แก่นักท่องเที่ยวที่ติดต่อนมา

2.2 การทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเป็นของชุมชน และเป็นแหล่งรายได้ของชุมชน แนวความคิดคือ ถ้าทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานที่และทรัพยากรท่องเที่ยว ได้ประโยชน์จากสถานที่เหล่านั้น พวกเขา ก็จะหวงแหนและดูแลรักษาสถานที่ไว้อย่างดี เพราะความสมบูรณ์งดงามของสถานที่มันหมายถึงแหล่งอาชีพ แหล่งรายได้ของพวกเขาเอง เท่ากับเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐในการดูแลรักษา โดยมีชุมชนเข้ามาดูแล

2.3 การให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน โดยการลงทุนร่วมกับท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ด้านหนึ่งเป็นการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อสร้างทางเลือกในการท่องเที่ยว อีกด้านหนึ่งเป็นการหารายได้เชิงธุรกิจร่วมกับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรลงทุนร่วมกับชาวบ้าน คือแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะเป็นแหล่งที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีศักยภาพที่จะดูแลรักษา แต่ขาดการลงทุนพัฒนาเชิงธุรกิจ เช่น การลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ได้แก่ เส้นทางคมนาคมที่จำเป็น การสื่อสารติดต่อที่จำเป็น ฯลฯ

2.4 การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ธุรกิจท้องถิ่น และชาวชุมชน ในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว องค์การที่ใกล้ชิดแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนคือ อบต. ธุรกิจท้องถิ่น และสถาบันชุมชน ดังนั้น ททท.กับ อบต. ควรจะเป็นแกนนำในการสร้างความร่วมมือขึ้นมา เป็นการสร้างทางเลือกขึ้นมาใหม่ในการบริการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น รูปแบบที่น่าจะเหมาะสม คือ การจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวชุมชน ที่มี ททท. อบต. ธุรกิจท้องถิ่น และชาวชุมชน เป็นผู้ถือหุ้น ดำเนินการลงทุนพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้

3. การจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวชุมชน

3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

- เพื่อสร้างทางเลือกในการท่องเที่ยว
- เพื่อสร้างทางเลือกในการบริหารและจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว
- เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น
- เพื่อให้องค์กรชุมชนมีฐานเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
- เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง
(โดยการส่งเสริมบทบาทของ อบต. และชุมชน)

3.2 องค์กรประกอบและโครงสร้างของบริษัท

ผู้ถือหุ้นควรประกอบด้วย ททท. อบต. ชุมชนและธุรกิจท้องถิ่น ในหลักการควรให้ อบต. และชุมชนมีหุ้นร่วมกันเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ แต่ในทางปฏิบัติ ขึ้นต้น ททท. คงจะเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เพราะ อบต. และชุมชนขาดเงินทุน ครั้นจะให้ธุรกิจท้องถิ่นถือหุ้นใหญ่ก็จะกลายเป็นธุรกิจส่วนตัวมากเกินไป

แต่หลังจากกิจการดำเนินไปได้ดีแล้ว ททท. ก็ค่อยๆ โอนหุ้นให้แก่ อบต. และชุมชนถือหุ้นเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ ส่วนระยะเวลาขึ้นอยู่กับว่า อบต. และชุมชนมีศักยภาพทางการเงินที่จะรับโอนหุ้นได้เร็วหรือช้า ถ้า อบต. และชุมชนสะสมทุนได้เร็ว ก็รับโอนหุ้นได้เร็ว ถ้าสะสมทุนได้ช้า ก็รับโอนหุ้นได้ช้า ส่วนราคาหุ้นที่ได้โอนให้อาจคิดตามมูลค่าของทรัพย์สิน ทหารด้วยจำนวนหุ้น เช่น ถ้าทรัพย์สิน 1 ล้านบาท จำนวนหุ้น 10,000 หุ้น ราคาหุ้นก็เท่ากับ 100 บาท เป็นต้น

เงินลงทุนเบื้องต้น ททท. อาจจะลงทุนให้บริษัทละประมาณ 2.5 ล้านบาท อบต. ชุมชน และธุรกิจท้องถิ่นรวมกันอีกประมาณ 500,000 บาท เป็นทุนจดทะเบียนประมาณ 3,000,000 บาท เงินลงทุนส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น การสื่อสารคมนาคม และระบบป้องกันความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

การดำเนินงานเป็นไปในรูปของบริษัท คือ หุ้นส่วนใหญ่มีสิทธิชี้ขาด แต่ในภาวะปกติ ควรให้เป็นระบบประชาธิปไตย คือการดึงส่วนร่วมจาก อบต. และชุมชน เพื่อให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมกันแสวงผล หรือถือหลัก 3 ร่วม เพื่อพัฒนาความรู้สึกเป็นเจ้าของ ของ อบต. และชุมชน เพื่อให้อบต. และชุมชนรู้สึกหวงแหนและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ให้ดีที่สุด

4. เกณฑ์พิจารณาเลือกเฟ้นเพื่อจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวชุมชน

ในการพิจารณาว่าควรจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวชุมชนที่ไหน เกณฑ์พิจารณามี ดังนี้

4.1 พิจารณาความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ คือพิจารณาว่า

- มีทรัพยากรท่องเที่ยวอะไรที่ดีกว่าที่อื่น มีคุณสมบัติพิเศษซึ่งที่อื่น ๆ ไม่มี
- ชุมชนในท้องถิ่นมีความรู้ มีความเข้าใจแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและคุณลักษณะดีเด่นของมัน
- โดยภาวะปกติ ชุมชนก็หวงแหนดูแลแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ดีอยู่แล้ว
- มีทางคมนาคมเข้าถึงโดยสะดวกพอสมควร
- ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

4.2 มีโอกาสทางการตลาด คือ เมื่อเห็นภาพแหล่งท่องเที่ยวก็ทราบได้ทันทีว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวสถานที่นั้น ๆ จะเป็นนักท่องเที่ยวประเภทใด มีจำนวนมากน้อยเพียงไร

4.3 มีศักยภาพหรือมีโอกาสนี้ จะพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการ เช่น มีผู้นำ อบต. ที่เอากองเองงาน มีแกนนำชุมชนที่เสียสละ สมาชิกมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันดี มีบุคลากรในชุมชนที่พอจะมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ กล่าวโดยสรุป คือมีหลัก 3 ร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสวงผล) ที่ดี มีพลัง

4.4 ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ อย่างดี ฝ่ายต่าง ๆ ที่สำคัญมี 4 ฝ่าย คือ รัฐ วิชาการ ชุมชน และธุรกิจ หากปฏิสัมพันธ์ของทั้ง 4 ฝ่ายนี้เกื้อกูลกัน ก็จะทำให้บริษัทท่องเที่ยวชุมชนประสบความสำเร็จ เช่น รัฐส่งเสริม ฝ่ายวิชาการให้ความรู้แนะนำในการดูแลรักษาและพัฒนา ชุมชนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติรักษา และธุรกิจคิดถึงกำไรที่ยั่งยืนระยะยาว ไม่ใช่คิดแต่ในระยะสั้น ๆ พร้อมทั้งจะลงทุนพัฒนาและอนุรักษ์ให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ตามสภาพที่มันควรจะเป็น

5. แหล่งที่ได้สำรวจแล้วและเห็นว่าควรจัดตั้งเป็นโครงการทดลอง

เห็นว่าโครงการทดลองน่าจะเริ่มที่ น้ำตกกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาลง ในทิวเขานครศรีธรรมราช ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง ลานสกา ท่าศาลา พรหมคีรี ฉวาง และพิปูน บนพื้นที่ 356,250 ไร่ หรือ 570 ตารางกิโลเมตร

5.1 แหล่งท่องเที่ยววน้ำตกกรุงชิง จุดเด่นคือ

- เป็นแหล่งน้ำตกสวยงาม ชั้นที่สวยงามที่สุดชื่อว่าฝนแสนห่า ตั้งอยู่บนภูเขาที่เคยเป็นฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ภาคใต้มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์คงสภาพป่าเขตร้อนครบถ้วน ไม่ถูกทำลาย มีพันธุ์ไม้ป่าหายากหลากชนิด เช่น เฟิร์นมหาสดำที่เป็นพันธุ์ไม้เก่าแก่อีกหลายชนิด มีหลุมพอยักษ์ ที่คาดว่าเดิมเป็นหลุมพอยักษ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ขณะนี้มีน้ำตกที่สวยงาม สภาพป่าที่สมบูรณ์ เกาะแก่งแอ่งน้ำที่ทำลายให้ผลงอก และทางคมนาคมที่เข้าถึง จึงเหมาะที่จะกำหนดให้กรุงชิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวิจัย เพราะกรุงชิงเต็มไปด้วยร่องรอยแห่งประวัติศาสตร์และธรรมชาติที่สวยงาม

- ชุมชนในท้องถิ่นมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกรุงชิงดีพอสมควร และได้ไปเห็นมาชาวบ้านมีจิตสำนึกที่จะดูแลรักษามันไว้ให้คงอยู่ตามสภาพที่มันเป็น

- ความปลอดภัยทางสังคม เช่น เรื่องโจรผู้ร้าย เรื่องยาเสพติด ชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันดูแลป้องกันแก้ไข

- แม้ว่าเพิ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ไม่นานนัก แต่ปรากฏว่ามีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกำลังเดินทางไปท่องเที่ยวที่กรุงชิงพอสมควร โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- อบต. และชุมชนที่กรุงชิงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรุงชิง เพราะเป็นการเพิ่มแหล่งอาชีพให้ตนเอง ขณะนี้ อบต. ได้ลงทุนในการท่องเที่ยวกรุงชิงประมาณ 200,000 บาท ทางจังหวัดและ ททท.ก็ให้การสนับสนุน แต่จากการสำรวจพบว่า ทางเข้าน้ำตกยังไม่ค่อยดี หน้าผาหน้าใหญ่คงวิ่งเข้าไปไม่ได้ เพราะถนนตรงทางเข้าเป็นลูกรังอ่อน เมื่อถูกฝนมีสภาพเป็นโคลน และทางเข้าลาดชันมากเป็นอันตราย

การติดต่อสื่อสารยังไม่เพียงพอ นักท่องเที่ยวที่เข้าไปไม่สามารถติดต่อกับคนภายนอกได้ เพราะไม่มีโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือไม่มีคลื่น และควรจะต้องลงทุนด้านความปลอดภัยมากขึ้น (ภัยธรรมชาติ เช่น ฝนตก น้ำหลาก ดินถล่ม เป็นต้น) สิ่งที่น่าจะป้องกันอีกเรื่องหนึ่ง คือ ความสกปรก ดูเหมือนว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น ขยะและมลภาวะบางอย่างมีแนวโน้มจะเลวลง เจ้าหน้าที่อุทยานมีน้อยจึงดูแลไม่ทั่วถึง หากมีบริษัทท่องเที่ยวชุมชนเข้าไปเสริมคงจะแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

5.2 บ้านคีรีวง

- นอกจากจะมีสภาพแวดล้อมและธรรมชาติคล้าย ๆ กรุงชิงแล้ว คีรีวงยังมีจุดเด่นทางด้านชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างหมู่บ้านจากหลัก 3 ร่วม มีแกนนำชุมชนที่เข้มแข็งสามารถ

- ชุมชนคีรีวงมีเจตนามันว่าจะรักษาแหล่งท่องเที่ยวคีรีวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดูแลรักษาธรรมชาติและประเพณี วัฒนธรรม ที่มากกว่ากรุงชิง ก็คือคีรีวงเป็นหมู่บ้านผลไม้ที่มีความหลากหลาย

- ขณะนี้มีนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศสนใจไปเยี่ยมชมหมู่บ้านคีรีวง

6. ข้อเสนอ

สรุปว่า กรุงชิงและศิริวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาหลวงเหมือนกัน มีทรัพยากรท่องเที่ยวคล้าย ๆ กัน มีความพร้อมทางด้านชุมชนเหมือนกัน โดยเฉพาะศิริวง เป็นที่รู้จักกันดีในนามของหมู่บ้านสร้างตนเอง ทั้งสองชุมชนมีเจตนาที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและ ททท. ที่ต้องการเพิ่มการท่องเที่ยวภายในประเทศ และแนะนำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมีทางเลือกตามแนวยุทธศาสตร์การสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางเลือก การท่องเที่ยวเพื่อชีวิต ทั้งสองแห่งมีคุณสมบัติเหมาะที่จะจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวชุมชนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จึงเห็นว่า ททท. ควรจะร่วมกับ อบต. และชุมชน โดย ททท. ลงทุนบริษัทละ 2.5 ล้านบาท ทั้งนี้ ผู้ประสานงานได้มีการเจรจากลางเบื้องต้นกับผู้นำชุมชนและ อบต.มาระดับหนึ่งแล้ว หาก ททท. อนุมัติโครงการนี้ ก็สามารถลงมือปฏิบัติการให้เป็นจริงได้ทันที โดยให้ ททท.ร่วมกับธุรกิจท้องถิ่น ชุมชนและ อบต. อย่างใกล้ชิด

จากนโยบาย ดังกล่าว ททท. เห็นด้วยกับนโยบายและหลักการทุกประการ แต่ในทางปฏิบัติ ททท. ต้องการพูดคุยกับชาวบ้านและอบต. เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกัน และส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ ททท. ก็ได้ลงไปพบปะกับชาวบ้านแล้ว

อย่างไรก็ตาม ทาง ททท.เองเกรงว่า ถ้าต้องลงทุนกับแหล่งหนึ่งแล้ว อาจจะต้องลงทุนกับอีกหลายๆ แห่ง ซึ่งเป็นภาระทางด้านเงินทุนและด้านการบริหารของ ททท.

เราจึงใคร่ขอเสนอว่า โครงการนี้เป็นโครงการทดลอง ททท. น่าจะตัดเงินก้อนหนึ่งตั้งไว้เป็นกองทุนทดลอง สมมติ 10 ล้านบาท ตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนขึ้นมา ร่วมกับบุคคลภายนอก นำเงินมาทำโครงการทดลอง และทำรายงาน แล้วสรุปผลเสนอต่อ ททท. วิเคราะห์รูปแบบและวิธีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาแบบจำลองของธุรกิจท่องเที่ยวชุมชน จากนั้น จึงค่อยพิจารณาขั้นต่อไปว่า ททท. ควรจะลงทุนหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน และอย่างไร

เอกสารประกอบ

เรื่องท้องถิ่นชนบทไทยกับการท่องเที่ยว

สมพุทธ อูระเจน*
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ. 2541 - 2542 เป็นปีสำคัญของการท่องเที่ยวไทย เพราะประเทศไทยได้ประกาศเป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้เริ่มการประชาสัมพันธ์โดยการเผยแพร่คำเชิญชวนที่ว่า “Amazing Thailand” อย่างกว้างขวางล่วงหน้าไปแล้ว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานระดับชาติด้านการท่องเที่ยว ได้ถือโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 และการที่ในหลวงของเราจะมีพระชนมายุครบ 72 พรรษา ในปี พ.ศ. 2542 มาเป็นโอกาสในการรณรงค์การท่องเที่ยว และมีความมั่นใจว่าในช่วงสองปีดังกล่าวจะมีชาวต่างประเทศเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเคยประสบความสำเร็จมาแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2530 ซึ่งปีนั้นได้ประกาศเป็นปีท่องเที่ยวไทย (Visit Thailand Year)

การท่องเที่ยวยุคใหม่ของประเทศไทยมิได้กระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะในเมืองหลวง หรือเมืองที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอีกต่อไป เกิดแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น จากการพัฒนาเทคโนโลยีการขนส่ง มีถนนหนทางจากเมืองหลวงไปสู่ภูมิภาค จากจังหวัดไปสู่อำเภอ และจากอำเภอไปสู่ท้องถิ่นชนบท ประกอบกับบริษัทนำเที่ยวได้เสนอทางเลือกใหม่ๆ หลากหลายให้แก่นักท่องเที่ยวตามความสนใจ จึงทำให้ทุกมุมของประเทศไทยมีโอกาสเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น ดังนั้นแนวทางการลงทุนเพื่อจัดธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนใดชุมชนหนึ่งถึงมีความเป็นไปได้ หากแต่จะต้องคำนึงถึงปัจจัยเกี่ยวข้องต่อไป

1. ปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

1.1 **นักท่องเที่ยว** ซึ่งจะเลือกไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตามความสนใจของตน อาจเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการเยี่ยมญาติมิตร เป็นต้น นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปยังที่ใดมักจะคำนึง เช่นมีสิ่งดึงดูดใจตามที่นักท่องเที่ยวจะเลือกไปเยือนหรือไม่ มีกิจกรรมใดที่สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวไปเยือน ราคา และความปลอดภัย เป็นต้น

1.2 **นักลงทุน** ซึ่งเป็นฝ่ายจัดหาสินค้าและบริการตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นมีศักยภาพสูงขึ้น เช่น บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร ที่พักแรม ร้านขายของที่ระลึก ความสะดวกในด้านการเดินทาง เป็นต้น นักลงทุนจะคำนึงผลตอบแทนที่จะได้รับ นักลงทุนจึงพิจารณาการตลาดเป็นสำคัญ คือลงทุนแล้วมีกำไร

1.3 **รัฐบาล** ซึ่งจะต้องมองเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ เป็นที่มาของรายได้ในรูปแบบภาษี รัฐบาลมีบทบาทในด้านจัดให้มีปัจจัยพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ไฟฟ้า ประปา ระบบการสื่อสาร ระบบความปลอดภัย การพยาบาล เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ท้องถิ่นเพิ่มศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว บริเวณที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ หรือบริเวณที่มีโบราณสถานสำคัญ หากเข้าถึงยากก็หมดความหมายที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แม้พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว นักท่องเที่ยวจะไม่เลือกไปเยือนเป็นครั้งที่สอง

1.4 ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเจ้าบ้าน มีงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ของโลกที่ถามนักท่องเที่ยวว่า เลือกไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุผลใด ปรากฏว่าความเป็นมิตรของคนในแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยอันดับแรกๆ ของการเลือกไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นถ้าประชาชนในถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว ไม่คิดเอานักท่องเที่ยวเป็นเหยื่อและยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้มาเยือน ให้การอนุเคราะห์ในฐานะที่เป็นเจ้าบ้าน ไม่เอาเปรียบหลอกลวงนักท่องเที่ยว จะทำให้บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นเพิ่มศักยภาพให้แก่ตนเองได้มากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ

แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ สามารถจะจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอาจมีสิ่งดึงดูดใจหลายอย่าง แต่บางแห่งอาจมีสิ่งดึงดูดใจเพียงอย่างเดียว แหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจหลายอย่างจะได้เปรียบในด้านการตลาดที่กว้างขึ้น สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวอาจแบ่งได้ดังนี้

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ ชายทะเล ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ทิวทัศน์ตามธรรมชาติ เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ไร่ละคร และตัวประชากรเอง

2.3 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ สถานที่สำหรับการกีฬา สวนสนุก ฯลฯ

2.4 เทศกาล เช่น งานเทศกาลวันสารทจีนนครศรีธรรมราช เทศกาลกินเจที่จังหวัดภูเก็ต งานแห่เทียนพรรษาที่จังหวัดอุบลราชธานี งานช้างที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น

2.5 กิจกรรมเฉพาะอย่าง เช่น แหล่งการพนันที่มาเก๊า หรือที่เกนดิง โฮแลนด์ ในประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

2.6 สิ่งดึงดูดใจทางจิตวิทยา เช่น การล่องแก่งที่ค่อนข้างเสี่ยงภัย การปีนเขา การผจญภัย ในดินแดนห่างไกล เป็นต้น

จากการศึกษาโดยคณะกรรมการของการส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (PATA) เมื่อ ค.ศ. 1967 พบว่าคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าสำคัญ เรียงตามลำดับคือ

- 1) การให้ความอบอุ่นใจและความเป็นมิตรของประชาชน
- 2) ความสะดวกในด้านที่พักแรม
- 3) ทิวทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติ
- 4) ความเหมาะสมในด้านราคา

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาโดยสอบถามนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ทั้งนอกและในประเทศสหรัฐอเมริกา สิ่งที่นักท่องเที่ยวแสวงหาเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวคือ

- 1) ทิวทัศน์ที่สวยงาม
- 2) คุณลักษณะอันน่าพอใจของคนในถิ่น
- 3) สถานที่พักที่เหมาะสม
- 4) การได้มีโอกาสพักผ่อนเปลี่ยนอิริยาบถ

ที่สำคัญก็คือ จากการศึกษทั้งสองรายการ ทิศนคติต่อคนในพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในอันดับสูง การท่องเที่ยวจึงเป็นการผสมผสานขององค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ คือสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว และการเข้าถึงได้ง่ายของแหล่งท่องเที่ยว

3. ปัจจัยด้านการวางแผน

อย่างไรก็ตาม ท้องถิ่นใดจะพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและดำรงอยู่อย่างมั่นคงจะต้องพิจารณาวางแผนในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์ตลาด โดยการศึกษาอย่างละเอียดถึงแนวโน้มของการท่องเที่ยวจำนวนนักท่องเที่ยวความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประเภทของตลาดและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

3.2 การประเมินคุณค่าของทรัพยากร เช่น สิ่งดึงดูดใจผู้มาเยือนว่าสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่ การมีสิ่งดึงดูดใจที่หลากหลายจะได้เปรียบ การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงสิ่งดึงดูดใจที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งความเป็นไปได้ที่จะสร้างขึ้นใหม่

วัฒนธรรมที่มีอยู่ในถิ่น ถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างหนึ่ง หากนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวให้เหมาะสม เช่น อาหารพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน งานเทศกาลในชุมชน ชุมชนจะต้องคิดว่าจะนำสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างไรได้บ้าง

กำลังคนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ท้องถิ่น ชนบทที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว กว่าจะพัฒนาค้นในชุมชนให้เป็นแรงงานทางการท่องเที่ยวได้จะต้องอาศัยเวลา เช่น เรื่องเกี่ยวกับภาษาของผู้มาเยือน รวมทั้งการฝึกทางเทคนิคให้มีทักษะหลาย ๆ อย่างซึ่งต้องใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

พื้นที่ชนบทบางแห่งมีลักษณะทางธรรมชาติและวัฒนธรรมพร้อมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่สิ่งเหล่านี้จะไร้คุณค่าถ้าไม่สามารถจะเชื่อมกับตลาดโดยมีถนนหนทาง รวมทั้งความสะดวกอย่างอื่นที่เรียกว่าโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารจะต้องอาศัยระบบการขนส่ง เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วบริการสนับสนุนอื่นจะต้องตามมา เช่น เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล บริการอาหาร การซ่อมบำรุง เป็นต้น

3.3 การตลาด หมายถึง ชุมชนของเราจะขายการท่องเที่ยวให้แก่ใคร และจะขายได้อย่างไรการเลือกตลาดเป้าหมาย การเลือกกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อให้เข้าถึงตลาดนั้น และมีการประเมินว่ามีความสำเร็จหรือล้มเหลว

3.4 การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจและการเงิน เป็นหัวใจของการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวหากจะต้องมีการลงทุน จะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในทางการเงิน เช่น แหล่งเงินทุน จำนวนเงินที่ต้องการการหมุนเวียนทางการเงิน อัตราดอกเบี้ย จุดคุ้มทุน เป็นต้น

3.5 สิ่งแวดล้อม ชุมชนจะต้องวางแผนใช้ประโยชน์จากธรรมชาติที่มีอยู่และทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ทำลายมัน เป้าหมายสูงสุดของการวางแผนของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวคือ ทำให้นักท่องเที่ยวอยู่ในความสวยงามตามธรรมชาติของบริเวณนั้น

3.6 ผลกระทบทางสังคม ชุมชนจะมองข้ามผลจากความเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีต่อคนในแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะเกิดการประสานประโยชน์ระหว่างคนทั่วไปในชุมชน นักธุรกิจ ในชุมชน นักธุรกิจภายนอกที่เข้ามาในชุมชน และนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและนำไปสู่ความตกต่ำของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนนั้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นชนบทจะต้องคำนึงคือ เมื่อท้องถิ่นของตนได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในระยะแรกที่มีคนต่างถิ่นเข้ามายังไม่มากนัก ทุกคนในพื้นที่จะมีความรู้สึกตื่นเต้นและยินดีที่ได้ต้อนรับคนแปลกหน้า แต่เมื่อกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้เยือนเพิ่มขึ้น จะต้องเกิดการแข่งขันในการให้บริการ หรือขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวและอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ผู้คนที่ไม่ผูกพันกับนักท่องเที่ยวโดยตรงไม่ได้ประกอบธุรกิจใดที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจะรู้สึกรำคาญ และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในชุมชน และอาจถึงขั้นต่อต้านหรือการทำลายในที่สุด สิ่งเหล่านี้ชุมชนที่มีแนวความคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะต้องร่วมกันประเมินสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปและมีผลกระทบต่อชุมชน หากการเปลี่ยนแปลงนั้นจะก่อให้เกิดผลทางลบแก่ชุมชน จะต้องวางแผนแก้ไข ทั้งนี้เพราะว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องอ่อนไหว แม้ท้องถิ่นจะมีสิ่งดึงดูดใจดีเพียงไร หากนักท่องเที่ยวมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย หรือรู้สึกรำคาญด้วยเหตุผลใดก็ตาม เส้นหญ้าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะลดลงและกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตกต่ำ ยากที่จะฟื้นฟูให้กลับไปสู่สภาพเดิมได้ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นชนบทจึงควรระมัดระวังทุกชั้นตอน

โครงการสัมมนาวัลย์ลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 4 เรื่อง “แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน”

หลักการและเหตุผล

ผลการศึกษาเรื่องการจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี 2539 พบว่า ภาคใต้ของประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพสูง 16 แห่ง มีศักยภาพปานกลาง 68 แห่ง และหลายแห่งมีศักยภาพสูงทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม โดยเฉพาะจังหวัด นครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาศักยภาพการลงทุนของจังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยวโดยมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2540 สรุปว่า จังหวัดในภาคใต้ที่มีศักยภาพการลงทุนสูงได้แก่ ภูเก็ต สงขลา กระบี่ สุราษฎร์ธานี นราธิวาส และจังหวัดที่มีศักยภาพปานกลางได้แก่ นครศรีธรรมราช ตรัง พังงา ยะลา ปัตตานี สตูล ระนอง และชุมพร ปัจจัยหนุนที่สำคัญของศักยภาพการลงทุนในภาคใต้ได้แก่ ธรรมชาติที่สวยงาม ความร่ำรวยทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีพื้นที่ติดต่อกับชายกับประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่การศึกษาระบุว่า ฤดูฝนที่ยาวนาน การเดินทางทางบกกินเวลามาก และสภาพฝนความไม่ปลอดภัย ความไม่เป็นมิตร เป็นข้อจำกัดของการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคใต้

ภราเดช พยัมิเชียร สรุปในการสัมมนาวัลย์ลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 3 เมื่อปี 2539 เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้ควรพิจารณาด้านผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปกับการตลาด โดยในด้านผลิตภัณฑ์ให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่พร้อมกับพัฒนามรดกทางประวัติศาสตร์ ในด้านการตลาดนอกเหนือจากกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศแล้ว ควรพิจารณาเปิดตลาดไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวจากสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ในขณะที่ดวงดาว สุวรรณรังษี เน้นว่า ปัจจัยสำคัญที่หนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้ คือ ความแข็งแกร่งของชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนมีความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ผู้เข้าสัมมนาในโอกาสเดียวกันได้ข้อสรุปว่าการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าคือการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา ซึ่งหมายถึงธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดี มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เคารพต่อวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ยอมรับการมีส่วนร่วมของชุมชน และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชนท้องถิ่นเจ้าของทรัพยากร

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น เกิดคำถามที่สำคัญที่ต้องการคำตอบ คือ

ทำอย่างไรจึงจะเกิดการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาและต่อเนื่อง

ทำอย่างไรชุมชนและท้องถิ่นจึงจะได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมจาก
การท่องเที่ยว

คำตอบอยู่ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้นำและผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวทุกระดับชุมชนและ
หน่วยงานรัฐทุกระดับ

การสัมมนาเรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวชุมชน มุ่งหมาย
ที่จะหาคำตอบ ข้อเสนอแนะที่เป็นหลักการและรูปธรรมที่สามารถแปรเป็นการปฏิบัติได้สำหรับชุมชน

เจ้าของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวทุกระดับที่ต้องใช้ทรัพยากรร่วมกัน

การสัมมนาครั้งนี้เป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช ที่จะช่วยกันพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคใต้ให้เข้มแข็ง มีคุณภาพ สืบต่อจากการสัมมนาวลัยลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 3 เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้ เมื่อ 8 - 9 สิงหาคม 2539 ซึ่งเป็นความร่วมมือของทั้ง 4 สถาบันข้างต้น จึงขอเรียกการสัมมนาครั้งนี้ว่า วลัยลักษณ์ปริทัศน์ ครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นชุดการสัมมนาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่มุ่งนำประเด็นปัญหาสำคัญๆ ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมานำเสนอและถกเถียงในทางวิชาการเพื่อหาข้อสรุป ในขณะที่เดียวกันการสัมมนาครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของงานส่งเสริมการท่องเที่ยว “ไทยเที่ยวไทย” สำหรับภาคใต้ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 1- 3 สิงหาคม 2540

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสนอแนะแนวทางการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชนที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวทุกระดับที่ต้องใช้ทรัพยากรร่วมกับชุมชน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว สำหรับผู้ประกอบการระดับชุมชน ระดับจังหวัด และระดับชาติและนานาชาติ
3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทยและภาคใต้ โดยเน้นอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเป็นตัวนำ และอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

1. ผู้นำภาคธุรกิจท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวทุกระดับตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับชาติ
2. ผู้นำชุมชนและท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ จังหวัด
3. ผู้แทน / ผู้นำหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมป่าไม้ กรมการปกครอง กรมชลประทาน ฯลฯ
4. สถาบันวิชาการ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์การพัฒนาเอกชน และผู้สนใจทั่วไป

ขอบเขตเนื้อหาของโครงการ

- จัดปาฐกถาพิเศษ โดยผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (หรือผู้แทน)
- เปิดเวทีอภิปราย เรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
- เสนอกรณีศึกษาการลงทุน การตลาดและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของ 3 ชุมชน
- ผู้เข้าร่วมสัมมนาเปิดอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

วิธีดำเนินการ

- จัดประชุมร่วมหารือในรายละเอียดและเนื้อหาของโครงการ
- ติดต่อประสานวิทยากรเข้าร่วมการสัมมนา และผู้เข้าร่วมสัมมนาตามกลุ่มเป้าหมาย
- จัดการสัมมนาและติดต่อสถานที่ในการสัมมนา
- จัดการสัมมนาตามวัตถุประสงค์ ในวันเวลาที่กำหนด
- สรุปงบประมาณและรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งจัดพิมพ์รายงานการสัมมนา

ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ 1 สิงหาคม ณ โรงแรมทวินโลดส์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการลงทุน การตลาด และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว สำหรับชุมชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
2. เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่น กับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมดูแลทรัพยากรท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทุกระดับตามนโยบายรัฐบาล

สถาบันร่วมจัดการสัมมนา และผู้รับผิดชอบโครงการ

- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ :
1. ดร. สุภาพ พัสอ่อง
 2. ดร.โอภาส ตันติสุภากร
 3. รศ.อุดม หนูทอง
 4. อาจารย์รัฐภูมิ เสนาคำ
 5. นางนันทา อภิกค์กัฒมนตรี
 6. นางดวงพร เดชรัตน์ไชย
 7. นางสาวกรรณิการ์ จันทรปาน

สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช : อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน

- ททท.สำนักงานภาคใต้เขต 2 :
1. นางชนิษฐา พอนอ่วม
 2. นายอุทัย วรมาศกุล
 3. นางพิชญ์สินี ทศน์นิยม

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช นายสุธรรม ชยันต์เกียรติ

กำหนดการสัมมนาวิชาการ
เรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
1 สิงหาคม 2540 ณ โรงแรมทวินโลดส์ จ. นครศรีธรรมราช

- 08.30 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.15 น. พิธีเปิดกิจกรรม ประธาน : ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 09.15 - 09.45 น. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ชุมชนกับการท่องเที่ยว”
 โดย นายเสรี วังส์ไพจิตร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 09.45 - 10.00 น. พักร
- 10.00 - 12.00 น. การอภิปรายเรื่อง “แนวทางการลงทุน การตลาด และการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน”
 โดย นายวิจิตร ณ ระนอง วุฒิสมาชิกและนายกสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวภูมิภาค
 นายภราเดช พยัฆวิเชียร รองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา
 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 รศ.ดร.ณรงค์ เพชรประเสริฐ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ผู้ดำเนินการอภิปราย รศ.อุดม หนูทอง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- 12.00 - 13.00 น. พักร / รับประทานอาหาร
- 13.00 - 14.30 น. นำเสนอกรณีศึกษาการลงทุนและการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวระดับชุมชน
กรณีที่ 1 : กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช (แหล่งท่องเที่ยวภูเขา)
 โดย นายโกศล จันทรชุม กรรมการ อบต.กรุงชิง ฝ่ายธุรกิจท่องเที่ยว
กรณีที่ 2 : หาดยาว ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา จ.ตรัง (แหล่งท่องเที่ยวชายทะเล)
 โดยนางมียะ หะวา ตัวแทนชุมชนหาดยาว
กรณีที่ 3 : จะนะ อ.จะนะ จ.สงขลา (นกเขากับการท่องเที่ยว)
 โดยตัวแทนชมรมผู้เลี้ยงนกเขา อ.จะนะ จ.สงขลา
 ผู้ดำเนินการนำเสนอกรณีศึกษา นายสุเทพ เกื้อสังข์ กองพัฒนาบริการ
 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 14.30 - 14.35 น. บริการอาหารว่างในห้องสัมมนา
- 14.35 - 16.00 น. การบรรยายและอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน”
 โดย นายพรเทพ พรพรหมินทร์ ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประสาน
 แผนการลงทุนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 พิธีกร อาจารย์สมพุทธ ฐระเจน สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาวิทยาลัยลักษณะปริทัศน์ ครั้งที่ 4
เรื่อง แนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน
วัน 1 สิงหาคม 2540 ณ โรงแรมทวินโลดส์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

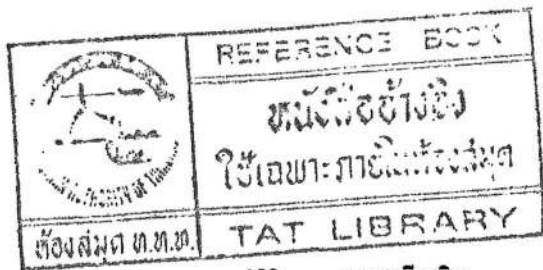
ที่	ชื่อ-สกุล	สถานที่ติดต่อ
1	นางกรรณก เจือเทพ	40 ลิขลปิโตรเลียม อ.ลิขล จ.นครศรีฯ 80120 โทรศัพท์ 535-268
2	น.ส.กรรณิการ์ จันทรปาน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518 โทรสาร 343-244
3	น.ส.เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์	สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท. โทรศัพท์ 201-6081
4	นายโกศล จันทรชุม	องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
5	นางชนิษฐา พอนอ่วม	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 2 โทรศัพท์ 346-515-6 โทรสาร 346-517
6	นายจรววย เพ็ชรโกมล	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
7	น.ส.จันทนา เกตุแก้ว	โครงการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ บ้านคีรีวง อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
8	นางจาย ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
9	นายจำนงค์ แก้วเทพ	องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ม.2 ต.กรุงชิง กิ่งอ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
10	นายจำรัส เพชรทับ	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลิขล อ.ลิขล จ.นครศรีฯ 80120 โทรศัพท์ 536-401
11	นางจินดา รัตนพงศ์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
12	นางจิรา วงศ์สวัสดิ์	สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 นครศรีธรรมราช ต.ท่าเรือ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 323-226 โทรสาร 323-226
13	นายจุมพงค์ สารนนท	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 4 193 ถ. ปากลิ้น ต.หนองหลวง อ. เมือง จ.ตาก 63000 โทรศัพท์ (055) 514341 - 3 โทรสาร (055) 514344
14	นายฉลิต ทองศรีจันทร์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
15	นายเฉลิม เพชรสำรวล	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 356-156

16	นายชัยวุฒิ เล็งมุล	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 356-156
17	นายชุมพล คชวงศ์	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 341-075
18	นายณรงค์ เพชรประเสริฐ	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ.พญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพ 10330 โทรศัพท์ 01-611-3709 โทรสาร 448-3117
19	น.ส.ดวงดาว อนุสฤติย์	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
20	นางดวงพร เดชรัตน์วิไชย	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518 โทรสาร 343-244
21	นายดิเรก ศรีณพงษ์	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าजूว อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80280 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518
22	นายตั้ง นิตยานันตะ	ร้านอาหารบ้านละคร อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
23	นายถาวร ฉะพงค์ภพ	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
24	นายทวี วิริยฑูรย์	บริษัท แอนติ - โพลลุต จำกัด 54/78 เมืองทองการ์เดนส์ ถ. พัฒนาการ 65 แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพฯ 10250 โทรศัพท์ 3225478 โทรสาร 3215718
25	นายทวีศักดิ์ ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
26	นายธงชัย แสงไพจิตรต์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
27	น.ส.ธณิกานต์ จุลวงศ์	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
28	นายธวัชชัย บรรจงแก้ว	ร้านฉลองนคร 160/3 ถ.ราชดำเนิน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 346-640
29	นายธีรพงศ์ ลิมนานนท์	สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 11 นครศรีฯ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
30	นายนริศ น้อยทับทิม	เอส ที ทัวร์ แอนด์ทราเวลเซอร์วิส 1807 ถ.ยมราช อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 341-305
31	นางนันทา อภิกัศม์มนตรี	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518 โทรสาร 343-244
32	นางนุชจรี แกรกรุ่น	สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 นครศรีธรรมราช ต.ท่าเรือ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 01-607-9537,323-175
33	นายแนบ ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ. นครศรีฯ 80320
34	นายบรรยง นันทโรจนภาพร	ภัตตาคารนครอินทร์ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
35	นายบันเทิง พูลศิลป์	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 341-075

36	นายประจวบ ธรรมวิจิตร	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230 โทรศัพท์ 309-010
37	นายประทวน นิจเศษ	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
38	นายประทีป สุธิติศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน ม.3 ต.บ้านเกาะ อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
39	นายประพันธ์ เพชรรักษากุล	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 282-4175
40	นายประภาส อินทนปสาคร	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
41	นายประเสริฐ ชาวบวร	หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ ขล 1 น้ำตกอ้ายเขียว อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
42	นายปรีชา	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 1 105/1 ถ. เชียงใหม่ - ลำพูน ต. วัดเกต อ. เมือง จ. เชียงใหม่ 50000 โทรศัพท์ 248-604
43	นายปรีชา บุญโต	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อ.ปากพนัง จ.นครศรีฯ 80140 โทรศัพท์ 517-822
44	นายพงษ์ศักดิ์ ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
45	นายพนม กระวีบุตร	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2 448/16 ถ.สิงห์โคก จ. เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 744-674
46	นายพยงค์ ไปยารถ	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
47	นายพรเทพ พรพรหมินทร์	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
48	นางพรรณณี ตริตรา	สำนักงานเกษตร อ.ท่าศาลา อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 321-110
49	นายพัฒนา ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
50	นางพิชญ์ลินี ทัศนีย์ม	สำนักงานการท่องเที่ยวภาคใต้ เขต 2 อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 346-515-6 โทรสาร 346-517
51	นายไพโรจน์ องอาจ	องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ม.2 ต.กรุงชิง กิ่งอ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
52	นายภราเดช พยัมิเชียร	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 282-4175 โทรสาร -
53	นายมนตรี บัวแก้ว	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ม.4 ต.เขาแก้ว อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
54	นายมนูญ จินลี	องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ม.2 ต.กรุงชิง กิ่งอ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
55	นายมานอชย์ จุลหัส	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320

56	นางมียะ ทะหาว	60/3 ต.เกาะลิบง อ.กันตัง จ.ตรัง 92110
57	นายยงยุทธ ชูใหม่	ร้านลุงเจริญ 2035 ต.ท่าวัง อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 341-247
58	นายยรรยง นพคุณ	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
59	นายยอด เนาว์वास	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
60	นางรวย มูลิกวงศ์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
61	นายราเชิด สุดพุ่ม	ที่ว่าการอำเภอกิ่งอำเภอнопิตำ กิ่งอำเภอнопิตำ จ.นครศรีฯ 80160
62	นางลักขณา ชัยสงคราม	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
63	นายลิขิต ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
64	นายแลบ งามผ่องใส	หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ที่ ขล.4 น้ำตกกรุงชิง กิ่งอ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
65	นางวลัยพร แหวนมงคล	นิตยสารขอบฟ้าสยาม / ไนท์สปอต 73 ถ.พระราม 6 สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 618-2800
66	นายวัชรวิธ เองฉ้วน	หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจภาคใต้ 88/9 ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90250 โทรศัพท์ 210-975-6 โทรสาร 210-976
67	นายวาที ทรัพย์ลิน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000
68	นายวิจิตร ณ ระนอง	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต 73 - 75 ถ.ภูเก็ต อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทรศัพท์ 222-177-8 , 327006-8 โทรสาร 222-177
69	นายวิมล คำศรี	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80280 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518
70	นายวิรัตน์ ทองย่อย	หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ ขล 1 น้ำตกพรหมโลก ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
71	นายวิรัตน์ ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
72	นายวิโรจน์ พร้อมศรี	สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 11 นครศรีฯ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
73	นายวิเศษ พงศ์สุธรรม	สุขาภิบาลอำเภอสิชล อ.สิชล จ.นครศรีฯ 80120 โทรศัพท์ 335-670
74	นายวิระ โชติทอง	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80280 โทรศัพท์ 396-089
75	นางศิริวิภา แซ่มณีติกุล	สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 342-894
76	นายศิลป์ชัย พิบูลย์ลาภ	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320

๗๗	นางศุภิพร เสรีวัฒนา	บริษัทศรีธรรมราชลำเลียง จำกัด อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 314-890-5 โทรสาร 343-094
๗๘	นายสมจิตร พาหุบุตร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม.3 ต.บ้านเกาะ อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
๗๙	นางสมใจ ชนะไพริน	สำนักงานการเกษตร จังหวัดนครศรีฯ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 356-164
๘๐	นายสมโชค บุญเพชร	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
๘๑	นายสมบูรณ์ รุ่งเรือง	หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ หาดขนอม อ.ขนอม จ.นครศรีฯ 80210
๘๒	นายสมพงศ์ ผกากรอง	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
๘๓	นายสมพร บุญต่อ	โรงแรมวังหลวง อ.ลิซล จ.นครศรีฯ 80120
๘๔	นายสมพุทธ ฐระเจน	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80280 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518
๘๕	นายสมรักษ์ รัตนพงศ์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
๘๖	นายสาธิต หวังพัฒน์	ที่ว่าการอำเภอท่าศาลา อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160
๘๗	นายสายัน พุทธเสน	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
๘๘	นายสาโรจน์ สุภาพล	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
๘๙	นายสำเร็จ คงเพชร	บริษัทศรีปราชญ์ทราเวลแอนด์ทัวร์ 1487 / 15 ถ.จำเริญจำรัส อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
๙๐	นายสิริพงษ์ ตรีโรจน์	องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ม.5 ต.กำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีฯ 80230
๙๑	นายสุชาติ ททรัพย์สิน	110/8 ถ.ศรีธรรมโศก อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 346-394
๙๒	นายสุเทพ เกื้อสังข์	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
๙๓	นายสุธรรม ชยันต์เกียรติ	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช โทรศัพท์ 341-365
๙๔	นายสุธี กิจอำนวยพร	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060 , 226-0085 โทรสาร 224-6221
๙๕	นายสุนทร จันทโมกษ์	กรรการสุขาภิบาล ม.3 ต.บ้านเกาะ อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
๙๖	นายสุนันท์ มณีรัตน์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ. นครศรีฯ 80320
๙๗	นายสุภาพ พัสอ่อง	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027 , 347-518 โทรสาร 343-244
๙๘	น.ส.สุมาลย์ จันษร	สำนักงานเกษตรอำเภอรัตนพิบูลย์ อ.รัตนพิบูลย์ จ.นครศรีฯ 80130 โทรศัพท์ 441145-
๙๙	นายสุวรรณ กายจนพันธ์	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320

100	นางสุวลี สุทธิม	สำนักงานการเกษตรอำเภอพรหมคีรี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320 โทรศัพท์ 396-112
101	นายเสนอ แก้วลม	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพรหมคีรี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
102	นายเสรี วงศ์ไพจิตร	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 282-4175
103	นายโสภณ กัญญาโพธิ์	องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ม.2 ต.กรุงชิง กิ่งอ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
104	นางโสภาศิริ ศิริดวงพัตรา	วิทยาลัยศรีโสภณ (หลังวัดเพชรจริก) อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 344-037
105	นายองอาจ สนมะมีโน	ที่ว่าการอำเภอท่าศาลา อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160
106	น.ส.อรพรรณ สิทธิพันธ์	สำนักงานเกษตรอ.พิปูน อ.พิปูน จ.นครศรีฯ 80270 โทรศัพท์ 499-113 โทรสาร 499-113
107	นายอรุณ พุ่มเพรา	ที่ว่าการอำเภอพรหมคีรี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
108	นางอารีรัตน์ โภคา	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027, 347-518 โทรสาร 343-244
109	นายอุดม ยกฉวี	อุทยานแห่งชาติหาดขนอม - หมู่เกาะทะเลใต้ ต. ปณ.2 อ.ขนอม จ.นครศรีฯ 80240
110	นายอุดม หนูทอง	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีฯ 80160 โทรศัพท์ 343-027, 347-518 โทรสาร 343-244
111	นางอุดมภรณ์ จิตรผล	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
112	นางอุบลวรรณ ประดับมุก	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 372 ถ.บำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 226-0060, 226-0085 โทรสาร 224-6221
113	นางเอียด ทองเหตุ	57 ม.16 ต.ท่าเรือ อ.เมือง จ.นครศรีฯ 80000
114	น.ส.เอื้องฟ้า ถาวรวิเศษ	ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเขาหลวงบ้านปลายอวน ม.5 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีฯ 80320
115	นายโอบาส จุฑาศิริวงศ์	บริษัทเมืองคอนการท่องเที่ยว จำกัด 1242/67 ถ.บ่ออ่าง ต. คลัง อ. เมือง จ. นครศรีฯ 80000 โทรศัพท์ 346-574

สถานที่ติดต่อ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เลขที่ 222 ตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160
โทรศัพท์ (075) 343027, 347518, 347284, 341906 โทรสาร (075) 343244 E-mail address : WU @nst 1.a-net.net.th
หน่วยประสานงานมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ กรุงเทพฯ เลขที่ 979/44-45 อาคารเอตเอ็ม ทาวเวอร์ ชั้น 19 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ (02) 2980245-47 โทรสาร (02) 2980248 E-mail address : WU-BKK @ BOX 1.a-net.net.th